הארץ

1.30 ש"ח יום ד' י"ג באדר תשמ"ח, 2 במרס 1988 VOL.69/20926 MARCH 2 1988

קוטג' כפרי בכינרת במחיר חדר בת"א!

$43,850

המגורים ל־4 יחד בלבד, דגם ירדן 3 חדרים+גינה פרטית וחניה לא כולל מע"מ בעלות פרטית בתוספת מלאים

החברה לפתוח מוכר־נוף הכינרת בע"מ

נוה נוף 03-721191-2

שולץ מתייעץ הבוקר עם רייגן אם לחזור למזה"ת להמשך הדילוגים

חוסיין גילה נוקשות בשיחה עם שולץ; דוחה פתרון חלקי, מבקר בחריפות עמדת שמיר

מלך ירדן קבל על כך שראש ממשלת ישראל אינו מקבל את העקרון של שטחים תמורת שלום ואמר: אם זו עמדת ישראל — נדון התהליך לכשלון מראש ● קרא לארה"ב לתאם מהלכיה עם בריה"מ ותבע לשתף את אש"ף בוועידה בינ"ל ● עם זאת הוא ביקש משולץ להמשיך ביוזמתו המדינית ולא להרפות גם בשנת הבחירות מלחצים על ישראל כדי להשיג את הסכמתה לכינוס של הפורום הבין־לאומי

לחיצת יד בלונדון: המלך חוסיין וג'ורג' שולץ. (תצלום אי־פי)

מאת שאול צדקה

לונדון. מיוחד ל"הארץ". שר החוץ האמריקאי ... שולץ מנסה עתה על כף המאזניים לאחר שהמלך חוסיין דחה ... מנהיגיה. אף כי החזיר את הדלת פתוחה להמשך המעורבות האמריקאית באיזור. במפגש בן

(סוף בעמוד 4)

בריה"מ: אנו רוצים להצטרף לכוח משקיפי או"ם ב"פלשתינה"

מוסקווה (ע"צ). בריה"מ הביעה את רצונה להשתתף בכל פעילויות האו"ם לפיקוח על שביתת הנשק בפלשתינה, ואף הודיעה על כך למזכירות האו"ם בימים אלה — על כך מסר אתמול דובר משרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב.

"בריה"מ הביעה את הסכמתה לכך שמשקיפים צבאיים סובייטיים הפועלים במסגרת האו"ם במזרח התיכון ישרתו, עם משקיפים ממדינות אחרות, ללא הגבלה וללא אפליה בכל אזור פעילותו של ארגון האומות לבצע פיקוח על שביתת הנשק בפלשתינה", הבהיר הדובר.

לדברי גראסימוב יש לראות ביוזמה זו "המחשה של רצונה

(סוף בעמוד 7)

2 ערבים איימו לרצוח בסכין אורחי מסעדה בת"א

מאת ראובן שפירא, סופר "הארץ"

שני צעירים ערבים נכנסו אמש סמוך לשעה 10 למסעדה ברחוב תל־אביב, כשאחד מהם חמוש בסכין. הם איימו לרצוח את כל יושביה. נראה כי הרקע למעשה הוא לאומני.

הערבים נכנסו למסעדת "סדי ראן" ברחוב הקישון 67 בתל־אביב. במקום היו באותה עת סועדים אחדים. אחד מהערבים שהחזיק בסכין נעץ בה ואיים לפגוע ביושבים במקום.

התחוללה מהומה. שניים מיד שבי המסעדה נפצעו קל בידיים. תוך כדי מאבק עלה בידי הסועדים לתפוס את אחד המאיימים, צעיר בן 25 תושב עזה. הבאים השני נמלט. אך זהותו ידועה והמשטרה מחפשת אחריו.

פעוטה מרפיח עברה ניתוח פלסטי לאחר שכדור גומי חדר לפיה

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

תינוקת בת שנה וחצי מרפיח, סמהרה אודה, נותחה אתמול בניתוח פלסטי בבית החולים שיבא כעזה לאחר שכדור גומי שנורה, ככל הנראה, על ידי חיילי צה"ל, חדר לתוך פיה. התינוקת נפגעה בסוף השבוע האחרון בשעת פיזור הפגנה ברפיח.

דובר צה"ל בפיקוד הדרום אישר אתמול את הסברה ואמר כי ככל הנראה מדובר בכדור תועה ולא היתה לחיילים כל כוונה לפגוע בתינוקת.

שוק ההון

מתחדש המסחר

מאת אריה לביא

המסחר בבורסה לניירות ערך מתחדש הבוקר לאחר שעובדי הבורסה שבתו במשך יום אחד על רקע סכסוך עם ההנהלה על הסכם השכר לשנת 1987. הנושא שנותר שנוי במחלוקת והביא להשבתת הבורסה ליום אחד היה תוספת הוותק לעובדים. בתום מו"מ שנמשך עד לשעות הערב סוכם נוסח לפיו יוסדר נושא זה עד סוף יולי וכך הושג הסכם לסיום השביתה.

חריש החליט בתום 10 שעות התייעצות:

כתבי אישום פליליים נגד 2 השופטים: כהן ובר־דיין

נגד שופט ביהמ"ש לתעבורה בדשחור תריפאי תוגש קובלנה לביה"ד למשמעת ★ לגבי שופט ביהמ"ש לתעבורה אשר ארבל טרם נתקבלה החלטה

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

בתום התייעצות ממושכת החליט אמש היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש להגיש כתבי אישום פליליים נגד שני שופטים: שופט בימ"ש השלום אהרון כהן ושופט ביהמ"ש לתעבורה יעקב בר־דיין. שני השר

(סוף בעמוד 4)

רמאללה, אתמול: חיילי צה"ל עוצרים משליך אבנים — בעוד אמו של הצעיר מושכת בחולצתו ומנסה למנוע את מעצרו. (תצלום אי.פי.)

אש"ף מפיץ כרוז מס' 9: לא לשלם מיסים, להתפטר, להקים קופות־סיוע

מאת אודי ניר ואיתן רבין

"ההנהגה הלאומית המאוחדת של ההתעוררות בשטחים", המזהה את עצמה עם אש"ף, קוראת לתושבי השטחים "להסלים את התקוממותם נגד הכיבוש הציוני", בדרך של אי־תשלום מיסים לישראל, אי־תשלום קנסות לבתי המשפט הצבאיים הישראליים, התפטרות כללית של העובדים הערבים במינהל האזרחי בשטחים והתפטרות של השוטרים הערבים בגדה וברצועה, הגברת קצב הייצור במפעלים פלשתינאים בשטחים (כדי לפגוע בתעשיה הישראלית), הקמת קופות משותפות של עזרה הדדית בין התושבים, והתגייסות למען הפלתן של מועצות הערים והכפרים הממונות מטעם הממשל הצבאי.

קריאה זו של "ההנהגה המאוחדת" פורסמה בכרוזים מטעמה, שחולקו אתמול בכמה מקומות במרכז הגדה המערבית.

(סוף בעמוד 4)

צה"ל הפיק לקח: אין להחזיק חיילים בשטחים יותר מ־45 יום

סיבת המכות בשכם: הצטברות של זעם ותסכול בעקבות שהייה רצופה של כחודשיים בשטחים

מאת ראובן פדהצור, סופר "הארץ" לענייני צבא

אחד הלקחים החשובים שהפיק צה"ל מפרשת המכות בשכם, שבוצעה על ידי הסה"ביאים, הוא שאין להחזיק יחידות בשטח

(סוף בעמוד 4)

שרי הליכוד ידונו היום בהקדמת הבחירות ובהצעה לפיטורי פרס

רוני מילוא: פרס חצה את הקו האדום בדברו על מו"מ עם אש"ף ● אודי מציע לקורפו להגיש הצעה משותפת למערך ולליכוד ביחס להקדמת הבחירות ● הליכוד: ביולי; פרס: במאי־יוני

מאת גדעון אלון ואילן שחורי, סופרי "הארץ"

יצחק שמיר יפעל להקדמת הבחירות אם יוברר לו שהמלך חוסיין הודיע לתת "אור ירוק" לשר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ להמשיך ביוזמת השלום. גורמים בכירים בליכוד אמרו אמש: "לשמיר אין מנדט לנהל משא ומתן עם המלך חוסיין על שלום תמורת ויתור על שטחים. כדי לקבל החלטות בנושא זה, יש ללכת אל הבוחרים שיצטרכו להכריע בעד ועידה בינלאומית ופשרה טריטוריאלית, כפי שמציע פרס, או בעד משא ומתן ישיר לשלום על־פי הסכמי קמפ דייוויד".

גורמים בכירים בליכוד אישרו אמש כי הצעת החוק להקדמת הבחירות ל־26 ביולי, שהניח שלשום ח"כ דוד מגן על שולחן הכנסת, נעשתה בתיאום מלא עם ראש הממשלה ובהסכמתו.

אישים במערך אמרו אמש כי אינם מתנגדים להקדמת הבחירות. שר החוץ שמעון פרס אמר: "עקרונית איני מתנגד להקדמת הבחירות, אך יש להקפיד שהן יהיו פרי הסכם בין שתי המפלגות הגדולות".

פרס מתנגד להצעת הליכוד לקיים את הבחירות ביולי, ומעדיף לקיימן במאי או ביוני. לדבריו, יש להבטיח שהבחירות יתקיימו בתנאים שווים לשתי המפלגות.

אישים במערך: בחירות ביולי לא יזיקו למערך יותר מלליכוד

יושב ראש סיעת המערך בכנסת ח"כ רפי אדרי פנה אמש לשר התחבורה חיים קורפו (המתאם בין הממשלה והכנסת) בקריאה שהמערך והליכוד יגישו במשותף הצעת חוק להקדמת הבחירות. קורפו אמר אמש ל"הארץ" כי ישוחח היום על ההצעה עם שמיר ורק אחר כך ישיב על הצעתו של אדרי. קורפו הוסיף שאין שום סיבה ששתי המפלגות הגדולות, שהקימו את ממשלת האחדות והנהיגו במשותף את המדינה מאז 1984, לא יגבשו הצעה משותפת להקדמת הבחירות.

שרי הליכוד עומדים להתכנס היום אחר הצהריים כדי לדון

(סוף בעמוד 7)

נסים וקיסר נפגשו אמש; ההסתדרות נוטה להסכים לתוספת יוקר פעם בשנה

נסים הציע להתבסס על 3 נושאים במו"מ הסכמי השכר: המלצות ועדת זוסמן לרפורמה במגזר הציבורי, שינוי שיטת עדכון שכר הבכירים ומעבר לשבוע עבודה של 5 ימים במגזר הציבורי

מאת דן סגיר ונחמיה שטרסלר

לאחר פגישה בין שר האוצר ומזכ"ל ההסתדרות ומלוויהם שהתקיימה אמש בירושלים על הסכמי השכר לשנים 88' ו־89', ציין נסים שלושה נושאים שבראש כבסיס למו"מ: יישום המלצות ועדת זוסמן לרפורמה במגזר הציבורי יהיו הבסיס למשא ומתן; הבנה שהושגה בין הצדדים שיש לשנות את שיטת עדכון שכר הבכירים ולהתאימה לעקרונות המקובלים בשירותים הציבוריים; האוצר יקדם את החלטת הממשלה בקשר למעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים בשירות הציבורי, תוך שמירת מספר שעות העבודה בשבוע.

הפגישה נפתחה בנאום ארוך בן שעה וחצי בו הציג שר האוצר את עמדתו שאין מקום למתן תוספת שכר גלובלית בהסכם החדש, וכי יש לבטל את ההצמדות במשק, ובראש ובראשונה יש לבטל את הסכם תוספת היוקר.

אחת ממטרותיו של השר נסים היא להשיג את הסכמת ההסתדרות והמעסיקים לתשלום תוספת יוקר רק פעם בשנה — בחודש אפריל. אם יצליח בכך, הוא מקווה שהאוצר יוכל להעריך ביתר דיוק את התפתחויות השכר בשנת התקציב, וכך יוכל לתכנן טוב יותר את המדיניות הכלכלית.

ההסתדרות נוטה להסכים לשינוי זה הן משום שדרוש שינוי בהסכם עקב הירידה בקצב האינפלציה והן משום שהבחירות הבאות להסתדרות ייערכו במאי 1989, כך שממש לפני הבחירות תשולם תוספת יוקר גבוהה, וזה טוב מבחינה אלקטורלית. התאחדות התעשיינים גם היא נוטה להסכים להצעה, אך שם חוששים שהפער של 12 חודשים בין תשלום תוספת יוקר אחת לשניה, יגרום ללחץ על המעסיקים לתת תוספות שכר מפעליות במשך השנה, מה שיגרום בסיכומו של חשבון לעלייה בשכר הריאלי.

כאשר העלו כמה מהנוכחים את הטענה שכבר נחתמו במשק הסכמי שכר שכוללים תוספת לעובדים, כמו הסכם השכר בעיריית ת"א, אמר שר האוצר שמשרדו פנה לערכאות בעניין זה. המשרד יאשים את עיריית ת"א בפעולה בניגוד לחוק יסודות התקציב, ובניגוד להסכם המסגרת בשרות הציבורי עליו היא חתומה.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד אמר בפגישה שאם המעסיקים הפרטיים יממשו את איומם לא לשלם את תוספת היוקר שמגיעה לעובדים על פי ההסכם הנוכחי, ואשר אמורה להיות משולמת בתחילת חודש אפריל, יהיה במשק "תוהו ובוהו". בתשובה לדברים אלה אמר נסים שהממשלה

(סוף בעמוד 7)

כלבוטק גילה: סלטים בארוחות בוקר במלונות 5 כוכבים — מסוכנים למאכל

המלונות שנבדקו: לרום, קינג דייויד, הילטון, פלזה, שרתון, קרלטון, דיפלומט ומגדל דניאל ● כולם הגיבו: נקפיד בעתיד על רמת המזון

מאת סופרת "הארץ" בירושלים

בדיקה שערכה מערכת "כלבוטק" בשיתוף המועצה הישראלית לצרכנות, גילתה כי רבים מן הסלטים המוגשים בארוחות הבוקר במלונות 5 כוכבים, מסוכנים למאכל אדם. הם נגועים במספרים גבוהים של חיידקים מכל הסוגים. כל הבדיקות נערכו במכון למיקרוביולוגיה של בזק. מן השידור אתמול עולה, כי הסלט בסיכון הגבוה ביותר, הוא סלט הביצים. במלון "לרום" בירושלים, נתגלו בספירה הכללית של סלט זה 100 מיליון חיידקים ולעומת 100 אלף המותרים; 600 אלף קוליפורמים, המוכרים כבר מבדיקת החומוס. מסקנת כלבוטק: "בסלט הביצים הזה אסור לגעת; הוא פסול למאכל אדם". בתגובה למימצאים, שבר המלון שיוזחי מעבדה יומיות, לשיפור רמת הכנת המזון.

במלון "קינג דיוויד" הירושלמי, נמצאה ספירה כללית של 20 מיליון חיידקים בסלט הטונה, והוא פסול למאכל אדם. מנהל המלון הודיע, כי בעקבות הבדיקה הוצא פריט זה משימוש, והמלון יועץ בגורמים מוסמכים לגבי הכללים להכנתו. במלון "הילטון" בעיר, נתגלו 2 מיליון קוליפורמים בסלט הביצים, ואף הוא הוגדר כ"פסול למאכל אדם". הנהלת המלון הודיעה כי פתחה בבדיקה מקפת, על אף שכל הסלטים מוחלפים מדי יום.

במלונות "דמוריה" ו"מוריה" בירושלים, נמצאו כל הסלטים באיכות סבירה, לעומתם, במלון "פלאזה־שרתון", התוצאות קשות. סלט הטונה נמצא פסול למאכל אדם, ובסלט הביצים נתגלה החיידק "סטפילוקוקוס פתוגני". החיידק המפריש חומר רעיל, הגורם להרעלה. חיידק

(סוף בעמוד 7)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: ג'מיל סיאגה, סגן יועץ ראש עיריית ירושלים לענייני ערבים
על: הנפקת תגי זיהוי מיוחדים לעובדי עיריה ערביים בירושלים
(עמ' 2)

★ דוד לוי תקף בקבינט את שמיר ופרס: את הפרטים שהבאתם כבר קראנו בעתונים
(עמ' 2)

★ שבועון התק"ם: נטיות ימניות החלו מסתמנות בגרעיני הנח"ל
(עמ' 3)

★ 5 אנשים נעצרו בעקבות "בשידור חוקר" בפרשת תקיפת 2 הנערים ברמת השרון
(עמ' 6)

★ יתרות מט"ח גדלו בפברואר ב־36 מיליון דולר
(עמ' 8)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית, יתכן גשם מקומי.
● ירושלים: 7–13.
● תל־אביב: 10–18.
● חיפה: 10–18.
● באר־שבע: 9–17.
הגולן 7–13, צפת 6–12, נתב"ג 9–17, עזה 10–18, אילת 15–24.

זכו בלוטו

בהגרלה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 1, 3, 17, 37, 41, 42 המספר הנוסף: 22

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.5806	−0.0020
בנקים	1.8787	−0.0023
שחור	1.6400	—

שער הסל

יציג	1.7151	−0.0031

בגליון זה 16 עמודים

ערכה את העמוד: אורית גליל

מתכנן לקנות מקרר?
מתכנן חופשה באילת בחג?
מתכנן שיפוצים בדירה?

קנה זכות ל"הלוואה כל רגע"

כשאתה מתכנן קניה בתשלומים או הוצאה כלשהי:
"הלוואה כל רגע"
של בל"ל כדאית יותר!

הבטח לעצמך
זכות ל"הלוואה כל רגע" עד 6,000 ש"ח
ב־2.1% ריבית חודשית לא צמודה
ובתשלומים מ־6 עד 12 חודש.

הכנס לסניף, שלם 10 ש"ח,
וקבל תעודת זכות למימוש ההלוואה בכל רגע
שתחפוץ עד ל־30.6.88.

ההצטרפות לתכנית מיום 6.3.88. הבנק רשאי להפסיק את התכנית בכל עת.
ההלוואה תינתן כנגד בטחונות או ערבים. ללקוחות פרטיים בלבד.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

صكنا من الاهل

هكذا من الاصل

ראיתי שמעתי

הכתבים האמריקאים מגששים באפלה

הכתבים האמריקאים המתלווים לפמלייתו של ג'ורג' שולץ, יצאו אתמול מהארץ בתחושת אכזבה. האיפול שהטיל מזכיר המדינה על שיחותיו, כלל גם אותם. בניגוד לציפיות, לא תודרכו, ואף לא קיים את השיחות המסורתיות בשעות הטיסה, הזכורות להם מימי הנרי קיסינג'ר. דובר הסטייט דפרטמנט, צ'ארלס רדמן, אף הוא מלה על מגעים בשהודיעם כי אל להם לצפות לשינוי כלשהו גם במסע באירופה. גם שם, הזהיר, לא ימסור שולץ שום הודעות של ממש.

ברוח זו לא התקיימה אתמול גם מסיבת העיתונאים לסיכום הביקור באירופה. הכתבים האמריקאים סיפרו כי זה זמן רב הם מגששים באפלה, בשל מיעוט ההדלפות מן הסטייט דפרטמנט בכל הנוגע ליוזמת שולץ. מקור המידע העיקרי היו להם בשבועות האחרונים ההדלפות בישראל, שעשו את דרכם לארה"ב. בעניין זה, לטענתם, אפשר תמיד לסמוך על ישראל.

לילי גלילי

דוקטור כבוד לפרס, נבון ועוז

לרגל מלאות 25 שנה לקמפוס הירושלמי שלו, יעניק ה"היברו יוניון קולג'" תואר דוקטור של כבוד למ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, לסגן ראש הממשלה ושר החינוך, יצחק נבון ולסופר עמוס עוז.

הטקס יתקיים ב־10 בחודש בקמפוס במעמד נשיא המדינה, חיים הרצוג, שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, ראש עיריית ירושלים, טדי קולק והנשיא לשעבר אפרים קציר. לטקס יגיעו 600 רבנים ורבניות רפורמים מארה"ב וראשי קהילות מ־21 מדינות בעולם.

ה"היברו יוניון קולג'" נוסד ב־1875 בסינסינטי, ארה"ב. הוא אחד המוסדות האקדמיים הנודעים בעולם היהודי והמוסד האקדמי היהודי הראשון בארה"ב.

קבלת פנים ראשונה של שמואלי

יותר ממאה נציגים של שגרירויות זרות באו לבית התפוצות כדי להשתתף בקבלת פנים שקיים המנכ"ל החדש של המוזיאון, אליעזר שמואלי, עם כניסתו לתפקיד. בין הבאים, שגריר בריטניה, ויליאם סקווייר, שגריר צרפת, אלן פיירה, שגריר גרמניה, וילהלם האס, ושגריר רומניה, יוליאן ביטוליאנו.

שמואלי, שהיה מנכ"ל משרד החינוך, יזם את האירוע מתוך כוונה לנסות ולהדק את קשרי בית התפוצות עם גורמים בחו"ל. הוא הזמין אנשי אקדמיה, מנהלים ואוצרים של מוזיאונים אחרים בעולם לבוא ולנצל את מאגרי המידע של בית התפוצות.

חיים הנדוורקר

סרטים אילמים של ארנסט לוביץ' במכון גיתה

מדי יום חמישי יוקרנו בשבועות הקרובים במכון גיתה בתל־אביב סרטים אילמים בבימוי של ארנסט לוביץ'. לוביץ', בן למשפחה יוצאת גליציה, נולד בברלין בשנת 1892 והחל ליצור בארה"ב בתום מלחמת־העולם. הוא התפרסם כבימאי מקורי, אניך טעם ובעל הומור דק. שניים מסרטיו הזכורים אפיונים אלה הם "להיות או לא להיות" ו"החנות מעבר לפינה" שהוקרנו בארץ. בשנת 1935 התמנה לוביץ' למנהל חברת "פאראמונט" בהוליבוד, שם יצר את "האוהד" ו"המלאך" עם מרלן דיטריך, את "נינוצ'קה" עם גרטה גרבו ועוד סרטים רבים. שחקנים יהודים שנמלטו מגרמניה לארה"ב בשנות המלחמה, מצאו אצלו תפקידים. לוביץ' מת בהתקף לב בשנת 1947 והוא בן 55.

רטרוספקטיווה של סרטיו תוצג בקרוב בסינמטקים בארץ בשיתוף עם מכון גיתה.

מרכז תיירות בבניין שממנו נורה הנשיא קנדי

"עיני העולם יהיו נשואות אל פרויקט זה", אמר נשיא הקרן ההיסטורית העירונית בדאלאס, לינדון אראמס, עם אישורה של תכנית לבנות מרכז תיירות ותערוכה בבניין שממנו ירה לי הארווי אוסוואלד את כדורי המוות אל הנשיא ג'ון פ. קנדי.

3.2 מיליוני דולר הוקצבו לפרויקט שייבנה באגף בית המסחר לספרי לימוד. 11 שנה עמל נשיא הקרן להביא להקמת הפרויקט. "בכל שזה עצוב, זה האתר ההיסטורי החשוב ביותר בדאלאס", ציין.

אף שהאדריכל מניח כי יוכל לסיים את הפרויקט עד ה־22 בנובמבר, יום השנה ה־25 להירצחו של הנשיא, סבור אראמס, שלא יהיה זה נאה.

איפי

התזמורת הפילהרמונית והקהל הישראלי נפגשו אמש לראשונה עם המנצח־הכנר הווירטואוז ולאדימיר פלצמן, שבא לארץ לקונצרט אחד בלבד, שאף הוקלט על ידי חברת סי־בי־אס. למאסטרו זובין מהטה (כאן עם פלצמן בעת החזרה) זו כבר פגישה שניה עם המנצח־הכנר: לפני כשבועיים ניצח על קונצרט שפלצמן הופיע בו עם הפילהרמונית של ניו־יורק. (תצלום: יעקב אבירם)

בעריכת עירית רוזנבלום

לוי תקף בקבינט את שמיר ופרס: את הפרטים שהבאתם כבר קראנו בעתונים

שמיר: חזרתי והבהרתי לשולץ שאני מתנגד לוועידה בינלאומית ★ פרס: הבהרתי לשולץ שאני בעד ועידה בינלאומית ★ לוי: לפי דבריכם אפשר להגדיר את עמדת ישראל בכן ולא — אני מבקש לדעת מה יכול להבין ממצב מביך זה מזכיר המדינה? עוד נואשם כי הטעינו את שולץ ובעקבות זאת צפויה לנו גם סכנה של עימות עם ארה"ב

מאת גדעון אלון
סופר "הארץ"

"התנהגותנו היא הפקרות ממש הגורמת נזק למדינה, פוגעת בכוח העמידה ובצה"ל ויוצרת מבוכה בעם. האם מישהו שואל או מתעניין איך אנו נראים כממשלה, או שמא הדבר החשוב איך לסיים את ישיבות הממשלה ללא זעזועים. התרגלנו לשיגרה אומללה זו ומה עם המדינה? הכל בוער מסביב בתחום המדיני והבטחוני וגם המוראל הולך ונפגע. לכמה זמן עוד נמשיך להטמין את ראשנו בחול? לכמה זמן?", אמר אתמול סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון דוד לוי בישיבת הקבינט.

השר לוי תקף בחריפות רבה את ראש הממשלה יצחק שמיר ומ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בשל צורת טיפולם הרשלנית וחוסר התיאום האלמנטרי ביוזמת השלום של מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ.

התקפתו של לוי הוחלה בתום דברי הפתיחה של שמיר ופרס, שסקרו את הצעותיו של מזכיר המדינה האמריקאי. שמיר אף ציטט מטיוטת ההצעה שמסר שולץ.

לוי: על פרטים אלה כבר קראנו בעתון. אין צורך לבוא לישיבת הקבינט כדי שתמסרו לנו פרטים אלה. מה שמעניין אותנו הוא מה אתם הצעתם לשולץ? האם הזהרתם או אולי חייבתם או שללתם את ההצעות? הנושא רציני מאד. איזו עמדה אתם מביאים לפני הקבינט? על מה נכריע כאן?

שמיר: חזרתי והבהרתי לשולץ, שאני מתנגד לוועידה בינלאומית ולדיון מוקדם על הסדרי הקבע וכי אני דבק בהסכמי קמפ־דייוויד.

פרס: הבהרתי לשולץ ואיני מסתיר זאת, שאני בעד ועידה בינלאומית במתכונת שסוכמה עם חוסיין בלונדון.

לוי: לפי דבריכם אפשר להגדיר את עמדת ישראל בכן ולא. אני מבקש לדעת מה יכול להבין ממצב מביך זה מזכיר המדינה? איזו עמדה המוצגת בפניו היא העמדה המוסכמת של ישראל, שעליה הוא יכול להסתמך בפגישותיו עם מנהיגי מדינות ערב? המצב המביך הזה איננו מטריד אתכם? אתם רואים את הסכנות הנובעות ממצב פרדוקסלי זה? כל בר־דעת יאמר שלישראל אין עמדה בנושא הנוגע לקיומה ולעתידה, וזאת בשעה שהתהליך המדיני נמצא בעיצומו. אני חושש מאד מההשלכות החמורות שיהיו לטיפול זה. עוד נואשם כי הטעינו את שולץ ובעקבות זאת צפויה לנו גם סכנה של עימות עם ארה"ב.

בהתייחסו ליוזמת השלום של שולץ אמר השר לוי, כי טמונות בה כל הסכנות גם יחד. "זוהי חבילה המקופלת בתוכה הסתלקות מהתחייבות אמריקאית, ועידה בינלאומית, קבלת תנאים מראש לנסיגה טוטאלית לפני מו"מ, השתתפות אש"ף ומסירת רמת הגולן.

סגן ראש הממשלה פנה אל שרי הקבינט ואמר: גם אנו כחברי הקבינט מועלים בתפקידנו. במקום לדון ביוזמה על השלכותיה, אנו ממשיכים במשחק הבלימה ההדדי בינינו, כאילו דבר לא קרה. במקום עמידה מאוחדת אנו עדים לחיזורים מפוצלים, בהם כל אחד מנסה למצוא יותר חן בעיני שולץ. הייתי מגדיר את המצב הזה כפורקן פוליטי מוסכם כלפי פנים וצורם בתגובה תקשורתית כלפי חוץ. אי־אפשר להמשיך כך. זמן רב הבעתי דיעותי רק בקבינט תוך תקווה שעוד קיים הבסיס המשותף עליו הוקמה ממשלה זו.

השר לוי המשיך בדברי הביקורת הנוקבים שלו במשך שעה ארוכה. איש מן השרים לא ניסה לשסע את דבריו. בסיום דבריו שאל השר לוי: לאיזה נזק יש עוד לצפות כדי שנבין שאין אנו מסוגלים בגלל המחלוקת הקשה בינינו לטפל כיאות בענייני המדינה. חובה לעשות את המתחייב ממצב קשה זה. באין עוד בסיס לפעולה משותפת יש ללכת אל העם ללא דיחוי. זאת האחריות הרובצת על כל אחד מאתנו. אם לא נעשה כך, נהיה במצב של חוסר כל יכולת לתפקד. הבוץ ימשיך תוך הטחת האשמות של "רודפי שלום" מול "מרחיקי שלום". עלינו לזכור את האחריות הכבדה הרובצת על כולנו יחד וכל אחד מאתנו בנפרד.

רבין: אינני מאמין שנוכל להגיע להסכמה בתוכנו. אני מודה ששעת הכרעה מגיעה.

פרס: היתה זו החמצה גדולה שהקבינט לא היה מסוגל להחליט באפריל אשתקד על תמיכתו בועידה בינלאומית. אסור להחמיץ שוב את ההזדמנות.

פרופ' ישעיהו לייבוביץ' בהרצאה בפני חוג ידידי האוניברסיטה הפתוחה בת"א:

"בתיה"ס דואגים שבוגרים יהיו חיילים טובים — יותר משיהיו בחורים הגונים"

אמר גם שהסיכוי לחנך את הנוער לערכים — רק כשהארץ תחולק בין שני העמים

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

"כל זמן שעיקר עולמנו הפוליטי־חברתי־רעיוני, הוא קיום שלטוננו האלים על עם אחר, קשה מאוד הם הסיכויים קלושים לחנך את הנוער לערכים הומניסטיים. רק אחרי חלוקת הארץ לשני העמים, היהודי והפלשתיני, רק אחרי שהמציאות שלנו, בתודעה ובמעשה, לא תהיה רווית בשלטון על עם אחר, יש סיכוי לחינוך לערכים". דברים אלה אמר אתמול, פרופ' ישעיהו לייבוביץ' בהרצאה על "יחסי יהודים וערבים", שהתקיימה בתל אביב, במסגרת המפגש החודשי של חוג ידידי ותורמי האוניברסיטה הפתוחה.

לייבוביץ' אמר שהבעיה של החינוך בארץ היא שהוא נעשה במצב בו הלאומיות הפכה לערך עליון. "זוהי הדרך הבטוחה להגיע לחייתיות ולא להומאניות", ציין. לדבריו, הדאגה העיקרית של בתי הספר העל־יסודיים בארץ היום, היא שהצעיר יהיה בבוא העת חייל טוב. דאגה זו גדולה יותר מהדאגה לכך שהוא יהיה "מסוגל ומוכשר להיות בחור הגון".

פרופ' לייבוביץ' הוסיף, כי אם שלטוננו על העם הפלשתיני יימשך, זה יוביל לדבר שתי תוצאות בלתי נמנעות. האחת פנימית: "מדינת ישראל תיהפך למדינת כהנא, שרון, רפול והדרוקמן. הממשלה הזאת תקים מחנות ריכוז ליהודי כמוני ולדומים מביניכם." התוצאה השניה היא חיצונית: "מדינת ישראל של כהנא, שרון, רפול והדרוקמן, תיכנס למלחמת חורמה עם כל העולם הערבי, ממרוקו ועד פקיסטן. מלחמה שבה הסימפטיה של כל העולם תהיה לצד העולם הערבי". בפרספקטיווה הקטסטרופאלית הזו, יש רק אלטרנטיווה אחת, והיא חלוקת הארץ בין שני העמים. אין דרך ביניים. זה או־או. זה דבר קשה מאוד, בעיקר מבחינה פסיכולוגית. שהרי בתודעתם הכנה של כל אחד מהעמים האלה, כל הארץ היא ארצו". עוד אמר כי בשבועות האחרונים, קיבל טלפונים מחוגים יהודים בעולם, שאמרו "שהיום יהודים מתביישים במדינת ישראל". לייבוביץ' ציין, כי הוא מאמין שבסופו של דבר תיכפה עלינו ועל הפלשתינאים חלוקת הארץ, על ידי האמריקאים או על ידם בשיתוף הסובייטים ומועצת הביטחון. "זה יכאב לנו מאוד מאוד, אבל ימנע את הקטסטרופה. וזו תהיה אירוניה היסטורית: הגויים יצילו את מדינת ישראל מידי היהודים העומדים לכלותה". על אפשרות התנגדות מצידנו להסדר כפוי השיב "מספיק ששר האוצר האמריקאי יעכב את המענק וכל גיבורי ישראל, יזחלו על ארבע, כולל גאולה כהן ורפול". לשאלת אחד המשתתפים מדוע לא יעברו הפלשתינאים לארצות ערב, השיב לייבוביץ': "יש לנו בברוקלין שני מיליון יהודים. למה לא תלך שמה".

המרדימים מתכוונים להחריף העיצומים

היום הם משביתים את חדרי הניתוח בבתי החולים איכילוב, פוריה, כרמל ושערי צדק ★ מחר — הדסה, בילינסון, העמק ואסף הרופא

מאת עדנה אריזור
סופרת "הארץ"

הרופאים המרדימים שוקלים להחריף את העיצומים כלחץ על האוצר להגיע עמם להסכם על תוספת הכנסה. הרופאים הגיעו לפני כשלושה שבועות לסיכום עם משרד הבריאות על פתיחת יחידות מקצועיות למרדימים. משמעות פתיחת יחידות כמו מיילדות, ילדים, ניתוחי לב וכן תוספת כוננויות, דבר שעשוי לשפר משמעותית את שכרם. עד היום, האוצר סרב בשלב זה לדון בהצעות אלו. במחאה מתכוונים הרופאים להרחיב החל משבוע הבא את היקף השבתת חדרי הניתוח.

היום הם משביתים את חדרי הניתוח בבית החולים "איכילוב" בתל אביב, "פוריה" טבריה, "כרמל" בחיפה, ו"שערי צדק" בירושלים. מחר הם ישביתו את חדרי הניתוח בבתי החולים "רוקח" בתל אביב, "בילינסון" בפתח תקווה, "העמק" בעפולה, ו"אסף הרופא" בצריפין.

גורמים במערכת מציינים כי התנגדות של האוצר בנושא תוספות המרדימים היא מכוונת, כדי להביא לביטול ההסכם שחתמה הנהלת קופת חולים הכללית עם רופאי בתי החולים שלה. הסכם שלו מתנגד האוצר מאחר והוא הסכם שכר לכל דבר.

רופאי המרדימה משביתים היום את חדרי הרנטגן והאיזוטופים בבית החולים "הלל יפה" בחדרה, ואת מכון הלב בבית חולים "שיבא" בתל השומר.

1000 מיקרוביולוגים וביוכימאים בשרות המדינה ינקטו ביום ראשון הקרוב את מעבדות בתי החולים הממשלתיים ומעבדות בריאות הציבור, אם עד למועד זה לא ימלא משרד הבריאות את הסיכום עמם מלפני מספר שבועות. מדובר בתוספת תקנים, ערכון תוספות שכר ותוספת שעות נוספות. אם יבצעו עובדי המעבדות את איומיהם צפויים להם צווי ריתוק.

החלטת ארה"ב לסגור את סניף אש"ף נתקלת בהתנגדות מקיר לקיר באו"ם

נציג ישראלי ינאם היום ★ הדיון יסתיים בערב ועוד לא ידוע מתי תיערך ההצבעה

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ארצות הברית מוצאת עצמה בבדידות מזהירה בעצרת המיוחדת של האו"ם, הדנה בהחלטתו של משרד המשפטים האמריקאי לסגור את משרד אש"ף בניו יורק.

ביום השני של הדיון נוצרה חזית מלוכדת נגד ארצות הברית וגם מדינות מערביות תוקפות את הממשל האמריקאי ותובעות ביטול ההחלטה על סגירת משרד אש"ף.

ביטוי למורת הרוח מההחלטה זאת, השוררת בין מדינות מערביות, נתן שגריר קנדה באו"ם, סטפן לואיס, שאמר בנאומו בדיון, כי מה שמונח עתה על כף המאזניים היא שאלת תיפקודו של הארגון הבינלאומי וכי כוחו להקשיב להשקפותיהם של אלה שהוזמנו להשתתף בו כמשקיפים.

השגריר העברי קרא לממשל האמריקאי למלא את התחייבויותיו הלגאליות כמדינה מארחת ולאפשר לאש"ף להמשיך ולזכות בייצוג בעצרת. הנציגים מהמדינות הקומוניסטיות התבטאו ביתר חריפות נגד ההחלטה האמריקאית לסגור את משרד אש"ף.

הדיון אמור להסתיים היום ואמש הופצו במרכז האו"ם שתי הצעות החלטה בלתי רשמיות, שנוסחו על ידי קבוצת המדינות הערביות.

האחת קובעת כי העצרת המיוחדת מכירה בכך שקיים סכסוך בין ארצות הברית לבין האו"ם ואש"ף וקוראת לבירור במסגרת העצרת המיוחדת.

ההצעה השניה מבקשת מהעצרת לפנות לבית הדין הבינלאומי בהאג ולבקש חוות דעת משפטית אם ניתן לאלץ את ארצות הברית להיות צד בבירור.

היום ינאם בעצרת המיוחדת נציג ישראלי, שירגיש כי מבחינה מוסרית אין מקום לארגון כאש"ף באו"ם. לא ברור מתי תיערך ההצבעה, אך הדיון אמור להסתיים הערב.

שמיר, פרס, רבין, שחל, נאמן, בן אהרון: ציטוטים נבחרים

רבין: אני מייעץ לארה"ב ואירופה שלא ילמדו אותנו איך לנהוג

יובל נאמן: כך אפשר להפסיק את הפרעות תוך זמן קצר

מאת סופרי "הארץ"
וסוכנות עתי"ם

"אני מייעץ למדינות אירופה ולארצות הברית שלא ילמדו אותנו איך לנהוג, ושקודם כל יפשפשו הם במעשיהם בעבר הקרוב והרחוק לפני שהם מעיזים להטיף דופי במדינת ישראל ובחיילי צה"ל". כך אמר אתמול שר הביטחון יצחק רבין בטקס סיום של קורס קצינים בבית הספר לקצינים של צה"ל.

להלן דברים שנאמרו אתמול בנאומים ברחבי הארץ:

● ראש הממשלה יצחק שמיר בעצרת זיכרון לרב צבי יהודה קוק, האב הרוחני של גוש אמונים: "בימים אלה של מאבקנו בארץ ישראל, נדרשת לא אחת מסירות נפש ממש של המתיישבים... אנו נשיג את השלום והביטחון על־ידי האמונה העזה שהנחיל בנו מורנו".

בטקס, שהתקיים בישיבת מרכז הרב בירושלים, השתתפו מאות רבות של חובשי כיפות סרוגות. בתום דבריו זכה שמיר למחיאות כפיים סוערות ולווה החוצה בשירה ובריקודים.

● ח"כ יובל נאמן (התחיה), בביקור במוקד המידע וההסברה של היישובים היהודיים בשומרון: "ניתן לשים קץ לפרעות בתוך זמן קצר", אם תיושם מדיניות שתכלול את האמצעים הבאים: סגירת יו"ש ועזה לטלוויזיה, פישוט הליכי הגירוש וגירוש מסיתים, מתפרעים ובני משפחותיהם, פתיחה באש על מיידי אבנים ובקבוקים המסכנים את חיילי צה"ל, סגירה מיידית של גשרי הירדן לכל תנועה עד לסיום המהומות, החזרת הממשל הצבאי לשטחים וביטול העצמאות של המינהל האזרחי, התניית עבודה של תושבי השטחים במרכז הארץ באישור מיוחד של הממשל הצבאי, הידוק ההתיישבות היהודית, באזור בקנה מידה נרחב, כולל הקמת שכונה יהודית גדולה במרכז שכם.

● מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון, בפני באי ועידת הנשיאים היהודים של ארה"ב: "סוריה נעולה בעמדותיה... יש לנו מידע על תיאום בין הסורים לירדנים, שלפיו לא יזוז חוסיין צעד אחד בלי אישורם".

● שר החוץ שמעון פרס באותו פורום: "אני מתנגד לסגור את השטחים לסיקור תקשורתי. אם נבצע את הצעד הזה, הקום מוחזרת של מצלמות המצב או יהיה הרבה יותר גרוע".

● השר משה שחל בסיור בצפון: "אם הליכוד מבקש להקדים את הבחירות, יש לקיימן בתוך 45 יום. דרישת הליכוד לקיים את הבחירות בחודש יולי היא תרגיל ילדותי שיגרום לקיטוב נוסף בעם ולהגברת המתח עם ארה"ב".

אלכסנדר שוב ז"ל

משתתף באבל המשפחה

צה"ל דוראל

הטלוויזיה בודקת ההאשמות על "שיתוף פעולה" של הכתב איתן אורן עם סיעת ר"צ

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

בטלוויזיה בודקים ברצינות את תלונת ששה חברי הכנסת על שיתוף פעולה כביכול בין כתב הטלוויזיה, איתן אורן, לתנועת ר"צ.

הנושא נדון אתמול בישיבה ארוכה בלשכתו של מנכ"ל הרשות, אורי פורת. גם בישיבת הבוקר של מחלקת החדשות נדרשו עמיתיו של אורן לידיעות בעניין זה. בשיחה, הביעו העיתונאים תמיכה באורן והדגישו כי שיתוף פעולה וקבלת מידע מפוליטיקאים הוא דבר מקובל כל עוד עומד הטיפול במידע זה באמות מידה מקצועיות.

אחרים אמרו כי הפרשה היא חלק מן ה"עליהום" על העיתונות ונסיון לשפוך את דמם של העיתונאים. חברי הליכוד בכנסת מנסים לנצל את הפרשה לניגוח הטלוויזיה המערך. חברים בליכוד שוקלים להתנות את אישור תקציב הרשות בוועדת הכספים של הכנסת, או את העלאת האגרה, בהקמתה של ועדת חקירה לבדיקת פרשת איתן אורן. חברי ליכוד אחרים אמרו כי מטרת אי אישור התקציב, היא להביא לסגירת הטלוויזיה.

מפקד חדש לכוחות צה"ל ביו"ש; דרגתו תת אלוף

כוחות צה"ל יאורגנו בדפוס ארגוני חדש — עוצבת יו"ש

מאת ראובן פדהצור

ביום חמישי ייכנס לתפקידו המפקד החדש של כוחות צה"ל ביהודה ושומרון. המינוי החדש ייעשה על פי ההחלטה לשנות את מבנה הפיקוד של צה"ל בגדה. לאחר דיונים הוחלט במטה הכללי, כי דרג הפיקוד בגדה יועלה, ומפקד הכוחות יהיה קצין בדרגת תת אלוף.

עד לפרוץ המרי בשטחים היה מפקדם של כוחות צה"ל ביו"ש קצין בדרגת אלוף משנה. בחודש לאחר פרוץ המרי שונה מבנה הפיקוד, והגדה המערבית חולקה לשלושה אזורים. על הפיקוד בשניים מהאזורים — מרחב שכם ומרחב חברון — הוצבו קצינים בדרגת תת אלוף, ואילו על האזור השלישי — מרחב בנימין — הוצב מי ששימש כמח"ט יו"ש, אלוף משנה ז.

על פי ההחלטה שנפלה במטכ"ל יוגדל באופן קבוע מספר הכוחות בגדה, דבר שיביא גם להעלאת דרג הפיקוד, ומפקד כוחות צה"ל ביו"ש יהיה תת אלוף.

את אל"מ ז. יחליף ביום חמישי אל"מ ג., שיכהן מעתה כמפקד כוחות צה"ל בגדה, יועלה למחרת לדרגת תת אלוף.

בשלב זה ימלא תא"ל ג. כמפקד מרחב בנימין, ובתוך מספר שבועות יוליך בפיקוד גם את שני תתי האלופים המשמשים עתה כמפקדי שני המרחבים האחרים.

משלב זה יאורגנו כוחות צה"ל בדפוס ארגוני חדש — "עוצבת יו"ש".

עיתונאי צרפת: מצב העיתונאים הפלשתינים בשטחים — חמור

פאריס (ע"צ). "מצבם של העיתונאים והעיתונים הפלשתינים בשטחים שנכבשו על ידי ישראל הוא חמור" נאמר בהודעה שפורסמה כאן על ידי שלושה איגודים מקצועיים של עיתונאים צרפתים.

עריכה את העמוד: אורית גלילי

שיחת היום / ירח טל

עם: ג'מיל סיאד, סגן יועץ ראש עיריית ירושלים לענייני ערבים
על: הנפקת תגי זיהוי מיוחדים לעובדי עירייה ערבים בירושלים

תג הזיהוי הזה מנציח את החלוקה בין 2 חלקי העיר

עיריית ירושלים החליטה להנפיק ל־1500 עובדיה הערבים תגי זיהוי מיוחדים שיקלו עליהם את התנועה בעיר. תבקש שינפיקו לך תעודה כזו?

אני נגד הנפקת תעודה מיוחדת לעובדי עירייה ערבים תושבי ירושלים. אנחנו לא זקוקים ל"טיפול מיוחד". זה מנוגד לתפיסתי וגישתי העקרוניים שתושבי ירושלים המזרחית זכאים להיות חיים נורמליים כמו שאר תושבי העיר. למה ליצור שחור ולבן? זה לא סביר בעיני שבכדי ליהנות מיחס הוגן לי באזורו העיר הזו, כדי שאוכל למלא את עבודתי, להלך חופשי ברחוב, אצטרך לשאת בתעודה מיוחדת שתוקנה לי "זכות" זו. יש לנו תעודת זיהוי. זה צריך להספיק. אנשי ביטחון, משטרה וצבא, יוכלו לבדוק אותי על פי תעודת הזהות. לא זקוקים לתעודה מיוחדת נוספת.

האם ההתנגדות שלך להנפקת התעודה המיוחדת קשורה לחשש שבעלי התעודה עלולים להיחשב כמטרה אפשרית להתנכלות מצד קיצוניים ברחוב הערבי?

אין לזה כל קשר. ההתנגדות שלי לא נובעת מחשש כלשהו. אני לא מבין. הרי היהודים עצמם מציינים, כי ירושלים היא עיר אחת מאוחדת. למה ליצור אבחנה בין התושבים בה ולהעניק לחלק מהם "טיפול מיוחד". התעודה הזו רק מנציחה את ההפרדה בין שני חלקי העיר.

בהנפקת התעודות המיוחדות מבקשת העירייה למנוע שיבושים בעבודה שנגרמים עקב עיכובם של עובדי עירייה ערביים לצורך בדיקות בכבישים. זו בעיניך סיבה לא מספקת להוצאת התעודות הללו?

אין כל הצדקה לכך שהבדיקות יימשכו שעה־שעה וחצי. לא צריך תעודה מיוחדת כדי לקצר את התהליך. אפשר להגיע לאותן תוצאות על ידי בדיקת תעודת הזהות בלבד. מה שכן, יש בהחלט מקום לכך, שעובדי משמרות לילה או כאלה המגיעים לעבודה מחוץ לירושלים, מהגדה, יצויידו בתעודה כזו שתאפשר להם תנועה חופשית לבצע עבודתם.

אתה מודע לאפשרות שמי שלא ישא בתעודה המיוחדת מסתכן בהטרדות או באי־הגעה בזמן לעבודה, והדבר עלול להגיע אפילו עד לפיטורים?

אם זה המחיר שיידרש ממני לשלם עבור המאבק שלי על עיקרון שאני רואה אותו כחשוב — אני מוכן לשלם אותו.

(ראה ידיעה בעמוד 3).

הדעה בוואשינגטון: הקדמת בחירות תקפיא התהליך המדיני

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). במשל האמריקאי עדיין אין יודעים בבירור כיצד עלולות או עשויות בחירות מוקדמות בישראל להשפיע על תהליך השלום. בנקודה אחת עם זאת אין מחלוקת: בחירות בישראל עכשיו יקפיאו את כל מאמצי השלום.

לדעת חלק מן הפקידים עשויות בחירות כאלה לתת מרשם ברור יותר היכן עומדת דעת הקהל הישראלית ולרשום ביתר דייקנות לא רק את מפת הכוחות הפוליטיים בישראל אלא בעיקר את סיכויי תהליך השלום.

"נוח יותר להמשיך בתהליך שלום, כאשר ברורה ההנהגה". מנגד, סבורים אחרים כי כל עוד אין לשמיר ודאות שתציבותו — שלו, הוא עשוי לרכך את עמדותיו, כדי להציג עצמו לציבור הישראלי כשוחר שלום ולמשוך את השטיח מתחת רגלי פרס.

"כאשר עוצמת הכוח הפוליטי מעורפלת והחשש מפני המפסד קיים, עשוי תהליך השלום לזכות בכמה נקודות זכות," אומר פקיד בכיר מן האפשרות של בחירות עכשיו. בכל מקרה קיימת גם הסכנה שאם תמשך הכוונה להקדים את הבחירות, רצוי לערכן מוקדם ככל האפשר, כדי שהממשל הנוכחי יוכל להמשיך מיד אחריהן את מאמצי השלום.

לפני תחילת מסעו של שולץ ועוד בטרם החל המרי בשטחים היתה ההערכה המקצועית במחלקת המדינה ש"במקרה הטוב" תמשיך ממשלת אחדות לאומית לשלוט בישראל גם אחרי בחירות, אך סביר יותר להניח, שהימין הפוליטי בישראל יזכה בניצחון זוטר. הערכה זו גורסת עוד שאם יזכה הגוש הימני הוא עשוי להמשיך ולכהן שתי כהונות רצופות לפחות.

אמש בקונצרט / הרי גולומב

מין בחצי מינו

קונצרט הנוי של התזמורת הפילהרמונית. המנצח: זובין מהטה. הסולן: ולדימיר פלצמן (מנצח).

הסימפוניה הרביעית של צ'ייקובסקי, שפתחה את התכנית נוגנה בתנופה רבה, וכל מרכיבי המנגנון הסימפוני המלא פעלו כמכונה משומנת היטב. הכל היה מצוחצח ומדוייק, מתוזמן ומאוזן. התזמורת היתה במיטב יכולתה, וכל גווני הקשת של כליה הבהיקו בשלל צבעים.

הדבר חל על כל הקבוצות, אך יצויינו במיוחד לשבח קטעי סולו באבובה ובפיקולו וכן הישגי קבוצת כלי הקשת, כשהפכה בפרק השלישי לתזמורת כלי פריטה. שמענו הפעם תזמורת גדולה בכל הצבעים, ועיקר החוויה היתה בכך: חבל שלא תמיד נשמעת הפילהרמונית כך.

המנצח/כנר ולדימיר פלצמן זכה להפגיש את הלחנים האמריקאי של רבים מבני ארצו לשעבר, ברית המועצות. אפשר להבין שגאולי להתמסם ליהם כך באושרת יציאה לישראל, אך בהיאות במסורב עליה לשעבר יש עיוות מיותר של מילים ותוכנים. ביצועו לקונצ'רטו מספר 3 של רחמנינוב יוצא עליות וירידות: הטכניקה שלו מרשימה, וכן ניכרות הבנתו והרבה ביצירה והנדוהו עימה.

עם זאת לא תמיד שבע בטוחתה לכוח של צליליו לעיתים היתה נגינתו חרישית עד שנבלעה בתזמורת, ולעיתים — בוטה ונוקשה מדי. יכולתו להפיק צליל רך ומלא וכן צלילים רבי עוצמה חבעה הפגנה כראוי בהלך הביצוע, אך לא לכל אורכו.

תכנית הקונצרט היתה לקויה: בין מרכיביה לא היה די רווח ליצירת אווירות המשכיות, ולא די שוני ליצירת גיוון ואיזון. צירוף מעין זה של מין בחצי מינו זכה לכינוי השקספירי "סוכר ברוטב דבש", ולכינוי הרוסי "איוואן איוואנוביץ'".

היה זה קונצרט חגיגי בחסות "קרן דורון": כל הכנסותיו, באמצעות הקרן, מוקדשות למימון הופעות התזמורת באזורי פיתוח. בקונצרט זה נפתח גם מבצע התרומה "כסא לתמיד" שבמסגרתו יוכל כל תורם, תמורת סכום מסוים, להקדיש באופן סמלי כסא בהיכל התרבות ולהנציח עליו כל שם שהוא חפץ ביקרו.

בקבוק תבערה על אוטובוס בבאקה אל גרביה

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ"

בקבוק תבערה הושלך אתמול בכניסה לכפר באקה אל גרביה, לעבר אוטובוס [illegible] שהוביל תושבי כפר מהגדה. הבקבוק פגע בדפנות האוטובוס מאחור והתלקח ולא גרם שום נזק.

ראש המועצה המקומית, סמיר דרואיש, הגיע למקום מיד אחרי התקרית וזימן ישיבה דחופה של המועצה המקומית, שבה גינו חברי המועצה את המעשה והחליטו על הקמתה של סיירת של עובדי המועצה, שתסרוק בלילה את הרחובות, כדי לוודא שנוער שוליים לא יפגע בסדר הציבורי. כן הוחלט לבקש מהמורים בבתי־הספר להקדיש שעת חינוך לנושא.

נהג האוטובוס היה אף הוא ערבי מערערה. זהו מקרה ראשון של התקפה על אוטובוס במרכז כפר ערבי בישראל. המשטרה הגיעה עם כלבי גישוש ולא היו מעצרים.

בת 76 הותקפה בקרית־חיים על רקע מיני

(ע). ישישה בת 76, תושבת קרית חיים, נחלצה מידיו של תוקף על רקע מיני, שתקף אותה אתמול בשעות הלילה ברחוב, תודות לתושייתו של עובר אורח שנקלע באקראי למקום.

האשה הותקפה בדרכה לביתה בשדרות דגניה שבקרית חיים. גבר בעל שער מקורזל שחור, בלתי מגולח, התנפל עליה וניסה לגרור אותה לחצר בית שבצידי הדרך.

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965 (להלן החוק)

[illegible]

נודעת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי [illegible] ירושלים הגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להיתר [illegible] 261, 262 חלקה 2 ברחוב [illegible] בירושלים [illegible] הקלה בקוי הבניה הקדמי [illegible] 5 מ' [illegible] קרקע.

את ההתנגדויות למתן ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible] ירושלים. ניתן לעיין בתכניות המוצעות במשרד זה בכל יום עבודה [illegible] בין השעות 12.00–14.00.

אברהם [illegible], מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה

צה"ל החרים את הקסטה של סי־אן־אן על הלינץ' בקבטיה

מאת ראובן פדהצור

דובר צה"ל זימן אתמול את ראש משרד רשת הטלוויזיה האמריקאית סי־אן־אן, והודיע לו כי צה"ל מחרים באופן סופי את הקלטת ובה הסרט המצולם על ידי צלמי הרשת המתאר את אירועי הלינץ' שנעשה למשתף הפעולה בכפר קבטיה.

דובר צה"ל הודיע לאיש הסי־אן־אן, כי את ההחלטה על החרמת הקלטת קיבל הצנזור הראשי מתוקף פקודות מנדטוריות. לשאלת איש הטלוויזיה האמריקאי, אם יסתייעו כוחות הביטחון בסרט הסי־אן־אן לצורך זיהוי המשתתפים בפעולת הרצח לצורך העמדתם לדין, סירב הדובר צה"ל להשיב.

אל על

	מספ' מינימום	מספ' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	2	4	גשם	−1	2
אתונה	7	15	גשם	7	15
בוקרשט	2	6	גשם	—	—
בריסל	1	3	מעונן	−5	2
וינה	−2	+2	שלג	−1	4
ז'נבה	2	4	מעונן	1	3
לונדון	2	5	מעונן	0	5
ליסבון	8	12	מעונן	4	15
מדריד	2	8	מעונן	−1	11
ניו־יורק	−1	4	שלג+גשם	0	7
פאריס	1	4	מעונן	1	4
פרנקפורט	−2	+1	שלג	1	5
ציריך	−2	+1	שלג	—	—
קהיר	13	23	מעונן	15	25
קופנהגן	−4	−2	שלג	−2	−1
רומא	8	11	גשם	1	11
שטוקהולם	−8	−4	שלג	−6	−3

EL AL אל על

מלון קיסר טבריה

לקראת פתיחת המלון

ב־20.3.88

אנו שמחים להודיע על
הפעלת מרכזית טלפון אוטומטית, מהיום:

06-732333

(20 קוים)

ניתן לבצע הזמנות ישירות במחלקת ההזמנות במלון.

מצורף לעתון
ירחון "נשים"
גליון מס' 1

הירחון יצורף כל ראשית חודש למנויים, ויופץ בדוכנים.

בוועדות ובסיעות / דן מרגלית

יוכן כוח־משימה לחילוץ כפריים ערביים במצוקה

הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון סיפר אתמול לוועדת החוץ והביטחון כי העיר לאלוף עמרם מצנע על שחרורם של שני מיידי האבנים הערבים, לאחר שהוכו ונעצרו. הוא גם אמר כי אין בעבירים לדין חיילים במקרים של חריגה גבולית.

בהתייחסו למעשה הלינץ' בקבטיה, העלה את האפשרות שבעתיד יהיה צורך להכין כוח מיוחד להתערב להצלת משתפי־פעולה עם השלטונות. הכוח שהיה באזור קבטיה כאשר הבתים התגודדו סביב ביתו של מי שנחשב למשתף־פעולה עם ישראל, ורצחוהו — היה קטן מכדי להתערב. התערבות של כוח קטן עלולה לגרור צורך בירי אש ויתר רבה.

לח"כ אליהו בן־אלישר (ליכוד) ספק אם יש צורך להקים כוח מיוחד לפיזור הפגנות, מאחר שהנטל הכבד יפול על כתפי כל היחידות.

במרכז הדיון עמדה ביקורת חריפה של ח"כי הליכוד על האלוף מצנע, לאחר מעצר ארבעה החיילים שנראו בטלוויזיה מכים שני מיידי אבנים פלשתינים, ולאחר הופעת אלוף הפיקוד בתוכנית "כבכל" באותו ערב. היתה גם התנגשות מילולית בין הח"כים יוסי שריד (רצ) ואהוד אולמרט (ליכוד).

ח"כ שריד אמר כי הוא מבין שהליכוד הבין כיתתיזורים. הליכוד הפטריוטי בעד צה"ל אבל נגד הפיקוד העליון שלו. הליכוד בעד צה"ל בתנאי ששומרון ומצנע יעשו את דברו של גוש אמונים. הוסיף שריד, ובראש מבקרי הצבא עומד אריאל שרון, שהפיל את צה"ל לפח בלבנון ועכשיו מגנה לתוקפו בגנות של הגיה המערבית. האשמים אינם החיילים אלא יצחק שמיר ויצחק רבין.

ח"כ אולמרט סבר, כי מצנע טעה טעות חמורה כאשר שיחרר את שני מיידי האבנים הערבים. אמנם היה מקום להופעת מצנע בטלוויזיה, אך הופעתו היתה גרועה. היא היתה מבוהלת ולא שקולה וגרמה נזק. מעצר החיילים היה טעות והדעתו שהוא משחרר את הערבים היתה אומללה ובלתי אחראית.

שריד: הופעתו היתה אמינה וטובה והוסיפה כבוד לצה"ל. ומאחר שלאולמרט יש בעיות במרכז חרות, הוא הולים להיות ניצי. אולמרט: שריד האזרח שיש לו זכות מוסרית לדבר על התקפות על קציני צה"ל. גסות רוחו כלפי קציני צה"ל בבירוס היתה לשם דבר.

לדעת ח"כי הליכוד, יתכן שמצנע מתאים לתפקיד קרבי ולא לפעילות מן הסוג הנדרש עתה ביהודה ושומרון. אפשר שצריך במפקד המבין טוב יותר את היהודים ופחות את הערבים (מנחם גולדשטיין). הוא "אלוף מסמוס המרכז" ומי שהוסית נגד הדרג הבכירי בלבנון (אהוד ברק), כותב שמצנע יצמצם את הפער תיו בתקשורת (גבי שליטא). מדוע פרסמו את שרוכי נעליהם של החיילים ומדוע שיחררו את מיידי האבנים (פסח גרופר). אלוף בצה"ל אינו צריך להתנהג על־פי שיקולים הנובעים בשיקולי התקשורת (אליהו בן אלישר). הערבים בכפרים את התנהגות המוסרית כחולשה. מצנע שגה בשיקול דעתו. (חיים דרוקמן).

הרמטכ"ל דן שומרון

בנושאים אחרים הובע חשש מפני השתלטות של הריגת משתפי־הפעולה בקבטייה על המשך המגעים של ערבים עם השלטונות (אמנון לין). "מה שבר קומם במיוחד זו תגובת הלעג לרציחה מצד כמה וכמה ישראלים אשר ביטאו בתחושה ב"משתף פעולה" (שבח וייס). אריאל שרון "רוצה להרחיק מהמצב רוחות קטנים פנים מפלגתיים. אם יצחק שמיר לא יהיה ער חוזה, ימצא את עצמו במצב שמנחם בגין מצא את עצמו עם שרון בלבנון (מיכה חריש). תרומת מצנע לנרמיתה היזובית של ישראל בחוזה ואינה מסוגלת בספק (אבא אבן). ח"כ מנחם הכהן (מערך) סבור שאת האשמה יש לתלות בדרג המדיני.

ח"כ דן מרידור (ליכוד) רמז לשמעון פרס שההתפרצות בשטחים גרמו לו לחשוב שאפשר לדבר עם אש"ף. ח"כ דרוקמן סבור כי להיטותו של פרס למהלכים מדיניים מעבירה אותו על דעתו. יו"ר סיעת הליכוד, שרה דורון, ציינה כי הציבור צריך להכריע "בין הליכוד שהוא המחנה הלאומי לבין מפלגת העבודה — מחנה תומכי אש"ף."

רצ מכחישה קנוניה טלוויזיונית

סיעת רצ הכחישה אתמול את טענת ח"כי הליכוד והמפד"ל, כאילו קשרה קשר עם כתב טלוויזיה לפברק סיפור נגד צה"ל בשטחים. אדם אנונימי ניסה "למכור" סיפור כזה לח"כ של רצ כאשר הוא מתחזה לאיש צה"ל המשרת במילואים בשטחים. לפי סיפור המעשה, אירעה התנגשות בין מתנחלים לבין קצין צה"ל, והמתנחלים התפרעו. המתלונן האנונימי הופנה אל כתב הטלוויזיה, שברגע ידעו כי הוא עוסק בסיקור השטחים. ח"כ של רצ שנקלע למחנה דהיישה אמנם רואיין על־ידי צוות בראשותו של אותו כתב, אבל הדברים לא שודרו.

תובעים כסף לחינוך

יו"ר ועדת החינוך נחמן רז (מערך) תבע אתמול מוועדת הכספים להעביר למשרד החינוך עוד 10 מיליון ש"ח שקוצצו לשנת הכספים הבאה על־ידי האוצר ושנועדו לעידוד תלמידים חלשים ולפיתוח מדע וטכנולוגיה והצטיידות ושימור עתיקות.

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, הזהיר כי "הפכנו להיות אומה בסכנה בשל מצב החינוך בארץ. צפיפות הכיתות, חוסר היכולת להצטייד בטכנולוגיות חדשות וחוסר אפשרות לקיים רמת פעילות חינוכית במערכת." הוא שיבח את התייעלות התנועה הקיבוצית במערכת החינוך.

מנהל מינהל התרבות, אבנר שלו, ביקש שהכספים למוסדות היהודיים המועברים דרך אגף התרבות בהתאם להסכמים הקואליציוניים יקבלו מסגרת תקציבית קבועה ויהיו עליהם פיקוח של משרד החינוך.

עדות ראיה / נדב שרגאי

פועלים ערבים עובדי עיריית ירושלים — בין הפטיש והסדן

במפגש עם הנהלת העיר סופר על פועלי ניקיון שהואשמו בשיתוף־פעולה כאשר ביקשו לפנות את מיכלי האשפה ועל כבאים מוואדי ג'וז שהואשמו גם הם ● מכלי האשפה הוצתו ונעשה ניסיון להצית את הכבאית ● העיריה תנפיק לערבים תעודות מיוחדות שיקלו עליהם לעבור מחסומי ביטחון

1,500 עובדים ערבים מבוזרה ירושלים, מהנרה, ברמאללה והסביבה באים מדי יום לעבודה בעיריית ירושלים. הבכירים שבהם, כ־150 עובדים, כונסו אתמול בבניין המרכזי של העיריה לדיון שתוכנן במפגש בלתי־אמצעי עם המנכ"ל והנהלת העיה.

שיחת פנים אל פנים אכן היתה שם, אך לא מלב אל לב. התאכזב מי שציפה כי בפורום הזה ימצאו "דוברים הערבים" הזדמנות באותה לפרוק מעט מאשר על לבם. גילויי הפתיחות מצד אלה, המצויים בין הפטיש לסדן, לא הגיעו לכדי גילוי־לב מלא. כך, למשל, לא הזכיר איש מהנאספים את האיומים על עובדי עיריה, בכפרים ובשכונות הערביות, שתכליתם להביא להתפטרותם ממשרותיהם בממסד הישראלי.

לעומת זאת, יותר מקום ניתן להחלטה הטרייה של עיריית ירושלים להנפיק לכל עובדיה הערבים תעודות זיהוי מיוחדות, שתקלנה עליהם את המעבר במחסומי המשטרה וזרועות הביטחון. הדרישה באה מהמחלקה לתברואה, שרוב עובדיה, פועלי הניקיון, הם ערבים.

ראש העיריה מספר על התנכלויות מצד אנשי זרועות הביטחון לפועליו, ומנכ"ל העיריה, אהרן שריג, מבשר על הסכם שהושג עם מפקד משטרת ירושלים בעניין זה. רוב הנוכחים תומכים בהנפקת התעודות המיוחדות.

כמעט בודד בהתנגדותו הוא גמיל, עובד בכיר באגף היועץ לענייני מזרח העיר, תושב אבו־טור: "אני רוצה להיות שונה מכל ערבי אחר בירושלים. התעודה הזאת רק תסמן אותי כמטרה מועדפת בעיני האוכלוסיה המקומית. אין צורך בתעודה. היא תזיק ולא תועיל. על כלי־הרכב של העיריה מצוייר, ובגדול, סמל העיה, ואין כל קושי לזהות מי אנו... זה רק ייצור בעיה".

מנכ"ל העיריה: "מי שמצפונו נקי, לא צריכה להיות לו בעיה".

המנכ"ל גם מבקש להבהיר, כי אין לעיריה מדיניות של ענישה כלפי האוכלוסיה הערבית. "נמשיך להגיש את השירותים כרגיל", הוא אומר, ומעודד מספר תהיות בין קהל שומעיו. אחד מדבר על קווי־טלפון שלא תוקנו ושני מזכיר פנסים השבורים בלילות.

שריג: "אם בשכונה מסוימת עדיין לא תוקנו הפנסים, צינורות המים או קווי הטלפון, שהוכלו על־ידי האוכלוסיה במקום, אין הדבר נובע ממדיניות, אלא פשוט מפחד של העובדים להיכנס לאזור. אין כל סיבה אחרת".

אמיר חשין, היועץ של טדי קולק לענייני ערבים, מספר: "פשטה שמועה שמי שעובד בעיריית ירושלים הוא משתף־פעולה".

לחשין יש דעה מגובשת על שמועות, ובייחוד על זו "אף אחד לא יכול לקרוא לזה שיתוף פעולה, או כל מלה אחרת בעלת צליל דומה... ערבי שעובד בעיריה, עובד כדי לשרת את עצמו, את משפחתו ואת הציבור שבתוכו הוא חי".

בתוך כך מבשר היועץ על חידוש העבודות לבניית בית־הספר לבנות בסילוואן, לאחר הפסקה ארוכה, בשל האירועים.

בעניין "שיתוף הפעולה" יש בקרב הקהל הזה כמה סיפורים מעניינים. הממונה על הנהגים של משאיות התברואה מספר על פועלי ניקיון שהואשמו בשיתוף־פעולה כאשר ביקשו לפנות את מכלי האשפה. גם כבאים של מכבי האש מוואדי ג'וז הואשמו בשיתוף פעולה, שלא לדבר על פועלי מחלקת המים. את הכבאית ניסו להצית, את מכלי האשפה הציתו, ואילו אנשי מחלקת המים גורשו בבושת פנים.

שריג מבקש למסור תודה לבאים "על ההופעה המלאה לעבודה בתקופה קשה זאת. אנו מעריכים זאת מאוד". הוא דוחה למעשה פניות של עובדים שלא לנכות משכרם בשל היעדרויות מהעבודה על רקע האירועים האחרונים. עובדים ערבים מספרים על קשיים להגיע לעבודה במועד.

שריג יודע לספר על עובדים ערבים מסורים, היוצאים מבתיהם בשעה שלוש לפנות בוקר, כדי להקדים את שעת המהומות והשיבושים ולהגיע בזמן למקום עבודתם. הוא מסכם: "לכל אחד מחשבות ודעות משלו. כל שאנו תובעים מכם היא ההופעה המלאה לעבודה".

"אולי סוף סוף זז משהו בעם הזה"

יותר מ־30 אמנים עמדו אמש על בימה בכיכר מלכי ישראל ושרו "רוצים שלום", בהפגנת "קץ אדום — יהודים וערבים נגד הכיבוש". בהפגנה השתתפו אלפים שהתכנסו לקריאה "נגד הכיבוש — למען שלום ישראלי־פלשתיני". ההפגנה החלה בצעדה של כמאתיים איש, שיצאו בצהריים מצומת גלילות, חנו בפארק הירקון וסיימו בכיכר מלכי ישראל. את העצרת פתחו ריקי גל, נורית גלרון, יהודית רביץ וקורין אלאל. אחריהן דיבר המשורר מאיר ויזלטיר שאמר, כי משהו סמוי נע מתחת לפני השטח ו"אולי סוף סוף זז משהו בעם הזה". פרופ' דן מירון אמר כי הכיבוש גרם לברוטליזציה של החברה בישראל עוד לפני המהומות בשטחים. הפתרון הוא סוף הכיבוש. יו"ר התאחדות הסופרים הערבים בישראל, סמיח אל קאסם, אמר כי המצב יכול להוביל לסדום פוליטי ועמורה חברתית. כל התיאוריות האומללות כאילו אין עם מי לדבר, פשטו את הרגל. "אנו מבריזים כאן. יש עם מי לדבר, עם העם הפלשתינאי." לאחר הנאומים הופיעו אסתר שמיר, רים תלחמי, סי הימן, ואז עלו על הבימה 30 אמנים, ביניהם יוסי בנאי, יהודה פוליקר, מיקי גבריאלוב, מתי כספי, ריקי גל, דני ליטני, מוני מושונוב, גידי גוב, יונה אליאן ואחרים. שלמה ארצי אמר בשם, כי אמני ישראל נמנעו בעבר להביע עמדות ועתה הם רוצים לעשות זאת בזכות הצורך להידבר ולהתפשר עם שכנינו הערבים. היום תימשך "צעדת השלום" ממוצא תחתית לתל הרצל ומשם למשרד ראש הממשלה. בתמונה: מאיר אריאל (ימין) ושלמה ארצי, בעצרת. (כתב חיים הנדוורקר, צילם: אפי שריר/י.פ.פ.א)

דניאלה וייס: ערבים החלו לנופף לי לשלום

מזכירת גוש אמונים: במרידיהם יוצרים הערבים מצב שלא יוכלו להישאר ביו"ש

(ע). מאות משפחות פונות בימים אלה למזכירות גוש אמונים, כדי לבנות את ביתן ביישובי יהודה ושומרון ולחזק את ההתיישבות, מסרה דניאלה וייס, מזכ"ל גוש אמונים.

"הערבים במרידיהם יוצרים מצב, שהם לא יוכלו להישאר בשטחי יהודה ושומרון. אם יימשך המרד, אין להעלות על הדעת כי מישהו יסכים לקיים מסלול־חיים קבוע, שבו ייפגעו יהודים מדי־יום", ציינה וייס.

דניאלה וייס אמרה, ש"אנשים מרכבים לקום, לקחת את ילדיהם ומטלטליהם ולבוא". לדבריה, בימים האחרונים חשה רגיעה בדרכים. בנסיעתה מדי־יום מביתה בקדומים למשרדי גוש אמונים בירושלים, היא עוברת דרך קלקיליה, שהיתה בחודש האחרון 18 ימים בעוצר. בימים האחרונים מתחילים הערבים המכירים אותה, לנפנף ידיהם לשלום — מה שלא העזו לעשות לפני שבועיים. "הם מוציאים כבר דוכנים ופותחים חנויות", היא אומרת.

עוד אמרה, כי "הערבים חייבים להבין שהם יוצרים מצב שלא יוכלו להישאר בו לאורך־ימים. עליהם להשקיט את הרוחות".

התפישה המנחה את דניאלה וייס ואת ראשי גוש אמונים, לדבריה, היא חיזוק היישוב היהודי והקמת התנחלויות חדשות באזור חברון, דווקא בימים אלה. "שם גרים בשכנות צמודה יהודים וערבים. קיימת הבנה מצד ערבים, כי אם יעיזו לפגוע ביהודים — ייפגעו חייהם".

וייס הדגישה, כי הכרוז שהופץ ביומיים האחרונים על־ידי גוש אמונים, אינו משמש התרעה או אזהרה, אלא מיועד להסביר לערבי יהודה ושומרון, כי דרך האלימות לא תביא לשום תוצאות.

בכרוז (שפורסם אתמול ב"הארץ") נאמר לתושבים הערבים ביהודה ושומרון, שלא להיתפס למעשי קיצוניות. המתיישבים מסבירים, כי לא ישלימו עם פגיעה ביהודים מדי־יום וכי לא יטו את הלחי השנייה. ההתנהגות המאופקת, נכתב בכרוז, אינה סימן לחולשה. התושבים הערבים נקראים בו להימנע מהשלכת בקבוקי־תבערה, הצתת צמיגים ופגיעה בדרכי הגישה ליישובים היהודיים ביהודה ושומרון.

אלון גרינפלד זכה במקום הראשון בתחרות השחמט הבי"ל

התחרות — השמינית במספר — הסתיימה אמש בבאר־שבע

(ע). אלון גרינפלד (23) בבאר־שבע, זכה אמש במקום הראשון בתחרות השחמט הבינלאומית השמינית שנערכה בבאר־שבע. במסגרת התחרות זכה גרינפלד בתואר רב־אמן בינלאומי בשחמט, שהיא הדרגה הגבוהה ביותר בדירוג השחמטאי העולמי.

גרינפלד גבר על רב־האמן הבינלאומי ויקטור קורצ'נוי משווייץ, שהיה סגן אלוף העולם, ועל רב־האמן הבינלאומי יוסף פינטר מהונגריה, שהיה אלוף ארצו.

גרינפלד זכה ב־10 נקודות מתוך 14 אפשריות. קורצ'נוי ופינטר זכו ב־9.5 נקודות כל אחד, ומחלקים ביניהם את המקום השני והשלישי. למקום הרביעי, עם 9 נקודות, הגיע גדי ריכלים, חייל בן 20 מבאר־שבע, כשבינו לבין התואר רב־אמן בינלאומי מפרידה חצי נקודה בלבד.

התחרות בבאר־שבע היתה בדירוג 10 מתוך 15 של איגוד השחמט הבינלאומי, ונוהלה על ידי אליהו לבנט בן ה־60, שעלה לארץ מברית־המועצות לפני כ־15 שנה והיה חבר הנהלת איגוד השחמט בארצו. לבנט הוא הוגה, יוזם, מאמן ומנהל המועדון בבאר־שבע. אלון גרינפלד וגדי ריכלים הם תלמידיו.

בטקס חלוקת הפרסים בסיום התחרות אמר ראש עיריית באר־שבע, משה זילברמן: "אחרי 2,000 שנה, יש לנו רב־אמן בינלאומי תוצרת באר־שבע בפעם הראשונה".

על גרינפלד להמתין עד נובמבר הקרוב, עת תשב ביוון הוועדה הבינלאומית שתעניק לו רשמית את התואר.

פריג': ישראל אינה יכולה למנות מנהיגים פלשתיניים

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

ראש עיריית בית־לחם, אליאס פריג', אמר אתמול כי ישראל אינה יכולה למנות מנהיגים פלשתיניים שינהלו עימה משא־ומתן. "אנחנו מעוניינים בשלום עם הישראלים, אך ישראל אינה יכולה לכפות עלינו תנאים, ולמנות לנו מנהיגים", אמר פריג'.

אליאס פריג' היה אתמול אורח "מכון שיח" לערבי תנועת העבודה בירושלים. בכינוס שהתקיים במכון, אמר פריג' כי כל מנהיג פלשתיני שישתתף במשא־ומתן, צריך לקבל קודם לכל את ברכת הדרך של אש"ף, וכי אש"ף חייב להיות שותף בתהליך השלום. עוד אמר כי הוא אישית היה מעוניין בכינון קונפדרציה עם ירדן "אבל ייתכן פלשתיניים שיהיו מעוניינים אולי בקונפדרציה עם ישראל, ועל תושבי השטחים לקבל החלטות כאלה בעצמם, בדרך דמוקראטית."

ישראלים רבים צפויים להשתתף השנה בהפלגות פאר סביב העולם

רבים יותר יפליגו לאיים הקריביים ובאגן הים התיכון

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

כ־8,000 ישראלים צפויים להשתתף השנה בהפלגות לאיים הקריביים, באגן הים התיכון והפלגות יוקרה סביב העולם — מספר כפול מזה של ישראלים שהשתתפו "בקרוזים" בשנה שעברה.

במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול בתל־אביב, לקראת פתיחת עונת שיט תיירות האביב והקיץ הקרובים, מסרו מנהלי חברת "מלוזי", דוד גרבורג ואיתמר רזמב, כי בניגוד למגזרי תיירות אחרים, לא ניכרת בענף ספנות הנופש לישראל האטה בתנועת התיירות מחו"ל, בשל האירועים המשכים בשטחים.

להערכתם צפוי גידול של 30 אחוז במספר התיירים שיגיעו ארצה בדרך הים ומספר המבקרים בישראל באניות סיור עשוי לדבריהם להגיע השנה לכדי 40 אלף נוספים. מצבת ההזמנות של הישראלים, שיטלו בעונת תיירות האביב והקיץ הקרובים חלק בהפלגות שמציעה החברה, מגיע לדבריהם כבר היום למצב ההזמנות שהיה בחודש יוני שעבר. כך שיש בסיס איתן לאופטימיות באשר לתנועת תיירות השיט מישראל.

כלכלני "חשב": אין לשנות את תעריפי תשלום הוצאות רכב

מאת אבי גנאור
סופר "הארץ"

כלכלני "חשב", היחידה הבינקיבוצית לשירותי ניהול, ממליצים שלא לשנות את התעריפים לתשלום הוצאות בגין אחזקת רכב לפברואר 88', בשל העלייה המוערית בעלויות האחזקה כפי שחושבו על ידם.

שבועון התק"ם: נטיות ימניות החלו מסתמנות בגרעיני הנח"ל

באיגרת לחיילי התק"ם: איך מכים וחודלים בעת ובעונה אחת, על־פי אותו צו פנימי? זה מבחן קשה ומורכב, אבל נדרש מאוד

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

שבועון התק"ם "קיבוץ" טוען בגליונו האחרון, כי סממנים של נטיות ימניות ניכרים גם בגרעיני הנח"ל. בימי עיון שנערכו לאחרונה לגרעינים אחדים התברר ש"החבר'ה בסך הכל שמחים לצאת לפעילות המבצעית של דיכוי, אחרי מיידי אבנים, במקום להתגלגל באוהלים תאימונים, וכי האימרה 'הערבים מבינים רק כוח' אינה יוצא־דופן בפיהם".

באיגרת לחיילי התק"ם, ששוגרה על־ידי ועדת הביטחון ומזכירות התק"ם נאמר, בין השאר: "לא נוכל לוותר, כפשוטו, באופן חד־צדדי, על חלק מארץ־ישראל עליו מתנהלת המלחמה. נסיגה כזו תחזיר את המלחמה, כבעבר, אל כל שטחה של מדינת ישראל. לא ניתן, כנראה, להענות למשאת־הנפש המבקשת לדלג על הזמן ולהגיע ישירות אל מחוז החפץ של חיים ריבוניים שקטים ובטוחים ללא מלחמה, ללא דיכוי, וללא איום קבע על החיים.

"...עוצמת האלה נשברת כאשר היא הופכת לכוח מעניש. העם הוא כוח אנושי ומוסרי, כל זמן שהוא מושל את ההגנה על חייך, אך הופך באותו לכוח קניבלי כאשר הוא עובר לעשיית חשבון וגמול. איך מחזיקים בכוח הזה? איך מכים וחודלים בעת ובעונה אחת, על־פי אותו צו פנימי? איך נלחמים כתף לכתף עם חברים ומפקדים קרובים ורחוקים לדיעותיך, בכל הרגישות, וגם מבקשים כל דרך לשיחה על ריעותיך, להצגת דיעותיך? זהו אותו מבחן קשה ומורכב, אבל נדרש מאוד, והוא כולו בידינו", נאמר באיגרת התק"ם לחייליו.

סקר בקרב תלמידי תיכון בקריית מלאכי:

מתנגדים ל"השתלטות פועלים מהשטחים על עבודות כפיים"

מאת גילי מגדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

תלמידי תיכון רבים מתנגדים לתופעה של התרחקות מעבודת־כפיים עברית והעברתה לשליטת בני מיעוטים מהשטחים, אולם איש מהם אינו מוכן לעסוק בה בעצמו. מסקנה זו עולה מסקר שנערך בשבוע שעבר בקריית־מלאכי, בקרב 170 תלמידי כיתות י"ב, ביוזמת ראש המועצה, יוסף ואנונו. הסקר נערך נוכח העובדה שהאירועים ביו"ש ובעזה גרמו להיעדרם של ערבים ממפעלי התעשייה בקריית מלאכי ובמקומות אחרים בארץ.

58% מהתלמידים מתנגדים לתופעה של התרחקות יהודים מעבודת־כפיים, גברית והעברתה לבני המיעוטים. 16% מצדדים בה ול־26% אין דיעה בנדון.

כאשר נשאלו אם יהיו מוכנים בעתיד לעסוק בעבודות כפיים, השיבו 37.8% בשלילה ו־28.6% בחיוב. 22.6% טענו שהעניין תלוי בנסיבות ו־11% אמרו שאין להם דיעה או לא השיבו כלל.

כאשר נשאלו מה המקצוע שבו הם שואפים לעסוק בו בעתיד, לא השיב איש מהמרואיינים, כי הוא רוצה לעסוק בעבודת כפיים. 22% ענו שהם רוצים לעסוק במחשבים ואלקטרוניקה, 15% בעבודה ציבורית, 13% — בהוראה, 12% — ברפואה, ביולוגיה וסיעוד, 11% — בפקידות והנהלת חשבונות, 6% — בעסקים עצמאיים ובעריכת־דין, 4% — בצבא וביטחון. הנותרים לא השיבו, או השיבו כי טרם החליטו.

עימות בין ועדת הכספים והאוצר על תקציב 1988

לנציגי האוצר — המתנגד לגידול ניכר בתקציב הכנסת — לא ניתן אתמול להשתתף בישיבה בה נדון תקציב זה

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עימות חריף בין הכנסת למשרד האוצר בעניין תקציב הכנסת ל־1988. ועדה משותפת לוועדת הכנסת ולוועדת הכספים החליטה אתמול להגדיל את תקציב הכנסת בשיעור תלול של כ־47%, ולהעמידו על 42.2 מיליון שקל לעומת 28.6 מיליון שקל, שהציע האוצר בהצעת התקציב שהוגשה לכנסת ואף אושרה בקריאה ראשונה.

משרד האוצר מתנגד בתוקף לגידול ניכר בתקציב הכנסת ולנציגי האוצר, שבאו אתמול לישיבה, בה נדון תקציב הכנסת, לא ניתן להשתתף בה.

יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ מיכה רייסר, אמר אתמול ל"הארץ" כי תקציב הכנסת אינו נקבע על־ידי האוצר אלא על־ידי הכנסת. "משרד האוצר הערים על הכנסת וברגע האחרון הכניס שינויים בתקציב הכנסת בהצעה שהוגשה למליאת הבית, בלא ידיעת חברי ועדת הכנסת". עקב כך שיגר רייסר על דעת חברי הוועדה המשותפת לתקציב הכנסת, מכתב נזיפה חמור אל שר האוצר.

רייסר הסביר כי עיקר הגידול בתקציב נובע עקב הקמת מבנה חדש לחברי הכנסת.

עורך את העמוד: אריה חשביה

באולם המליאה / עמוס בן־ורד

חוק ערי פיתוח יבטיח הטבות מפליגות לתושבים

החוק עבר בקריאה ראשונה ב־44 קולות בעד ואף לא קול אחד נגד

חוק שיעניק הטבות מפליגות לתושבי ערי הפיתוח, או למי שיעבור להתיישב בהן, עבר אתמול את קריאתו הראשונה והועבר לוועדת הפנים ב־44 קולות בעד ואף לא קול אחד נגד. היה זה בניגוד לדעתו של שר האוצר משה נסים. אולם המצביעים בשתי הסיעות הגדולות העדיפו את השפעתם בשיתוף עם ראשי ערי הפיתוח.

בערי הפיתוח יושבים כיום כ־400 אלף תושבים. יותר מ־200 ממנהיגיהן קיימו אתמול נוכחות מאסיבית ביציעי הכנסת ובכל פרוזדוריה, וזה היווה לחץ נוסף על הח"כים.

להבאת ההצעה נתן יו"ר הכנסת שלמה הלל אווירה חגיגית, כאשר אירח את ראשי העיירות לארוחת צהריים. גם הושמעו דברים בזכות עיירות הפיתוח לדברי היוזמים של הצעת החוק. אף בסוף דבריו הדגיש הח"כ כי על ועדת הפנים לא לשקוט על השמרים אלא לעשות עבודה מאומצת כדי שהחוק אכן יגיע לקריאה שנייה ושלישית עוד בכנסת הנוכחית.

העובדה שהחוק עבר לוועדת הפנים, שהיו"ר שלה ח"כ דב שילנסקי (ליכוד) הביע תמיכה גלויה בו, נותנת יסוד להניח שהוועדה אמנם תפעל ברוח זו.

בסוף החתימו יוזמי החוק דוד מגן (ליכוד), תושב קריית־גת, ויצחק פרץ (מערך), בעבר תושב דימונה, יותר מ־20 ח"כים על הדרישה להצבעה שמית. גם זה היווה לחץ, כי בעתיד אפשר יהיה לעיין בפרוטוקול כדי לדעת בדיוק מי הצביע בעד ומי נעדר או נמנע.

בראותם זאת העדיפו חברי הכנסת שאינם מסכימים עם ההצעה שלא להיכנס למליאה. אלה כללו רבים מבין השרים, ובכלל זה ראש הממשלה ושר החקלאות אריק נחמקין. שר העבודה משה קצב נשאר במליאה והצביע בעד החוק, רוב סיעת רצ והכבצנים של המערך, הליכוד וסיעת התחייה.

שר האוצר משה נסים נפגש עוד במהלך הדיונים עם שני ראשי הסיעות הגדולות, ח"כ חיים קופמן (ליכוד) וח"כ רפי אדרי (מערך). הם נתנו לו להבין כי לא יוכלו למנוע את הצבעת חברי סיעותיהם בעד ההצעה, לפחות בקריאה הראשונה. המאבק של השר נגד החוק, שלו השלכות תקציביות משמעותיות, יהיה אפוא בוועדת הכספים לקראת הבאתו לקריאה השנייה והשלישית.

על־פי החוק, יזכו תושבי עיירות הפיתוח למענקי דיור אם ירצו לרכוש דירה. מי שיעבור לעיירה מסוג א' יקבל 8,000 ש"ח (צמוד) כמענק דיור, ומי שיעבור לעיירה מסוג ב' יקבל 4,000 ש"ח. יהיו הטבות למשקיעים, הנחות מס הכנסה נמוכות במיוחד לתושבי קבע בעיירות. קצבת ילדים תשולם עד גיל 21, והלימודים מגן טרום־חובה ועד סוף תיכון יהיו על חשבון המדינה. מי שיעבור לגור בעיירת פיתוח יראו אותו כאילו פוטר ממקום עבודתו, והוא יהיה זכאי לפיצויי פיטורין.

על־פי ההצעה, תוקם ועדה בת 12 שרים שתפקח על ביצוע החוק, בראשות שר התעשייה והמסחר ושר הכלכלה והתכנון. הוועדה גם תגדיר מהי עיירת פיתוח ותסווג את העיירות.

ח"כ מגן אמר שמאז נוסדו עיירות הפיתוח היה כרסום בכל המאפיינים שלהן. רובן במצב קשה מבחינה כלכלית ויש עיירות שתושבים מהן יוצאים. אפילו ערים שנחשבו "טובות" נגועות בכך. עם זאת, ביסוס ערים אלה הוא משימה לאומית מדרגה ראשונה, באשר סיפור התבססותן הוא סיפור התבססותה של מדינת ישראל. פיתוחן גם הובטח בקווי היסוד של שתי ממשלות בשנים 1977 ו־1984.

מגן הזהיר את השר נסים מפני "עכשווים כלכליים". הוא לא יוכל לומר בכמה כסף מדובר, כי הסיווג תלוי בוועדת השרים שתקום, והוא עצמו יהיה חבר בה.

ח"כ פרץ הוסיף כי ההצעה עובדה בוועדת משנה של ועדת הפנים בראשות אהרן נחמיאס (מערך). בין יתר הדברים שהובאו שם: הפיכת הרוב היהודי בגליל למיעוט ומאזן הגירה שלילי כמעט בכל העיירות.

רוב גדול מבין הח"כים, כולל השר גד יעקבי, הביעו תמיכה בהצעה. יעקבי אמר שהממשלה לא קבעה עמדה לגבי ההצעה, ולכן הוא מדבר בשמו.

בין הדברים שנאמרו בדיון המשותף: נאוה ארד (מערך) הצהירה שגורלו של החוק הזה יהיה תקדים לגבי כל החוקים בעתיד שיש להם השלכות תקציביות. מרדכי וירשובסקי (רצ) קבל על שהחוק, במקום לקבוע רמת שירותים גבוהה יותר לתושבי העיירות, מעניק להם הטבות אישיות, ובכך יפלה לרעה תושבים של הקטנטנים בירושלים ושכונות מצוקה בבאר־שבע.

יאיר צבן (מפ"ם) ציין שהדברים המצביעים על מצוקת ערי הפיתוח אינם משקפים את כל האמת, כי ראשי ערים אלה חוששים גם מבעיות של תדמית. יצחק ארצי (מערך) אמר שערי הפיתוח, שלא כמו יישובי יהודה ושומרון, הוקמו על־ידי אוכלוסיה חלשה שהתלבטה בתהליכי קליטה ולכן הם זכאים לתמריצים לפעילות כלכלית.

תוקם רשות ממלכתית למאבק בסמים

החשיבות שאותה מייחסת הממשלה למאבק בנגע הסמים הודגשה אמש בכך שראש הממשלה יצחק שמיר, שאינו מרבה להופיע בדיונים בכנסת, בא בעצמו להציג את הצעת החוק בנושא. על־פי ההצעה, תוקם "רשות למאבק בשימוש לרעה בסמים" שתהיה תאגיד, ותגבש מדיניות למניעה, לטיפול, שיקום, ענישה ואכיפת חוק בתחום זה. לרשות תהיה מועצה בת 43 חברים, שתכלול פקידים ממשרדי הממשלה, נציגי רשויות וגופים ציבוריים שונים וגופים מתנדבים. תהיה לה מינהלה בת תשעה חברים.

שמיר אמר שבישראל מגיע היקפו המוערך של שוק הסמים למיליארד דולר בשנה. יש כ־50 מקרי מוות מהתמכרות; מספר המתמכרים הוא כ־15 אלף, והמשתמשים באורח קבוע כ־30 אלף. משתמשים מזדמנים בהווה ובעבר מונים כ־200 אלף.

בטיפול בבעיה עוסקים משרד החינוך והתרבות, המשטרה, משרד המשפטים, משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה, מערכת הביטחון, רשויות מקומיות, גופי מתנדבים ועוד.

מבקר המדינה העיר על הבעיה באחד הדו"חות האחרונים שלו. באוגוסט אישרה הממשלה בהבעת דאגה רבה נוכח התגברות השימוש בסמים ובראייתו כנושא בעל עדיפות לאומית. בגלל זה, ואחרי שבדקה את המצב במדינות אחרות, החליטה להקים רשות סטטוטורית שתבטא את המאמץ הלאומי. עיקר פעולתה יהיה בתיאום, אולם היא תוכל גם ליזום פעולות.

הכנסת והממשלה יצטרכו לחפש את שביל הזהב בין הצרכים לבין המשאבים הדרושים לטיפול בבעיה.

פקסימיליה MURATA מורטה קומפקטית גם במחיר! נציגים מקבוצת כלל

صكنا من الاهل

هكذا عن الاصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הבוקר מיבחן כשירות במלבורן לשני הפצועים

מיהי'ץ שוקל להחזיר את תקוה הביתה — מלמיליאן ימשיך במסע

שלום תקוה

אורי מלמיליאן

קדם אולימפי

מאת יהושע שגיא
שליח "הארץ" לאוסטרליה

מלבורן (מיוחד ל"ספורט הארץ"). מתח רב ניכר בנבחרת הישראלית לפני מיבחן הכשירות שמתכונן לערוך הבוקר מאמן הנבחרת מי־לינקו מיהי'ץ לשניים מכוכביה, אורי מלמיליאן ושלום תקוה. המתח נובע מכך שמיהי'ץ הבהיר, כי אורי ימשיך במסע האוקיאני בכל מקרה, מאחר שברור כי אם לא יוכל להשתתף במישחק הראשון יעשה זאת בחמשת הנותרים, ואילו על שלום תקוה לא אמר דבר דומה ומתקבל הרושם, שמיהי'ץ מוכן להורות על החזרתו הביתה.

רופא המשלחת ד"ר מרק רו־סנובסקי אמר אתמול, כי להערכתו הרפואית יוכל תקוה להשתתף באי־מון, אבל כאשר יצאה הנבחרת להתאמן באולימפיק פארק נתברר שתקוה לא התלבש לאימון. לשאלה מדוע, השיב, כי הוא חש פצוע.

כאשר נשאל על כך המאמן מי־הי'ץ, השיב בצורה מתחמקת: בעניין תקוה האילו לשאול את הרופא. ד"ר רוסנובסקי עמד על כך שתקוה היה בריא והיה יכול להשתתף באי־מון, אך השחקן אמר, כי הוא רוצה לשמור על עצמו למיבחן הכשירות הצפוי לו היום.

במשך פגישתו היומית עם העי־תונאים, המסקרים את המסע האוקיאני, השתמש מיהי'ץ בביטוי חריף כלפי תקוה, כאשר אמר: "שלום תקוה בא לכאן כמו תור־יסט". הוא חזר על המלה תוריסט כמה פעמים, כדי להסיר ספיקות לגבי דעתו על השחקן מנתניה, שאינו משביע את רצון המאמן ואינו מגלה את הנכונות והרצון הנדרשים.

נראה כי אחרי המיבחן היום יח־ליט המאמן אם להמליץ על החזרתו של תקוה לישראל, דבר שלא יתק־בל בהפתעה.

שיפור במצבו של אורי

עם זאת, נראה כי חל שיפור משמעותי במצבו של מלמיליאן ורופא המשלחת סבור, כי הכדורגלן הירושלמי יהיה כשיר למישחק ביום ראשון. אבל מיהי'ץ השלים עם ההחלטה שלא לשתף את אורי נגד האוסטרלים, מאחר שלא התאמן שבועיים, והוא חושש שהמאמן פרנק ארזק יורה לתקל את אורי בחריפות כבר בפתיחה ולהוציאו מכלל פעולה לא רק למישחק זה, אלא לכל הטורניר.

מיהי'ץ שיבח אתמול את דניאל ברייליובסקי, ואמר, כי הוא כיום השחקן הבולט בסגל. כאשר נשאל על יכולתו של השוער גינצבורג אמר, כי בשני מישחקים(?) מגלה שגב אי שקט פנימי. לשאלה, אם הוא חושש מאובדן(?) יציבותו של בוני, השיב מי־הי'ץ לאקונית: "אני חושש רק מהתקף לב שבא פתאום ואין מרגישים בו".

הבוקר יקיים מיהי'ץ אימון טאקטי לשחקני ההגנה בלבד, ומחר בבוקר יהיה אימון טאקטי לכל הנבחרת. בשני הימים תקיים(?) כל הנבחרת אימונים מלאים, אחר הצהריים, באולימפיק פארק שמי־שטחו מבורך כמישטח דשא טוב. אבל בעל מימדים מינימליים "דבר המעניק יתרון לשחקנים המבקשים ליצור קרבות־מגע ותיקולים פיסיים עם היריב. על מגרש קטן קשה(?) גול", כדברי מיהי'ץ.

שערים קטנים ונמוכים

רבים מתלוננים, כי מימדי השערים קטנים ונמוכים מדי. אלי דריקס אמר כי בארץ, כאשר הוא מתרומם, אינו מצליח לגעת בידיו במשקוף השער, ואילו כאן השערים נמוכים מדי, בזינוק הגיע בראשו למשקוף, לדבריו. מיהי'ץ סבור כי צריך לבקש את משקיף פיפ"א לבדוק את מידות השערים.

האוירה הכללית השתפרה והשח־קנים התגברו על העייפות של הי־מים הראשונים. אימון אמש לאור זרקורי אולימפיק פארק התנהל במוטיבציה ובהתלהבות רבה. בעוד הכל מחייכים ומצב הרוח מרומם, אמר מיהי'ץ כי בימים הראשונים לבואנו לכאן ישן כהלכה ועתה הוא סובל מנדודי שינה ועייפות רבה.

רופא הנבחרת ד"ר מרק רוסנובסקי:

כל החולים והפצועים יהיו כשירים לטורניר

מאת יהושע שגיא, שליח "הארץ" לאוסטרליה

מלבורן (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הדמות המרכזית בנבחרת היש־ראלית באוסטרליה היא רופא הנבחרת הוותיק, ד"ר מרק רוסנובסקי, המלווה את הכדורגל הייצוגי שלנו מאז 1975. בכל הבעיות הפוקדות את הנבחרת — כל העיניים נשואות אליו.

הדוקטור הנריב והחייכן תמיד אומר, כי אין הפעם מכת פציעות חריגה מכפי שהיה במשלחות קודמות. הבעיה היא, שהפעם נפצעו דווקא שחקני מפתח, ומכאן שה"רעש" גדול יותר. בעניין שלום תקוה נשמעות שתי גירסות: גירסת הרופא מול גירסת השחקן. בעיניי רפואה ראשי כל אחד להחזיר גירסתו של מי הגיונית ואמינה יותר. הדוקטור אומר שלתקוה אין בעיה. נקודה. תקוה לא השתתף אתמול באימון בטענת פציעה. נקודה. לדברי הדוקטור יש בנבחרת כמה שחקנים הפצועים יותר מתקוה, המשתתפים באימונים כאילו אינם סובלים מאומה. נקודה.

אתמול התלונן תקוה על כאבים בפיקת הברך, פגיעה אותה הוא מושך מהבית. ופציעה בקרסול שאירעה שלשום. תקוה ביקש לקיים אימון ריצה בפרוזדור המלון והתלונן על דקירה ברגל. בגללה, לדבריו, לא השתתף באימון הנבחרת.

בנבחרת הנבחרת במלבורן טיפל ד"ר רוסנובסקי בארבעה פצועים ובארבעה חולים שסבלו מהצטננות, דימום מהאף, ואחד אף היה מיועד לאשפוז מחשש להתקף הגב. הדוקטור אומר, כי להערכתו יכשיר את כל השחקנים ליום ראשון, מועד פתיחת הטור־ניר הקדם אולימפי. "אני מקוה שלמיהי'ץ לא יהיו בעיות רפואיות, ושלא יצטרך לקבוע את ההרכב משיקולים רפואיים, אלא ספור־טיביים בלבד". כך היה מאז ותמיד במסעות הנבחרת, בהן השתתף ד"ר רוסנובסקי, ועל כך גאוותו. השחקנים רוחשים לו אמון וגם המאמן מקבל את דעותיו והמלצותיו.

לשאלה מה דעתו על יכולתם של אבי כהן ורוני רוזנטל, שיגיעו לכאן ביום שישי ויצטרכו לשחק ביום ראשון, משיב ד"ר רוסנובסקי כי השניים יהיו כשירים. רופא הנבחרת, שרכש ניסיון רב בטיפול בספורטאים עוד בארץ מוצאו, ברית המועצות, חש שגם הפעם יעמוד במשימה המוטלת עליו, חרף כמה כותרות לא מחמיאות שקיבל באחרונה בתקשורת הישראלית. על כך הוא אומר בחיוך של הבנה: "מה שקובע הם הנתונים על המגרש. לעתונות יש תפקיד משלה, לרופא יש תפקיד משלו, וכשאר של דבר השחקנים משחקים לפי כושרם הגופני ולא על סמך הכותרות בעתונות". ובעניין הזה אין שום ספק, שד"ר מרק רוסנובסקי צודק בהחלט.

טאיוואן — סמואה הערב בסידני

בסיום השלב המוקדם

מאת יהושע שגיא
שליח "הארץ" לאוסטרליה

סידני (מיוחד ל"ספורט הארץ"). הערב יהיה בסידני המישחק הרישמי האחרון בתת־הבית האוקיאני, בין טאיוואן לסמואה המערבית. המנצחת תעלה כנבחרת הרביעית לטורניר, שיחל כאן ביום א'.

יש לשער שאיש משלושת המאמנים של אוסטרליה, ישראל וניו־זילנד — ארזק, מיהי'ץ ופאלון — לא יבקש לרגל במישחק זה. ארזק, האיש שנסע עד ישראל למטרות ריגול, עזב היום את סידני בדרכו למלבורן.

הכף נוטה(?) על טאיוואן. לנבחרת הטאיוואנית כבר שוריינו מקומות לינה באותו בית מלון בו מתאכסנת הנבחרת שלנו, כאן במלבורן.

כל דבר קטן — ענין גדול

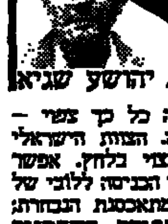

מאת יהושע שגיא

באין פעילות מגוונת, כאשר החיים מתרכזים סביב אימון בוקר ואימון ערב, ושלוש ארו־חות תוך לא, קשה לשמור על הרוחה בקרב חבורה של צעירים שכמה מהם נפגעו במהלך האי־מונים ושיתופם במישחקים אינו מובטח. כמובן שהדבר יוצר לחצים פנימיים הבאים גם לביטוי חיצוני.

המאמן מילינקו מיהי'ץ מתייחס לכל, כמינהגו, מן הצד הטוב. "טוב שמתעוררות בעיות מדי פעם. אחרת היו החיים משעממים וקשה היה לעבור את הימים", הוא אומר ומבקש להבהיר, כי כל הויכוחים והחי־כוכים הם על דברים בטלים, שוליים, שאין לייחס להם משמעות מעבר למשקלם האמיתי. כאשר נשאל על עבירות משמעת שהיו אמר, כי העניינים מטופלים כהלכה על ידי ראשות המשלחת ואין הוא רואה צורך להתערב. לא, הוא אינו מוטרד מכך שאין למשלחת קטעי עיתונות מן הארץ, כיוון ש"אני יודע כל מה שנכתב. השחקנים מצלצלים הביתה ומספרים איש לרעהו מה מתפרסם בארץ".

מה שמפליא את מיהי'ץ היא גישת העיתונות האוסטרלית, ממנה נפגע מאד. איש טרם פנה אליו לראיון, ושהותה של הנבחרת כאן כמעט אינה מקבלת ביטוי בעיתונות המקומית. "נעלב לבתי מכך שאיש מנציגי העתונות האוסטרלית לא בא להקביל פנינו, לא עיתונאים, לא צלמים. צריך לזכור שאנחנו לא קבוצה שבאה מבאר שבע למישחק ליגה בלוד. אנחנו נבחרת לאומית שטסה סביב מחצית כדור הארץ, ויש לקבלה בכבוד הראוי. ברגע שיפנו אלי עתונאים מקומיים אומר להם זאת בגלוי. הם ישמעו זאת ממני, ועוד איך ישמעו". אגב, גם מיהי'ץ מקרין מתח פנימי ניכר, אולי בגלל הבעיות הבלתי צפויות הנוחתות עליו כאן בזו אחר זו.

אפשר היה לקחת את הצוות המסוגר הזה כאן ולהפכו למעבדה היה לחקר התנהגותם של ספורטאים מפורסמים בתנאי בידוד, רחוקים מהבית ומהרגילה לעשות את מה שהם רגילים תמיד לעשות דבר ראשון בבוקר: לקרוא את מדור הספורט.

מה שהיה כל כך צפוי — אמנם קרה. הצוות הישראלי במלבורן מצוי בלחץ. אפשר לחוש בו מן הכניסה ללובי של המלון בו מתאכסנת הנבחרת: האווירה מתוחה, השחקנים חסרי שקט, משהו כבר עומד באוויר. אין זה רק לחץ שלפני משימה ספורטיבית כה חשובה. מדי פעם אפשר להבחין בשח־קנים הניצבים ליד קופסאות הענק הצהובות של הטלפונים הציבוריים במלון, משלשלים בזה אחר זה עשרות מטבעות של עשרים סנט, מנהלים שי־חות מרתוניות עם הבית. בחלקן הניכר אלה שיחות שתכליתן שאיבת מידע על המתפרסם בארץ, כאשר כמעט כל פירסום הופך לפרשיה. עד שמתברר כי במרבית המיקרים הידיעות, או הקליטה במלבורן הרחוקה, היו משובשים.

ההתאחדות הישראלית, שהבטיחה כי תעביר מדי יום בפקסימיליה את קטעי העתונות המתפרסמים בארץ, לא עשתה זאת עד כה אפילו פעם אחת — ועל המשלחת השתררה אוירת חוסר הודעות. כל אחד ואחד לכל פירסום, סתמי או מבוטל ככל שיהיה.

האוירה במשלחת טובה בעיקרה, אם כי פה ושם יש חריגות משמעותיות חסרות חשיבות. אבל הריחוק והניתוק הופכים כל דבר קטן — לעניין גדול. בנבחרת שהייתה כאן לפני יותר משנתיים היתה אוירה שונה, משוחררת הרבה יותר. עתה האווירה לחוצה וראשי המשלחת מנסים להוריד את הטמפרטורה. כאשר שמעו, כי יש שחקנים שכינו את הש־היה הסגורה במלון "גטו", החליטו לאפשר לשחקנים ערב חופשי, אבל אז נתברר כי איש מהם לא יצא לבילוי בעיר. אולי גם בהשפעת אי ההבנה שהיתה קודם לכן, כאשר שחקנים הבינו הוראה כלשהי בצורות שונות. אתמול בבוקר נתנו לשחקנים יום חופשי, הלכו למרכז קניות מהיהם בעיפה, האוירה השתחררה מעט.

קטרגל

מכבי יפו ניצח את בית"ר ים

אליפות ישראל בקטרגל הולה(?) אמש במישחקי הבתים א' וב'. בשבוע הבא יתקיימו המישחקים בכל ארבעת הבתים.

● תוצאות מהאולם במלחה, ירושלים: הפועל באר־שבע — הפועל ירושלים 1—2, בית"ר ירושלים — הפועל לוד 3—5, מכבי יפו — בית"ר ים 4—5, הפועל ירושלים — הפועל לוד 8—5.

● תוצאות מהאולם ברמת־השבים: מכבי חיפה — בית"ר נתניה 2—4, הפועל חיפה — הפועל עכו 1—2, הפועל כפר־סבא — הפועל חיפה 2—4, בית"ר נתניה — הפועל עכו 2—6.

רוני דיאמן(?)

כדורעף

גם המעפיל בחצי הגמר

מאת סופר "ספורט הארץ"

הפועל המעפיל הבטיח אמש את השתתפותו בחצי גמר הפלייאוף בליגה הלאומית בכדורעף. ברבע הגמר ניצח המעפיל, במישחק שלישי וקובע, 1—3 את הפועל רמת־אביב. בחצי הגמר הוא יתמודד, במוצאי שבת, עם הפועל קריית־אתא. במישחק השני בשלב זה, יתמודד האלוף, הפועל מטה־אשר עם הפועל בת־ים.

סימס ודניאל — בחמישיה הפותחת של מכבי במילאנו

אלוף ישראל, הממריא היום, מגלה אופטימיות זהירה לפני "הקרב האחרון" על חצי הגמר

כדורסל

מאת שאול לילוב
סופר "ספורט הארץ"

הבוקר הם יוצאים למילאנו, לקרב האחרון, רק ניצחון על טרייסר יכול להבטיח למכבי תל־אביב המשך מאבק ריאלי על המקום לחצי הגמר בגאנט. להפסד שם תהיה רק משמעות אחת. במכבי שוררת אופטימיות זהירה.

הפרסומים האחרונים על המתחים בקבוצה הלחיצו מאד את ראשי מכבי, והם מתלוננים על "עיתונות רעה". אמר המאמן, רלף קליין: "אנו יוצאים למילאנו לא כפייבוריטים, משתוללים לדכא אותנו, אבל אני מקווה שהשחקנים יהיו די מבוגרים כדי להתגבר על ההשפעות האלה. בעיתונים אני קורא רק דברים שלי־לים על הקבוצה, שהשחקנים לא שווים; שיש מתחים, מצב שתוכרת(?), שבלי מכבי תל־אביב לא יהיה כדורסל בארץ".

במכבי כל כך משתוללים ליצור את הרושם, כאילו המתח הוא פיקציה של העיתונאים, עד שאינם מבחינים במה שקורה אצלם: רלף, למשל, ביזבז אתמול דקות ארוכות בחיפושים אחר מפתחות מכוניתו ולבסוף גילה כי שכח אותם בתוך המנעול, שם היו תקועים כמעט שעתיים, משך כל זמן האימון, בלי שאיש ינצל את ההזדמנות "לשאול" את הרכב...

האימון באולם אוניברסיטת תל־אביב התנהל באווירה טובה. רלף הירבה לתרגל את השחקנים למצבי קליעה מקו העונשין, ו"העניש" את המחטיאים בריצה עד ל"הייפוסט" השני וחזרה. השחקנים קיבלו את הדין בחיוך והירבו להתלוצץ, ואולי זה באמת מה שמכבי זקוק לו יותר מכל — הרפיית מתח.

אגב, החיוכים נעלמו מיד לאחר שהחל מישחק אימון פנימי. לא להאמין באיזו רצינות מתייחסים שם אפילו לזה.

בצעד מפתיע, הודיע קליין על החמישיה שתפתח במילאנו — והיא תכלול את סימס ומוטי דניאל. קורין(?) מבי, שיופקד על דינו מנגין, אמר: "אצטרך לתת 150 אחוז מהכושר שלי כדי לנצח. זו ההזדמנות האחרונה שלנו".

ג'מצי(?) ישמור על רוברטו פרמייר וסימס על מייקל רנטמי(?). בארלה שיופיע מול קבוצתו מהעונה שעברה, ינסה לשתק את בראון שעשה למכבי הרבה צרות ביד אליהו. בחזית עוזר מאמן לקליין נרוחה בינתיים עד שוב הקבוצה מאיטליה, ביום שישי.

הערב ברבע גמר גביע האלופות

אבי כהן במדי ריינג'רס נגד סטיאווה בבוקארשט

במוקד: באיירן נגד ריאל במינכן

גביע אירופה

לונדון (אי־פי). שלושה כדורג־לנים ישראלים — אבי כהן, אלי אוחנה ורוני רוזנטל — שבים הערב למאבקי רבע הגמר בגביעי אירופה השנים, המתחדשים לאחר פגרת חורף ארוכה.

אבי כהן חוזר להרכב הראשון של קבוצתו, גלאזגו ריינג'רס, שתשחק בבוקארשט נגד סטיאווה המקומית בגביע האלופות. הרומנים היו אלופי אירופה ב־1986, ואילו ריינג'רס זכתה ב־1972 בגביע למחזיקות גביע. ריינג'רס הגיעה לרומניה ללא שבעה שחקנים מנוסים, שנותרו בס־קוטלנד בגלל פציעה ובהם הבלם טרי בוצ'ר והחלוץ אלי מקיסט. מכת הפציעות אילצה את המנג'ר גרהאם סונס לשתף גם את עצמו בהרכב הפותח. בהרכב הרומני שמונה משחקני הנבחרת, שלא שיחקו לפני כחודש בישראל (2—0 לרומניה).

לשמונה הקבוצות שהעפילו לרבע הגמר יש סיכוי תיאורטי להגיע לגמר, שיהיה בשטוטגארט במאי. אולם אחת משתי הקבוצות הפייבוריטיות, ריאל מאדריד ובאיירן מינכן, תשאר מחוץ למעגל כבר בתום הסיבוב הנוכחי. השתיים יתעמתו הערב במישחק הראשון שיהיה באיצטדיון האולימפי במינכן. ללא ספק, זה המישחק המרכזי של רבע הגמר, מיפגש בין שני מוע־דונים גדולים, שאספו כבר תארים אירופיים לרוב. ריאל, המוליכה בליגה בספרד, תגיע למישחק במוראל גבוה. כבלות הכל הדיחה בסיבוב הקודם את אלופת אירופה, קבוצת פורטו, שניצחה אשתקד בגמר את באיירן מינכן 2—1. לפני פורטו, הדיחה ריאל גם את אלופת איטליה, נאפולי. שני דברים יקשו על הגרמנים להשיג הערב מיקדמה: הגנה ספרדית צפופה ושלג כבד, היורד מראשית השבוע במינכן.

לאלופה הצרפתית, בורדו, צפוי בביתה מאבק קשה ביותר נגד פ.ס.וו. איינדהובן, המוליכה את הליגה בהולנד בהפרש 8 נקודות מאיאקס ועדיין לא נוצחה העונה. לאלופת פורטוגל, בנפיקה, יש תקוות לחזור לימי התהילה של שנות ה־60, כאשר זכתה פעמיים באליפות אירופה. אולם בנפיקה אינה מגלה באחרונה יכולת טובה. היא יכולה להתנחם בעובדה שגם יריבתה — אלופת בלגיה אנדרלכט — מצויה בכושר ירוד וממוקמת בחלק התחתון בליגה. המישחק יהיה בליסבון.

אוחנה נגד מינסק

לאלי אוחנה צפויה חוויה, ככדורגלן ישראלי המשחק נגד קבוצה רוסית. מאלין תארח בגביע אירופה למחזיקות גביע את דינאמו מינסק. מאמן מאלין, אד דה מוס, אמר שהחשש העיקרי שלו הוא חוסר מידע לגבי מינסק.

איטליה מיוצגת בגביע המחזיקות על ידי קבוצת אטאלאנטה ברגמו, מהליגה השנייה. היא תצא למישחק חוץ קשה בפורטוגל, נגד ספורטינג ליסבון.

רוני רוזנטל ישב ככל הנראה על ספסל המחליפים, במישחק החוץ של פ.ק. ברוז' נגד פאנאתינאיקוס בגביע אופ"א. ברוז' תשתדל לסיים בתוצאה שתותיר לה תקווה למישחק הגומלין, אבל זה לא יהיה קל מול 70 אלף צופים קנאים באיצטדיון האולימפי באתונה.

מישחק מעניין יהיה במערב גרמניה, שם תארח באייר לוורקוזן את ברצלונה. את המאמן הספרדי, לואיס אראגונס, מטריד יותר מכל מזג האוויר המקפיא. לעיר ברצלונה תהיה נציגה נוספת במפעל זה, אספאניול, שתתארח בצ'כיה אצל ויטקוביץ'. גם לברגנציה(?) תהיה נציגה: המוליכה בבונדסליגה, ורדר ברמן, תתארח באיטליה אצל ורונה. מישחקי הגומלין יהיו בעוד שבועיים.

● אולימפיק מארסיי ניצחה אתמול את רובאנימי מפינלנד 1—0 במישחק שהוקדם בטורניר האירופי למחזיקות גביע, והועתק לצרפת, בגלל מזג האוויר הקשה השורר בפינלנד. את שער הניצחון הבקיע פאפאן. מישחק נוסף במסגרת זו, בין יאנגבויס ברן לאיאקס אמסטרדאם, נידחה אמש בגלל מזג האוויר הסוער בשוייץ.

טניס שולחן

ניצחון ישראלי מפתיע על רומניה

הפתעה נפלה אתמול ביומה הראשון של האליפות הבינלאומית הפתוחה של ישראל בטניס שולחן.

נבחרת המישנה של ישראל, שהורכבה מאלופי העבר דוד פולק ומנחם שטיין וכן מיקי זיכל, גברה במפתיע על נבחרת שהגיעה מרו־מניה 3—2. גיבור המישחק היה דוד פולק שניצח בשני מישחקי היחי־דים. במישחק אחר ניצחה נבחרת התקווה של הונגריה את נבחרת המישנה של ישראל 3—1.

נבחרת א' של ישראל גברה על ספרד 3—1. יוסי בונן זכה בשני ניצ־חונות ביחידים. אחרי כן נכנעה ישראל 1—3 לאנגליה, המיוצגת ע"י הנבחרת האולימפית של ארץ זו והמועמדת לזכיה בתחרות. את הניצחון היחיד השיג בונן.

נבחרת הנשים של ישראל נוצחה ע"י רומניה 3—0 וע"י ספרד 1—3.

מבקיע החמישיה, יגאל מנחם, בגילוי לב:

"אני ראוי לתואר מלך המחמיצים"

מאת אילן פיש

יגאל מנחם שייך, כנראה, לזן הכדורגלנים הצנועים. ארבעה ימים חלפו מאז הבקיע חמישה שערים לרשת מכבי תל־אביב בגביע המדינה (2—6 למכבי נתניה), והוא האחרון שיעשה מזה סיפור.

"היה זה יום טוב של כל הקבוצה. נתניה תיפקדה כמעט במאה אחוז". את הקרדיט שהוא מעניק לחבריו, הוא גורע מעצמו. לדבריו, גם להגנת תל־אביב היה חלק בתצוגת השיא בקאריירה שלו. "היא היתה חלשה ועשתה הרבה טעויות".

את חולשת היריב תולה יגאל בתנאי המיגרש, שגרם ליריב להחליק. קצת מוזר. אבל יגאל שומר את השמחה בליבו. לא יוצא בהצהרות. גם לא יתפנק בכך שמיהי'ץ קיפח אותו כשה־שאירו בבית: "אני לא מנסה להוכיח דבר. אם אני לא מופיע בנבחרת, כנראה שהמאמן חושב שאינני ראוי לכך. אני לא חושב שצריך להתווכח עם זה".

"גם למזל יש חלק בהצלחה", הוא אומר. "הלך לי קלף. זה בא פתאום. אתה חש שזה הולך להיות יום משוגע". הוא כבר הרגיש מהם ימים רעים. "החמצ־תי פעמים רבות העונה. אני ראוי לתואר 'מלך המחמיצים'".

עכשיו הוא מקווה שמצב הנבחרות שלו יוחזר לו את הביטחון הדרוש: "כשמגיעים בלי ביטחון לשער וחוששים מהחמצה, נכנסים לתחור ריכוד(?)".

למרות שלפעמים מתחשק "לרדת" על היריב המובס, בייחוד אם הוא יריב מושבע, שומר יגאל על פרופורציות. אולי בגלל שברור לו, שהגלגל מסתובב מסבע, ומי יודע מה יהיה בעתיד. הוא יודע לפרגן למכבי ת"א: "כל העונה אנחנו חוששים מהם. הם זקוקים לכב־לנות, די לראות מי השחקנים שם, כדי לא לזלזל בהם".

פיפ"א מחייבת מגיני־עצם למניעת איידס

לצוה(?) (אי־פי). פיפ"א החליטה אתמול לחייב כדורגלנים בשי־מוש במגיני־עצם, בכל האירו־עים הרשמיים מטעמה, כדי להגן עליהם מפני סכנת הידבקות באיידס — במקרה של פציעות בעת מישחקים.

ההחלטה, שתעוגן מעתה בחוקת המישחק, נתקבלה לאחר ישיבת הוועדה הרפואית של התאחדות הכדורגל הבינלאו־מית שהיתה בריאד, בירת סע־ודיה. הוועדה קבעה, כי שחקנים פצועים ושותתי דם עלולים לשמש מקור להעברת נגיפי איידס, בעת חבישתם במגרש או בטיפול רפואי ראשוני.

שימוש במגיני־עצם יהיה מעתה חובה בכל הטורנירים של גביע עולמי, אולימפיאדה, מישחקים יבשתיים, אליפויות נוער וכיוצא בהם, גם בשלבים מוקדמים.

אתלטיקה

גם אוגנדה ופולין במרתון תל־אביב

רצים מ־7 ארצות זרות ישתתפו במרתון ה־8 של תל־אביב שיהיה ביום חמישי הבא, ה־10 במארס: אוגנדה, פולין, רומניה, הונגריה, בל־גיה, צרפת ואיטליה. כ־8,000 רצים ישתתפו בשלושה סוגי מירוצים: עממי, חצי מרתון והמסלול המלא.

זמנו של ההונגרי פרנק שקרס הוא הטוב ביותר: 2.12 שעות. אחריו בדירוג הרץ מאוגנדה ויסנט רוגונגה, 2.13 שעות, ואחריהם שני רצים בזמן שווה של 2.17 שעות — הרו־מני סנדרו ג'ורג'ה והאיטלקי אנטוניו ארזטו. ההונגריה אגנס סיפקה ראשונה בדירוג הנשים. שיאה — 2.35 שעות.

עלות המרתון 250 אלף שקלים.

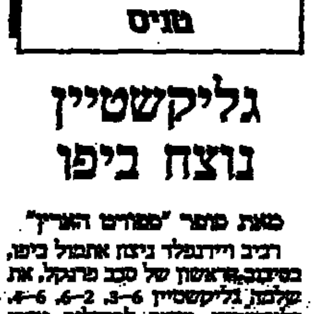
הרץ האוגנדי ויסנט רוגונגה

טניס

גליקשטיין נוצח ביפו

מאת סופר "ספורט הארץ"

רביב וינדנפלד(?) ניצח אתמול ביפו, בסיבוב הראשון של סבב פורטוגל, את שלמה גליקשטיין 6—3, 2—6, 4—6. גליקשטיין, שחזר לפעילות אחרי פציעה ממושכת, התקשה למצוא את יכולתו.

טניסאים ישראלים נוספים שהע־פילו לשלב הבא הם בועז מרנשטיין, שניצח את דיוידס מהולנד 7—6, 7—5 וחיים ציון שניצח את קפלטי מאיטליה 6—2, 6—2. אוהד ויינברג הפסיד לדירקס מרומניה 6—2, 2—6, 3—6 ועמית נאור נכנע ליוסקר מרומניה 7—5, 2—6, 2—6.

בסבב ונסה פיליפס לנשים העפילו לשלב רבע הגמר יעל פגל(?) שניצחה את יעל שביט 6—4, 3—6, 6—2 וליה קוריאט שגברה על ביסמן מבלגיה 3—6, 6—2, 6—3. אילנה ברגר, המדורגת מספר 1, הפסידה לסאבלין משוודיה 7—6, 7—6.

מנסדורף ניצח וקרישנאן הודח בקליפורניה

אינדיאן ולס, קליפורניה (ע"ר ואי־פי). אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, נזקק כמעט לשלוש שעות כדי לנצח כאן בסיבוב הראשון את מייקל צ'אנג בן ה־17, אמריקאי ממוצא סיני 2—6, 7—6, 5—7, 6—7 (8—6) בשובר שיוויון. צ'אנג הפך למקצוען רק בינואר השנה.

מנסדורף מדורג 11 בטורניר זה, שסכום הפרסים הכולל שלו יותר מ־700 אלף דולאר.

את הפתעת הטורניר חולל הטניסאי האמריקאי המחונן בן ה־16, פיט סמפראס, שגבר על אלוף הודו ראמש קרישנאן 6—3, 3—6, 7—6. זה הטורניר המקצועני הראשון של סמפראס, שניצח 11—9 בשובר השיוויון. מרק וודפורד מאוסטרליה ניצח את המדורג 14, פטר לונדגרן משוודיה 7—6, 3—6 ואחרי קריקשטיין גבר על המדורג 16, ג'ימי אריאס 6—3, 5—7, 6—3. תומאס שמיד (צ'כיה) הדיח את גי פורז'ה (צרפת) 6—4, 6—3.

אן.בי.איי.

פילדלפיה ניצחה את שיקאגו בסיום דרמאטי

ניו־יורק (אי־פי). "ליי־אפ" של ג'ראלד הנדרסון היקנה לפילדלפיה ניצחון 102—101 על שיקאגו בלוס(?) וקטע סידרה של חמישה הפסדים. זריקה חופשית של מייקל ג'ורדן (35 נקודות) העלתה את שיקאגו ליתרון 101—100, 59 שניות לסיום. פילדלפיה החמיצה זריקה והוריס גראנט משיקאגו החטיא שתי זריקות חופשיות, ארבע שניות לסיום. אחרי פסק הזמן, קיבל הנדר־סון את הכדור ופרץ לסל כדי לקבוע ניצחון.

רוי טארפליי קלע ברבע האחרון 6 נקודות, מתוך 16 שקלעה קבוצתו דאלאס מאווריקס, לשמונה 3 נקודות על דנבר נאגטס, בניצחון דאלאס 123—96 שקבע שיא מועדון — תשעה ניצחונות רצופים.

מוזס מלון צבר 33 נקודות בניצ־חון וושינגטון בולטס על גולדן סטייט ווריירס 110—105. מלון אחר, קארל מיוטה ג'אז, קלע 41 נקודות ורשם שיא קליעות אישי במישחק.

המשכים מעמוד 1

אש"ף: כרוז מס' 9

(סוף מעמוד 1)

הכרוז, בן מרובה, הוא התשיעי בסדרת כרוזי "ההנהגה המאוחדת".

הנוסח והתוכן דומים לכרוזים הקודמים, אך יש בו כמה גורמים חדשים: בכותרת הכרוז נאמר כי השר שולץ נסוג מפני אש"ף "משום שאין בררה אחרת", ובגופו נאמר "נקבור ביותר את המזימה האימפרי־אליסטית האמריקאית עוד טרם לידתה, ואת הגיבור שלה, שולץ, אשר לא ישיג אלא כישלון חרוץ במסיונותיו לשתוק את הסחורה של קמפ־דיוויד".

כותבי הכרוז מחזקים את ידי האוכלוסיה, בטענה כי "הכיבוש נכשל מן הבחינה הפוליטית הכלכלית והצבאית", וקוראים להם להכשיל את מאמצי ישראל לא להעניק שירותי חינוך לפלשתינים ולפתוח באורח חד־צדדי את מוסדות הלימוד שנסגרו בידי המינהל האזרחי לפני כמה שבועות.

הכרוז מברך בחמימות את תושבי העיירה קבטיה בשומרון, "שערכו לינץ' במשתף פעולה והבין(?) 'לימוד לקח את מי שבוגד בעמו ובמולדתו'".

כותבי הכרוז קוראים לאוכלוסיה לנקוט כמה פעולות מחאה מאור־גנות בתאריכים קבועים בשבועיים הקרובים:

● בשבת הקרובה נקראים כל התושבים לציין את "יום החזרה לאדמה". כל התושבים נקראים לצאת לעבד את האדמה בהמוניהם.

● יום ראשון הבא ייקבע כ"יום הדגל הפלשתינאי". כל התושבים נקראים להניף דגלי פלשתין בכל מקום, ולקיים הפגנות המוניות. בהן יונפו דגלים. גם הפזורה הפלש־תינאית בעולם נקראת להניף דגלי פלשתין לאות סולידאריות.

● ביום שלישי הבא, יום האשה הבינלאומי, נקראות הנשים הפלש־תינאיות לצאת להפגנות ולקרוא תיגר נגד צבא הכיבוש.

● יום רביעי שאחריו נקבע כ"יום החלל הפלשתיני", ובו נקראו התושבים לצאת להפגנות, ולציין מלאת שלושה חודשים ל"התקוממות".

החלק הבולט בכרוז, שקריאות מסוגו כבר הופיעו באורח פחות מפורש בכרוזים קודמים של ההנהגה המאוחדת, פונה בקריאה לעובדי המינהל האזרחי ולשוטרים הערביים בשטחים "לסיים את עבודתם, להתפטר לאלתר, ולה־צטרף אל המוני העם שלהם". להלן קורא הכרוז "לפעול בכל דרך אפשרית להפיל את המועצות העיר־וניות והכפריות הממונות, הנמנות עם המנהגה(?) העוין את עמנו הפלש־תיני, ובעיקר לאחר שסירבו להיע־נות לרצונם של המוני ההתקוממות, אשר נתנו להן הזדמנות להתפטר, אך הן בגדו בעם שלהן, החליטו להמשיך לשרת את הכיבוש ואת מטרותיו".

גורמים בכירים במינהל האזרחי הביעו בעת האחרונה דאגה עמוקה מול האיומים שהופנו נגד הפקידים הערביים במינהל האזרחי, ומסרו כי קיים חשש שמערכת המינהל האזרחי תיפגע מאוד — עד כדי התמוטטות — אם הערבים המועס־קים במינהל ייענו לקריאות ולאיו־מים. עם זאת מסרו מקורות במינהל האזרחי, כי עד כה לא התפטר אף אחד מהמועסקים במינהל האזרחי בלחץ האיומים, וכי ככלל פועלת מערכת המינהל האזרחי באורח תקין, בהתחשב בנסיבות הקשות בשטחים.

להערכתם, התבססה הפעילות התקינה הזו של מערכת המינהל האזרחי על כעין "הבנה הדדית בלתי רשמית" עם האוכלוסיה בשט־חים, שקיומו של המינהל האזרחי עדיף על היעדרו, כגוף שדואג לשירותים בסיסיים לתושבים.

בשטחים נרשמו אתמול תקריות אלימות מעטות, ובדרך כלל היתה רגיעה. אלה היו התקריות הבולטות בגדה המערבית:

● אחר הצהריים נודע על כמה פצועים קל מן הכפר סבסטיה שליד שכם, במהלך פיזור הפגנה אלימה של תושבי הכפר, שבה עשו החיי־לים שימוש גם באש חיה.

● מקורות צבאיים מסרו כי צעיר אחד נפצע קל ברגלו מירייה. מקורות ערביים מסרו כי היה יותר מפצע־יריות אחד בתקריה.

על הכפר הכלה שליד קלקיליה הוטל אתמול עוצר, במהלך מסע מעצרים שקיימו כוחות הביטחון, תוך פינוי רחובות הכפר ממחסומי אבנים. הכפר הזה, כמו רבים אחרים בגדה המערבית, הכריז על עצמו "שטח משוחרר". נמסר כי תושבי הכפר הניפו במקום דגלי פלשתין, ציירו סיסמאות על הקירות, ומנעו כניסת כלי רכב ממנו ואליו באמצעות הצבתם של מתרסים בכבישים.

מבצע מעצרים דומה ערכו כוחות הביטחון גם בכפר תרקומיה שבאי־זור חברון.

בכפר אידנא שליד חברון היו הפגנות שפוזרו בגז מדמיע ובכדורי גומי. לא נודע על נפגעים.

תקריות פזורות של יידוי אבנים והצבת מתרסים בכבישים היו בכל רחבי הגדה המערבית.

השביתה בעזה נמשכת

יום שקט יחסית עבר אתמול על רצועת עזה, אך שביתת המסחר הכללית נמשכת.

אתמול נרשמו הפרות סדר קלות ברצועת עזה ובהם עשרות מקרים של הבערת צמיגים ויידוי אבנים לעבר חיילי צה"ל.

מקורות צבאיים מסרו אתמול, כי השקט היחסי השורר בעזה, הוא השקט לפני הסערה. לסופר "הארץ" נודע, כי בימים האחרונים בוצעו עשרות מעצרים על ידי צה"ל ועל ידי כוחות הביטחון. מיתקן הכליאה אנסאר 2 בתפוסה מלאה והכלואים שם קרוב ל־900 עצורים. בבית הדין הצבאי בעזה נמשכים משפטיהם של מפירי הסדר ביניהם גם ילדים.

לאור ריבוי המקרים בהם משתת־פות נשים בהפגנות בשטחים בוד־קים עתה אפשרות להעמיד לדין גם נשים המשתתפות בהפגנות וביידוי אבנים על חיילי צה"ל — כך נודע ל"הארץ".

נודע, כי בימים האחרונים התרבו המקרים בהם נשים זקנות וצעירות משתתפות בהפגנות, מיידות אבנים על חיילים, יורקות עליהם ומתגרות בהם.

שיחת שולץ־חוסיין

(סוף מעמוד 1)

שלוש שעות אשר נערך אתמול בביתו בלונדון דבק חוסיין ברעיון הוועידה הבינלאומית, ושבו העמיד של מזכיר המדינה למזה"ת תלוי בתוצאות התייעצויותיו עם הנשיא רייגן בבריסל אמש והיום בבוקר.

אולם בינתיים טענה אמש סוכנות הידיעות המצרית "מינא", בהסתמכה על "מקורות דיפלומטיים", כי שולץ אמור לבוא לביקור בקאהיר מחרתיים, לסיבוב שיחות שני עם הנשיא חוסני מובארק. לדברי הסו־כנות, ייתכן ששולץ ייפגש בקאהיר גם עם משלחת פלשתינאית, אשר משתתפיה נבחרו מרשימת שמות אשר אושרה ע"י מנהיג אש"ף, יאסר עראפאת.

שולץ ייחס חשיבות רבה למפגשו עם חוסיין. "המלך הוא לדעתי המפתח לפתרון. יש לו מעמד חזק, הוא בעל ניסיון ותבונה והוא שרד במרחב כבר זמן רב למרות הקשיים", אמר המזכיר בדרכו מתל־אביב ללונדון. אולם בשכונת קנסינגטון, בה עשה חוסיין כבר עשרות ימים לצורך טיפול רפואי בשיניו, לא עמדו לשולץ כל אותן תשבחות. המלך אמר לו כי ירדן אינה מצדדת ב"פתרון ביניים, בפתרון חלקי או בפתרון מדו־רג", והוא מתח בקורת חריפה על התנגדותו של יצחק שמיר לנוסחת ה"שטחים תמורת שלום" ואפילו ביקש משולץ לתאם את מהלכיו המדיניים עם ברית־המועצות.

הקשחה ירדנית

את ההוכחה כי חוסיין הקשיח את עמדותיו בעקבות המהומות בשט־חים אפשר למצוא בכך שמצא לנכון להדגיש כי הוועידה הבינלאומית צרי־כה להיערך לא רק בשיתוף חמש החברות הקבועות של מועצת הבט־חון והצדדים המעורבים בסכסוך, אלא אף בשיתוף אש"ף. למרות זאת לא ידוע אם חוסיין זנח את תמיכתו ברעיון המשלחת הירדנית־פלש־תינאית בוועידת שלום אפשרית. בנושא זה, כך נראה, הוא עדיין נכון להגמיש את דעתו.

פקידים ירדנים בכירים השתמשו בנוסח "הרעיונות האמריקאים החדשים זקוקים לפיתוח", כדרך להצביע על כך שהיוזמה המקורית של שולץ, בשלבה הנוכחי, מצריכה ריענון ושינוי. העלייה לאמץ את העקרון כי רק שלום כולל ומקיף עשוי לפתור את הסכסוך הישראלי־ערבי. יחד עם זאת ביקש המלך משולץ להמשיך ביוזמתו המדינית ולא להירתע גם בשעת הבחירות מלחצים על ישראל כדי להשיג את הסכמתה לכינוסו של הפורום הבינלאומי.

בשיחה בלונדון, בה נכח גם ראש־הממשלה הירדני זיאד אל־ריפאעי, אשר הגיע שלשום בלילה מרבת עמון, קבל חוסיין על כך שישראל של "הליכוד" אינה מוכנה אפילו לקבל על עצמה את ההתחייבות כי רק תמורת החזרת השטחים לריבונות ערבית היא תוכל להגיע להסדר מדיני עם שכנותיה. חוסיין אמר כי אם זה יהיה הקו המנחה את ישראל, הרי שסיכויי התהליך המדיני נידונו מראש לכשלון. ירדן, הוסיפו משקיפים, מבקשת תמורה שאת אחריתה היא רוצה לראות רק מטריה בינלאומית תוכל להבטיח אותה מפני התפרצותן האפשרית של השיחות.

הפערים ניתנים לגישור

פקיד אמריקאי בכיר אמר לאחר המפגש כי השיחה היתה רצינית והיא כיסתה את כל ההיבטים השונים של הסכסוך וסיכויי פתרונו. "איש אינו אומר כן או לא", הוא הו־סיף ברמזו כי חוסיין לא דחה על הסף את מערכת הרעיונות של שולץ, אף כי התנגד למרכיב גדול מהם.

בדרכו מישראל לבריטניה אמר שולץ במטוסו כי הוא חש שהפערים אינם בלתי ניתנים לגישור. הוא הגיש כי ארה"ב צריכה לערב את הפלשתינאים. הוא לא הכחיש את ההחלטה האמריקאית מ־1975 שלא להידבר עם אש"ף אף אישר כי ארצו שיכנעה את ישראל, להתיר לחנא סניורה ולפאיז אבו רחמה לפגוש אותו בוואשינגטון בחודש שעבר.

שולץ אמר כי הוא עומד בקשר עם הפלשתינאים "בדרך השגרה ומ־התחת" וכי קיבל מהם תשובות לא ישירות באמצעות ממשלות ירדן ומצרים. בכל זאת, הוסיף שולץ, "אין בזה תחליף לשיחות ישירות" וזה מה שאנו דורשים כל הזמן".

החיוכים — אצל תאצ'ר

המפגש עם חוסיין נערך באופל גמור ושני המנהיגים סירבו לשוחח עם העיתונאים אשר המתינו מחוץ לביתו של המלך בקור הלונדוני המקפיא. בעבור שעתיים ו־50 דקות ליווה חוסיין את שולץ למכוניתו ה"קאדילאק" המשוריינת ונראה חמור סבר ומהורהר. שולץ קרא עם צאתו בקרותו(?) מסמך שהיה בידיו ועודד את הציפייה כי השניים יחתמו על נייר עבודה כלשהו. כאשר עזב את הבית בדרכו ללשכתה של מרגרט תאצ'ר, הוא לוחץ את ידי המלך אשר סבב על עקבותיו ונעלם מעבר למדרגה המובילה לביתו.

שולץ לא חייך עם צאתו מבית חוסיין, אבל הוא עשה זאת אצל תאצ'ר. לה ולשר החוץ ג'פרי האו הוא דיווח על כל שיחותיו האחרונות עם המנהיגים המזרח־תיכוניים. מקורות בריטיים מסרו אחר כך כי ראש־הממשלה שיבחה את המאמצים האמריקאים החדשים והיא דיברה על ליבו של שולץ שלא יזנח את יוזמתו הנוכחית וישוב לאזור. אמש ספר חוסיין על שול־חנה. נראה כי כדור המוסמך של דיפלומטיית הרעיונות(?) האמריקאית ישוב להלוך ומגרש הישראלי שם צפוי שמיר לעמוד תחת לחץ אמריקאי ממשי.

רוצים שנמשיך לעבוד

בגילוי דעת אשר פורסם ע"י שגרירות ירדן בלונדון נאמר כי מלך ירדן חזר והדגיש את תמיכתו בכינוסה של ועידת שלום בינלאו־מית לפתרון העניין(?).

לפני המריאו מתל אביב אמר שולץ לעיתונאים: "אם אדרש לתאר את המצב, הרי אומר שאיש לא התחייב להצטרפות. אך הכל רוצים שנמשיך לעבוד".

45 יום בשטחים

(סוף מעמוד 1)

לתקופה העולה על חודש וחצי רצוף, לדברי מקורות צבאיים בכירים, הסיבה שהביאה את ארבעת החיילים להתנהג כפי שהתנהגו היא הצטברות מטעני תיסכול ועצב(?) בעקבות שהייה רצופה של כחו־דשיים בשטחים, שאותה פרקו לאחר שתפסו את שני הצעירים מיידי האבנים.

שני הצעירים, שהוכו על ידי ארבעת החיילים, יועמדו לדין. כך מעריך מקור צבאי בכיר. לדבריו, גם לאחר ששוחררו מהמעצר, עדיין נמצאות כתובותיהם בידי צה"ל, וניתן לעצרם ברגע שיוחלט לעשות זאת.

בצה"ל נמתחת ביקורת על צעדי אלוף פיקוד המרכז בטיפולו בפרשת המכות בשכם. לדברי מקורות צבאיים, לא היה מקום לעצור את החייל שהשתתף באירוע ביום שישי בערב בקיבוצו, וניתן היה להמתין עד לשובו ליחידתו. כמו כן מוזר בעיניהם(?) כי נמסר על שחרורם של שני מיידי האבנים, לאחר שהוקרן סרט הטלוויזיה. שהרי אם עברו עבירה, מדוע לשחררם ולערוך להם מסיבת עיתונאים.

עם זאת, מציינים אותם מקורות, אין ספק שארבעת החיילים נהגו שלא כחוק ויש להעמידם לדין.

גורמים צבאיים בכירים בשטחים מתכוונים להציג את סרט הסי־בי־אס לפני כל החיילים. "כל חייל חייב לראות את הסרט הזה". לטענתם, יש לעורר את השאלות והתהיות שמעוררים החיילים המגיעים לשירות בשטחים. זו הדרך ללבן את כל אותן בעיות אמי־תיות וקשות שבפניהם ניצבים אותם חיילים, הזכאים לתשובות ממפקדיהם, תשובות שיבהירו ככל האפשר את המותר והאסור.

"החיילים חייבים לדעת, כי כל עוד הם ממלאים את הפקודות, אפילו הם נקלעים למצבים שהם בתחום האסור, יזכו לגיבוי מלא ממפקדיהם. אך ברגע שהם עוברים על החוק, ייענשו בהתאם".

בצה"ל הובעו צער ותרעומת על הביקורת הציבורית שהוטחה באלוף עמרם מצנע בוועדת החוץ והביטחון אתמול. גורמים צבאיים בכירים טענו, כי מותר שהאלוף מצנע הותקף שלא כעניין והצדק(?). "מצנע הוא חייל בכיר הממלא את פקודות הדרג המדיני במדיניות(?), אלא הוא שמנסה לבצע את המשימה הכמעט בלתי אפשר־ית שמטיל הדרג המדיני על צה"ל בשטחים".

החלטת חריש

(סוף מעמוד 1)

פטים יואשמו בהפרת אמונים ובראה גם בהוזיית משפט(?). כן החליט חריש כי נגד שופט ביה"ש לתעבורה בן־שחר הריפאי יגיש שר המשפטים אברהם שריר קובלנה לביה"ד למשמעת של השופטים. לגבי שופט ביה"ש לתעבורה, אשר ארבל, עדיין לא נתקבלה החלטה, משום שיש עדיין כמה פרטים הטעונים בירור וחוק עם השלמתם יוחלט אם להגיש נגדו כתב אישום פלילי או קובלנה משמעתית.

החלטתו של חריש התקבלה בתום דיון ממושך בלישכתו שנמשך 10 שעות רצופות. בהתייעצות המכרעת השתתפו גם פרקליטת המדינה יונה בלטמן, המישנה לפרקליט המדינה דורית ביניש ופרקליטת מחוז המרכז עדנה ארבל. אמש דיווח חריש על החלטתו לשר המשפטים אברהם שריר ולנשיא ביהמ"ש העליון השופט מאיר שמגר.

לפני קבלת ההחלטה בעניין הגשת אישום פלילי נגד השופט יעקב בר־דיין קיים חריש הליך של "שימוע" בו הופיע עו"ד שמעון בר יעקב, מטעם בר־דיין. אולם חריש והצוות המשטרתי הבכיר החוקר את הפרשה החליטו כאמור להגיש נגדו אישום פלילי (זאת בניגוד להחלטה קודמת של חריש ב־26 בינואר להסתפק בקובלנה משמעתית נגד בר־דיין).

סופר "הארץ" מוסר כי לפני כחודש ימים הודיע חריש על כוונתו להגיש כתבי אישום פליליים באשמת הפרת אמונים נגד שלושה שופטים (אהרון כהן, בן־שחר הריפאי ואשר ארבל) אולם בעקבות הליכי "השימוע" והחומר הנוסף שנאסף ע"י המשטרה, הוחלט לשנות את ההחלטה הקודמת.

להלן ההאשמות העיקריות נגד השופטים, שנחשפו לראשונה ב"הארץ":

* שופט ביהמ"ש השלום אהרון כהן יואשם בכך שהזהיר את מזכיר ביהמ"ש לתעבורה אברהם פלאי מפני החקירה הסודית שהתנהלה נגדו. השופט כהן שישב בדיונים על הארכת מעצרו של פרנקל שהתנהלו בדלתיים סגורות, ידע את כל פרטי הפרשה ואף הוציא צו איסור פרסום על הפרשה. הוא הודה בחקירתו במשטרה כי כאשר היה בחדרו של פלאי בקשר לדו"ח תעבורה שהוגש נגדו הוא אמר לו שיש מי שמלכלך אותו.

* שופט ביהמ"ש לתעבורה יעקב בר־דיין חשוד בכך שהפעיל לחץ על השופט ארבל בבקשות להקל בעונשם של עברייני תעבורה. כמו כן חשוד בר־דיין כי הפנה בקשות כאלה בשני מקרים.

* שופט ביהמ"ש לתעבורה, בן־שחר הריפאי, חשוד בכך שהקל בדינו של אסף ידי"ב (בנו של אלוף במילואים אהרון ידי"ב) שנתפס על ידי(?) מה שנים רבות, צעד זה נעשה בעקבות פניה של האלוף ידי"ב אליו. כן הוא חשוד בקבלת כרטיסי הזמנה למשחקי הכדורסל של מכבי תל־אביב בגביע אירופה.

תשמח
עדלאידע תל אביב

יועץ אמנותי – יואל זילברג ● בימאי – שי לביא ● מעצבים – משה עמר, דני קרמן ● מוסיקה – אילן גלבוע ● תלבושות - עדנה בנגד ● מנהל מטה – אודי זמברג ● הפקה – עירית תל־אביב־יפו, אגף התרבות – המחלקה למופעים.

מחר - בשעה 10:30

מסלול העדלאידע:
רחוב בן־יהודה ואלנבי
מפינת בן־יהודה רח' ירמיהו לכיוון דרום, לאורך רח' בן־יהודה, דרך רח' אלנבי, עד פינת רח' יהודה הלוי.
ראה סימון חיצים לבנים במפה.

שימו לב!
מרכז העיר יחסם לתנועה!
אזור הארוע וסביבותיו יהפכו ל„קרית שמחה" אחת גדולה שתחסם כליל לתנועת כלי רכב (ראה מפה) מומלץ להגיע לתל־אביב, בתחבורה ציבורית.
הבאים ברכב פרטי מתבקשים להחנות רכבם בחניונים שבמבואות העיר.

האיזור החסום לתנועה כללית החל משעה 7.30 ביום הארוע יהיה בגבולות הבאים: (ראה מפה)

מערבה מרח' אבן־גבירול ויהודה הלוי (הרחובות הנ"ל פתוחים לתנועה).
מזרחה מרח' הירקון, רח' הכובשים ורח' הרצל (הרחובות הנ"ל פתוחים לתנועה).
צפונה מרחוב לבונטין (הרחוב פתוח לתנועה).
דרומה מנחל הירקון.
רחוב דיזנגוף ייסגר כליל לתנועת כלי רכב.
כן ייסגרו לתנועה ולחניית כלי רכב רח' יורדי הסירה (בקטע הנמל) – רח' הירקון ורח' יהודה הלוי (בקטע הרצל – נחלת בנימין).

הקהל מתבקש להמנע מלהכנס למסלול העדלאידע!

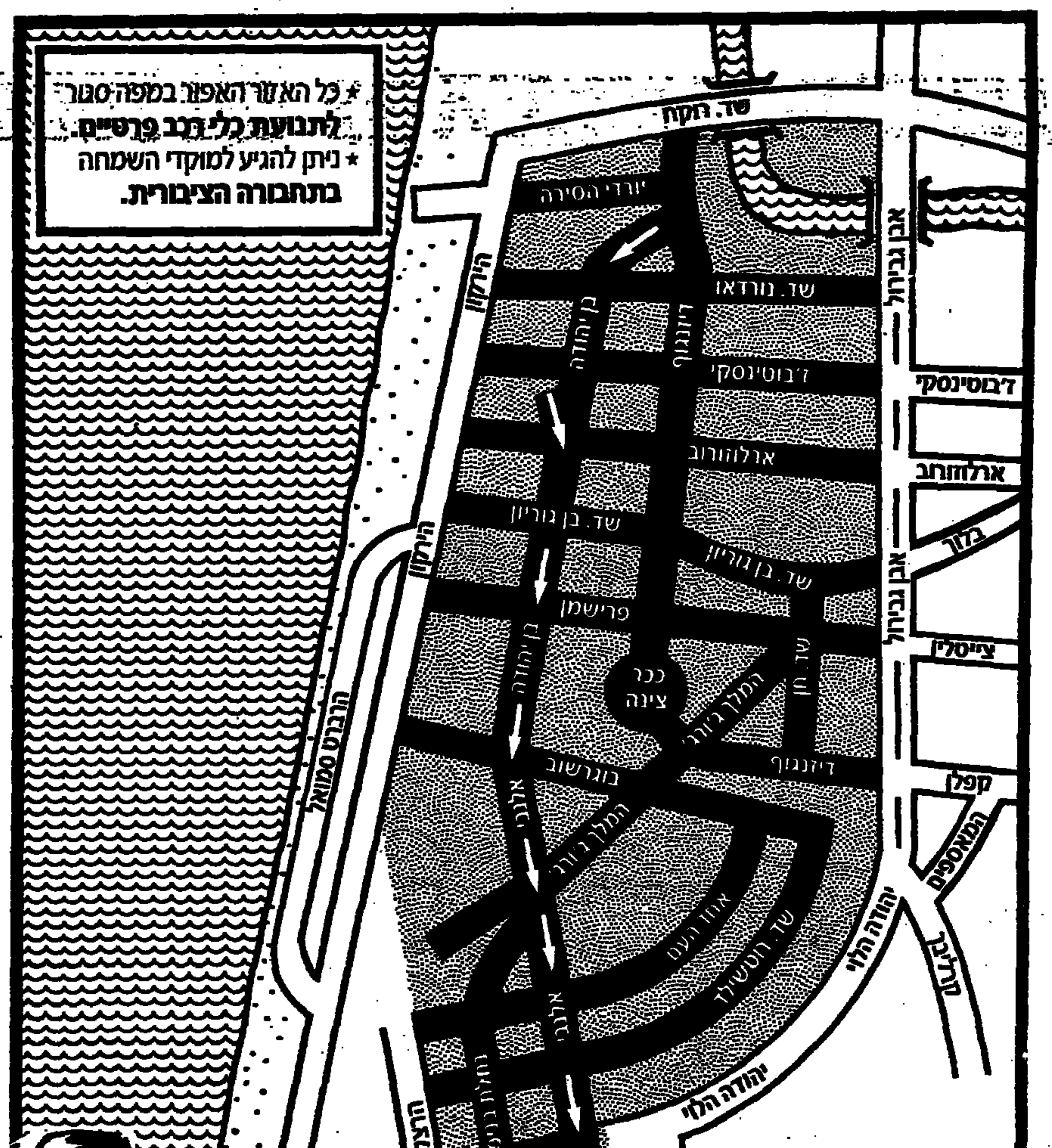

חניה ועצירה אסורים לחלוטין ברחובות דיזנגוף בן־יהודה ואלנבי!
החניה ברחובות ירמיהו, דיזנגוף (בין ירמיהו לגני התערוכה הישנים), כג' יורדי הסירה, צידון וזכריה, תאסר לאחר השעה 2:00 לפנות בוקר.
רכב חונה יפונה לפני הארוע.

חניית נכים
במגרשי החניה של חב' נתיבי איילון ברח' שער ציון (ליד נמל ת"א הישן).
לנכים ורתוקים לכסאות גלגלים מומלץ לחנות בחניון בנמל תל־אביב (בתשלום).

תחבורה ציבורית
מסלולי אוטובוסים יועתקו לצירים חלופיים. שים לב למודעה נפרדת של קואופרטיב „דן".
האזינו לדיווחי התנועה מאזור העדלאידע
בגלי צה"ל.

„חצי טון סוכריות באדיבות „עלית" יחולקו לבאי עדלאידע תשמ"ח."

טוב לי עם עלית

שים לב לחפץ חשוד

בואו לעדלאידע !
הולכים על תל אביב שמחה

וימר פלוס טל

صكنا من الاهل

صورة عن الأصل

חמישה איש נעצרו בעקבות "בשידור חוקר" בפרשת תקיפת 2 הנערים ברמת־השרון

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

חמישה אנשים נעצרו לחקירה בעקבות מישדור הטלוויזיה "בשידור חוקר" שעסק בתקיפתם, לפני חודשים אחדים, של שני נערים בני 14, רועי הור ובניק ויניב לוי, כשטיילו בשדות בין רמת השרון והרצליה.

הנערים ניצלו הודות למאבק עיקש שניהלו עם התוקפים, אותם הגדירו כערבים, ולאחר שנפצעו מסכין.

בעקבות שידור המקרה בתכנית "בשידור חוקר" הגיעו לחוקרי המשטרה יותר ממאה ידיעות. רבות מהן התייחסו לקלסתרון של אחד החשודים שהוצג בתכנית, בו בלטה גבה אחת החתוכה בצורה מסוימת. אך ליום אתמול נעצרו חמישה חשודים שתוארם דומה לתאור אחד התוקפים עם הגבה החתוכה. במשך כל יום אתמול נמשכה חקירתם האינטנסיבית על ידי חוקרים ממרחב דן ומהתחנת המשטרה בהרצליה. בשלב זה עדיין אין החוקרים משוכנעים כי בידיהם חשוד "רציני". עיקר החשדות מתרכזים סביב אחד מהעצורים.

היום יוחלט אם להביא את החשודים בפני שופט לדיון בהמשך מעצרם.

גם בקשר לרצח של מוכרת כרטיסי הפיס הקשישה שרה מרקוספלד, שהותקפה והוכתה באכזריות על־ידי שודד שסבב את תיקה בפתח דירתה בבני־ברק, הגיעו למשטרה עשרות ידיעות, בעקבות "בשידור חוקר". אחדות מהן הוגדרו כחשובות ביותר.

קטין מכפר קאסם חשוד שהשליך בקבוק תבערה אל רכב ישראלי

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

קטין תושב כפר קאסם נעצר אתמול לעשרה ימים בחשד שהשליך שלשום בלילה בקבוקי תבערה לעבר רכב של תושב אורנית שחלף בכביסה המזרחית לכפר.

ברוך חקלאי התמוטט במשרדו יום לפני החלפתו בתפקידו

מאת כתב "הארץ"

מנכ"ל שרות התעסוקה, ברוך חקלאי, התמוטט אתמול בבוקר במשרדו, והובהל להדסה עין כרם ללא הכרה.

הדבר אירע יום אחד לפני המועד להחלפתו בתפקיד ע"י שר העבודה והרווחה משה קצב.

בין החשודים ברצח יגאל שחף בירושלים — צעירה מרמאללה

מעצר השישה הוארך אתמול בבית הדין הצבאי בלוד • הם מואשמים בחברות פעילה ב"חזית העממית לשחרור פלשתין"

מאת נורית אמיתי כתבת "הארץ"

בין ששת הערבים המואשמים ברצח יגאל שחף בעיר העתיקה בירושלים נמצאת גם צעירה מרמאללה, המואשמת במעורבות ברצח. הצעירה, רולא יעקוב סמען אבו דחוב, בת 20, מואשמת כי הבריחה את האקדח שבו נרצח שחף, וסייעה להחביאו בשמירה במקום הפשע.

אתמול האריך מעצרה ומעצר חמשת חבריה לחוליה בבית המשפט הצבאי בלוד, זאת במשולב עם הגשת כתב אישום נגדם על ידי התובע הצבאי סגן ראובן חלף. השישה מואשמים בחברות פעילה בחזית העממית לשחרור פלשתין.

בין סעיפי כתב האישום: מעורבות ברצח השתייכות לארגון חבלה. האלד מחמד שפיק טהה (23) ממזרח ירושלים מואשם, כי השתתף בעבר בדקירת שני אחים, שלום ואלי אהרון בסכין ופציעתם קשה. עמאר אנומר מחמד קוסמה (22), טען התובע, היה זה שבהמשך בשני זוגות ישראלים מטיילים בעיר העתיקה. הוא התקרב לעברם, שלף אקדח ופגע בשחף בראשו.

לאחר מכן נמלט אנומר מהמקום ובדרכו מסר האקדח לשני נאשמים אחרים: סאמר איברהים דאוד אבו סייד (32) משועפט והצעירה מרמאללה.

כנאשמים אחרים המעורבים ברצח זה הם: סמאר איברהים דאוד אבו סייד (32) משועפט, יאסין מחמד יאסין אבו חדיד (23) משועפט, סיהאד אחמד מוסטפא עבדו (21) מראמאללה.

השישה שהובאו אתמול לבית המשפט הצבאי בלוד לא השיבו לעבירות שיוחסו להם. המשך המשפט נדחה לחודש הבא.

חשודים שהדיחו תלמידים בת"א לעשן סמים מסוכנים

(ע). סעיד ארשייד (28) וסטפאן מיאר (22) נעצרו לשישה ימים בבית משפט השלום בתל־אביב, בחשד כי מכרו סמים לתלמידים משני בתי־ספר תיכוניים בתל־אביב, והדיחו תלמידים רבים לעישון סמים.

נציג המשטרה, סמ"ר בני פנקה, טען בבית המשפט כי "החשודים נעצרו בעקבות חקירה שהתנהלה בשני בתי ספר יוקרתיים ביותר בתל־אביב, ובעקבותיה נעצרו מספר תלמידים בחשד לשימוש בסמים".

החוקר טען, כי בחקירת התלמידים הוברר, כי סעיד ארשייד הוא שהפיץ את הסמים בין כתלי בית־הספר, והדיח תלמידים לעשן אותם. הוא ציין כי מדובר במספר רב של תלמידים וביקש לעצור את החשודים לעשרה ימים.

סניגורו של ארשייד, עו"ד אהרון שלנגר, טען לעומתו, כי מחליפים בין מרשו לבין אדם אחר בשם סעיד, ודרש לפיכך לערוך מסדר זיהוי. מיאר, שייצג את עצמו, טען בדיון כי אינו מדיה לשימוש בסמים, ואף אינו משתמש בסמים קשים שלשימוש בהם הוא מתנגד. הוא ציין כי בגופו מושתל קוצב לב והביע את הסכמתו לעמוד למסדר זיהוי.

השופט הורה למשטרה לערוך מסדר זיהוי והאריך את מעצר החשודים בשישה ימים.

11 נערים מאילת נפצעו בתאונה בכביש הערבה

שניים מהם — באורח בינוני וקשה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

בתאונת דרכים שהיתה אתמול בקילומטר ה־174 בכביש הערבה נפצעו 11 תלמידים מאילת, שניים מהם — בינוני וקשה.

הנערים יצאו מאילת ברכב שכור מסוג טרנזיט על מנת להשתתף במשחק כדורסל בערד. ככל הנראה נהג הטרנזיט נסע במהירות מופרזת ובקילומטר ה־174 איבד את השליטה והמכונית התהפכה מספר פעמים.

למקום הגיעו כוחות גדולים של משטרה ומכבי אש אשר פינו את הפצועים לבית החולים סורוקה בבאר שבע כמה מהם קיבלו טיפול ושוחררו. חוקרי המשטרה אמרו כי בנס לא היו הרוגים.

האמרגן יהלום הורשע ב־3 מעשי אונס ובמעשה מגונה

(ע). האמרגן התל אביבי משה יהלום (38) הורשע אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב בשלושה מעשי אונס ובמעשה מגונה, אותם ביצע בדירתו שברחוב כבלי 22 בת"א.

השופטים — ישראל גלעדי, איתמר פלפל ומשה טלגם — כתבו בהחלטתם, כי השיטות שבהן נהג יהלום היו "פרסום מודעות בעיתון שמטרתן להביא נשים לדירתו, תהיה על קנקנן וגילוי נקודות תורפה אצלן; התערבות שמטרתה להרשים ולעורר אמון בקרבן; ולבסוף, ניצול מצוקתן על־מנת לתקפן מינית".

בכתב האישום האשם יהלום במעשה אונס נוסף, אולם ממנו הוא זוכה לאחר שהנאנסת לא התייצבה בבית המשפט כדי למסור את עדותה.

במקרה אחד, שאירע ב־1985 טענה התובעת, כי יהלום הזמין אישה שחיפשה עבודה ל"ראיון" בדירתו, ושם אנס אותה תוך איום שאם תתנגד יפיל מצלמת וידיאו המוצבת בחדרו, ויראה זאת לבעלה. לדברי התובעת ביצע יהלום אונס נוסף ומעשה מגונה בדרך דומה.

יהלום, באמצעות סנגורו, עו"ד מנחם רובינשטיין, טען במשך כל זמן המשפט כי קיים עם המתלוננות יחסי מין, אך זאת מרצונן החופשי. הוא גם הכחיש את המעשה המגונה המיוחס לו.

בהחלטתם מציינים השופטים כי גירסת המתלוננות היתה מקובלת עליהם, בניגוד לגירסתו של יהלום. השופט גלעדי, שכתב את פסק הדין, ציין בו: "קיבלתי רושם שלילי ביותר מעדותו של הנאשם, שניצל ללא כל נקיפות מצפון את חולשה תיהן של המתלוננות. נראה שיש נשים רבות שאינן מתלוננות על תקיפות מיניות. אלא אם קורה אירוע הממריצן לעשות זאת". גזר הדין יינתן בבית המשפט המחוזי בעוד כשבועיים.

נשדד עיוור בירושלים

(ע). עיוור הוכה ונשדד אתמול בצהריים ע"י שני צעירים שחדרו לביתו בדרך חברון בירושלים. הם גזלו סכום כסף קטן שהיה ברשותו והיכו אותו. לאחר מכן נמלטו.

האיש הזעיק את המשטרה באמצעות מכשיר איתור הנמצא בביתו והמחובר למוקד המשטרה. המשטרה הגיעה למקום ופתחה בחקירה. קורבן השוד לא נזקק לאישפוז בבית החולים.

כשהתינוק בוכה — ינענע מכשיר אלקטרוני את המיטה

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

מיליון שקל השקיעה חברת "אגור" בפיתוח מכשיר נענוע אלקטרוני למיטת תינוק ועגלת תינוק. חברת אגור, יצרנית מוצרי "עוזי" לתינוק, פיתחה את המוצר שהמציא שלמה ברקוביץ, במשך 10 חודשים ואתמול הכריזה על הוצאת המוצר למכירה בחנויות במחיר של 98 שקלים למכשיר. שמו המסחרי "סליפר".

ההמצאה נרשמה כפטנט בישראל וב־25 ארצות נוספות ברחבי העולם וייוצא לחו"ל על־ידי "כור סחר־חוץ".

מדובר במכשיר קטן ממדים המופעל על ידי סוללות או ספק השמל. המכשיר פועל באופן מכני — בלחיצת כפתור, או אוטומטית — כשהשמע בכי התינוק. משך הפעולה — חמש דקות. ניתן לחבר המכשיר גם לעגלת טיול של התינוק, עריסה או לול. באמצעות כפתור נוסף ניתן לקבוע את עוצמת טלטול המיטה.

האוזן הציבורית

מאבטחיו האמריקאים של שולץ נשארו במלון "הילטון" ירושלים, כדי להמשיך ולאבטח את הפרוזדור במלון. בינתיים הם מבלים את זמנם בזלילת ארוזני המן ענקית, שהכין הקונדיטור של המלון, לקראת פורים. (תצלום: נתי שוחט, "סקופ 80")

בית המשפט העליון יכריע אם לאשר צעד ראשון מסוגו:

הפרקליטות הצבאית ערערה לראשונה על פסק־דין של ביה"ד הצבאי לערעורים

מאת איתן רבין

נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, יכריע בקרוב אם לאפשר לשני חיילים שהורשעו בהריגת ערבי בשכם, לערער בבית המשפט העליון על הרשעתם בבית הדין הצבאי לערעורים. ההגנה טענה בדיון אתמול, כי נוכח המצב בשטחים, יש להבהיר בבית המשפט כיצד צריכים חיילים להתמודד מול מתפרעים.

סמל מהנח"ל, עומר כספי, שהורשע בהריגת ערבי נידון לשישה חודשי מאסר על תנאי ואילו סגן מפקד מרחב שכם, סרן יוסי בראון, שהורשע בכך שלא תידרך כראוי את החיילים לפני האירוע, ניתן לנזיפה חמורה.

זה מקרה ראשון שבו מערערת הסניגוריה הצבאית על מקרה שבו הורשע חייל בהריגת ערבי. היה מקרה אחד, של עיזאת נאפסו, שערער לבית המשפט העליון אך אז הופיעו מטעמו עורכי דין פרטיים ולא מטעם הצבא.

עובדים בתעשיה האווירית לשר הביטחון יצחק רבין:

חיל האוויר מנסה להפסיק פיתוחו של ה"לביא בי־3"

מאת זהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעופה

נציגות העובדים של התעשיה האווירית נפגשה עם שר הביטחון, יצחק רבין, והתריעה בפניו על כוונות חיל האוויר להביא להפסקת המשך פיתוחו של אב טיפוס מטוס "הלביא" "בי־3". בפגישה סגורה עם שר הביטחון ביקשה נציגות העובדים שיפעל להגדלת התקציב לתנאי פרישה מוקדמת ולעזיבה מתוך הסכמה הדדית של עובדים המבקשים זאת. נציגי העובדים הפצירו בשר הביטחון, שיתמוך בהמשך פיתוחו של מערכות האוויוניקה במסגרת ההחלטה על שימור טכנולוגיות.

הם הבהירו לשר הביטחון, כי שיתוקן של מערכות רבות בהקשר זה בעתיד, יהיה תלוי בהמשך עבודת הפיתוח של ה"בי־3". נציגות העובדים התלוננה, כי חיל האוויר נוקט בצעדים כדי ללחוץ על התעשיה האווירית להביא להפסקת הפרוייקט.

חיל האוויר החל מגייס לשירות מילואים עובדים מקרב אנשי התעשיה האווירית לביצוע עבודות תחזוקה במטוסים, שהיו מתבצעות בעבר בתשלום מלא על־ידי התעשיה האווירית. חיל האוויר אף הקים צוות גדול חדש לניסויי טיסה, שירות נוסף, אשר נהג בעבר להזמין תמורת כסף מלא מהתעשיה האווירית.

נציגי חיל האוויר הבאים במגע עם עובדים נציגי התעשיה האווירית, אינם מנסים להסתיר את רצונם להביא להפסקת המשך פיתוח ה"בי־3". שר הביטחון הבטיח לנציגות העובדים, כי מ־1 באפריל יוזרמו עבודות ופרוייקטים חדשים לתעשיה האווירית. הוא לא הביע חד משמעית את תמיכתו בהמשך פיתוחו של אב טיפוס מטוס "הלביא", אך חזר על מחוייבות הממשלה להזרים 100 מיליון דולר מדי שנה לתעשיה האווירית.

ערך את העמוד: דוני ענבר

למהנדס משה אהרוני ולמשפחתו

אנו אתך באבלך הכבד

על מות **אביך** ז"ל

אי.די.סי. בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

במלאת שלושים לפטירתה של

פרופ' אילונה פהר ז"ל

נעלה לקברה לגילוי המצבה היום יום רביעי 2.3.88 בשעה 15.00 בבית העלמין בחולון.

משפחת עופר

המומים ומתאבלים מרה על פטירתו
בטרם עת של ידידנו

שלמה (סלק) וילק

ומשתתפים באבלם הכבד של
רעיתו **מיכל**, בניו **אבי ורני** וב"ב

אבד לנו אח ורע.

ההלויה תתקיים היום י"ג באדר, תשמ"ח 2.3.88 בקיבוץ המדיה, בשעה 14.00; תחבורה לרשות המלווים ברחבת היכל התרבות ת"א בשעה 12.00

עדה אייזנברג
אביבה (וישיה) בלום
פפי ויוזק בר־טור
שרנקה ויצחק (לולק) גולדשטיין
לושיה ויורק ברכפלד
ונדה הבר
ראובן (רומק) וקס
תמרה ומיטק ויינרייך (קנדה)
גניה ושמעון כץ
סוניה ומאיר לם
אילנה קגנובסקי

ברונקה ואריה (ליאון) מאיר
חייקה ומתתיהו מינץ
שרה ובניק מיצנמכר
אלינה ואריה (מריאן) נייברג
מרישה ופייבל פודה
נורי ויוחנן פיין
פלה וחיים קראי
ונדה רוטברג
הלינה שטרן
יעל ומרדכי שליט

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו

גרשון אחיטוב

ההלויה תצא מבית ההלויות סנהדריה בשעה 12.00 ביום רביעי 2.3.88.

אשתו: מנוחה לבית עדן
בנו: רומי
בתו: מירה
אחיו: שלמה
והמשפחה

יושבים שבעה בבית אחיטוב, שד' המאירי 19 ירושלים

חב' 66 קבלני ת"א בע"מ
ההנהלה והחברים

משתתפים בצער המשפחה
על פטירת יו"ר החברה וממיסדיה

מרדכי מרדר ז"ל

ארגון הקבלנים והבונים בתל־אביב־יפו

אבל ומבכה יחד עם המשפחה
פטירתו של חבר ההנהלה הוותיק

מרדכי מרדר ז"ל

עסקן רב פעלים ומעש
איש ציבור זה יובל שנים
וממיסדי ארגון הקבלנים והבונים בת"א־יפו

יחד עם
בני המשפחה
אנו אבלים על מותו של
איש רב פעלים, חבר נשיאות מרכז הקבלנים,
יו"ר מועצת המנהלים של החברה הכלכלית,
חבר מועצת המנהלים של החברה לפיתוח
[illegible]

מרדכי מרדר ז"ל

- אינג' דוד שטרן, נשיא
  וכל חבריו לנשיאות מרכז הקבלנים והבונים.
- חברה לפיתוח מיסודו של מרכז הקבלנים והבונים בישראל
- החברה הכלכלית של מרכז הקבלנים והבונים בישראל בע"מ
- בנק הבניה לישראל בע"מ.
- קדום — חברה לבטוח בע"מ.
- קרן עזרה לחבר
- המנהלים וצוות העובדים.

ארגוני הקבלנים והבונים וחבריהם

ארגון קבלני אשקלון ג. אליעזר — יו"ר	ארגון קבלני באר־שבע מ. פרץ — יו"ר	ארגון קבלני בני־ברק מ. אברהמי — יו"ר
ארגון קבלני בת־ים ב. שמיר — יו"ר	ארגון קבלני השרון ד. הבר — יו"ר	ארגון קבלני חדרה ד. אייזנשטיין — יו"ר
ארגון קבלני חולון מ. בן צבי — יו"ר	ארגון קבלני חיפה י. פריצקר — יו"ר	ארגון קבלני הצפון ל. תאופיק — יו"ר
ארגון קבלני ירושלים מ. יונה — יו"ר	ארגון קבלני מפרץ חיפה ג. בדגלים — יו"ר	ארגון קבלני נהריה ד. רום — יו"ר
ארגון קבלני פתח־תקוה י. נוה — יו"ר	ארגון קבלני ראשל"צ ב. זלינגר — יו"ר	ארגון קבלני רחובות י. תרמור — יו"ר
ארגון קבלני ר"ג־גבעתיים א. סביורסקי — יו"ר	ארגון קבלני נתניה י. לנר — יו"ר	ארגון קבלני אשדוד ל. שמעוני — יו"ר

"זיקוקין די נור" בשמי טהראן שהורעשה ב–15 טילים עיראקיים

איראן דיווחה על 27 הרוגים ו–100 פצועים מאז שלשום • מסתמנת נטיה לברוח מהעיר

טהראן (ע"ר וע"צ). טהראן הו־רעשה ביממה האחרונה ב–15 טילים עיראקיים. הלילה שעבר תואר כ"ליל־בלהות" חיין שיא במלחמת הטילים שבין עיראק ואיראן. במשך התקפת הטילים ירו צוותי ההגנה האווירית המוצבים בעיר פגזים רבים, לעתים במשך 45 דקות ללא הפוגה, בניסיון לפגוע בטילים. השמים הוארו בשלל פסים אדומים וירוקים והבהקי התפוצצויות, שתוארו על־ידי עיראקיה כ"חזיון של זיקוקין דינור".

אמש מסרה איראן, כי התקפות האוויר והטילים העיראקיות על טהראן גרמו למות ל–27 הרוגים ול־100 פצועים מאז שלשום.

תושבים מטהראן מסרו טלפונית כי העיר הורעדה על־ידי פיצוצים במשך כל הלילה, ואתמול בבוקר נראו האנשים עצבניים שמיהרו לעבודתם. היו הורים שלא הרשו לבניהם לצאת לבית־הספר, ואנשים המתגוררים בבתי בטון, בשכונות הדרשות יותר של העיר, הצטופפו בבקשות של ידידים וקרובי משפחה שביקשו להתארח אצלם. נהגים איראנים רבים ניצבו בתור בתחנות הדלק, כנראה מתוך כוונה לעזוב את העיר.

ר"מ טורקיה הורה להפסיק התקפות הטילים

איש־עסקים טורקי שעשה בטה־ראן עם כעוד 170 טורקים, בנפ־ליתו של ראש ממשלת טורקיה, שביקר בטהראן, סיפר כי השמים הוארו כאילו על־ידי זיקוקין דינור. "אחדים מאתנו נשארו בחדרים, אך אחרים עשו את הלילה במרתף או באולם הכניסה של המלון", אמר איש העסקים.

ראש ממשלת טורקיה, טורגוט אוזאל, ומלוויו עשו שלושה ימים בטהראן, בטרם המריאו חזרה לטור־קיה אתמול בבוקר. במחווה להם הו־דיעה עיראק כי היא מפסיקה את שיגור הטילים למשך שעתיים, כדי לאפשר להם לצאת בשלום. אך מיד לאחר ההודעה שיגרו העיראקים טיל נוסף.

אוזאל מסר לעיתונאים, בשובו לטורקיה, כי שבעה עד שמונה טי־לים נחתו בעיר בשעות הלילה. לא היו טורקים בין הנפגעים, אם כי פיצוץ עז אירע בקרבת מלון הילטון לשעבר, שבו בילו רוב חברי המשלחת את הלילה. אוזאל קרא לעיראק להפסיק את ההתקפות על הבירה האיראנית.

דובר עיראקי: רק הכוח יחזיר השכל הישר

דובר עיראקי אמר אתמול לאחר ההרעשה כי הטילים נורו לעבר בירת איראן במסגרת מילוי "הבטחה [?] תגר להמשיך ולהלום במחרחרי המלחמה בטהראן עד להריסה המוחלטת של בירתם".

עוד אמר הדובר כי הטילים פגעו במטרות "בדייקנות רבה ביותר, המשקפת את הצלחת ארצנו בפיתוח תעשיה צבאית מתקדמת. רק שפת הכוח יכולה להחזיר את השכל הישר לשליטי טהראן, ואנו נוכיח להם [?] העוצמה האמיתית", אמר הדובר.

הם הזמינו [?] לתושבי בגדאד לעזוב את העיר ולמצוא מקלט בארבע ערים שיעיות קדושות, שיהיו מחו־סנות מפני התקפות גמול.

הדובר הוסיף כי הפגיעה בטהראן מהווה "נקודת מפנה מכריעה בתול־דות המלחמה". הבטיח כי בגדאד "תמשיך להלום בטהראן בלילה זה ובלילות הבאים".

עיראק הודיעה בשעתו כי פיתחה טילים מתוצרת עצמית שטווח פגיעתם מגיע ל־650 ק"מ. יצויין כי הטילים הקודמים שהפעילה עיראק לא פגעו במרחק העולה על 300 ק"מ ממקום שיגורם.

משקיפים צבאיים מערביים סברו אז כי הטילים היו טילים סובייטיים מדגם "אסקאס 12", שעיראק רכשה ישירות מברית־המועצות, או ב"העתקים סיניים" של טיל זה שטווח פגיעתו מגיע ל–800 ק"מ.

בעבר ירו העיראקים טילים כדי לפגוע בערים איראניות בקרבת הגבול, אך עד כה לא כוונו הטילים לעבר הבירה האיראנית.

שוטרים פולנים בעיר הרצלאנב בדרום־מערב פולין מטילים לקרקע שני מפגינים, שמחו נגד עונשי המאסר שהוטלו על שני סרבני גיוס מסיבות מצפוניות. (צילום איפי)

רייגן יפעל בבריסל לאחדות נאט"ו ושמירה על האינטרסים של בעלות־הברית המערביות

הסכסוך במזרח התיכון והאירועים בשטחים עשויים לעלות לדיון

מאת צבי בראל

שליח "הארץ" בארה"ב

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הנ־שיא רייגן יצא אתמול לבריסל כדי להשתתף בוועידת ראשי מדינות נאט"ו, שתימשך שלושה ימים. טרם צאתו הבטיח הנשיא כי ארה"ב "תב־טיח את האינטרסים של בנות הברית ולא תעשה דבר שעלול לפגוע בהן".

דברי רייגן נועדו להעביר מסר למדינות אירופה אשר, על־פי התפיסה האמריקאית, חוששות מפני האפשרות שההסכם על חיסול הטי־לים לטווח קצר ובינוני עלול להשאירן נטולות הגנה גרעינית. פקידים בממשל מסרו כי על הפרק תידון תפיסת ההגנה החדשה שעל מדינות נאט"ו יהיה לאמץ בעתיד, לאחר ההסכם לחיסול הטילים והמ־שא והמתן בין ארה"ב לבריה"מ לחי־סול חצי מארסנל הטילים האסט־רטגיים.

כמו כן, ידונו ראשי המדינות בבריסל בצורך להפחית את הכוח הצבאי הקונוונציונלי של בריה"מ כחלק לאנפרד מהדיונים על הפ־חתת הנשק הגרעיני האסטרטגי.

תהיה זו הפעם הראשונה שבה נפגש הנשיא רייגן עם ראשי מדינות נאט"ו מאז החתימה על ההסכם עם ברית המועצות, והזד־מנות באותה לתאם עמדות לקראת ועידת הפסגה הבאה הצפויה בחודש מאי.

גורמים ימניים בממשל ובקונגרס המתנגדים להסכם לחיסול הטילים הבינוניים מעלים את הטענה שה־הסכם מערער את הברית בין ארה"ב לבנות־בריתה האירופיות, החוששות, לדבריהם, שהסכם לשדה המערכה הבא מבלי שארה"ב תחוש מחוייבת לצאת לעזרתן. אך לדברי דיפלומ־טים אירופיים בוושינגטון, "חשש זה הוא חששם של האמריקאים ופחות מכך של האירופים".

חשש אחר הוא שארה"ב עלולה להחזיר חלק מכוחותיה המוצבים באירופה, כפי שרמז שר ההגנה פרנק קרלוצ'י בעת הדיונים שנערכו בחודש שעבר במינכן. קרלוצ'י אמר־זאת כדי לעודד את מדינות אירופה להתחיל לתכנן את חידוש מלאי הטילים לטווח קצר. הוסביר כי "ארה"ב לא תוכל להשאיר את חיי־ליה כשהם נטולים הגנה גרעינית".

אך הקנצלר הלמוט קוהל, שביקר בוושינגטון לפני כשבועיים, הצליח להסביר לרייגן ולעוזריו כי מוקדם עדיין לדבר על חידוש מלאי הטי־לים לטווח קצר או על שיפור הטי־לים הקיימים, שכן אלה עדיין ראויים בהחלט לשימוש ואין כל צורך לשוב ולדון בנושא.

רייגן אמר אתמול כי "ארה"ב תשאיר את חייליה באירופה כל עוד ירצו בכך מדינות אירופה", ובכך הבהיר כי הנושא לא יעמוד על הפרק בעת הדיונים בבריסל.

לרייגן יילוו היועץ לביטחון לאומי, קולין פאואל, ושר־החוץ ג'ורג' שולץ, שיגיע ישירות מלונ־דון, שם נפגש עם המלך חוסיין.

המזה"ת בדיוני נאט"ו

דניאל דגן, סופר "הארץ" בבון, מוסר: הסכסוך הישראלי–ערבי וה־אירועים בשטחים עשויים לעלות על סדר־היום בפגישת ראשי המ־דינות והממשלות של 16 מדינות הברית הצפון־אטלנטית. כך אמרו אמש מקורות במרכז נאט"ו. הם ציינו, שבמסגרת המפגש יידונו "בעיות בין־לאומיות שונות", בצד הנושאים המרכזיים המעסיקים את הברית.

חוטפי היגינס: נעמידו לדין בתום חקירתו

ביירות (איפי). חוטפי הקולונל האמריקאי, לויטננט־קולונל ויליאם היגינס, הודיעו אתמול כי הם נחושים בדעתם להעמידו לדין, בט־ענה שהקריירה הצבאית שלו מלאה בפשעי ריגול. בהודעה מודפסת בערבית שמסרו החוטפים, שזיהו עצמם כ"ארגון מדוכאי העולם", הם הודיעו שמשפטו של היגינס יחל כאשר תסתיים חקירתו.

קולונל ויליאם היגינס

בהודעה מסרו החוטפים, כי ידה הקשה של ישראל נגד הפגנות הפלשתינאים בשטחים המוחזקים, וסיומו של מסע השלום של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, "מחזקים את נחישותנו לשפוט את הפושע הזה".

"זה ייעשה לאחר סיום החקירה, כדי להביא לכך שהעולם יבין שכל יד הנשלחת לפגוע בגאוותנו, באיסלאם או בכבוד עמנו — תקוצץ", נכתב בהודעה.

הארגון טוען שהיגינס פעל במסגרת הסי־איי־איי. ארצות־הברית והאו"ם — שהיגינס פעל כקצין קישור לכוחו בדרום לבנון — הכחישו את הטענה.

"מרקוס, נשיא הפיליפינים לשעבר, גוסס"

מנילה (ע"ת). עיתון המופיע במנילה דיווח אתמול כי פרדיננד מרקוס, שהיה נשיא הפיליפינים, לקה בסרטן והוצה לשוב לפילי־פינים כדי למות במולדתו.

קודם לכן אמרה נשיאת הפילי־פינים כי מרקוס לא יוכל לשוב לארצו, אלא אם יוחזר "מה שגנב מהמדינה".

4 מטוסי מיג לוביים נחתו במצרים

קאהיר (ע"ת). 4 מטוסי מיג–23 של חיל־האוויר הלובי נחתו אתמול במצרים, מסרה סוכנות הידיעות המצרית. הסוכנות לא מסרה היכן נחתו, וציינה רק כי הוטסו על־ידי טייסים לוביים.

לא ברור אם הטייסים ערקו.

זה המקרה הרביעי מסוגו במשך השנה שחלפה.

עורך את העמוד: אריה השבית

אמריקאים מחפשים במנילה מטמון השווה מיליארדים

מנילה (ע"ר). אמריקאים החופרים בפיליפינים כדי לגלות מטמון, מסרו כי הם מצפים לחשוף בקרוב זהב מימי מלחמת־העולם השניה, אשר יספיק לפרוע חלק ניכר מהחוב של הפיליפינים, המסתכם ב–28 מיליארד דולר.

בדלם מקרונלה, המנהל חפירות גדולות מתחת למבצר ספרדי בן המאה ה–16 במנילה, שבו, לפי סברה, הסתירו הכוחות היפאניים מטמון בשנות ה–40, מסר אתמול לכתבים כי הזהב "יהפוך את הפיליפינים למדינה יציבה מאוד מבחינה כלכלית".

"אני מאמין שכאשר נצליח, יוכל הזהב לפרוע חלק משמעותי מההתחייבויות הבין־לאומיות של הפיליפינים, וגם להבטיח צרכים חשובים מאוד של העם הפיליפיני", אמר.

עמנואל סוריאנו, היועץ הפיליפיני לביטחון לאומי, מפקח מטעם הממשלה על החפירות.

זה עשרות שנים מדובר בפיליפינים ב"מטמון יאמאשיטה", זהב אשר סבורים כי המפקד היפאני, הגנרל יאמאשיטה, הסתיר לפני שעזב את הפיליפינים. רבים רואים בהם סיפורי סבתא.

החברה האמריקאית העוסקת בחפירות, "אינטרנשנל פרשס מטלס", מסרה כי היא משתמשת בתצלומים של מפות יפאניות עתיקות ובציוד טכנולוגי משוכלל לאיתור הזהב.

כ–40 פועלים פיליפינים חופרים כמעט ללא הפסקה מאז התחיל המבצע ב–12 בפברואר. בשבוע שעבר נהרגו שני פועלים, כאשר התמוטטה תקרה.

על־פי תקנות הממשלה, יהיו החופרים חייבים למסור לפיליפינים 75% מהזהב שיגלו, ואת היתר יוכלו לשמור לעצמם. החברה היא המממנת את החפירות.

כמה אנשים נפצעו במהומות אתניות שפרצו באזרבידז'אן

מוסקווה (ע"ר וע"צ). שני אזרבייג'אנים נהרגו בשבוע שעבר באזור אגדאמסקי הגובל בנאגורנו־קאראבאך, וכמה אנשים נפצעו במהומות אתניות שפקדו את אזרבייג'אן על רקע סכסוך טריטוריאלי עם ארמניה השכנה — מסר אתמול פקיד של משרד הפנים האזרבייג'אני.

הפקיד, שסירב למסור את שמו, אמר בשיחה טלפונית מבירת אזרבייג'אן, באקו, כי ארמנים ואזרבייג'אנים התנגשו ביום א' בעיר התעשייתית סומגאיט על רקע דרישת הארמנים להחזיר לארצם אזור שבו רוב התושבים הם ארמנים. הפקיד סירב לגלות כמה אנשים היו מעורבים במהומות.

בידיעות אחרות נאמר, כי הצבא נאלץ להתערב בסומגאיט לרגל מהומות "אנטי־ארמניות". כ–15 טנקים ומספר חיילים הוצבו ביום ב' בעיר תעשיה זו על חוף הים הכספי השוכנת במרחק 18 ק"מ צפונית מבקו. עוצר־לילה הוטל על סומגאיט.

המהומות פרצו ביום ראשון, על רקע תביעתה של הרפובליקה הארמנית להחזיר לה את אזור נאגורנו־קאראבאך השנוי במחלוקת. 90% מתושביו הם ארמנים.

בשבוע שעבר הפגינו רבבות ארמנים משך ימים מספר בירוואן, בירת ארמניה, בתביעה להחזיר את האזור הזה.

מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב הבטיח בשבוע שעבר לשני שליחים ארמניים כי יעיין בדרישותיהם, המפלגה הקומוניסטית הארמנית קראה לקרמלין להקים ועדה מיוחדת כדי לדון בנושא.

ארה"ב גירשה דיפלומט זימבאבווי שהתעלל בבנו

הראה (איפי). דיפלומט זימבאבווי שגורש מארצות־הברית בגלל שהתעלל בבנו בן התשע אמר כי הילד חזר אתמול הביתה מניו־יורק בלווית עובד סוציאלי זימבאבווי. הדיפלומט, פלויד קרמבה, אמר שבנו, טרנס, הושם מיד בטיפולו של משרד־החוץ. כך מסרה סוכנות הידיעות הרשמית של זימבאבווה.

על־פי דיווחים בעיתונות האמריקאית, טרנס לא יושב להחזקתו של אביו.

רוברט מקמהון, מנהל שירותי הרווחה של ניו יורק, שטיפל בילד במשך החודשים האחרונים, אמר כי זימבאבווה הודיעה כי היא תביא את המקרה להחלטת בתי המשפט ומשרד הרווחה.

סוכנות ממשלתית אמריקאית האשימה את הדיפלומט בהכאת בנו, שנלקח ממנו לפני חודשים והושם במשפחה אומנת. האב, ששירת במשך יותר משנה כחבר במשלחת זימבאבווה באו"ם, הצטווה לעזוב את ארה"ב בדצמבר, בגלל "עדויות מובהקות להתעללות בילד", כפי שהגדיר זאת הסטייט־דיפרטמנט.

בינואר סירב בית המשפט העליון בוואשינגטון למנוע מהממשל לשלוח את הילד חזרה לזימבאבווה, למרות טיעונים מהאגודה לסיוע משפטי כי הילד פחד לחזור לארץ מולדתו.

הסטייט דיפרטמנט דאג לכך שעובד רפואת נפש ילווה את הילד בטיסה להראה, ואף שכר משרד עורכי־דין בזימבאבווה שיפקח על המקרה.

אשתו של קרמבה ושני ילדיהם האחרים שבו לזימבאבווה בינואר.

המשכים מעמוד 1

אפשרות הקדמת הבחירות

(סוף מעמוד 1)

באפשרות של הקדמת הבחירות ובדרישתו של סגן השר רוני מילוא לפטר את פרס מהממשלה. שרי מפלגת העבודה התכנסו בשעת לילה מאוחרת בביתו של פרס ביר־ושלים, לדון בהשלכות תוכנית שולץ, לאחר פגישתו עם חוסיין מלך ירדן. בפגישה נאמר למשתת־פים, כי שמיר אמר למעשה "לא" לתוכנית שולץ.

בליכוד ובמפלגת העבודה העריכו אתמול כי קיימת סבירות לא קטנה להקדמת הבחירות.

גורמים בכירים בשתי המפלגות טענו אתמול כי אם אכן תתגבש החלטה רצינית בעניין בשתי המפלגות, אפשר יהיה להגיע לתאריך מוסכם.

אישים במפלגת העבודה פסלו אתמול את הטענה כי בחירות ביולי־אוגוסט יזיקו למפלגת העבודה נוכח נסיעתם של ישראלים לחו"ל. הח"כ שבח וייס אסף נתונים ממשרדי נסיעות, המוכיחים כי ביולי־אוגוסט יהיו בחו"ל ביום אחד בעלי זכות בחירה בכוח של ארבעה מנדטים בלבד, שיתחלקו שווה בשווה בין הימין והשמאל, כך שלדבר לא תהיה כל השפעה על מפלגת העבודה.

מילוא: פרס חצה הקו האדום

סגן השר רוני מילוא פנה אתמול לראש הממשלה ודרש שלא להמתין עד לגיבוש ההחלטה להקדמת הב־חירות, אלא לפעול ולפטר את פרס לאלתר מהממשלה. מילוא אמר כי יעלה את הנושא הערב בישיבה השבועית של שרי הליכוד.

במכתבו של מילוא לשמיר נטען כי אין יותר כל הצדקה להמשך ישיבתו של פרס בממשלה, בעיקר לאחר דבריו בנושא המשא והמתן עם אש"ף. מילוא התייחס לדברי פרס שלשום באילת, שבהם הביע תמיכה בחוסיין האומר לא לערפאת, אך כן לאש"ף.

"מדהים הדבר כי דווקא כאשר ארצות הברית סוגרת את הנציגות של אש"ף בניו יורק, מדבר שר החוץ הישראלי בזכות שיתוף ארגון הטירור אש"ף במשא ומתן המדיני. בדבריו אלה חצה פרס את הקו האדום, ולפיכך לא נותר מקום להמשך כהונתו של פרס כשר החוץ ויש להרחיקו מהממשלה", כתב מילוא.

אל שמיר הגיעו אתמול פניות נוספות לפטר לאלתר את פרס ולא לעבור יותר לסדר היום על "המדיניות העצמאית" שבה נוקט מזה תקופה ארוכה שר החוץ, "הרואה עצמו כראש ממשלה".

סופר "הארץ" מציין כי האפשרות לפיטורי פרס מהממשלה נשקלה לפני מספר חודשים בלשכת ראש הממשלה, אך שמיר החליט בסופו של דבר, למרות לחצים רבים שהופעלו עליו, שלא להביא להרחקתו ולהמשיך לקיים את ממשלת האחדות הלאומית.

אישים בכירים בליכוד אמרו אתמול כי עתה השתנתה התמונה וממשלת האחדות הלאומית אינה קיימת למעשה. שמיר, אמרו האישים, עשוי להסכים למיצוי הצער הקיצוני נגד מילוא מקומו, דבר שעשוי להבליט את כושר מנ־היגותו ועשוי אף להקנות לו נקו־דות בציבור.

פרס, בפגישה עם חברי הוועדה המדינית של לשכת המשמרת הצעי־רה במפלגת העבודה, חזר ואמר כי יש להוביל להרכב משלחת ירדנית־פלשתינית בעת המשא ומתן ופסל אפשרות למשא ומתן עם אש"ף.

בתשובה לדרישתו של מזכיר המשמרת הצעירה אפרים זינגר, כי מפלגת העבודה חייבת לפרוש לאלתר מהממשלה ולהוביל להקדמת הבחירות, ענה פרס כי אין לקבל החלטה בנושא זה באווירה חפוזה, ויש לשקול את הדבר לעומק וברצינות, רק לאחר שיהיה ברור מה ילד התהליך המדיני שאותו מנסה שולץ להוביל.

רוסים

(סוף מעמוד 1)

של בריה"מ להגביר את יעילות האו"ם ולהרחיב את השימוש במשקיפים צבאיים ובכוחות מזוינים של האו"ם המופקדים על שמירת השלום".

סופר "הארץ" מוסיף: אין זו הפעם הראשונה שהרוסים מנסים "לתחוב רגל" למנגנון או"ם במזה"ת. בעבר נכשלו בכך. מנ־גנון או"ם עצמו מורכב מהאלמנ־טים הבאים: מטה המשקיפים בירושלים, בארמון הנציב; בגב־ול לבנון, שם פועלים משקיפי או"ם במקביל ליוניפי"ל; בגולן; וגם בסיני, שם נמצאת קבוצה קטנה של משקיפי או"ם.

נסים־קיסר

(סוף מעמוד 1)

תעמוד בכל התחייבויותיה בנושא תשלום תוספת היוקר על פי ההסכם הסטתיים [?]. שר האוצר אמר שה־משתתפים במו"מ צריכים להגיע להבנה לגבי צרכי המשק, ככל שהם זהים לצרכי העובד בישראל: "אין אויב גדול לעובד מאשר האינפ־לציה, וביטול ההצמדות במשק הוא אחד האמצעים להורדת האינפלציה, ולכן זהו האינטרס הגדול ביותר של העובד היום, ומשום כך העובדים חייבים שלא לשאוף לגדולות בת־חום השכר". האוצר, אמר נסים, יהיה מוכן לבדוק כל נושא תוך כדי שי־תוף פעולה עם ההסתדרות.

מטעם האוצר השתתפו אתמול בפגישה, מלבד שר האוצר, מנכ"ל המשרד ויקטור מדינה, נציב שרות המדינה מאיר גבאי, הממונה על השכר במשרד האוצר יעקב דנון. אל קיסר התלוו יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד ומזכירי האי־גודים המקצועיים של המהנדסים, ההנדסאים, העובדים הסוציאליים, עובדי המה"ד, עובדי המדינה, עובדי השרות הציבורי והעיריות.

כלבוטק גילה

(סוף מעמוד 1)

זה, אסור שימצא במזון, וסלט הביצים של "פלאזה" פסול למאכל ומסוכן לבריאות בגלל אפשרות של הרעלה. תגובת המלון: "עושים ונ־משיך לעשות את כל הצעדים הדרושים לשמור על רמת הסניטציה הגבוהה של המזון במלוננו".

מירושלים, עברה מערכת "כלבוטק" למלונות תל אביב. במלון "הילטון", לא נמצאו הסלטים פסו־לים למאכל, אך איכותם ירודה ומר־זנות. המלון הודיע, כי בעקבות הב־דיקה הוחלף ספק התבלינים של המלון, ובמסעדת "חלב ודבש", ממנה נלקחה הדגימה, מותקן עתה מקרר חדש לשמירה על המזון. במ־לון "שרתון", נמצא סלט הביצים מר־זנות, ולא ראוי למאכל אדם. ההנהלה הסבירה, כי שילוב של תקלות הביא לממצאים: המיונית של הסלט אוחסנה במשך הלילה במקרר שלא פעל כראוי, הכפות לא הוחלפו בתדירות הרגילה, וסלט הביצים לא חודש כל שעתיים, כמקובל.

במלון "קרלטון" נמצא בסלט הגבינה הצהובה עם ירקות, חיידק חדש: קולי צואתי. בסלט זה של המלון, יש זיהום צואתי ממש, והוא כמובן פסול למאכל אדם. ההנהלה הודיעה, כי החליטה להיעזר במכון לביולוגיה תזונתית כדי לשפר את המצב התזונתי. "רמדה קונטיננטל" נמצאה "בסדר", ואילו "במוריה פלאזה" נמצא שיא של חיידקים ושמרים בסלט הגבינה הצהובה עם המלפפונים — 100 מיליון. מהמלון הודיעו, כי לאחר הממצאים, הוציאו סלט זה מהתפריט.

במלון "דן" נמצאו הסלטים ברמה סבירה, להוציא סלט הירקות, שיש בו ספירה כללית גבוהה, ככל הנראה מירקות לא שטופים. במלון "דיפ־לומט", נמצא רק סלט הדג מלוח באיכות סבירה. בסלט הגבינה ובסלט הביצים, נמצא ה"סטפי־לוקוקוס הפטוגני" הרעיל, ושניהם מסוכנים לבריאות ופסולים למאכל. המלון הודיע, כי קיבל כבר הנחיות מתאימות לשטיפת השמיר והפטרוזיליה, שהם, לדעתו, מקור הבעיה.

במלון "דניאל" בהרצליה, נמצאו בסלט הביצים חיידקי קולי צואתי, שמקורם בצואה והוא הוגדר כ"לא טרי, מזוהם, ופסול למאכל אדם". גם את סלט דג המלוח עם הבצל וה־מיונית, מומלץ לא לאכול, בשל הי־מצאות העובש. מהמלון הודיעו, כי החליפו בעקבות הבדיקה את ספק התבלינים, שסיפק תבלינים לא מעוקרים, ואת מקור הרכישה של הירקות.

רק ב"דן כרמל" בחיפה, זכתה מערכת כלבוטק למעט נחת בארוחת הבוקר. כל הסלטים, נמצאו טובים.

דחפון
שירות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

למשפחת שוב
משתתפים בצערכם הכבד במות
ראש המשפחה
ר' אלכסנדר שוב ז"ל
בידרמן חברה לביטוח בע"מ

למזל וויינטראוב
אתך באבלך הכבד על מות
אחיך ז"ל
הפניקס הישראלי
החברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

קואופרטיב דן
משתתף בצער העובד
מתי דורון והמשפחה
על מות האחות ז"ל

למשפחת שפירא
עצובים וכואבים איתכם באבלכם הכבד
על מותו של חברינו
שלמה שפירא ז"ל
ההנהלה וועד העובדים
המרכז למחקר גרעיני נחל שורק

קואופרטיב דן
משתתף בצער חברו הגימלאי
זאב וילקיס והמשפחה
על מות אשתו ז"ל

לדרור אביבי
ולבית חברה ימית
משתתפים בצערכם על מות
האם ז"ל
פרידנזון מנופים והובלות בע"מ
שלדות מפעלי מתכת בע"מ

למשפחת אביבי
ולבית חברה ימית חיפה בע"מ
משתתפים באבלכם הכבד במות
אמכם ז"ל
משפחת רייק

למשפחת גלר ובית עטיפון
המומים וכואבים את מותו של
יוסף (יוז'ו) גלר ז"ל
משפחת פורת
ובית ה.ג. פולק

למשפחת גלר
אתכם באבלכם הכבד על מות ידידנו הותיק
יוסף ז"ל
משפחת רייך

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה
מודעון
03-38 38 38

יקירנו האהוב
יוסף גלר
איננו עוד
ההלוויה תצא היום, יום רביעי י"ג אדר תשמ"ח 2.3.88 בשעה 12.00 בצהרים
מבית ההלוויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א ותתקיים בשעה 1.00 בצהרים
בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים (שער חדש).
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
אשתו: שולמית
בתו: מיכל ואהרן פרבר
בנו: אבנר וניצה גלר
נכדיו: שלי, עילית, יאיר, יהונתן ודניאל

מנהלנו היקר באדם
יוסף גלר
איננו
משתתפים בצער המשפחה
עובדי ומנהלי
עטיפון בע"מ

صكنا من الاهل

مكذا من الأصل

חדשות הכלכלה

בנק ישראל ומשרד האוצר:

גידול יתרות מט"ח בישראל בפברואר: 36 מיליון דולר

היתרות הסתכמו ב–5.167 מיליארד ד' ● הממשלה ספגה בחודש שעבר מהציבור 462 מיליון שקל ● מירב הספיגה — בשוק ההון

מאת דן מגיר

בחודש פברואר נרשם גידול של 36 מיליון דולר ביתרות מטבע החוץ של ישראל. בסוף החודש הסתכמו היתרות ב־5.167 מיליארד דולר.

בחודש שעבר נרשם עודף של 133 מיליון שקל בפעילותה המוניטרית של הממשלה. עודף זה נבע מעליה בתקבולי הממשלה.

ספיגת הממשלה מהציבור בפברואר הסתכמה בסך 462 מיליון שקל. עיקר הספיגה בחודש זה היתה בשוק ההון: גיוס ההון נטו לזמן ארוך (גיוס פחות פדיון הקרן) הסתכם ב־210 מיליון שקל, וגיוס ההון לעומת תשלומי קרן וריבית היה בארוך מלא.

בנוסף לכך היתה בחודש שעבר ספיגה של 120 מיליוני שקל באמצעות המילוות קצרות מועד (המק"מ).

הנתונים השנים נמסרו ע"י בנק ישראל ומשרד האוצר.

שיא בכמות הנפט שבריה"מ הפיקה ואף ייצאה ב–1987

מניחים שבכך הוסיפה לעודפי הנפט ולירידת המחירים לשפל הנוכחי

לונדון (ע"ח). בריה"מ הפיקה אשתקד כמויות שיא של נפט ומניחים, כי ייצאה יותר מאשר בכל שנה קודמת. בכך הוסיפה לעודפי הנפט שגרמו לירידת המחירים לשפל־שיא מזה 15 חודש — אמרו אתמול מומחים לענייני נפט.

בריה"מ הפיקה אשתקד 12.565 מיליון חביות ליום, כ־150,000 חביות יותר, מאשר בשנת השיא הקודמת ב־1983.

הסיכומים העלו כי בריה"מ, הזקוקה מאוד למטבע קשה, כנראה ייצאה אשתקד למערב יותר נפט ומוצרי נפט, מאשר בשנת השיא הקודמת ב־1984, כאשר ייצאה 1.2 מיליון חביות ליום.

אחד המומחים ציין, כי יש להניח שבריה"מ תגדיל השנה עוד יותר את תפוקת הנפט ואת הייצוא — "וזו בשורה רעה לאופ"ק".

בריה"מ, שאינה חברה בקארטל אופ"ק, טענה אשתקד, כי היא תקטין את הייצוא ב־7 אחוזים, כדי לעזור לאופ"ק להקטין את עודפי ההיצע בשוק העולמי. אולם גם אופ"ק עצמו חרג בחודשים האחרונים מתקרת הייצוא שקבע בעצמו.

כונס הנכסים של "כוכב שומרון" לנושים:

אם לא יאומץ ההסדר – יעמוד קיום עמנואל בסכנה של כליה

עו"ד נאמן מציע להורים אליו 5.3 מיליון דולר ועי"כ להשלים 100 דירות לשיקום העיר ● שופט ביהמ"ש המחוזי בעד קבלת ההצעה

(עו). שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, פרופ' יעקב בזק, המליץ אתמול לנושים של חברת "כוכב שומרון" שבנתה את העיר עמנואל, לאמץ את ההסדר שהציע כונס הנכסים של החברה, יעקב נאמן. במסגרת ההסדר יוזרמו לכונס הנכסים סכומים של כ־5.3 מיליון דולר ובכך תאפשר השלמת 100 דירות לשיקום העיר.

השופט בזק אמר בהחלטתו, כי "הגיעה שעת ההכרעה לשבט או לחסד. קבלת תוכנית ההסדר תאפשר שיקום העיר ופיצוי הנושים האלה והאחרים, עלולה למוטט את העיר והנושים כאחד שבמקרה כזה יצאו וידיהם על ראשם. אני ממליץ בפני הנושים לאמצה לטובתם ולטובת העיר".

אסיפת הנושים של העיר עמנואל תתקיים לפי הוראת בית המשפט בעוד כשלושה שבועות. השופט ציין, כי "אם חס וחלילה לא יהיה באסיפה רוב לאישור ההסדר, ימליץ לפרק את החברה".

לפי ההסדר שגיבש בנובמבר '87 המפרק וכונס הנכסים של החברה, עו"ד יעקב נאמן, תחויד קבוצת היזמים המקורית שהקימה את החברה — המורכבת מנוטי ויטה, ברוך שטרנטל, יענק זומן ומאיר מגל — כ־3 מיליון דולר במזומן לידי כונס הנכסים ו־2.3 מיליון דולר בתשלומים.

ארבעת השותפים מכרו בעבר את חלקם בחברה לזלמן סופר ליס תמורת חלקם קיבלו 3.5 מיליון דולר שמולמו להם מכספי החברה. עכשיו יחזירו הארבעה את הכסף ויקבלו בחזרה 50 אחוז מהבעלות על כוכב השומרון. "קבוצת מרגוליס תורים לכונס הנכסים עוד 3 מיליון דולר שיאפשרו את השלמת בניית הדירות ויבטיחו שהעיר תשתקם", נקבע בהחלטה.

בעת הדיון שהיה אתמול בבית המשפט המחוזי אמר כונס הנכסים יעקב נאמן, כי אם לא תאושר אסיפת הנושים את ההסדר, "תבוא כליה על העיר". נאמן אמר, כי אם תפורק החברה, יתמוטטו התושבים לעזוב בהמוניהם את העיר והיא תתמוטט. הוא ציין, כי למרות ההתנגדות שיש להסדר המוצע בקרב חלק מהנושים, זהו הסיכוי היחיד להמשך קיום העיר.

משרד הבינוי מבקש למסור בניית ביתר לאשטרום ללא מכרז

מאת אריה לביא

משרד הבינוי והשיכון מתכנן למסור את בניית העיר ביתר, שתוקם בשטחים סמוך לירושלים, לחברת הבניה אשטרום ללא מכרז.

אשטרום היא אחת מחברות הבניה הפרטיות הגדולות בארץ בבעלות מספר משקיעים, ולקם יוצאי סוליבונה.

בעיר מתוכננות להיבנות כ־8,000 יחידות דיור על שטח של 4,200 דונם. העניין של חברות הבניה בהקמת העיר גבר, לאחר שהתקבלה החלטה על סלילת כביש שיחבר את העיר עם ירושלים בלא שתעבור את בית לחם.

חוברת משרד הבינוי אישרה אמש כי יש כוונה למסור את הבניה לאשטרום.

גורמים מקורבים למשרד הביטחון:

התעשיה הצבאית מייצאת בהפסד של מטבע־זר ומפסידה מיליונים רבים

לטענת אותם גורמים, אין מדובר כאן ביצוא רק כדי להמשיך ולהפעיל עובדים וציוד, אלא במכירות אף מתחת ל"הוצאות המשתנות" – בין השאר כדי להצביע על הישגיהם של המנהלים

מאת שמשון ארליך

התעשיה הצבאית מפסידה מיליוני דולרים ביצוא שלה — מסרו גורמים המקורבים למשרד הביטחון. לדבריהם, בכך גרמה התעשיה הצבאית למדינה הפסד ניכר של מטבע חוץ בסכומים האמורים "בהרבה מיליונים".

הגורמים הסבירו כי בדרך־כלל מקובל שאם אין למפעל מה לעשות בציוד ובעובדים שהוא ממילא משלם את שכרם ונושא בהוצאות אחזקתם — כדאי להמשיך ולייצר ולמכור את התוצרת אפילו רק תמורת ה"הוצאות המשתנות". במקרה של התעשיה הצבאית, טוענים הגורמים, אין מדובר בשיקולים מסוג זה, אלא בהפסד הנובע מכך שמוכרים מתחת להוצאות המשתנות, והפירוק לעיתים אינו מכסה את ההוצאה על חומרי הגלם והחלפים.

לטענת גורמים אלה, התופעה קיימת בעיקר בגופים ממשלתיים וציבוריים, שם לעיתים העיקר הוא להצביע על הישגים של המנהלים, אך היא מצויה גם בגופים פרטיים. מפעלים קיבלו תמיכות גדולות שנתתנו ביצוא, הם קיבלו אשראי המותנה ביצוא והפחתת היצוא עלולה היתה לעורר שאלות לגבי התמיכות הללו בעבר או בהווה, כך שלי עיתים כל ביטול יצוא, גם כאשר אינו משתלם מבחינה כלכלית רגילה, עלול היה לפגוע בהם קשות.

דובר התעשיה הצבאית, אמר בתגובה כי היתה שנה שבה השגת כושר יצור שהתבטל כתוצאה מביטול המכוּנות משמעותית לביטחון לעבר היצוא. הוא ציין כי ידועה בעיית שער החליפין המפגר אחר העלייה בהוצאות המקומיות, עם זאת היתה באמצעות, לדבריו, הפנייה של חלק מהיצוא לשוק האירופי שבו עלו שערי המטבעות במידה רבה ובכך גדלה הריווחיות של יצוא זה. הורות לכך השיג, לדבריו, איזון ב–1987, והגדלת המכירות בארה"ב אף תפצה על הריווחיות הנמוכה בגוש הדולר. הדובר לא התייחס לטענות בדבר מכירות מתחת להוצאות המשתנות והפסדי מטבע־חוץ כתוצאה מכך.

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל (במרכז), ביקר אתמול בחורשים, במסגרת סיור בקו העיטות בצפון שקיים עם יו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל, בנימין גיבלי (בתמונה מימין), ומנכ"ל החברה, יצחק חופי. דירקטוריון החברה החליט להרחיב את התוואי בישובי קו העימות בגליל ובגולן — במצפים, דרכים ומקלטים. העבודות, בהשקעה של כ–10 מיליון שקל, יחלו בימים הקרובים. (תצלום: יעקב בן)

בדיקה חוזרת שערך סגן יו"ר איגוד חברות הביטוח קובעת:

חברות הביטוח אכן חרגו ונתנו הנחות חריגות בביטוחי דירות

"הסנה", "כלל", "הראל" ו"איילון" נתנו הנחות חריגות לעובדי תע"א וחברי אגד ומועדון השקם

מאת אריה לביא

חברות הביטוח אמנם חרגו מההסכמים ונתנו הנחות חריגות בביטוח דירותיהם של עובדי התעשיה האווירית, חברי אגד וחברי מועדון השקם — קובעת בדיקה חוזרת שערך סגן יו"ר איגוד חברות הביטוח, שבתאי אגבל, המשמש גם כיו"ר ועדת המשמעת של האיגוד.

ההנחות החריגות ביותר שהגיעו ליותר מ–30 אחוז, ניתנו על־ידי שלוש חברות ביטוח — "הסנה", "כלל" ו"הראל" בביטוח עובדי התעשיה האווירית. ההנחות לחברי אגד וחברי מועדון השקם היו בשיעור של יותר מ–20 אחוז, וניתנו על־ידי חברת הביטוח "איילון".

הבדיקה החוזרת נעשתה לאחר שיו"ר איגוד חברות הביטוח, אלפרד גולן, המשמש כמנכ"ל הסנה ביקש לשלול מועדת המשמעת את סמכויותיה. על רקע זה ביקש אגבל להתפטר מהוועדה שבראשה ישב, מאחר שהתברר שחברתו היתה חריגה בפגי־לות התברות שבראשה יושב אגבל ועדת המשמעת.

במהלך הדיון בוועדה המורכבת של איגוד חברות הביטוח, שנערכה אתמול, סוכם כי הסכם אי האפליה, הקובע כי מבוטחים לא יופלו לרעה — יחודש. עוד נקבע שהנחת קולקטיב תגיע ל–10 אחוז לכל היותר והפרמיה, כפי שתופיע בספרים תהיה ברוטו על מנת להקשות מתן הנחות בסתר.

חברות הביטוח גם מבקשות לצמצם את העמלות לסוכנים. כבר היתה פניה בעניין זה ללשכת סוכני הביטוח אך זו דוחה את דרישת החברות שתובא ככל הנראה לדיון בפני המפקח על הביטוח.

חברות ורשויות מקומיות מריעות התנאים לקבלנים

מאת אריה לביא

חברות ממשלתיות ורשויות מקומיות מנצלות את השפל העמוק בענפי הבניה והתשתית להרעת תנאי ההתקשרות והתשלום לקבלנים.

ראשי המוסד המאוחד לענף הבניה דואים בחומרה רבה תופעה זו, הגורמת לחברות הפסדים כבדים. החברות הממשלתיות והרשויות המקומיות נקטו צעד זה באורח חד־צדדי, ללא הידברות מוקדמת עם נציגי המוסד המאוחד לענף הבניה, כפי שנעשה בימים בעבר.

נוכח השפל העמוק בענפי הבניה והתשתית, נאלצות החברות לגשת לכל מכרז במחירי עלות ופחות מכך, במטרה להישרד בשוק המצוי בקיפאון.

כל שינוי לרעה בתנאי ההתקשרות מחמיר את מצב החברות. מדובר בחברת החשמל, "מבנית־תעשיה", "מפעלי ים המלח" ובשורה של רשויות מקומיות, שהרעו את תנאי ההתקשרות עם קבלנים.

שבוע תיירות ישראל נפתח בשטוטגארט

400 סוכני נסיעות אמורים להשתתף בו ● משרד התיירות שינה תכנית הפרסום המקורית במע' גרמניה: במקום פרסומת תדמית בצבע – מודעות בשחור לבן על בסיס אזורי באמצעי התקשורת הכתובה תוך הדגשת המחירים המיוחדים לישראל ● נציג משרד התיירות: הביקוש מעל למצופה

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תיירות

"שבוע תיירות ישראל" נפתח אמש בשטוטגארט שבמערב גרמניה, במסגרת הצעדים שנוקט משרד התיירות, בשיתוף עם גורמי הענף, להביא לצמצום בפגיעה בתנועת התיירות הגרמנית בעקבות המצב בשטחים.

גרמניה המערבית ניצבה בשנה האחרונה במקום הראשון מבין מדינות אירופה מבחינת מספר התיירים שביקרו בישראל. למעלה מ־400 סוכני נסיעות ותיירות מגרמניה המערבית אמורים היו אמש לקחת חלק במפגש מיוחד בשטוטגארט עם נציגים מישראל.

בשיחה עם סופר "הארץ" אמר נציג משרד התיירות בגרמניה המערבית, שבתאי שי, כי בעקבות הביקוש הרב שנוצר לאירוע אמש באולם המשרד הממשלתי בשיתוף גורמי התיירות המארגנים האחרים, לשנות את מתכונת המפגש ולקיים בר פתוח במקום סעודה מלאה סביב שולחנות ערוכים. לדבריו, עלה הביקוש מצד גורמי התיירות בגרמניה המערבית להשתתף באירוע של ישראל מעל למצופה.

להערכתו, ההתעניינות נובעת בעיקרה ממצבי בשטחים, כאשר גורמי התיירות המקומיים מבקשים לקבל הבהרות ולהציג שאלות לגורמי התיירות והתעופה מישראל אודות המצב בשטחים הכבושים ועל השפעתם האפשרית על תנועת התיירות לישראל.

משרד התיירות שינה את תוכנית הפרסום המקורית בגרמניה המערבית. במקום פרסומת תדמית בצבע עבר המשרד הממשלתי למסע פרסום של מודעות בשחור לבן על בסיס אזורי באמצעי התקשורת הכתובה, כשהוא מדגיש את המחירים המיוחדים לישראל. משרד התיירות וגורמי הענף נערכים לקראת השתתפותה של ישראל בירי־יד התיירות הבין לאומי הגדול ביותר שייפתח בסוף השבוע הנוכחי ב־5 במארס בברלין.

5,000 שקל קנס על פירסום מטעה בנוגע לשעור הריבית הנגבית מהקונים בתשלומים

מאת לאה פורת

פרסום מטעה על שעור הריבית שנגבה מלקוחות הקונים בתשלומים, עלה לחיים איתני בעל הנהלת "שטיחי כרמל בע"מ" בקנס של 5,000 שקל התחייבות על סך 2,000 שקל לא לעבור עבירה דומה במשך שנתיים.

כתב האישום הוגש על ידי משרד התעשיה והמסחר בעקבות תלונה של לקוח, כבר בתחילת 1987, אבל גזר הדין ניתן רק בימים אלה. בכתב האישום נאמר כי חיים איתני, שטיחי כרמל בע"מ ושות', וכן עופר איתני מנהל השיווק, הציגו בתאריך 5.12.86 למכירה בחנות שהם מנהלים ברחוב מודיעין 13 בבני־ברק, מספר סוגי שטיחים במחירי מבצע — במזומן או ב–12 תשלומים. הנאשמים הציגו בחנותם שלט ובו מציין כי עבור מכירה בתשלומים הם גובים 24% ריבית שנתית, בעוד שבפועל הם גבו ריבית שנתית של 63%.

בעשותם כן עשו הנאשמים דבר העלול להטעות צרכן בעניין מהותי בעיסקה, שהוא עבירה על חוק הגנת הצרכן. המשפט התקיים בבית משפט השלום בתל־אביב בפני השופטת דבורה ברלינר. בגזר הדין נאמר בין השאר כי אין להתעלם מכך שהנאשמת היא חברה גדולה, והציבור נוטה לייחס אימון לפרסומים שלה. אין להעלות על הדעת שאמון זה ינוצל שלא כהלכה.

משלחת כלכלית למזרח הרחוק

מאת אבי גנאור

משלחת בת 13 תעשיינים, יצואנים, ואנשי עסקים יצאה אתמול לסיור בן 24 יום בסינגפור, תיאלנד, הפיליפינים ודרום קוריאה.

בראש המשלחות עומד יו"ר לשכת המסחר ישראל–אסיה — אברהם בלאס. שמסר טרם צאת המשלחת, כי מטרת הסיור להגביר את קשרי הסחר ההדדיים בין ישראל למדינות המזרח הרחוק ולהקים לשכות מסחר דו־לאומיות במדינות אלה.

בין המשתתפים במשלחת — נציגי קונצרן כור, קונצרן כלל, תדיראן, התעשייה האווירית, תעשיות המזון, פז ואחרים; אליהם הצטרף גם רפי הכמן, ראש עיריית אילת, שינסה לקדם את נושא אזור הנמל החופשי באילת.

את פוליסות ביטוח החיים הקיימות ימכרו גם החודש

מאת אריה לביא

המפקח על הביטוח, במשרד האוצר, גד ארבל, אישר לחברות הביטוח להמשיך ולמכור את פוליסות ביטוח החיים הקיימות, בביטוחי פרט עד לסוף חודש מארס.

החל מראשית אפריל ייאסר על חברות הביטוח למכור את הפוליסות הקיימות. במקומן יצטרכו החברות לשווק את הפוליסות החדשות על־פי הסדרים, שהושגו בין משרד האוצר לבין החברות.

למרות העובדה שהושג כבר הסדר כולל לגבי הפוליסות החדשות בביטוח חיים, עדיין יש מספר נושאים השנויים במחלוקת.

הפוליסות החדשות יהיו יקרות מהפוליסות הקיימות בשיעור של 12 עד 18 אחוזים — מעריכים מנהלי חברות הביטוח. לציבור יציעו חברות הביטוח שני סוגי פוליסות לעומת אחת כעבר:

● פוליסות במסלול צמוד, שעליהן ישלם האוצר לחברות הביטוח 4 אחוז במקום 5.2 אחוז, כאשר בעלי הפוליסה יקבלו מהחברות 3.5 אחוז, לעומת 4.25 אחוז כיום.

● המסלול השני יהיה עם פוליסות משתתפות ברווחים, כאשר מהכספים יושקעו באגרות־חוב בדומה לפוליסה הראשונה והיתרה תושקע באופן חופשי על ידי חברות הביטוח.

לחברות תהיה אופציה לקנות צמדים ממשרד האוצר מהסוג הנמכר לציבור הרחב במקום לקנות לבד צמודים.

האוצר רצה בזמנו שחברות הביטוח יקנו את האגרות אצלו, אך בעקבות פיצוץ המו"מ בין חברות הביטוח, לבין האוצר הושג הסדר שיאפשר הנפקת הפוליסות החדשות.

ערך את העמוד: דני ענבר

מחירי האשראי בבנק לאומי
שיעורי ריבית מירביים ליום 2.3.88

סוג ההלוואה	תקופה	לקוחות מסחריים	לקוחות פרטיים בעלי חשבון יומי
		ריבית חודשית	
הלוואה צמודה למדד	עד 6 שנים	0.85%	0.9%
"הלוואת עוף" – צמודה למדד	עד 12 שנים	0.9%	0.9%
חוח"ד צמוד לדולר*	עד ה–30.6.88	0.75%	
הלוואה בשקלים צמודים לדולר	3 — 6 חודשים	1.25%	
הלוואה בשקלים לא צמודים בריבית קבועה	6–3 חודשים 12-7 חודשים	2.2% 2.4%	2.4% 2.6%
חח"ד/משיכת יתר בשקלים לא צמודים בריבית משתנה	פריים עמלת הקצאה עמלת סיכון עד תוספת על חריגה	1.25% 0.53% 1.75% 1.0%	עד 2,000 2.0% 5,000-2,001 2.5% תוספת על חריגה 1.0%

* עמלת הקצאה לתקופה עד 30.6.88 - 4.5%.

פרטים מלאים על מועדי פרעון הקרן והריבית תנובה מכוחי האשראי – בסניפי בנק לאומי.

בנק לאומי-רווח יומי

מס הכנסה פותח היום 32 לשכות יעוץ למלוי הדו"ח

מאת דן מגיר

נציבות מס הכנסה תפתח היום 32 לשכות ייעוץ והדרכה במילוי הדו"ח השנתי של ההכנסה בשנת 1987. הייעוץ בלשכות, שיתקיים עד סוף אפריל, יינתן לכל הפונים — עצמאים ושכירים כאחד — ללא תשלום וללא תוכנת הזיהות.

נציבות מס הכנסה הנחתה את משרדי השומה להפיץ בציבור מידע אודות מיקומן ושעות עבודתן של הלשכות. בדרך־כלל יופעלו לשכות הייעוץ והמידע בשעות אחר הצהרים במשך השבוע.

FLY WITH EL AL/CATHAY
TO HONG KONG & THE FAR EAST
NON STOP via London/Frankfurt.
over Germany/U.S.S.R/Tashkent
Low rates from HKG to all the Orient
TOURS TO CHINA
Ask your travel agent
or the representatives of CATHAY
ASIA CENTRE
43, Ben Yehuda ST.T.A.
03-228444/230414/223652

מגדלי אילת

שתה במבצע חוד הקריה:
דירת 2 חדרים 3,000 $ במזומן, והיתרה 36 × 1,925 $ (כולל ריבית).
דירת 3 חדרים 4,500 $ במזומן, והיתרה 36 × 2,885 $ (כולל ריבית).
נותרו 41 דירות מתוך 144.

רוגדיא בנין והשקעות בע"מ

לקבלת פרטים ומכירה:
חיפה: 04-531001 ת"א: 03-216106 אילת: 059-76210
059-73541

הוליס
חברה פיננסית ומסחרית נ.ו. אמסטרדם

בהתאם לתנאי ההצעה של תעודות השתתפות רשומות על שם, נושאות ריבית משתנה בהלוואה אשר הוליס נתנה לסוכנות היהודית לא"י, לפרעון בשנים 1983-1993 (הלוואה 132), נקבע שעור הריבית אשר תשולם ביום 1 בספטמבר 1988 עבור התקופה 1 במרץ 1988 עד 31 באוגוסט 1988 ל־6 1/2% לשנה.

לוקסאינווסט ס.א.

המפלגה הליברלית (בליכוד)

אל: חברי המועצה הארצית
א.ג.נ.,

הזמנה

המועצה הארצית מתכנסת ביום ראשון, כ"ז אדר תשמ"ח (6.3.1988), בשעה 16.30, בכפר המכביה, רמת־גן.

סדר היום:
א) דיון במצב המדיני והבטחוני
ב) שונות.

בברכה
יצחק קעטבי
יו"ר המועצה הארצית

השעה המשוערת לסיום הישיבה – 20.00

שרות חקירות כללי ש.ח.כ.
מקבוצת "השמירה"
31 שנות נסיון והצלחה בארץ ובעולם לשרותך!
מידע כלכלי ומסחרי
חקירת הונאות
חקירת מעילות
שרות פוליגרף
תל־אביב, רח' אנגל 8
טל. (03) 621975, 623084
פרסום קורן

היהלום שבדיינרס

רומנטיקה באויר

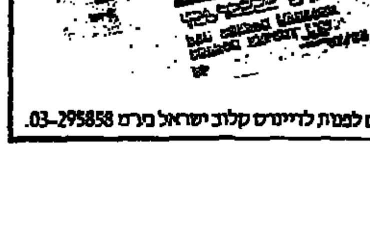

טיסות לילה בשמי הרצליה, ת"א ויפו.

חברת "נשר" מציעה בילוי יחודי ומרתק לחברי B&P: טיסות לילה בשמי הרצליה, תל־אביב ויפו נערכות משדה דב בצפון תל־אביב בקו החוף, במטוס קל. המחיר לחבר מועדון B&P – 29 ש"ח. להזמנת מטוס נא לצלצל (052)85054 חוויה אמיתית.

בירור פרטים למנות לדיינרס קלוב ישראל בע"מ 03-295858.

הארץ

יום ד', י"ג באדר תשמ"ח
2 במרס 1988

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, התכנה, המנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 מקף 810012 — טלקס 33746

ירושלים: רחוב הסתבצלת 2 טל' 224245, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661106, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשם שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: נחמה דורי, ברוך לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הכסיל התורן הגיע לשכם

שלשום בערב הקרינה הטלוויזיה, במהדורה היומית על האירועים בגדה ועזה, צילומים שהופיעו בשלוחתם. המצלמה התלבשה על תהלוכת נשים ערביות שהחזיקו בשלטים וצעדו לאיטן ברחוב, בשקט מופתי. והקריין הודיע כי זה קרה בשכם, וכי בשלטים נכתבו דברים לאימהות על הכיבוש הישראלי; ועוד הודיע — הנות סירב להאמין למה שקלטה האוזן — כי גם תהלוכת נשים זו זכתה לטיפול שהיה לשיגרה: גז מדמיע, כדורי גומי, כיוות קרועות ומהורמות בידי כוחות הביטחון. הצופה הנדהם היה חייב לשאול את עצמו לפשר הדברים ולמשמעם: האם נהפכה היד הקשה לרפלקס מותנה ביו"ש ובעזה, או שמא הגיע לשם הכסיל התורן של צה"ל וקיבל את הפיקוד על כוחות הביטחון בשכם?

הרי אם יש ללמוד לקח מן המתרחש זה חודשיים וחצי בחלק ההוא של העולם, אין ספק שהלקח ההומשמעי הוא זה בדיוק: להתנהגות כזו ייחל עם ישראל, בלי אבנים ומוטות ברזל, בלי שמץ אלימות, רק סיסמאות, רק ניצול זכותם הטבעית של כל תושב ותושבת למחות בשקט נגד מצב שאינו נראה להם. אילו נהג מי שמוציא פקודות בשכם בקורטוב של שכל, היה משגר משמר-ליווי לתהלוכה, שישמור על הצועדות מפני כל פגיעה. כי כך, בנקל, יכול היה להוכיח שהדר הישראלית לא רק מכה, אלא גם מגנה על מימושן של זכויות טבעיות בתום לב.

יהיו שיאמרו כי המצלמה לא הראתה הכל, או שעל השלטים נכתבו דברים נוראים. ואולם לא כך התרשמנו מן הגבורות. חוץ מזה, מלל שונה במהותו מאבן שהושלכה או ממוט שהונף. ואם לא איבדנו כליל את עשתונותינו הלאומיים לנוכח המתרחש ביו"ש ובעזה, הרי גם לא יכולנו לאבד את כושר-האבחנה בין מה שראוי לגז ולכדורי גומי — למרבה המזל, לא היה מי שהורה לירות תחמושת חיה לעבר רגלי הצועדות — ובין הפגנה שקטה של מרות רוח.

אילו היתה לנו נטייה לייאוש האופנתי של ימים אלה, היינו מזעיקים בנוסח: "מה קורה לנו?" ואולם לא זו השאלה שראוי להציגה לממונים על החוק והסדר ביו"ש ובעזה, אלא זה מי הכסיל שהורה לפזר את הצועדות בגז ובכדורי גומי? צריך שאלה זו תזכה לתחקיר ולתשובה, לא פחות מאשר סיפורי הזוועה של השבועות האחרונים, אף שלא ברוטאליות הופגנה כאן, כי אם אוילות ו/או חוסר שיקול-דעת, הפוסל את בעליו לתפקידי פיקוד. אשר לצועדות: יותר מן הנערים המוכים, הן ראויות לבקשת סליחה ולדברי עידוד: זו הדרך שישראל מעדיפה על אבנים ומוטות-ברזל כאמצעי לביטוי הרגשת התושבים.

ועידת מדינות הבלקאן

עדיין מוקדם לקבוע אם ועידת מדינות הבלקאן, שהתקיימה בבלגראד בסוף השבוע שעבר, היתה רק גישוש ראשון לשיפור היחסים באזור שנחשב זה דורות ל"חבית הנפץ של אירופה", או שכבר היתה זו תחילת עידן היישוב של מחלוקות מסורתיות ותחילת שיתוף-פעולה אזורי. אך אין ספק שעצם ההשתתפות של מדינות נאט"ו (טורקיה ויוון), של מדינות ברית וארשה (בולגריה ורומניה) ושל בלתי-מזדהות (יוגוסלוויה הנוטה מערבה ואלבניה המתעוררת מבידוד שהטילה על עצמה), יש בה תפנית חשובה לנוכח המחלוקות הישנות, הרבות, שהאירו בין מדינות אלה.

שרי החוץ של שש המדינות לא יכלו שלא להכיר בבואם את המריבות העיקריות: המחלוקת בין טורקיה ויוון על קפריסין והאיים האגאיים; הריב בין אלבניה ויוגוסלוויה על מחוז קוסובו; המתיחות סביב גורל המיעוט הטורקי בבולגריה ובעיית מקדוניה המסוכסכת בין הבולגרים, היוונים והיוגוסלווים. אף האווירה הבין-גושית החדשה הולידה גם הערכה חדשה של התועלת שבשיתוף פעולה.

הוועידה המשותפת היתה כללית למדי, אף כי קבעה עיקרון של מפגשים דומים לעתים מזומנות ועקפה את השאלה הרגישה ביותר בהצהרה ש"מיעוטים לאומיים חייבים להיות גורם מקשר" בין המדינות. אם אכן יהיו מפגשים קבועים, כמתוכנן, ויימשכו מחוות ההתפייסות בין היריבים משכבר הימים, יתכן שאנו אכן עדים לפתיחת פרק חדש בהיסטוריה של הבלקאן.

בחירות במקום שלום

"אל תעמוד חסר ישע" קראו המתנחלים לעבר יצחק שמיר. ראש הממשלה הבטיח למקורביו כי לא יותר. הוא שלף קלף שגרתי וצפוי: איום בהקדמת הבחירות

מאת דן מרגלית

שר החוץ ג'ורג' שולץ לא נזקק שלשום לפגישתו הלילית עם ראש הממשלה יצחק שמיר, כדי לדעת שהליכוד שולל את יוזמתו המדינית. כבר בשעות אחר-הצהרים, בעודו שהה בירדן, התיר שמיר לחבר הכנסת דוד מגן להגיש הצעת חוק להקדמת הבחירות. אם שולץ ילחץ, יוטלם הליכוד לקרנות-המזבח של הקלפיות. האמריקאים ידעו שזה יגיע, ברגע בו יתחילו לדבר על תכני המשא ומתן. תאוות סיעת השלטון בבעד פלבנבודי שמימושו יהווה את ההכרעה המדינית הקשה. שולץ ביקש "שטחים תמורת שלום" ונענה ב"בחירות במקום שלום".

בשעת לילה מאוחרת קיוו עיתונאים ב"לובי" של מלון "הילטון" בירושלים כי מדובר בתכסיס מבריק של שולץ ושמיר. אילו השיב ראש ממשלת ישראל בחיוב, היה המלך חוסיין המבעתן בלונדון נאלץ להתנגד. שמיר — קיוו אופטימיסטים ללא תקנה המלווים את כל מסע הדילוגים — העמיד פנים כאילו הוא שולל, ובכך הניח לחוסיין להסכים ליוזמת שולץ. לפי תכנון זה, כשישיב חוסיין בחיוב, יתברר לו כי נלכד ברשת השלום, שכן גם ישראל מסכימה.

אלא ששמיר ושולץ אינם מסוגלים לקנוניה כה מהירה.

בכל זאת היתה תמורה קלה בעמדות כל הגורמים. הליכוד שדחה את הוועידה הבין-לאומית, הסכים שתיערך בחסות ארצות-הברית וברית-המועצות. אין בזה כל הגיון. באילו שדווקא נוכחותן של אנגליה וצרפת — המונהגות בידי ראש ממשלה ונשיא ידידותיים — מפריעה לישראל. זה היה סימן ההתרככות היחיד של הליכוד. לעומתו חש שמעון פרס מעט נבגד כאשר הירבה שולץ לחזור רחוק אחרי שמיר. שר החוץ השחיל בים מחלוקת לשיחתו עם האמריקאים, לבל יחשבו כי הוא מונח בכיס וכדי שיהיה גם לו "לאו" קט לאמריקאים לנפנף בו בבחירות המוקדמות אם אכן יתקיימו.

הירדנים נטו דווקא לצד המפשרה. האבן מהנהגה המערבית סדק את תביעתם למשלחת ירדנית-פלשתינית משותפת. היא גרמה להם

[illegible] שולץ בבואו [illegible] אתמול

פרי ראשון כבר נרשם שלשום בדבריו של פרס באילת, כאשר ביאות לנהל משא ומתן עם אש"ף בתנאי שלא ייצג על-ידי ערפאת. תנאי כזה אינו מחזיק מעמד אלא פרק זמן קצוב.

הקשחה זו בעמדות המעורבים במשא ומתן, שבילוותה אליה הקצנה סורית מזה ומתיבות-אירגונים מברית מזה, הפחיתה את הקלפים שבידי שולץ. בכל זאת לא נותר שר החוץ בידיים ריקות. הוא לא רצה להגיע לקרע גלוי עם שמיר בטרם שמע מה עמדת המלך המתבצר בלונדון. אך בבואו את הארץ הבהיר למארחו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי ישנה ויסעה אם יפרש את נימוסיו כהשלמה עם שוחקת היוזמה האמריקאית על-ידי מחבת האפיינית לסרבנות המדינית של הליכוד. מוושינגטון ישגר אליו בימים הקרובים הצעה מנוסחת בכתב. שמיר יידרש להשיב עליה בביקורו בארצות-הברית שיחול כדיוק בעוד שבועיים. התקשורת והקונגרס ובעיקר הממסד היהודי, ששמיר בכעסו עליו מדביק בו מדי פעם את הכינוי "גלותי" — יציבו לו מארב.

לחבריו הקרובים הבטיח שמיר כי לא יותר. את הסכמתו ל"סמוריה בינלאומית" הצדיק בעיניהם כי תכסיס בלבד. הוא מעריך ששום פשרה אינה מקובלת על מרכז מפלגתו, אך הופתע מסקר שמצא כי 51 אחוז מהישראלים תומכים ביוזמת שולץ ורק 40 אחוז מתנגדים לה. "אל תעמוד חסר ישע" קראו לעבר המתנחלים. אבל הפתרון הקל ששלף מן התותן היה בסך הכל שגרתי וצפוי, איום בהקדמת הבחירות.

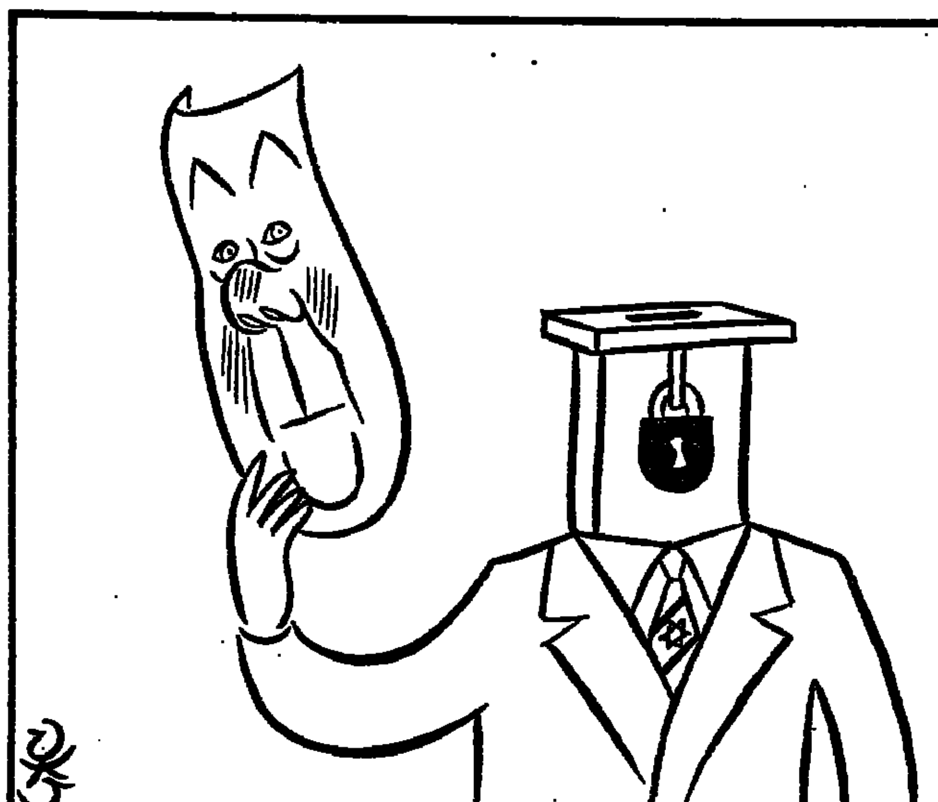

התבוסה בזירת ההסברה

השאלה אינה אם ישראל מקבלת עיתונות גרועה, אלא אם זו עיתונות גרועה יותר מכפי שהמציאות מצדיקה

מאת אליהו סלפטר

גם שרי הממשלה (או לפחות חלק מהם) ואישי צה"ל כבר הבינו בכך שדימויה של ישראל בדעת הקהל העולמית הוא נושא מרכזי במערכה המתנהלת עתה בשטחים. אך מהכרה זו ועד היכולת להתמודד בהצלחה עם משמעויותיה, המרחק גדול. לא פחות מאשר המרחק בין התקוממות הפלשתינית ועד ליכולת לגבור עליה. אחת התעלומות המלוות אותנו כבר עשרות שנים היא שהיהודים בחו"ל עסוקים בשורה הראשונה של כל ענפי התקשורת ההמונית, כולל בפרסומת והסברה. אך בארצם אין הם מצליחים לפתח את הכישורים הנחוצים למערכה הסברתית.

לישראלי המצוי אין תמונה מלאה של פני המדינה כפי שהם מצטיירים כיום בעולם ובעיקר בשידורי טלוויזיה. דוגמה — עם הסבר בתוכה — היה אפשר לקבל ביום ו' האחרון כאשר גם ברדיו וגם בטלוויזיה הישראלית מסרו על זעזוע עמוק וגל של מחאות חריפות בחו"ל בעקבות הקרנת סרט סי.בי.אס. על התעללות חיילים בשני צעירים ערבים שנתפסו בזריקת אבנים. בטלוויזיה הישראלית שודר קטע מהסרט, מזעזע למדי, אך כנראה גרוע פחות ממה שהוצג, במלואו, בחו"ל. שכן אלוף פיקוד המרכז, האלוף מצנע, שהופיע אח"כ, ציין כי הוא ועוזריו ראו את "הסרט המלא" ונותרו מזועזעים וחסרי מלים; ברור שמה שהם ראו היה מראה הרבה פחות נעים ממה שהטלוויזיה הישראלית הציגה לצופה הישראלי. מי שמחליט להסתיר מהצופה הישראלי את הקטעים הקשים ביותר, במקרה זה ובמקרים אחרים, כראוי שישאל את עצמו האם הוא משרת בכך אינטרס אמיתי של המדינה, בעיקר אם אנשי העולם הרחב רואים מה שהצופה הישראלי לא יכול לראות.

מכאן הנקודה הראשונה של בעיית ההסברה הישראלית: שורשה לא בטלוויזיה ולא בעיתונות אלא במציאות בשטח. המצב בשטחים לא יפה, וכפי שניסח זאת כתב "הניו יורק טיימס" בירושלים, השאלה אינה אם ישראל מקבלת עיתונות גרועה, אלא אם זו עיתונות גרועה יותר מכפי שהמציאות מצדיקה. לדעתי (ודומני, גם לדעת רוב כתבי החוץ הקבועים בישראל), התשובה היא חיובית, כלומר, גם בנתונים הקיימים היה אפשר לעשות הרבה כדי לשפר את הדיווחים בחו"ל ואת דימויה של ישראל המצטייר מהם. הדבר היה אולי פשוט יותר אילו היה ניתן לסגור את השטח לאמצעי התקשורת הזרים (ובעיקר למצלמות הטלוויזיה) שהן המעוותות ביותר את התמונה, בהשוואה לעיתונות הכתובה. אבל ישראל אינה קצה העולם, כמו פוקלנד, ואינה דיקטטורה, כמו עיראק, ולכן הסגר תקשורתי גם אינו מעשי וגם לא מתקבל על הדעת. ואגב — מעט ההערות החיוביות שאנו מקבלים, בתוך ים של גינויים וצילומי זוועה (כמו, למשל, בבי.בי.סי, בקשר לאותו סרט על התעללות בצעירים הערבים) מדגישות שישראל היא דמוקרטיה וכזה אפשר לצלם ולפרסם תופעות כאלה — ויש עליהן תגובה ציבורית וממשלתית.

איטיות התגובה הממשלתית

אם השלטונות והאחראים והצבאים הבינו, סוף סוף, שנוכחות עיתונאים ומצלמות טלוויזיה היא חלק בלתי נמנע מזירת הקרב, שבה אנו חייבים להתמודד, מתבקש מכך שהגורמים הפעילים בזירה יתחשבו במרכיב זה כשם שהם חייבים להתחשב בכל שאר המרכיבים. פירושו של דבר, בין השאר:

* להבין שבשידור חדשות בטלוויזיה משודרים קטע קצר מאוד ובוחרים את הדרמטי ביותר — שהוא לרוב גם האכזרי ביותר — ולא את הסברי הרקע. אך אפשר וצריך לדרוש שמלל המלווה את התמונות יהיה הגון ואמיתי.

* כדי להתמודד עם ההערות המתמידות הקשות, מערכת ההסברה הישראלית חייבת להיות מהירה וזריזה הרבה יותר, לכל האורך: מהדיווח בשטח ועד הכתבים הזרים במקום, מצד אחד, והנציגויות ישראל בחו"ל, מצד שני. אחת הטענות הנפוצות ביותר, הן של העתונאים הזרים כאן והן של הנציגים הישראלים והארגונים היהודיים בחו"ל, היא שמערכת התגובה הישראלית איטית מאוד ומפגרת אחר האירועים ואחר התעמולה הפרו-ערבית.

* על מערכת ההסברה הממשלתית והצבאית ליהפך למקור מידע וכלי-עזר לעיתונאי-חוץ. הם מעידים, גם בכתבותיהם, כי הפלשתינאים גוברים על הישראלים בתחום זה הם פיתחו מערכת איסוף ואספקת מידע, מהירה ומקיפה — ולהפתעת הכתבים, המכוסים גם אמינה, מול התשובות הישראליות הסטנדרטיות "אנו בודקים", "אנו חוקרים". נכון שבאחרונה נשמעו שוב תלונות של כתבי חוץ שמערכת ההסברה הפלשתינית החדרת אל ההמונות ומספקת מידע בלתי בדוק, אך בסה"כ אלה עדיין תופעות היוצאות מן הכלל.

* התקשורת הזרה, כמו הזמן, עובדת לטובת מי שיודע לנצלה. אם יש תחומים שבהם, כאמור, יש כעת עדיפות טבעית לפלשתינאים, יש תחומים שבהם יש עדיין עדיפות לישראל. ההסברה הישראלית לא הצליחה לנצל — ובוודאי לא באמצעות הטלוויזיה — את המשך הטרור הערבי, למשל את חטיפת הקולונל היגינס ועוד 8 אמריקאים אחרים (בלבנון), את הקשר בין התקוממות בשטחים ובין ההקצנה הדתית המוסלמית החומייניסטית (חמ"ס במסגרים), את הפחדת הרוב הערבי ע"י המיעוט הקיצוני וכו'.

הכרה בכשלונות ההסברה זה לחוסה הפסיכולוגית הישראלית והצורך הדחוף להקדיש אנשים, אמצעים — ובעיקר מחשבה — לתיקון, לא ישנו, כמובן, את העובדה שיש שורה של סיבות נוספות הן להתקוממות הממושכת של התקשורת העולמית בנעשה בישראל והן לתרומתה השלילית. ראשית, ישראל תמיד ריכזה תשומת לב מעבר לכל פרופורציה (ובעבר זה לרוב פעל לטובתה) מהמקובל למדינה בגודלה. שנית, קצת על משקל "אדם נושך כלב", יש עניין רב, גם כן גם משמחה לאיד, כאשר היהודי — שבעבר היה תמיד קרבן של עצמת אחרים — נאלץ עתה להתמודד עם אתגר העוצמה. הודיון של ממשלה מפוצלת, הכופה קיפאון בתהליך השלום; מחזק את התמונות השליליות שיוצאות ישראליות להסתיר היו מנצלות אותן.

הגולם שקם על יוצרו

ארה"ב לכודה בקשריה עם שליט פנמה נורייגה, שממנו קיבלה שירותים שונים. עתה היא מבקשת להדיחו, בינתיים ללא הצלחה

מאת צבי בראל

וושינגטון

בספר השנה של בית ספרו כתב מנואל אנטוניו נורייגה בשנת 1952, כי שתי שאיפותיו בחיים הן "להיות פסיכיאטר, או נשיא הרפובליקה". [illegible] המסלול האחר הבטיח חיים נוחים יותר, הוא החל בקריירה צבאית מקבילה האומת בבית הספר לקצינים בלימה, פרו, והשתייה בשירות הסי-איי-אי. משימתו הראשונה, תמורת תשלום נאות, היתה לספק את שמות עמיתיו בקורס התומכים בשמאל הקיצוני. תוך פחות מעשרים שנה העלה אותו המסלול המקביל הזה למשרה הרמה ביותר בפנמה: מפקד המשמר הלאומי ואיש-הקשר האמריקאי החשוב ביותר במרכז אמריקה.

הוא גם גוף מגן בתוכה. על-פי דו"ח ועדת החקירה של הסנאט האמריקאי, הוא שילשל לכיסו כ-600 מיליון דולר מעסקי סמים ועוד כ-200 אלף דולר "תשלום תמורת שירותים" מקופת הסי-איי-אי. הוא מחזיק בארבעה בתים מפוארים בפנמה, שלוש דירות בפאריס ואחוזה בדרום צרפת.

נורייגה, "אננס" כפי שמכנים אותו (בשל הצלקות בפניו), "טעני" בכינויו במאפיית הסמים הקולומביאנית "מדליין", המספקת את מירב שוק הקוקאין האמריקאי, העניק את שירותיו לכל דורש וגבה תשלום בהתאם.

לאמריקאים הוא הניח לנהל את מרכז הביון המרכז-אמריקאי, לאמן את הקונטראס, ולתפעל בשקט את תעלת פנמה — בלא מהומות לאומיות. לסוכנות האמריקאית למלחמה בסמים הוא סיפק מדי פעם מידע על סוחרי סמים. לסי-איי-אי הוא מסר מידע על הממשלה הסנדיניסטית בניקראגואה ועל פעילותו של קסטרו בקובה. לסוחרי הסמים הקולומביאנים הוא הניח לנהל את עסקיהם באורח חופשי ול"כבס" את כספיהם בחשבונות הבנקים החופשיים של פנמה (תמורת אחוז וחצי מכך עסקיהם הפנמיים). ארבעה מחברות ה"מבצעים" של אוליבר נורת' נוהלו בפנמה. לקסטרו הוא סיפק מידע על ארה"ב ולניקראגואה הוא עזר באמרונה, בכך שתמך בתוכנית השלום שהציעו מדינות אמריקה הלטינית.

דיקטטורה מתחפשת לדמוקרטיה

העדויות שנשמעו בשבועות שחלפו בחוף הישיבות של ועדה לענייני סמים בסנאט, מלמדות כי כולם בעצם ידעו על כולם. מין שבתאים ספגא ארסמים.

בתוך פנמה עשה נורייגה כבתוך שלו. על-פי הוזה בלנדון, הקונסול הפנמי בניו-יורק, שהפך את עורו והחליט להעיד נגד אדונו, היה נורייגה אחראי ל"תאונת המטוס" שבה נהרג ב-1981 עומר טוריחוס, הדיקטטור הצבאי הקודם של פנמה. נורייגה "עזר" אחר כך למנות את ניקולאס ארדיטו-ברלטה לנשיא, אך בספטמבר 1985 הוא אילצו להתפטר ובמקומו מינה את אריק ארטורו דלוואלה.

בכל אלה לא מצא הממשל בוואשינגטון לנכון להתערב. פנמה נוצרה לשירות הסחר והאסטרטגיה האמריקאיים, ולמוסר מדיני אין מקום באלה.

אחרי שממשלת קולומביה סירבה בשנת 1903 לחתום עם ארה"ב על הסכם שיעניק לה זכויות שימוש בתעלת פנמה ל-100 שנים, איים הנשיא טדי רוזוולט כי דבר לא נעים עלול לקרות. החברה הצרפתית בעלת הזיכיון לחפירת התעלה פשטה את הרגל וביקשה למכור את זכויותיה לארה"ב תמורת 40 מיליון דולר; אך ללא אישור ממשלת קולומביה לא יכלה העסקה לצאת אל הפועל. המוצא היחיד היה פרישתה של פנמה מקולומביה והפיכתה למדינה עצמאית. ביוזמת אנשי עסקים פנמיים ונציגי החברה הצרפתית באמור לחונטה פנמית להתחיל במרד, ועוד באותו חודש בתום ההסכם שהעניק לארה"ב את זכויות השימוש בתעלה לצמיתות.

כמה שינויים עברו עם השנים על ההסכם הזה, אך החשוב בהם הוא ההסכם משנת 1977 שנחתם בין הנשיא ג'ימי קארטר לעומר טוריחוס. על-פיו תעבור התעלה לרשות שלטונות פנמה בשנת 1999. כדי להבטיח העברה שקטה של התעלה, תוך שמירה על זכויותיה של ארה"ב, וכדי להרגיע את הרוחות האנטי-אמריקאיות, חשוב לארה"ב לשמור על פנמה יציבה ורגועה. האמונה היתה כי דיקטטורה מתחפשת לדמוקרטיה, כפי שיצר נורייגה, תהיה פתרון מושלם.

הגולם קם על יוצרו

אלא שבינתיים החל נורייגה להדיף ריחות רעים. הרציחות הפוליטיות, קשריו עם מאפיית הסמים, האמון הכלכלי של פנמה המוחזקה בחוב החיצון הגבוה ביותר לנפש, יצרו תסיסה ציבורית נגדו. נורייגה ביקש להפנות את זעם העם כלפי ארה"ב ויחד עם הנשיא דלוואלה והפגנות אנטי-אמריקאיות, שכללו התקפה על שגרירות ארה"ב בפנמה, האשמה שארה"ב מבקשת לחזור בה מהסכם קארטר-טוריחוס.

הגולם קם על יוצרו ולארה"ב לא נותרה ברירה אלא להגיב. ביוני שעבר הוקפא הסיוע הכלכלי לפנמה ובוטלו הקצאות יבוא הסוכר מפנמה לארה"ב. סגן שר ההגנה ריצ'רד ארמיטג' נפגש עם נורייגה בפנמה ואמר לו שעליו לנטוש את כיסאו. בפברואר הוגשו כתבי אישום נגד נורייגה על הברחת סמים לארה"ב, וימים ספורים אחר כך נפגש עוזר שר החוץ לענייני מרכז אמריקה, אליוט אייברמס, עם הנשיא דלוואלה והביע את נכונות ארה"ב לוותר על כתבי האישום תמורת הסתלקותו של נורייגה.

לפני שבוע בישר דלוואלה לאמריקאים שהוא עומד לפטר את נורייגה, אך דרש את תמיכת ארה"ב. ההבטחה ניתנה ודלוואלה הודיע על פיטורי נורייגה. היתה זו הודעתו האחרונה כנשיא. יום אחרי הודעת הפיטורין הטיס נורייגה בהליקופטרים אל הבירה הפנמית את חברי המועצה הלאומית, העושים במושבה, ואילצם להצביע על סילוקו של דלוואלה ועל מינוי שר החינוך סוליס פלמה לנשיא.

דלוואלה ירד למחתרת ודוברת מחלקת המדינה הודיעה לעיתונאים כי "ההחלטה לפטר את נורייגה לא היתה של ארה"ב, עם זאת ממשיכה ארה"ב להכיר בדלוואלה כנשיאה החוקי של פנמה". העובדה שנורייגה היה זה שמינה את דלוואלה נשכחה, כמו גם העיקרון האמריקאי הקובע שהממשל מדבר עם ממשלה ולא עם יחידים.

הממשל עומד עכשיו חסר עצה מול המצב שהוא עצמו תרם לכינונו. התערבות צבאית מעוגנת אמנם בהסכמי התעלה, אך היא תגרום לא רק מרי אנטי-אמריקאי בפנמה אלא בכל מדינות מרכז אמריקה. הטלת חרם כלכלי שמורה למדינות אויבות, כמו ניקראגואה ואיראן, המשך תמיכה בדלוואלה מצטייר מגוחך בדיוק כמו כתבי האישום נגד נורייגה, שאותם תוקפת לא אחרת מאשר הסוכנות האמריקאית למלחמה בסמים המשיכה לטעון שנורייגה עזר לה. בינתיים נראה שתמורת הסיוע המפוקפק שקיבלה מנורייגה נגד ניקראגואה וקובה במלחמה חסרת התכלית בקומוניזם, עומדת ארה"ב לשלם בפנמה מחיר אסטרטגי וכלכלי כבד.

סביב לעזה (ג')

הצלחה וזיכרונות מרים

מושבי גוש קטיף, בדרום הרצועה, הם הצלחה חקלאית, אך מעיקים עליהם הזיכרונות מפינוי ישובים בחבל ימית

מאת דן כסלו

מבחינה חקלאית, יישובי גוש קטיף נחשבים הצלחה. מדובר בשבעת המושבים שהוקמו בחלקה הדרומי של רצועת עזה: חמישה מושבי עובדים ושני מושבים שיתופיים. משבר המושבים הפוקד מסגרת זו בכל הארץ, כמעט שלא הגיע לכאן; חוץ ממושב גדיד, שבו המסגרת השיתופית התפרקה למעשה (ראה כתבה ראשונה בסידרה), פועלים המשקים בגוש במסגרות המסורתיות של אגודות, כמעט ללא שינוי. גם משבר העודפים אינו פוגע בהם: כל תוצרתם מיועדת ליצוא.

להוציא אחד, כל המושבים האלה משתייכים לאיגוד המושבים של הפועל המזרחי. רק המושב השיתופי בני עצמון, בשמו הרשמי, או עצמונה כפי שמתיישביו מתעקשים עדיין לקרוא לו, הוא בשליטת "אמנה", התנועה ההתיישבותית של גוש-אמונים. זה, בעצם, גם הייחוד היחיד של מפוני חבל ימית ברצועה כולה: תושביו הקימו בזמנו, כאקט פוליטי, כבר אחרי הסכם קמפ דייוויד, יישוב בשם עצמונה בפתחת רפיח, והיו בין האחרונים שפונו משם.

בכל שזה מזור. אין בגוש קטיף — חוץ מהמושב הזה, הצעיר-יחסית בין יישובי הגוש — מפונים מחבל ימית. גם באלי סיני, היישוב הקהילתי בצפון הרצועה, שהוקם במיוחד בעבורם, גם הוא משתייך לגוש אמונים, נשארו רק בודדים מהגרעין שהתארגן מיד אחרי פינוי ימית. במושב נצר חזני נבנו בעבור מפוני סיני 30 בתים, אך הם נותרו ריקים עד עצם היום הזה.

אלא שגם בלא נוכחותם של המפונים מעיק זיכרון הפינוי — והוא חזק ומוחשי כאן יותר מאשר בהתנחלויות ביהודה ושומרון. לא רק הקירבה הגיאוגרפית, הדמיון השטחי והזיקה לאורך הים גורמים לכך — גם הדמיון המשקי ואפילו ההצלחה. גם בחבל ימית היו משקים שהצליחו מעל ומעבר. אך לא היה בכך כדי לעכב את פירוקם אפילו ביום, אמר לי אחד מתושבי נצר חזני.

* * *

אברהם מלמד, האחראי להתיישבות ברצועה מטעם הסוכנות היהודית, טוען כי אחד הגורמים העיקריים להצלחתם החקלאית של מושבי חבל קטיף הוא החומר האנושי הטוב, שאותו מספקת התנועה ההתיישבותית של הפועל המזרחי. לרוב אלה בני הדור השני של מושבי מרכז הארץ, אך ניסיון חקלאי אינו תנאי הכרחי באחד הזה, "לפעמים הניסיון אפילו מפריע", אומר מלמד.

אין בגוש קטיף קרקע חקלאית במובן המקובל של המלה. כל הקרקע החקלאית תפוסה על-ידי תושבים מקומיים. המושבים שבגוש הוקמו, אם כן, על דיונות חול. אין כאן נוף לאוזו, גני ירק או שדות פתוחים. הכל גדל בבתי זכוכית, או בתי ניילון, העומדים על שטחי חול, ולכל משפחה במושב בין ארבעה לחמישה דונם חממות כאלה. הסוד טמון בשיטות ההשקיה: המים המטפטפים לתוך החול אינם סתם מים, אלא נוזל המכיל את כל המרכיבים הנחוצים לגידול צמח מסוים. ההרכב משתנה מגידול לגידול: מסוג אחד של עגבניות למשנהו, מפרח אחד לאחר, מצמחונית ממין אחד לצמח ממין שונה.

מבחינה זו אפשר לראות בגידולים החקלאיים בגוש — גידולים מעבדתיים. "לקרקע, לכל קרקע, יש הרכב כימי משלה וקל לטעות בכמויות דישון או השקיה. החול הוא ניטראלי. המושבניק לא צריך להיות מומחה לחקלאות. הוא צריך רק למלא בדייקנות אחר הוראות המדריך — וההצלחה מובטחת", אומר בהתלהבות מקצועית מלמד, איש מחלקת ההתיישבות, שהוביל את הקריירה שלו במחלקה כמדריך חקלאי.

את הצד השלילי מציג בפני נסים זוילי, באומרו כי "הכשרת קרקע בגוש קטיף היא מן היקרות בארץ", ואין הכוונה להכשרה במובן המקובל, אלא להכשרת תנאי המעבדה. לדברי מלמד — השקעה משתלמת, בתנאי, כמובן, שזו השקעה לטווח ארוך.

בינתיים מצליחים מושבי גוש קטיף בגידול עגבניות מגנים מבוקשים מאוד באירופה. נוסף לטיב העגבניות, מובטחים לגוש קטיף עוד שני תנאים להצלחת הגידול: אקלים חם יחסית, המאפשר גידול בעונת החורף, המבוקשת באירופה, וכוח עבודה זול, המאפשר כושר תחרות בשוקי חוץ. כך היה עד המאורעות האחרונים. הדברים השתבשו במקצת בחודשים של שביתות וקרבות רחוב, אך בגוש אין מודאגים במיוחד: לערבים מרצועת עזה אין מקורות פרנסה אחרים ובסופו של דבר יחזרו לעבודה, כמו בימים הטובים.

* * *

את "תנאי המעבדה" בענף אחר המתפתח בגוש קטיף — גידול צמחונית ליצוא — ראיתי בשני מושבים שיתופיים: קטיף, של הפועל המזרחי, ובני עצמון של גוש אמונים. בקטיף עושה הענף החדש את צעדיו הראשונים, אחרי המשבר החברתי שעבר על המושב: כמעט כל הגרעין הראשון שלו, שהתארגן בארה"ב והקים את המושב עוד בסוף שנות השבעים, עזב והתפזר ביישובים שונים בארץ. רק לפני שנה וחצי הגיע גרעין חדש, ישראלי כולו — עשר משפחות צעירות ועשרה רווקים.

בבני עצמון השיטה כבר פועלת במלוא הקיטור. זהו בעצם ביזנס חרושת לצמחים, רובו אוטומטי: בתי זכוכית מתוכננים לאורך מטרים רבים, מכשירים לצמח מכל מין לא רק השקיה המפוקחת בכנות, על-פי המרשם המדעי, אלא גם הורמת עצי עיסל, בהפרשי זמן קבועים. רק מעטים עובדים במפעל החקלאי הזה, לפי עקרונותיהם של מתיישבי גוש-אמונים, אין כאן פועלים ערביים, אך יש פועלים שכירים אחרים: עולים מאתיופיה, המובאים מאשקלון.

(הכתבה הבאה — ביום ו')

صكنا من الأهل

هكذا من الأصل

הכל נשאר במשפחה

מאת עדנה לוינשטיין

מכון פסיכולוגי שהוקם באחרונה מעניק טיפול נפשי למשפחות שיש בהן חולה קשה

שלושה חברו יחד: רוני ברגר, עובדת סוציאלית, נעמי מור, פסיכולוגית קלינית ושאול גבון, פסיכולוג קליני. נסיונם המצטבר, כל אחד בתחומו, הביא אותם להחלטה להקים מכון שיטפל במשפחות שיש בהן חולה אקוטי, חולה כרוני או חולה מורקן. התמודדות המשפחות במצבים כאלה היא לעתים כה קשה שהן נזקקות לעזרה נפשית. השלושה הקימו לפני חצי שנה מכון בשם "תומר" שנגזר מראשי התיבות "תראפיה, משפחה, רפואה". אנשי המכון מתייחסים למשפחה כולה כאל פציינטים, ולאו דווקא לחולה עצמו, שהוא המטופל במקרים הרגילים. המכון מאגד בצוות אנשי מקצוע בכירים בתחומי הרפואה, העבודה הסוציאלית, הפסיכולוגיה הקלינית והשיקומית ומקצועות נלווים, שכולם התמחו בטיפול משפחתי סביב בעיות רפואיות.

שאול גבון עובד במרכז השיקום של בית-החולים איכילוב והשתלם בטיפול משפחתי ופרטני סביב אחד מבני המשפחה שיש לו בעיה גופנית. בימים אלה הוא עובד על דוקטורט, מטעם האוניברסיטה העברית, בנושא "הסתגלות המשפחה לסרטן השד". רוני ברגר רכשה את נסיונה במסגרת עבודתה בקופת-חולים מחוז דן, ואילו נעמי מור עובדת בתחנה לטיפול בילד ובמשפחה, במדור למשברי גירושין, וכן עובדת עם צוות טיפול בית בבית-החולים איכילוב, ויש לה ניסיון בטיפול במשפחות שבהן יש חולה טר־מינאלית.

שלושת המקצועות משלימים זה את זה והיועצים עובדים כצוות, לפעמים לצידו של הרופא המטפל, שפונה אליהם כדי לקבל חוות דעת מדוע, למשל, מצבו של חולה מסוים, בתוך המשפחה אינו משתפר. האם מסתבר שמצבי לחץ וגורמים פסיכולוגיים אחרים משפיעים על מצב בריאותו של החולה, והם גם גורמים מכריעים בהתפתחות מחלות כמו התקף-לב, נשירת שיער או עליית רמת הסוכר בדם. הרופא, מסתבר, זקוק לפסיכולוג והם יושבים כצוות ומנסים לפתור ביחד את הבעיה הספציפית.

אומרת נעמי מור: "בדרך כלל כשיש חולה גופני במשפחה, יתר בני המשפחה אינם פונים לעזרה, כיוון שהם סבורים שרק החולה זקוק לעזרה מיידית. אך קשה להם, מאידך גיסא, להתמודד עם החולה ועם מחלתו, מה גם שמחלת החולה מעלה את יתר המתחים במשפחה. אנחנו רוצים להיות כתובת למשפחות שעד כה לא היה להן לאן לפנות ושגם לא היתה להן כביכול לגיטימציה לכך. אנו משדרים למשפחה שמותר לה לפנות לעזרה וניתן לתמוך בה בכל דרך. מדובר במחלות כמו סרטן, אלצהיימר, התערבויות כירורגיות שיש בהם מרכיב מפחיד, אירוע לב ובן מקרים של הריון, הפריה, ניתוח פלסטי — שגם להם יש השלכות נפשיות: במקרה של ניתוח פלסטי, למשל, האם הבעל יאהב את האף החדש? איזה דימוי גופני חדש יהיה למנותחת? האם היא ערוכה לקבל מחמאות (או ביקורת) והאם היא תעמוד בלחץ?

אינו באים בשום אופן במקום רופא או מערכת רפואית, אלא רק בתגבורת.

כלים להתמודדות

אנשי מכון "תומר" אומרים, שלמיטב ידיעתם אין כרגע אף מכון כזה בארץ. הם שמעו שיש פה ושם בארה"ב מכונים המטפלים בבעיות משפחתיות, ושם גם גוברת המודעות לכך שהיחיד והמשפחה הם חטיבה אחת. מי שמגיע כאן בארץ לאספקטים הפסיכולוגיים הם בעיקר הרופאים הפנימיים, הראומטולוגים והגינקולוגים.

שירותי המכון, הניתנים בקליניקה השוכנת בבית-החולים אסותא בתל-אביב כמו גם בביתו של הלקוח, הם מגוונים למדי: הצוות נותן ייעוץ והכוונה מעשית למשפחה המתמודדת עם הורים מזדקנים בביתם או במסגרת מוסדית, ייעוץ לילדים חולים ומשפחותיהם, הכנה נפשית לניתוח, טיפול במצבי אובדן ושכול, טיפול בהיבטים נפשיים ומשפחתיים של גיל המעבר, ייעוץ בנושאי שיקום מקצועי וחברתי לאחר תאונה או מחלה, מתן חוות דעת לבית-המשפט בעקבות תאונה ומחלה וכמכון — טיפול במשפחות חולי סרטן, חולים כרוניים, טרמינאליים ומשפחותיהם. יועץ המכון בתחום הטיפול המשפחתי הוא ד"ר דונלד א. בלוך, מנהל מכון אקרמן לטיפול משפחתי בניו-יורק ועורך כתב-עת ברפואה משפחתית.

"אין צורך לסבול מבעיות נפשיות כדי לפנות לייעוץ פסיכולוגי", אומרת רוני ברגר, "גם במקרה של סבל יש לגיטימציה לפנות לעזרה ולתמיכה מכל סוג. בעוד שהסלקציה בבריאות הנפש היא סביב פתולוגיה נפשית. הרי כאן, כל משפחה רגילה לאחר ניתוח או תאונת דרכים טבעי שהוא תגיב במשבר".

שאול גבון: "המצוי בבריאות נפש הוא בעל כתובת פסיכיאטרית מאוד. כאן אנחנו מתייחסים למשפחה רגילה שסובלת, מעניקים טיפול קצר מועד המתמקד רק במשבר עצמו ונותנים למשפחה כלים להתמודד עמו".

נעשה דומיננטי

דוגמא מפורטת לטיב פעילותו של המכון מביא שאול גבון: "היה מעשה בגבר מסוים בן 60 שהיה עצמאי ועבר אירוע מוחי. הוא הפך דומיננטי ושולט במשפחה ללא מצרים. אשתו כנועה ופאסיבית. הילדים כבר עזבו מזמן את הבית. האישה נכנסה לפאניקה, היא אינה מכירה את הבעיות הפיננסיות של הבית. הילדים מרגישים צורך לעזור והם עוזבים את משפחותיהם ועוברים לגור עם ההורים. כאן נוצר ריכוז יתר של המשפחה סביב האב, כי היא ממלאת את החלל שנוצר באשפוז. תפקידנו הוא לעשות חלוקת פרופורציות יותר טובה בזמן האשפוז ולאחריו — מי יטפל במי וכמה, כלומר: לארגן את המשפחה שתתפקד בצורה יותר סימטרית, כך שהאב לא יהיה כל כך במרכז, ולקבוע מהי מידת האחריות המשותפת שתיפול על האם ועל הבנים, שצריכים גם לתפקד במשפחותיהם. הדבר דורש מספר פגישות, בנפרד עם הבנים, עם הבעל, עם האשה — והרבה ביחד. אנחנו מלמדים אותם איך לחיות חיי משפחה לאחר המשבר, כי אין להם כתובת רפואית המטפלת בבעיות המשפחתיות".

שונה הוא סיפורה של בחורה בת 28, שעברה השתלת כליה והיא מתקשה להתמודד עם בעיותיה. כי המשפחה מעורבת יותר מדי ומגוננת ואינה מניחה לה לתפקד בהתאם לרמת עצמאותה, וזו הולכת ונסוגה. המשפחה ממש חונקת במקרה זה. הפנייה הגיעה לצוות דווקא מצד הרופא המטפל, שביקש שהבחורה תוכל לשלוט בעצמה בעניינית. העבודה עם המשפחה היתה בנוסח של אהבת הבת ודאגה לה — אך לא חניקתה. הבחורה אינה צריכה לחזור ולהיות התינוקת של ההורים ומותר לה לומר להם "לא", למרות שזה נשמע להם מוזר.

בצד הטיפולים המשפחתיים מעביר צוות "תומר" גם סדנאות והשתלמויות לאנשי מקצוע, לרופאים, לאחיות, פיזיותראפיסטים, מרפאים בעיסוק וקלינאי תקשורת. מטרת הסדנאות — הגברת המודעות להיבטים שסביב המחלה הגופנית ומתן טכניקות לטיפול במצבים כאלה.

שירות נוסף של מכון "תומר" ובית-החולים אסותא הוא קיום "דלת פתוחה" לקהל חינם אין כסף בנושא המחלה הגופנית של החולה ומשפחתו. הקהל יוכל להתייעץ ולקבל הדרכה מתאימה בקשר לקשיים בזמן מחלה.

שאול גבון, רוני ברגר, נעמי מור. דלת פתוחה לקהל.

מעיל ספורטי ואופנה תחתונה בהשראה לבגו… ל"ראש אינדיאני" לא…

חולצות חושפו…

מאת שלומית קיסרי

לאחר שזכינו במשב רוח של קיץ בצורת בגדי הים של "סמאשי" ו"גוטקס", מקדים "ראש אינדיאני" להציג בפנינו מבחר ראשונות מתוך תפריט אופנת האביב והקיץ שלו. לפי ניסיון העבר, אופי המוצג בחודש פברואר הוא רק פתיחה לעשרות קבוצות ודגמים שיוצגו לקהל במרוצת העונה על ידי מפעל זה.

אילנה כרמלי, מעצבת יצירתית ושופעת שמחת חיים, מתגלה גם הפעם בתפיסה המעניינת שלה את האופנה. תחומים כמו לנג'רי (אופנה תחתונה בהשראה לבגדי ים וכו') ובדמו בנושא ספורט, תחום בולט באופנה העולמית, הוצגו במבחר מעניין ומרתק. האופנה הלקוחה מעולם האופנה התחתונה, הציגה חצאיות, מכנסיים, שורטים, חולצות עם כתפיות וחולצות סקסיות מסריגי כותנה ופוליאסטר באווירה ילדותית מעודנת. צבעי הפסטל רכים מאד, עיטורי הסרטים והפרסים המחודדים (אולי) היו עדינים ביותר ונעדרה מהם הפרובוקציה המאפיינת את מראה הלנג'רי המקורי. כך יכולה סידרה זו להתאים כמעט לכל גיל.

המוטיב הספורטיבי עם השראות ממקסיקו הוצג במבחר צבעי יסוד עזים כחול, ירוק, צהוב ואדום ובעל כל האלמנטים המאפיינים את האופנה הזו: הלאגים, חולצות חושפות בטן, חולצות חשופות כתפיים ושמלות בסגנון דומה. הסידרה לגברים במכנסי כותנה לבנים היתה מוצלחת במיוחד. הסידרה לגברים הקריידיסטים תיראה טוב יותר בכד פותח גזיל.

השפעת האופנה העולמית

התלמידים המוזים של בית הספר התיכון ויצו צרפת, שיש בו גם מגמה ללימוד מקצועות עיצוב אופנה ותדמית, הציגו לקהל עבודות של כל הכיתות — מט' ועד י"ב. את בית הספר סיימו עד כה 40 מחזורים, וחלק מן הבוגרות פנו לתעשיית האופנה, בעיקר בתחומי תדמנות (בניית דגמים) ועיצוב אופנה. חלקן ממשיכות את לימודיהן במכללות לאופנה כמו שנקר, או בלימודים בחו"ל וחלק עובדות באורח עצמאי כתופרות ומעצבות פרטיות.

בית הספר בא בשלי גפני, בוגרת בית הספר, שהפכה דווקא לדוגמנית והופיעה באחרונה על שער "בורדה" הגרמני. זהו תיכון ברמה גבוהה, הידוע באווירה המיוחדת השוררת בו, של שיתוף פעולה, עבודה ויצירה תוך יחסים מצוינים בין המורים, התלמידים וההנהלה.

בתצוגה הציגו תלמידי כיתה ט' חולצות ט' בהשראת אולימפיאדת 88, תלמידי כיתה י' עיצבו תגורות ותכשיטים, תלמידי כיתה י"א עיצבו חצאית, על בסיס מתוך ותלמידי כיתה י"ב — עבודות גמר לבגרות. עבודות הגמר הושפעו כמובן מן המגמות השוררות באופנה העולמית. הדוגמנים והדוגמניות שהופיעו בתצוגה הם תלמידי המגמה. המורות שעזרו לתלמידים בהכנת האוספים והבאתם הן מימי זיו ורבקה בך אהרון. כל הביצוע והרעיונות היו של התלמידים.

כישרון בטוח, סגנון מוגדר

דינה דינרסקי, מעצבת "סאן אף דה ביץ'" החלה את הקריירה שלה בתחום עיצוב אופנה בענף עיצוב התיקים. ביום היא יצואנית ה… מייצאת בסכום נכבד לארה"ב ומשתתפת בשבועות האופנה הישראליים ואת כשרונות העיצוב שלה הרחיבה לתחומים אחרים של המלתחה. בכל התחומים ניכר כישרון בטוח, סגנון מוגדר, תפיסה מסוגית עם חן מיוחד.

דינרסקי משוחקת באפליקציות של עורות ואפליקציות "אבנים", המופיעות על מערכות כותנה, ג'ינס ושריגים. מערכות הג'ינס של דינרסקי: חצאיות ארוכות, מותניות, מקטורנים, חולצות וחצאיות מעוטרות ניטים ואבנים. יש להם השראה לגוונן מעורבת מן התקופה הוויקטוריאנית עד סוף שנות הש… מערכות הע… קלאסיות עם עיטורי העור המורכבים, הופכים אותם לעכשוויים. למרות שנושא האפליקציות נוצל כאילו עד תום, עדיין נשאר כאן עוד מקום לווריאציות אחרות. התיקים בחלקם אלגנטיים ומרשימים, מעוטרים ועם גימורים ברמה גבוהה.

מראה הבוקרים של סאן אף דה ביץ', אף שאינו המלה האחרונה באופנה, אף הוא מתבטא כאן בדוגמאות קלאסיות חגיגות ומסורתיות. המחירים: ג'ינס — 200 שקל, מכנסיים עליונים — 236 שקל, מכנסי ג'ינס עם עיטורים — 75 שקל, חצאית ג'ינס וכותנה — 95 שקל, ארנקים — 150 שקל, עכשיו יש במקום מכירה כללית עם הנחות.

מכביקות שהן סוד פרטי

במוזיאון היהלומים ברמת גן (מוזיאון מעניין השוכן באחד מבנייני הבורסה ליהלומים) המעוצב בטעם אסתטי ופיזיים מוצגת בחודש שבירות איטליה תערוכתה של מארינפוניסה דה מיטריו. זוהי פסלת איטלקיה העוסקת שנים בעיצוב תכשיטי זהב משובצים יהלומים ואבני חן. הפסלת עוסקת על התכשיטים במכביקות פיסול (שעווה ויציקות) תשביצה טכניקה מיוחדת לה, שהיא לדבריה סוד פרטי: אפקט של זהב עמום ללא ברק, המזכיר תכשיטים מתקופת העולם העתיק. הסגנון של דה מיטריו אינו מוגדר לתקופה ואין לו אלמנטים של עיצוב עכשווי או עיצוב שנות אלפיים, אלא שילוב של השראות מתקופות שונות באינטרפרטציה אישית.

דה־מיטריו משמשת שגרירות תרבות נודדת של איטליה ומציגה ברחבי העולם בגלריות ומוזיאונים שונים. הייחוד שלה, ההופך אותה ליוצרת ביתית, הוא סירובה למכור, ולא גם תכשיט אחד מן האוספים שלה. היא נוהגת להשקיע את כספה בחומרים ובעבודה כדי שהקהל יבוא ויהנה מעבודותיה.

סטנדאל — דורות של יופי ויוקרה

חברת "סטנדאל" הצרפתית הגיעה לישראל בימים אלה עם מיגוון מוצריה 42 שנים אחרי שנוסדה בצרפת הפכה מאז לאחת משלוש החברות המובילות בתחום התמרוקים והבשמים. יותר השתיים הן "ליאוריאל" ו"אסתי לאודר".

ב-1946, שנה לאחר תום המלחמה, הוקמו בפאריס מעבדות המחקר לתכשירי טיפוח על ידי קבוצת סגאנמי, איגוד עולמי של קוסמטולוגים ורוקחים והמוצרים מיובאים לארץ על ידי חברת קוסמביק.

במרוצת 42 שנות קיומה של "סטנדאל" כחברה מתקדמת ויוקרתית, פתחה, יצרה ושווקו בה מוצרים למניעת הזדקנות ולריענון העור על בסיס שמן מינק, בסיס אצות ים הבסיס ג'ינסנג. המוצרה מוכרת ב-83 ארצות ברחבי תבל ובעלת מעמד יוקרתי מיוחד באירופה. שם חובבי המכירות שלה בתמרוקים הם מן המפוארים בעולם.

לחברת סטנדאל שלוש סדרות טיפוח וסדרות איפור מעוצבות בהידור מירבי. סדרה טיפולית אחת מבוססת על תמציות בלוטות קיפוד הים ותמציות אקטיביות לחידוש מהיר של תאי העור. סדרת הביוסיק מכילה חומרים לנשים שאין להן בעיות עור מיוחדות, וסדרת הבידרמוגנים מיועדת לבעלות עור אלרגי ורגיש. לחברה גם סדרות איפור לקיץ, בעלת מבחר מפורס ביותר של צבעים ובני גוונים בין השואי בקרם הבסיס שלה בעפרונות, ובשאר אבקות איפור משודרות ביותר.

המחירים של "סטנדאל" — שפתון: 39 שקל, סומק: 63 שקל, חלב פנים בייסיק — 58 שקל, חלב פנים לעור רגיש — 63 שקל, בין 2 מחדש תאים — 154 שקל וסדרות אמפולות להחייאת העור — 375 שקל ל-12 יחידות.

הנחות כל השנה

השבוע הוחל בהפצת ספר ההנחות השנתי החדש "אנטרטיינמנט ישראל 88" ובו 540 שוברי הנחות. בנוסף מופצים גם ספרים אזוריים (ירושלים והדרום, תל אביב והמרכז, חיפה והצפון) ובהם בין 60 ל-96 שוברי הנחות. ספר אזורי השייך למקום מגוריו של רוכש הספר הארצי ניתן ללא תשלום.

זהו רק אחד מהחידושים שהונהגו השנה בעקבות העברת הבעלות של החברה לידי קבוצת "דאגא איי.בי." לדברי מנהל הקבוצה עודד רוזן ומנהל אנטרטיינמנט ישראל של ברנשטיין, הם למדו לקח מהלקוחות של השנתיים הראשונות לקיום החברה בארץ, והכניסו שיפורים רבים. לדוגמה, ההנחות במסעדות לא הוגבלו עד סכום מסוים כפי כשנה שעברה. במקרים מסוימים אמנם הוקטן שיעור ההנחה אך לעומת זאת היא ניתנת על כל סכום שהוא כך שבסופו של חשבון ההנחה יותר גדולה וגם יותר אטרקטיבית. שיפור נוסף, בחלק מבתי העסק אין הגבלה על מספר ההנחות באותו מקום, אך שיעור ההנחה יותר קטן, החל מן הביקור השני. בסך הכל שיעור ההנחות נע בין 10% ל-50%.

הספר כתוב בעברית ובאנגלית ובו שוברי הנחה לעסקים בתחומי תיירות, מסעדות, ספורט, בידור ועוד. השוברים בתוקף עד סוף מארס 1989. בספר גם שוברים לשירותים בבתי מלון ומסעדות בחו"ל. כיצד פועלת השיטה? אם הולכתם לדוגמא לסעוד במסעדה המופיעה בספר השוברים עליכם להגיע למקום ולהציג את כרטיס החבר שלכם (המצורף לספר). לאחר מכן הזמינו מהתפריט וכשיגיע החשבון יזכו אתכם בהתאם לשיעורי ההנחה המופיעים בשובר

להבה שאינה חשופה לרוח

חידוש מעניין לקראת האביב ועונת הטיולים: כירת גז ניידת שפותחה בישראל והפכה מיוצאת ומשווקת גם ברחבי העולם. כירה חדישה זו יעילה מאוד מכיוון שלהבתה אינה חשופה לרוח ומכאן שהיא גם חסכונית. הכירה הקרויה "גואל", מיוצרת על ידי חברת "מסור" שמפעלה ממוקם ביסוד המעלה שבגליל העליון. החברה אף רשמה פטנט ישראלי כדי למנוע חיקויים.

מכל הגז בכירה הניידת ממוקם בתא מבודד ומוגן מחוזות. יתרון נוסף, צורת הכירה שבה מכל מיוחד המורכב בתא נפרד מונע גלישת נוזלים בעת טלטול או תנועה. את המבער ניתן להגביה כך שאפשר להשתמש בסיר, מחבת או כלי אחר במקום המכל המיועד. המכל עצמו הינו סטנדרטי וממוקם בתא נפרד מתא הזיפום.

יואל ארד, ממציא הפטנט פיתח אותו במשך שלוש שנים וייצר מוצר שמשקלו 1.1 ק"ג ומחירו 98 שקלים. אורך חיי מכל הגז הסטנדרטי: שלוש שעות ו-20 דקות. כעשרים עובדים עוסקים בייצור 400 כירות גז ביום שרובן מיוצאות לחו"ל וכעת יישווקו גם בישראל בחנויות ספורט וקיט וברשתות השיווק המוכרות. (נורית אמיתי)

בחנות ובשוק

בין המסעדה לחנותה המציגה את השוברים.

ולמי שיש שאלות, באנטרטיינמנט ישראל פועל קו טלפון פתוח, 24 שעות ביממה. הפונים מתבקשים רק בשיחות טלפון אחת, גם אם השיחה מחוץ לעיר. בספר גם שוברים לשירותים בבתי מלון ומסעדות בחו"ל. המחיר של ספר ארצי — 118 שקלים ובנוסף לקבלת ספר הנחות אזורי נוסף על מה שקיבל, ישולם 16 שקל. מי שלא יהיה מרוצה יוכל לקבל החזר כספי כפי הערך הכספי של השוברים בהם השתמש. (נורית אמיתי)

סנבר במטבח

במסגרת "מלחמת השמן" שפרצה באחרונה עם הסרת הפיקוח על היבוא והמחירים, יצא באחרונה שמן חדש לשיווק בשם "סנבר" מבית היוצר של "כור מזון" — חטיבת המזון. מדובר בתערובת של סויה חמניות שאגב לא קיבלה את ברכת שירות המזון במשרד הבריאות, שכן תערובת כזאת אינה נכללת בתקן הקיים לשמן. מחירו של בקבוק שמן הוא 2.65 שקלים לבקבוק שעליו תווית תכולה, כמו שמצא אצל המגורים ("סינגנית" של טית בית).

ומה שנותר לכם לעשות הוא להשוות. נסו את זה ונסו את האחר — והחליטו בעצמכם. (נורית אמיתי)

נעמת בדיזנגוף סנטר

שוק פורים המסורתי של נעמת תל-אביב יפו ייערך השנה בדיזנגוף סנטר בתל-אביב. הפתיחה החגיגית תיערך ביום חמישי 3.3 בהשתתפות אורחים רבים, ביניהם שר החוץ שמעון פרס. בשוק יהיו 35 דוכנים, ביניהם גלריה לתמונות מקוריות, ביתן דרום אמריקאי, אופנה, כלי בית, מגעים, צעצועים, קוסמטיקה, מזון ומאכלים מעשה בית. אירועי השוק יכללו איפור פורימי, ליצנים ותצוגת אופנה פורימית של ביה"ס שנקר. הסופרות יהודית הנדל, דבורה עומר, רות אלמוג, דניאלה שמי ומיכל סנונית יחתמו על ספריהן בשוק. עם נעילת השוק תיערך הגרלה שבמסגרתה יוגרלו טיסות לחו"ל, חבילות נופש בארץ ובחו"ל, מכשירי חשמל ביתיים ופרסים רבים נוספים.

תות פרסי וגם לימון

פרס זה לא רק חומייני אלא גם מסלב ואוכל טוב. כך מעידים אלה שעלו ארצה ומאיישים כאן חנויות רבות לתבלינים ולפירות יבשים. חנות כזו היא "פיצוחי הר סיני" ברחוב נחלת בנימין פינת לווינסקי, התמחותה, נוסף למבחר הרגיל של פיצוחים וקטניות גם פירות אחרים מה"מולדת הישנה". פרי אחד כזה הוא ה"תות הפרסי", הבראה, כמעט לבן, מיובש, טעמו מתוק ולדברי המוכרים הוא בריא יותר ממתוקים. ברשימת גם "לימון פרסי". לימון קטן בעל קליפה דקיקה שעבר ייבוש עד שהשחיר. דוקרים אותו, כדי לאפשר לניחוח לצאת ונותנים בתוך מרק של ירקות ואורז. רק מהתבשילים האלו המוכרים להיאנה בעצמכם. מחיר כל אחד מהפירות הוא 10 שקלים לק"ג.

עדית רוזנבלום

ביקשתי אש

חברת הענק היפאנית "טוקאי" למציתים מגיעה גם לארץ, ואת לבנה וחדשים יובאת מבית טוקאי סדרות חדשות של מציתים, הן מעוצבים על-ידי מעצבים שונים בעולם. הסדרות המנחירונית מעוצבת על-ידי האופנאי האיטלקי מריסי מאנו אנזמורי וסידרה אחרת עוצבה על-ידי תובנה מיוחדת של מזושב. ועוד מבית טוקאי — אריזת מתנה לגבר המעשן מקטרת: מצית או לקטורת עם ראש המותאם להדלקת מקטרת בתוספת מילוי. המחיר למצית תציל — 6 שקלים, המחיר למצית האלקטרוני — 45 שקל.

לשששנש הקמטים

עשרון "קתמילי" מתוצרת חברת קסי, המיוצרת על בסיס התחומה, יצא לשוק. הוא נמצא בשני גוונים: גוון משוף ואפריט בהיר. המחיר לצרכן — 10.90 שקל והמחיר היכרות בחר קופה הקרובה — 8.50 שקל.

פותחים חנויות

חנות שביעית, הגדולה ביותר ברשת חנויות "הנינגבן", נפתחה באחרונה בקומה העליונה של דיזנגוף סנטר. החנות, בעלת שטח של מעל 100 מ"ר, עוצבה על-ידי האדריכל משה שטרצר. יימכרו בה בגדי נשים, ילדים וילדות בעיצובן של ירדנה זיו ומיכל מורל.

● מרכז מכירות חדש נפתח על-ידי בעלי חברת "בובה לי" בקריית אריה בפתח-תקווה. זהו סופרמרקט ענק לצעצועים המציע בעל מרכיר את כל נפלאות עולם המשחקים והשעשועים. ניתן לקחת עגלת קניות ולסייר עמה בין המדפים. במקום יש גם פינת משחקים, המביעה למבקרים לשחק במשחקים המוצגים בחנות כדי לחוש את המוצרים לפני הקנייה. מדריכים מטעם "בובה לי" מלווה את המבקרים ומייעצת להורים ולגננות.

● סניף משותף של ההיפר קראוס של כפר סבא נפתח בימים אלה. בחידוש המבנה הושקעו כ-1.2 מיליון דולר. לדברי אבות הקראוס, מיגוון המוצרים והמחירים יציב את ההיפר כאלטרנטיווה לשוק קלקיליה. המציע כידוע סחורה זולה. במקום נמצאת מחלקת הרשות כ' מעדנייה, מחלקה לדגים טריים ומטוגנים, פינת אפייה, קונדיטוריה ואימפוריה של קולנוע. שעות הפעילות הן מ-7 בבוקר ועד 10 בלילה.

● סניף היפר קראוס נוסף הוא בראשון-לציון, שהושקעו בו 1.5 מיליון דולר. ההיפר עומד על שטח בן 2,500 מ"ר ויש בו ריכוז קטיפלי של מוצרים בעלי פריים "אינדקסיונים". בהיפר מחלקת שתות, כמעדנייה, מחלקת אפייה, דגים, וכן "אלקטרוליין" — מוצרי חשמל אלקטרוניקה וקטסנה. במקום נפתח גם דוכן מכירה הדגמה למטבחים ואבזרים כיתורים לבית ולמסגרת, ותנות צילום אמוניים של תמונות ספורט והבתן — אימפוריה של קולנוע.

● הוצאת הספרים "כרמל" פתחה חנות ספרים, שבה יימכרו הספרים שהוציאה. החנות נמצאת בדיזנגוף סנטר וכל הספרים נמכרים בה בהנחה של לפחות 10 אחוזים מן המחיר הקטלוגי. כן נמכרים בחנות ספרים עם פגמים קלים, במחירים שבין שני שקלים ל-6 שקל.

● חנות "יוקרתית" היא זו של רזיל פורדמן בפלון אביה, הקריה "קאנטרי". ומה קונים בחנות יוקרתית כגון — מוצרים יוקרתיים, מגבות — 168 שקל, נרתיק לפלטונות — 166 שקל, נרתיק למשחות — 128 שקל, תנורה — 184 שקל, מוכם לכוס קוניאק (מוסטה) — 60 שקל, מגיזונים — מ-21 ועד 76 שקל, מנורת ריגול — שיטו לב — 4,416 שקל, אגרטל ריגול — 823 שקל. למה כל כך יקר? כי זה יוקרתי.

מסמוס מוח (ג')

מאת אברהם טל

עלי לפתוח בהבעת הוקרה והערכה לקוראי טור זה. הוקרה למוח בגלל נכונותם להושיט עזרה, הוולת עת שהדבר אפשרי. הערכה מדוע? בגלל יכולתם המקצועית המצויינת, המתגלית חדשות לבקרים.

במה דברים אמורים? לפני זמן מה (טור כביס, 13.1) עסקתי כאן בהדגמת תופעה שכיניתי "מסמוס מוח". זהו התהליך שבו מטמטמים, מוממי המיסים את מוחם של הנישומים בעזרת הוראות חוק שהשכל האנושי הנבוני מתקשה להתמודד עמן.

הדגמתי את הדבר בעזרת סעיף קטן ובלתי-נחשב בפקודת מס הכנסה, העוסק בזיכוי בעד הוצאות רפואיות. מיד קם ודאה החשבון ישראל שמראים לעזרת קוראי הטור, וכדי לבלום את סכנת מסמוס מוחם, שיגר אלי תרשים מצויין, המדגים בעזרת קווים ישרים ומעוקמים, שטחים חלקים ומנוקדים, ובשני צבעים (שלצערי לא יכולתי לתת להם ביטוי בדפוס) שבעצם העניין לא כל כך מסובך — אפשר לרדת לעומקו אם משננים עמוד אחד של טקסט הסברים, בעזר התרשים המצויין מונח מול העיניים (חור בכיס, …

…שנותר קוראים אשר … אין די בתרשים וכד… לפתור את הבעיה, הם … לה מה עוד אפשר … די להקל על הנישומים … אחר מזה, רואה … רך זוהר, לא נח ולא … אשר חיבר מה שהוא … ביעות "תכנית מושב … בשפת בייסיק, להושב … בגין הוצאות רפואיות … מס 1987 — מיועדת … ת לקוראי טור זה. אני … אותה כלשונה — בסך … 2 מולכים (ברוטו) — … הקוראים המעוניינים. … ו השתתפותנו במאבק … ד"וח מס הכנסה לשנת … 198 ולמניעת תופעות של … מוח, תבוא על כולכם … טובה.

חור בכיס

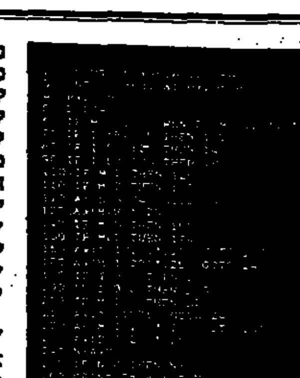

כתוב אל הקירות

מדוע איננו אוהבים את מס הכנסה? לא רק משום שהוא שותף כפוי להכנסתנו, ובכל אופן — לא בעיקר בגלל זה. איננו אוהבים את מס הכנסה כיוון שהוא נדבק אלינו — ומשנדבק פעם, קשה מאד, כמעט בלתי אפשרי, להשתחרר ממנו, גם כאשר יש סיבות טובות לכך. לא פעם שמעתי מפי עדיק מס הכנסה לאמור: אתה חושב שאכפת לי לשלם מס הכנסה? בכלל לא אכפת לי. אבל לא רוצה תיק. כשאתה מתויק אתם פעם — חתמת על צרות לכל החיים, אפילו כשאתה נפטר. נדבקים כמו עלוקות.

קחו את הנישום מר פלוני — שכיר המרוויח מידי שנה גם על הכנסות נוספות. בעבר היה משלם מקדמות. בשנה שעברה הצליח לשכנע אחרי מאמצים מרובים את פקיד השומה, שלא יהיה חייב בתשלומי מס נוספים מעבר לניכויים במקור, ולכן אין צורך במקדמות, שפירושן בסיבות אלה פרוזה-ללא-תכלית. ויתרו לו על המקדמות. השנה קיבל שוב פנקס מקדמות. התיישב הנישום וכתב לפקיד השומה מכתב, ובו פירט אחת לאחת את ההכנסות הנוספות בשנת המס השוטפת, סכומים סכומים ושיעורי הניכוי במקור לצרים, ולאור הנתונים ביקש לבטל את הדרישה למקדמות. ליתר ביטחון צירף תצלומי מסמכים. הוא אף הוסיף, שבשנה הקודמת בוטלה הדרישה לתשלום מקדמות, והישוב ראשוני שעשה מוכיח כי לא יצטרך להוסיף דבר על הניכויים שנעשו במקור. המצב בשנה זו לא יהיה שונה.

לא מכבר קיבל תשובה: "עליך לשלם את המקדמות וכי אפשרותך (שימו לב להוראות האלה) לקזז את הניכוי במקור מהתשלום. לאחר מכן, אם הנך חושב שהמס שחוייבת במקדמות הוא מעל מה שהנך חייב לשלם לפי הכנסתך (כך צרה) עליך לציין גודל ההקטנה שהנך מבקש ואנו נדון בעניין".

בפני הנישום שתי דרכים: לכתוב שוב לפקיד השומה בנסיון נוסף להבקיע את החומה האטומה, או להשלים עם המציאות ולמלא הוראותיו, 10 פעמים, טופס על אפס מקדמות (או לשלם בבנק הדואר מדי חודש שקל אחד, ליתר ביטחון, דמי ביטוח מפני קנסות ועיקולים). דבר אחד ברור: מנוחה הם לא נותנים.

מס הכנסה במינהרת הזמן

לשם איזון, ידיעה המוכיחה על זריזות מפתיעה של רשויות המס: מונח לפני "אישור לצורך ניכוי מס" שבו מאשר פקיד שומה לנישום ניכוי בשיעור מסויים על סוגי הכנסה מסוימים — הפרטים לא חשובים. מה שחשוב הוא שהאישור הממוחשב נושא את התאריך 1.3.88, אבל הגיע לידי הנישום כבר ב-21.2.88, כלומר תשעה ימים בטרם הונפק.

תמיד טוב לסיים בידיעות חיוביות.

עם כובע רוסי, חגורת כדורים ואקדח "בום" של קודאק, הדוגמנית רונית יודקביץ יורה יריית פתיחה למחירים

הרוזנת התאהבה בישראל

מאת חולדה ליברנומה

רומא

איך הגעת למכון ויצמן — אני שואלת את אנטואנט קארדאלי, רוזנת בלגית, שהיתה נשואה לדיפלומאט איטלקי ומזה חצי יובל שנים גרה ברומא. האישה הנאה, היושבת מולי בכורסה אדומה בטרקלינה הגדול המרוהט ברהיטי המאות הקודמות, צוחקת בשובבות:

"סיפור אהבה דיפלומטי־ישראלי", היא אומרת. היא פגשה אותו אי שם בנדודיה בעולם הדיפלומטיה הבינלאומי. מאוחר יותר ביקרה בארץ והתלהבה. סיפור האהבה הסתיים כנראה, אבל בינתיים התאהבה בישראל. תמיד היתה לה חולשה לעם היהודי וזה היה נושא לדיון ולדיבים בינה לבין בעלה (שממנו התגרשה בינתיים) אפילו בירח הדבש שלהם.

ברומא עשתה קארדאלי בשנת 1966 את אהוד אבריאל המנוח, ששימש אז כשגריר ישראל והיה אז ויוצא בבתי מיטאים רבים. הוא "ביים" אותה בשביל מסע הבונדים בארה"ב. אנטואנט, אז צעירה, יפה ומלאת מרץ, עם מלתחה גדולה ומעורבות מאוד, נדדה מחוף לחוף וקצרה בתוך שבועות ספורים הצלחה גדולה, עד כי התומנה לחזור במשך שלוש שנים רצופות. "אחר כך נמאס לי, סירבתי", היא מספרת.

מן העיד הסמוך לטרקלין מביאה אנטואנט תיק עבה ובו גזרי עיתונים אמריקאיים, המספרים עליה ומביאים את צילומה — פעם עם ראש עיר, פעם עם אישיות יהודית זו או אחרת. היא מרצה בעשרות ארוחות ערב, קבלות פנים, הרצאות, חוגי בית, בפני עתונאים, בתחנות רדיו וטלוויזיה מקומיות. ושוב היא צוחקת את צחוקה העליז: "הייתי כמעט כמו מחזה. שלחו אותי מעיר לעיר". בקשרי הספיקה להכיר את מאדורה והכבד היא שוב בגמל תעופה והלאה מזה.

ברומא היו לאהוד אבריאל רעיונות נוספים בשבילה. הוא חשב על שיתוף פעולה קטע בין מדענים ישראלים ואיטלקים. אנטואנט קארדאלי מקימה את "החוג האיטלקי למען מכון ויצמן", שבו חברים מטובי המדענים האיטלקים בשטח הרפואה, הכימיה, הפיסיקה, הביוכימיה, הרפואה ההומניטרית, הזוקנות, אבל יש בה גם פרופסורים יהודי שם במתמטיקה, באלקטרוניקה, בחקר לאוזת, בחוק ובפדגוגיה.

"שמחנו איש בסך הכל. אנחנו לא מחפשים להרחיב את החוג כי הוא יהיה מסורבל מדי", היא אומרת, תוך שהיא מראה לי את רשימת החברים בוועד הנוכחי. הנשיא הוא נשיא האקדמיה למדעים, סגניתו — כלת פרס נובל ברפואה (1987), לוי־מונטאלצ'יני, והמזכירה הכללית היא אנטואנט קארדאלי. מזכירות הוועד היא בביתה: כוננויות מלאות תיקים וחומר הסברה ומידע על המכון ושולחן כתיבה עמוס. לכאן באה מדי יום מזכירה כדי לסייע לאנטואנט (או מתי, כפי שכולם קוראים לה) בעבודה הרבה של מתן לחה מאות עותקים של פרסומי המכון ומידע עליו לכל רחבי איטליה המדעית. כאן מאורגנים במסגרת שתי קבוצות של מדענים (40-50 בכל פעם) לסיורים במכון ובארץ, ואנטואנט נלווית אליהם תמיד. כאן היא מסייעת למדענים ישראלים המעוניינים בחילופי מידע עם עמיתיהם באיטליה, מארגנת כנסים והרצאות בשיתוף פעולה איטלקי-ישראלי.

קארדאלי רואה במכון ויצמן "מפעל חיים", ומקדישה לו שעות ארוכות יום יום. "פעם, כשלא היו לי תקציבים, מישכנתי זוג עגילים מיוחדים", היא צוחקת. גם עכשיו מחפשת קארדאלי תקציבים. היא מתכננת בסוף השנה או בראשית 1989 קונצרט גדול ב"לה סקאלה" במילאנו, שהכנסותיו יוקדשו למכון. היא פעילה גם בעניינים אחרים הקשורים בישראל ונקל לראות את האישה התמידה הזאת, הלבושה תמיד בקפידה, בישיבות האגודות לידידות עם ישראל, בכנסים והרצאות הקשורים בישראל, בתערוכות ישראליות ובקבלות פנים של השגרירות, אבל ליבה נתון בעיקר למכון שבאיטליה, שהרוזנת הבלגית קשורה בו בקשר אמיץ.

אנטואנט קארדאלי: מפעל חיים

אוניברסיטת חיפה

התכנית ללימודי האשה

לרגל יום האשה הבינלאומי יתקיימו שני דיונים

בנושא: "מעמד האישה ברוסיה ובארץ"

ביום ב', 7 במרס 1988, חדר 603

הגב' איבנובה אדלינה ארנולדובנה — ראש מחלקת יחסי חוץ של ועד הנשים הסובייטיות, והפרופ' פרפרי לובה מרייגידה ניקולאיבנה — יו"ר מועצת נשים במחוז קורסק וחברת ועד הנשים הסובייטיות.

בנושא: "נשים בעבודה"

ביום ג', 8 במרץ 1988, חדר 711

עם שר העבודה והרווחה מר משה קצב

הדיונים יתקיימו בין השעות 17.00-16.00, בבנין הראשי, אוניברסיטת חיפה

ההרצאות בחסות נשים לנשים ארה"ב/ישראל

אגם עולה על גדותיו

מאת מיכאל גרטי

מעבר להיבט הרומנטי, מן הראוי להתייחס אל הכינרת כאל מאגר מים תפעולי שמותר, וצריך, לשנות את מפלסו כחלק ממערכת הספקת המים הארצית

אין ספק שבמראה המים הגועשים בתוח לסכר דגניה, שבשעור הורמה, הוא מחזה מרהיב. פתיחת הסכר בצינת כבוהן גם במצב מקודד – לאחר שנתיים ברוכות־גשמים עלה מפלס מי הכינרת עד כדי כך, שאם לא ייפתח הסכר תוצף המסילה של טבריה והמים עלולים ללחוך את מדשאתה של מסעדת הדגים בעין גב. בארץ שאינה משופעת במים, התמונה: במראה הכינרת המלאה בעורבת בצביטת־לב למראה כל אותם מים חיים הנעשים אל אבדונם בים המלח.

במבט לחופי הכינרת קשה להת־עלם מיופי הנוף הנפעם המים, אך בכל שוחקים אבורים במערכת הספקת המים של ישראל, הכינרת היא מאגר מים תפעולי. בעונת החורף היא מתמלאת במים ובקיץ הם נשאבים ממנה אל המוביל הארצי, לשימוש בכל הארץ. שום רומנטיקה, רק מספרים: הנפח התפעולי של הכינרת – אותה שכבת מים עליונה המתמלאת ונשאבת – הוא 680 מיליון מ"ק. התנודות המותרות בגובה פני המים נקבעו לתחום שבין 213 מטר מתחת לפני הים ל־209 מטרים מתחת לפני הים. שינוי המפלס בארבעה מטרים יוצר אגם מחוות עצובים כאשר גלים החופים בשנת בצורת, אך פירושו הבעיני למשק המים הוא אפשרות ויסות של אותו מאגר תפעולי.

השימוש בכינרת כמאגר תפעולי אינו מוגבל רק למילוי בחורף ושאיבה בקיץ. בכל מצבה הקשה של מאגרי מי התהום במישור החוף, שואבת חברת מקורות מים מן הכינרת בכיכר כל החורף. מים אלה מוכנסים לשתי מטרות: הם מחל־פים מים שהיה צורך לשאוב בבארות לשימוש העירוני והחקלאי, ובכך מאפשרים לבארות אלה להת־רפא ולצבור מי תהום, והשימוש השני – החדרת מי הכינרת אל מאגר מי התהום בחוף, שנו במטרה לעצור את חדירת הים ולפצות מאגר זה שנפגע בעשרות השנים האחרונות בשאיבת יתר.

הלוה במשאבות

ההתעסקות בכינרת כמאגר מים תפעולי מכוכה בעידה רבה אותן שאלות בספרי והשכון על אודות הבריכה. המתגלאות בשני ברזים ומחוקנת כבר אותו. בדרי הבלילי של הנבל הזה הם הנחלים הבביאים אליה את מי הגשם, ובחדי הקיצין הם משאבות המוביל הארצי: פתיחת הסכר בדגניה היא הביטוי המעשי למבול שעלה על גדותיה. הואיל ואין כל שליטה בכמות המים הנכנסת לכינרת, המפלס מפוקח באמצעות משאבות המוביל הארצי. וכאשר אלה אינן מספיקות להוציא את כל המים הזורמים לאגם, יש לפתוח את הסכר בדגניה.

החורף של 1987/8 הוא אחד הגשומים ביותר שידעה ישראל מאז הוחל במדידת כמויות הגשם. התחזית העונתית של השירות המטאורולוגי צפתה כי בשלושת החודשים דצמבר, ינואר ופברואר, תהיה כמות המשקעים גבוהה לפחות ב־10 אחוזים מן הממוצע – תחזית זו התאמתה לחלוטין. בסוף פברואר – כאשר לפנינו עוד כשישה שבועות שבהם עשויים לרדת גשמים נוספים – כבר הגיעה כמות הגשם ל־115 אחוז מהממוצע בירושלים, 135 אחוז מהממוצע בחיפה ו־110 אחוז מהממוצע בתל אביב. דווקא אזור הגליל שממנו מקבלת הכינרת את מימיה היה גשום פחות – 95 אחוז מהממוצע בהר כנען ו־90 אחוז מהממוצע בד־גניה. אבל המדובר בממוצע לכל החורף, וזה טרם הסתיים.

שנה ברוכה זו באה לאחר שנה ברוכה קודמת. בסוף הקיץ שעבר עמד המפלס על 211 מטר מתחת לפני הים, כלומר בשני מטרים מעל המינימום המותר. אין פלא איפוא שכבר בסוף פברואר הגיע המפלס לגובה של 209.35 מטר מתחת לפני הים, או במלים אחרות, ב־35 ס"מ מעל למפלס ההצפה.

בשנה כה ברוכה, כאשר הנחלים הזורמים אל הכינרת מזרימים אליה מים ללא הפוגה, התלות במשאבות המוביל, לצורך שליטה על המאגר, מוחשית יותר. המים מוזרמים אל המוביל הארצי באמצעות שלוש משאבות, המותקנות באתר ספיר בחוף המערבי של הכינרת. משאבות אלה תוכננו ונבנו תוך חישוב ספיקתן המתאימה לצורכי המוביל שאליו הן מזרימות את המים, ולי־כולה הן היו אמורות לשאוב כמות מספקת כדי למנוע עליית מפלס שתחייב הזרמת מים עודפים לירדן.

אלא שמשאבות אלה פועלות כבר 24 שנים, ויש אומרים כי תכנונן המקורי נועד לפעולה של 15 עד 20 שנה בלבד. בשנים האחרונות רבו בהן התקלות, ולמרות השיפוצים הי־סודיים שעברו, הן מופעלות עתה בספיקה נמוכה מספיקתן המרבית לפני 24 שנה. זאת כדי להימנע מעומס יתר העלול לגרום תקלות נוספות.

גיבוי למקרה של תקלות

כבר לפני שמונה שנים הציעו מהנדסי מקורות להתקין משאבה רביעית, כגיבוי למקרה של תקלות, בשלוש המשאבות הישנות. מדובר במשאבת ענק היכולה להזרים אל המוביל כ־10 מ"ק מים בשנייה (לעומת כ־6.5 מ"ק לשניה של כל אחת מהמשאבות הקיימות), ושהטכנולוגיה המתקדמת יותר שתיושם בבנייתה תביא להיסכון ניכר בחשמל באתר ספיר. (צריכת המשאבות הנוכחית היא 22 אלף קי־לווט לכל יחידה).

לאחר דיונים עקרים והסבת מרושכת, שבמהלכה התחלפו שלושה שרי חקלאות, נראה היה לפני יותר משלוש שנים כי מתוכנן תוקם המשאבה הרביעית. זמן קצר לאחר תחילת כהונתו הורה שר החקלאות אריה נחמקין להתקין את המשאבה הרביעית. אלא שהוראה זו בוטלה על־ידי מי שהיה אז שר האוצר, יצחק מודעי, שביקש לקצץ בהוצאות הממשלה ככל האפשר. 15 מיליוני הדולרים הדרושים להקמת המשאבה הרביעית לא הוקצו, והחלה תקופה ארוכה של התבגבות בין שר החקלאות לשר האוצר, עד שלפני כשנה אושרה ההקצבה למשאבה הרביעית.

משאבות מים כאלה אינן מונחות על המדף אצל היצרן, ועד שהיא תושלם, תוצב במקום ותחל בפעולתה, תחלוף עוד יותר משנה.

אנשי "מקורות" מבהירים כי המשאבה הרביעית לא נועדה כדי להגביר כושר שאיבה במקרים של חורף גשום במיוחד, אלא בעיקר כגיבוי למערכות הקיימות ומתוך רצון להגיע להיסכון משמעותי בחשמל. הם מאשרים אמנם שהשנה היו תקלות רבות במשאבות המוביל, ושהדבר הביא להקטנת כמות המים שנשאבה מן הכינרת. אך לדבריהם, אין מדובר בהבדל גדול ואי אפשר לומר שכל הכמות המוזרמת לירדן היתה יכולה להישאב. "עודף תפעולי באגם זו אינה תופעה חריגה. גם ב־1980 וב־1981 פתחנו מעט את סכר דגניה", הם מסבירים.

שר החקלאות נאחז השבוע בפתיחת הסכר בדגניה כדי לחדש את מאבקו על המשאבה הרביעית עם האוצר: לדבריו, אילו קיבלו ראשי האוצר את דרישתו להתקנת משאבה נוספת למוביל הארצי, אפשר היה למנוע את פתיחת הסכר, ובכך למנוע בזבוז של כ־50 מיליון דולר.

נתון מספרי המעורר תמיהה: על־פי הערכה של חברת "מקורות", יהיה צורך להזרים לירדן רק 30 מיליון מ"ק מים. מחיר המים האלה לחקלאי הוא 12 סנט למ"ק – כלומר כ־3.6 מיליוני דולר. לא בדיוק סכום קטן, אבל רחוק מ־50 מיליון דולר.

בירור קצר עם שר החקלאות העלה, כי בדבריו התייחס לאפשרות שיוזרמו אל הירדן 70 מיליון מ"ק מים. זו אפשרות קיימת – אם גם בחודש מרס תהיה כמות הגשמים פי שלושה מהממוצע, כפי שהיתה בפברואר. הסכום שנקב, 50 מיליון דולר, הוא לדבריו ההפסד למשק הלאומי, ולא מחיר המים, בהתחשב שלפיו מכל מטר מעוקב מים מייצרת החקלאות תוצרת בשווי של 70 סנט, בעוד הגורם המגביל את מכסות הייצור החקלאי הוא הקצבת המים, שקוצצה לפני שנתיים ב־10 אחוזים. מבהיר נחמקין: "אנחנו מקצים מים במשורה, בעיקר בדרום, ושם אפשר לגדל יותר – אך אני לא נותן מים, כי אין".

ניסיונו של שר החקלאות להציג את אובדן המים במונחים של תוצרת חקלאית ותמורה כספית הוא לגיטימי, אך גורם לעיוות בהבנת הבעיה. המשאבה הרביעית דרושה ראשית כל כדי להבטיח את אמינותה של מערכת הספקת המים – לא כדי למנוע את פתיחת הסכר בדגניה. הרווח העיקרי שבשאיבת מים אל המוביל בחורף הוא בשיקום מאגר מי התהום בחוף, שבארותיו מומלחים הולכים בשל שאיבת יתר – לא במתן הקצאות מים להגדלת שטחי כותנה.

הטור שלי / נתן דונביץ

לצבא יש גם אמא

מי שטוען כי לכל חייל יש אבא – שר הביטחון או הרמטכ"ל – כדאי לו לחשוב על כך שיש גם אמא. האמא קובעת, לעתים, יותר מנושאי המשרות הבכירות. בפרשת החלפתם של שבויי לבנון תמורת מחבלים ספסים, בהמוניהם, היה לאמא אחת תפקיד מרכזי. היא תבעה, השכם והערב, החזרת בנה לארץ, בכל מחיר. בסופו של דבר, שולם מחיר מטורף את תוצאותיו סובלים ישראלים אחרים עד היום. גם היום. האם פעלה כאם, כפי שאתה מצפה מאמא לזעוק ולתבוע. הבעיה היא שנענו לה, למרות חוסר ההיגיון שבהיענות.

המדינות השכנות כבר למדו, ממלחמת יום־הכיפורים ואילך, כי תמורת שבויים ישראלים אפשר לתבוע מחירים אסטרונומיים. צריך רק לדעת ולהחזיק בשבויים, בבני־ערובה, וככל שתאריך שהותם של השבויים בידיהם, יגדל המחיר.

שיקולים צבאיים, מדיניים וגם הומאניים, שובשו בשל הלחצים הללו. מכיון שכך, נוצרו גם קבוצות של אמהות נגד מבצע צבאי, ובעדו. ועתה – בעד חיילים שנהגו בשטחים כחזירים מובהקים, והמיטו קלון.

ישראל אינה נלחמת מעבר לאוקיינוס, או מעבר לים. היא נלחמת תמיד ליד הבית ובתוכו. הכל אינטימי. בקיבוץ, או במושבה, או בשכונה בעיר ובעיירה, יודעים כמעט תמיד "מה הולך בחזית". לפני שנים היה גם נהוג שקצינים בכירים באו למשק זה או אחר ודיווחו על מהלכים או הבנות. שלא לדבר על קצינים בכירים שהם בני המשק, או גרים בו.

זכותה של כל אמא, וגם חובתה, להגן על בנה מפגיעת אויב או מדין הצבא. זה הילד שלה, והיא אמא. נקודה. אבל, כאשר ההגנה הזאת לובשת ממדים החורגים מכל פרופורציה, ניתן משקל גם לדבריה של אם המגינה על בנה שרצח שבויים.

אין לי שום כוונה להיות פסיכולוג־בפרוטה ולעסוק בסוגיה: מה חלקה של דמות־האם בהתנהגותו החריגה של הבן? נניח זאת לפסיכולוגים ולמומחים. וגם אלה חלוקים בדעותיהם. אבל, עובדה היא שיש כאלה המכים, כמו בבולמוס, הרבה מעבר למה שהיה עליהם להכות, מתוקף התפקיד או הפקודה. כפי שיש חיילים הרועדים מפחד, כאשר עליהם להפעיל את אלתם, להגנה מפני מטר אבנים.

לא על הנפש אני כותב כאן היום, אלא על המעורבות הגדולה. המעורבות הזאת שיבשה החלטות הגיוניות ומדיניות מאופקות. אמא זכתה בשלה, ואחרים, כאמור, שילמו את המחיר.

אם נעתיק את העיסוק בסוגיה זו מתחום הפעילות המבצעית אל עולמות אחרים, נמצא את אותה תמונה עצמה. איננו משווה חייל שסרח לפושע שרצח, אנס, שדד, או חיבל, למען טובתו שלו. אבל בבתי־המשפט, לאחר שהשופט קרא את גזר־הדין, מתפרצת אמהות, בדמעותיה, מבקשת לקרוע לגזרים את השופטים ואת התביעה, מחרפת ומגדפת וגם מורטת שיער. "מה עשיתם לילד שלי!" הן זועקות. לעולם לא "מה עשה הילד שלי לקרבנותיו". עדי־ראייה סופקים כפיים. מנידים ראשם. לעתים נקוות דמעות בעיניהם. ראיא אם בשעתה הקשה. לוקחים לה את הילד, בן העשרים או השלושים. לכלא, לתקופה ממושכת. ברגע כזה, הכל מבקשים לנחמה, להרגיעה. אך בסתר ליבם מתקשים להבין אותה, על מחאותיה וצעקותיה. "הילד", בסופו של דבר, פגע בבני־אדם אחרים.

לא רק לאמא תפקיד בדרמה האנושית. באינטימיות הזאת, של חברה במדינה קטנה, גם לאבא תפקיד. אף כי לעתים יותר רחוקות. בתביעות החוזרות ונשנות של משפחות לגרז את החזרת בניהן השבויים, היו אמהות שדיברו, ואבות שהזילו דמעות, וטמנו ראשם בידיהם.

לאחר ליל הגלשונים, בגליל, יצא אביו של הש"ג למסע פעיל להגנת בנו. חדר לבסיס צבאי מרכזי והראה כיצד הוא נכנס ללשכת האלוף, בלי שמישהו ימנע זאת ממנו. וזאת, לאחר המחדל הגדול של ליל הגלשונים, ולאחר שמפקדות ויחידות התחרו להדק את השמירה ואת סידורי הביטחון. האב שם את צה"ל ללעג. כיצד הגיב הצבא? הוא מביא את הבן לבית־הדין הצבאי, כשהוא נתון באזיקים. כמו היה מחבל, רוצח, שודד, או אנס. עם הקצין עשו עסקה. עם החייל יחמירו. מה שיגזור בית־הדין הוא, כמובן, סיפור לעצמו. למען העם והתקשורת, משפילים את מי שפעל כפתרון. להתריע את חולת.

וכל זה קורה, להזכירכם, בשנה שישראל מתכוננת לחגוג ארבעים שנה לעצמאותה. ה"חגיגה" האמיתית, נראה, לא תוכננה מראש. הספונטניות המופרזות, חוגגת.

כסאה בבריטניה

אלימות, חיספוס וכסאה הם גם מנת חלקם של האנגלים. החברה שהיתה ידועה בנימוסים מופלגים, נסחפה בזרמים השוטפים את העולם כולו. לא עוד הנימוס האנגלי שהיה למופת בעולם כולו. עתה, נשמעים בבריטניה קולות רמים למען השיבה אל הערכים היפים.

הכל החל בכך שכומר בעיר־שדה, איאן גרגורי, קרא בכנסייה שלו לחזור אל הנימוסים הארוכות של פעם. כמרים נושאים הרבה דרשות, וזו אמונתם ושליחותם. אבל, הדרשה הזאת נפלה, מיד, על אוזניים קשובות. תחילה דיווח עליה עתון מקומי. אחר כך, הגיעו ידיעות השדור של רשתות הטלוויזיה והרדיו. תוך זמן קצר כמעט היה הכומר גרגורי למסל לאומי. הוא הוצף מבול מכתבים וקריאות טלפון, ואחרים רבים הציעו לו את עזרתם. הכומר עצמו הוכה בתדהמה. לא ידע ולא האמין שדרשה רגילה, ביום א' בכנסייה, תזכה להדים כאלה. כאשר הבחינה ראש הממשלה בתגובה הסוחפת, הצטרפה ויצאה בקריאה אל העם הבריטי לשוב אל הערכים המסורתיים של הגינות, יושר ואדיבות.

עתה, עומד הכומר גרגורי בראש אגודה למען חברה אדיבה. בריטים רבים הצטרפו. והוא קיבל מכתבי תמיכה וסולידריות גם ממדינות רחוקות, לרבות ארצות־הברית. בבתי־ספר נוספים מלמדים עתה את ילדי כתה א' לומר "תודה" ו"בבקשה", יותר מבעבר. כמו פעם. הם גם מלמדים את הילדים לכבד את הוריהם, לא לפגוע בבעלי־חיים ולא לדחוף ולגדף. אינני יודע כמה זמן יעמוד בכך, אך אומרים כי מה שלמדת בילדותך חוזר אליך בבגרותך.

הכומר גרגורי אינו רק מטיף בעלמא. הוא מביא נתונים. טוען כי *לפי החומר שבידו, 43 אחוזים* מכלל תאונות הדרכים היו נמנעים אילו כיבדו נהגים את זכויות הזולת. ואם כך, היו מיטות רבות בבתי־החולים מתרוקנות. והכל, הוא אומר, משום שבריטים רבים למדו מבני־אדם ברחבי העולם לדחוף את הזולת הצידה, כאשר זה מפריע לך.

חומר למחשבה.

בדין ובצדק / צבי הראל

קו ההגנה של הש"ג

כבר בשלבים הראשונים של משפטו של טוראי רון אלמוג, ששימש ש"ג ב"ליל הגלשונים" בצפון הארץ, ניתן ללמוד על קו ההגנה שלו. כזכור מואשם אלמוג בבית הדין הצבאי של פיקוד צפון בשתי עבירות: נטישת משמרת והתנהגות מחפירה בקשר לפעולת צבאית. לטענת התובע, עו"ד אורי שוהם, התנהגותו המחפירה התבטאה בכך, כי כאשר נורתה לעברו אש ונזרק רימון הוא רץ לתוך המחנה ויצא במנוסה מבעה, וזאת מבלי שירה ירייה אחת מנשקו. (העונש המרבי על שתי העבירות האלה הוא 15 שנה).

הסניגור עו"ד אברהם אורן טען כבר בשלב הקראת כתב האישום, כי הנאשם נקלע לנסיבות מיוחדות. בגלל מחדלים חמורים של הדרגים מעליו אשר הפקירו אותו לבד, בלתי מוכן מול אויב שהגיע לפתע מהחושך, זרק רימון וירה לעברו בנשק אוטומטי. עוד טען הסניגור, כי הנאשם היה הש"ג היחיד במחנה, אף כי לפי הוראות הפיקוד היה צריך להיות מוצב ש"ג נוסף. וכן כיתת כוננות ופטרול מחנה. כמכן, הוסיף הסניגור, לא ניתנה לרוב חיילי המחנה, לרבות הנאשם שהיה בתפקיד, התרעה, אף על פי שזו נתקבלה 45 דקות לפני כן. (הקמב"ץ, סרן עופר בן אליעזר, שקיבל את ההתרעה ולא הודיע את שאר החיילים, הורשע באחרונה באותה פרשה בעבירה של התרשלות, ונידון למאסר על תנאי ולהורדת לדרגת סגן משנה ואולץ לעזוב את צה"ל).

רון אלמוג: נסיבות מיוחדות

עו"ד אורן טען עוד, כי אותן נסיבות מיוחדות נתנו לנאשם צורך וצידוק ("הגנת צורך") לא להקריב את חייו. בהקשר זה ציטט הסניגור סעיף בחוק השיפוט הצבאי, שנותן לחייל צידוק לפטור מאחריות פלילית מהסוג הזה.

בישיבה האחרונה שנערכה בשבוע שעבר העיד מטעם התביעה קצין בחוק בדרגת תת־אלוף, שבדק פרשה זו. הוא העיד שהנאשם לא פעל לפי הנורמות של צה"ל כאשר ברח מהמערכה. עם זאת, בחקירה הנגדית, בתשובה לשאלת הסניגור, אישר הקצין הבכיר כי בעבר היו מקרים שקצינים ברחו מהמערכה כאשר סברו שנשקפת להם סכנת חיים והם לא הועמדו לדין פלילי.

על מצבו הנפשי של טוראי אלמוג העיד הנאשם בעצמו. לדבריו, "איבד את עשתונותיו ונכנס להלם". נושא מצבו הנפשי של הנאשם בעת האירוע יתברר וילובן בהמשך המשפט. עו"ד אורן הודיע, כי מטעם ההגנה יעיד פסיכיאטר שיתמוך בגרסת הנאשם. גם לתובע איפשר בית הדין הצבאי להביא חוות־דעת פסיכיאטרית נגדית.

סוכן מדיח: לא בכל מחיר

קלוד מרואני עבד בעבר כפקיד קבלה במלון מרינה בתל־אביב. כשנפל חשד בין הממונים על הביטחון במלון כי הוא משכיר חדרים לאורחים ואת הכסף נוטל לכיסו הפרטי, שכר קצין הביטחון של המלון שני חוקרים פרטיים, שהטמינו לו מלכודת. שני האורחים המדומים היו סיכי יצחק והגברת סימון לוי. האירוע היום התרחש באפריל 1985. סיכי יצחק התקשר לנאשם והפציר בו שייתן לו הנחה והבגד זה שהותו במלון תהיה לזמן קצר ביותר. משלא נענה פקיד הקבלה, העלה החוקר המוסווה הצעה אחרת: השכרת חדר "משומש". לאמור: חדר שפונה וטרם הוכשר לקליטת אורחים כחדש. הנאשם הסכים לאפשר זאת תמורת 25 ש"ח – במקום המחיר הרגיל, 41 ש"ח. הזוג קיבל מפתח לחדר (השטרות סומנו וצולמו על־ידי קצין הביטחון של המלון).

מתברר כי קצין הביטחון גם צותת לטלפון של פקיד הקבלה. מהשיחות המוקלטות עולה, כי הנאשם סירב עשר פעמים להפצרותיו של החוקר הפרטי. כאשר החוקר אמר לו כי הוא יודע כי פקיד קבלה אחר עושה זאת, השיב לו הנאשם: "אם הוא (הפקיד האחר – צ"ה) לוקח סיכון, שייקח. אני לא רוצה לקחת סיכון".

לבסוף, כאמור, הסכים הנאשם להעמיד לחוקר הפרטי המוסווה את החדר ה"משומש". כיוון שכך, הועמד הנאשם לדין בעבירה של גניבה ממעביד.

לפני שלושה שבועות זוכה הנאשם מחמת הספק על־ידי שופטת בית משפט השלום בתל־אביב הדסה אחיטוב. השופטת אימצה את טיעוניו של הסניגור עו"ד זאב ליאונד, שטען כי התביעה לא הוכיחה מעבר לכל ספק כי הנאשם התכוון לגנוב את הכסף לצמיתות. מתברר כי הנאשם החזיק את הכסף במשך שלושה ימים במעטפה בכיסו. גרסתו של הנאשם היתה, כי הוא לא דיווח על כך לאיש מאנשי המלון, משום שבאותם שלושה ימים שהה מחוץ למלון ולכן גם לא הספיק לקבל הוראה מהממונים עליו מה לעשות בכסף. לדבריו, הרי המדובר היה במקרה מיוחד – חדר "משומש". הנאשם החזיר את הכסף רק כאשר קצין הביטחון של המלון פנה אליו לאחר שלושה ימים. עם זאת, ראוי לציין כי הנאשם לא רשם את האורחים המוסווים בכרטיס או בכל דרך אחרת כנדרש בבתי מלון.

זיכויו של הנאשם, שעורר ביקורת לא מעטה על השופטת מצד התביעה, הוא פן אחד של הפרשה. הפן השני הוא שאלה עקרונית שלובנה במשפט: האם יש לסוכן מדיח גבולות ארומים? עד כמה הוא יכול להשתמש בפיתיונות שהוא טומן כדי להפיל חשוד?

השופטת אחיטוב קובעת, כי היה לחץ עז על הנאשם לפעול כפי שפעל. השופטת מאזכרת בהכרעת־הדין המוכה פסקי־דין של בית המשפט העליון שבהם נמתחה ביקורת על סוכנים מדיחים שהרחיקו לכת בפעולתם. כך, למשל, ציטטה השופטת דברים שכתב שופט בית המשפט העליון מנחם אלון: "הרצון העז של שוטר המוסווה למצוא ראיות לתיאוריה שהאמין בה כיבוד עבריינותו של הנאשם, הביאו להפעלת לחץ בלתי פוסק כדי שהנאשם יעשה מה שעשה". או דברים שכתבה השופטת מרים בן־פורת באותו נושא: "יש להבדיל היטב בין התנהגות מביאה לגילוי עבריינים לבין נקיטת אמצעי פיתוי הורסת. עד שקשה לעתים לדעת אם בהיעדר אותם אמצעים פסולים היתה העבירה מתבצעת".

הבנק זה אני

ויליאם זבידה כיהן במשך שנים כמנהל סניף בנק לאומי בשכונת רחביה בירושלים. לטענת הנהלת בנק לאומי, נתגלו ליקויים ותקלות חמורים בעבודתו: חריגה מסמכות, פעולות בניגוד לנהלים, הפרת הוראות וסירוב לשתף פעולה עם הנהלת הבנק. זבידה הכחיש האשמות אלה וטען כי עבודתו היתה תקינה ויעילה.

באוקטובר האחרון שלח מנכ"ל בל"ל בינו צדיק מכתב לזבידה ובו הודיע לו על העברתו לתפקיד אחר: משנה למנהל הסניף הראשי בל"ל בירושלים. זבידה סירב לעבור לתפקידו החדש ואף שלח מכתב לעובדי בל"ל, להסברת עמדתו. הנהלת בל"ל מינתה מנהל חדש בסניף רחביה, וזבידה שנהג כאילו "הבנק זה אני", סירב למלא אחרי הוראות הנהלת הבנק. הנהלת הבנק נזפה בו פעמיים במהלך חודש נובמבר האחרון. ב־17 בנובמבר האחרון קיבל זבידה מכתב מהנהלת בל"ל ובו הודעה על השעייתו מעבודתו ודרישה לפטרו. למרות זאת המשיך לעבוד כמנהל סניף רחביה, ולטענת הבנק גרם לסכסוכים עם הנהלת הבנק.

יום לאחר מכתב ההשעיה פנה זבידה לבית הדין האזורי לעבודה וביקש לבטל את השעייתו ובוזות פיטוריו. ב־2.11.87, בשעה עשר בלילה, פנה בית הדין לשופט תורן זה אסר, בצו זמני, ללא נוכחות פרקליטו של זבידה, את כניסתו לסניף רחביה או לכל סניף אחר של בל"ל למעט סניף אחד שבו יורשה לנהל את חשבונותיו האישיים. הבנק, באמצעות פרקליטו עו"ד נחום פיינברג, טען כי זבידה פגע בניהול הסניף וסירב למסור מסמכים מסווגים הקשורים בעבודתו. (נכון לעכשיו, תלויה ועומדת תביעתו בבית הדין לבטל את השעייתו).

באמצעות פרקליטו עו"ד יעקב רובין, עירער זבידה על הצו לבית הדין הארצי לעבודה. בית הדין, ברוב דעות, דחה את ערעורו ובמאזן השיקולים קבע כי בנק אינו יכול לנהל את עסקיו באופן תקין כאשר שני אנשים מתיימרים לקבל החלטות ניהול. הדבר פוגע הן בבנק והן בציבור הלקוחות. עם זאת, מתח בית הדין הארצי ביקורת על הערכאה הראשונה שקיימה את הדיון בשעה עשר בלילה, כאשר בדיון זה נעדר פרקליטו של זבידה שקיבל הודעה על הדיון בזמן לא סביר. בית הדין קבע כי קיום דיון בשעות הלילה הוא חריג ותחוץ רק במקרים של פיקוח נפש וסכנה שעלול לגרום נזק כבד לציבור גדול של עובדים, ולפיכך סביר היה לדחות את הדיון ליום הבא.

אתה מקבל הסברים במקום לקוחות?

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.
דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

שיטת ה"סמוך" — כך הם מטפלים

מאת זאב יפת

א. משרד האוצר

בדרישות התשלום לקנס ששולח מס הכנסה, נקוב המועד האחרון לתשלום הקנס. פיגור בתשלום פירושו הגדלת הקנס. דרישות התשלום אינן מחותמות בחותמת הדואר. לא פעם הן מגיעות לנישום לאחר תום מועד התשלום.

כך גם קרה לאזרח הירושלמי אורי יונג. הודעת שלטונות המס הגיעה אליו לאחר שפג מועד התשלום הנקוב בדרישה. בהיעדר חותמת הדואר על המעטפה, לא יכול היה להוכיח כי מס הכנסה הוא שהתרשל במשלוח ההודעה בזמן, וממילא אין להענישו בהגדלת סכום הקנס. יונג פנה בתלונה בעניין זה לנציבות תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה.

הנציבות ביקשה את תלונתו השיבה למתלונן, כי פנתה ליועץ המשפטי של משרד התקשורת והלה אישר, שאכן רשות הדואר אינה יכולה לעמוד בהחתמת הכמויות הגדולות של דברי הדואר הנשלחים על־ידי אגף מס הכנסה. לכן הודעות נשלחות ללא חותמת הדואר. נציבות תלונות הציבור ציינה: "לדברי סגן הנציב, אנשי משרדי השומה מגלים הבנה והתחשבות במקרים שהטענה היא שהדרישות הגיעו באיחור, או לאחר התאריך לתשלום, ואז הם נותנים ארכה נוספת או אפילו מבטלים הקנס".

במלים אחרות, "סמוך עלינו" אומרים אנשי מס הכנסה לנציב קבילות הציבור, והלה מאמץ את בקשתם: כשאזרחים יתחננו לפניו להאריך את מועד התשלום, נשתדל להיעתר.

הגוף שתפקידו להגן על האזרחים מסכים, ובכך אף מנציח מצב שבו מופקר האזרח לשרירות לבם של פקידי המס. האם באמת כל אנשי משרדי השומה מגלים הבנה ומתחשבים באזרח? והרי במתלונן עצמו לא התחשבו, אף שקיבל את דרישת התשלום לאחר מועדה.

יותר מכך, נציבות קבילות הציבור מאמצת את הודעתו של היועץ המשפטי של משרד התקשורת, המאשר כי הודעות מס הכנסה נשלחות ללא חותמת דואר. מדוע זה צריך להיות כך? באיזו מדינה מתוקנת בעולם שולח מס הכנסה הודעות ללא תאריך? בפני מס ההכנסה הברירה למען העסקתם של עובדי דואר מיוחדים, שיחתימו את מכתביו, או לפזר בצורה נכונה יותר את משלוח ההודעות על פני כל השנה, או לצמצם את מספר המשלוחים, ובלבד שהציבור הרחב לא יופקר לחסדי פקידים הפועלים בשיטת ה"סמוך".

ב. כלבו שלום.

השיטה פועלת, למרבה הצער, לא רק במגזר הציבורי אלא גם בעסקים פרטיים. הפעם מדובר בכלבו שלום.

לא מכבר התחלפה הנהלת הכלבו. ההנהלה החדשה פתחה במבצעי שיווק אגרסיביים, לרבות מבצעים מיוחדים. ההנהלה משתדלת למשוך כמה שיותר קונים פוטנציאליים לכלבו. עד כאן הכל כשורה, אבל יש להניח שכלל הברזל "הלקוח תמיד צודק" מוכר להנהלה. למרבה הפלא, לא כך קורה בשטח.

ביום שישי 5 בפברואר פורסמה מודעה על פני עמוד שלם ב"העיר", שבה הוזמן הציבור לבקר בכלבו. כותרת המודעה זעקה: "חיסול השכבות במחלקת הרהיטים – עד 50% הנחה ויותר". כותרת המשנה בישרה שהמכירה תחול "במוצאי שבת ובמשך ארבעה ימים בלבד".

במוצאי שבת, מיד עם פתיחת שערי הכלבו, הגיעו אליו במענה לאותה מודעה שני בני־זוג הכודר במערכת ישיבה, שהוצעה למכירה לפי המודעה בסכום של 950 ש"ח במקום 3615 ש"ח. להפתעתם הודיעו להם המוכרים, שהמערכת נמכרה עוד ביום שישי. בינתיים הגיעו לכלבו קונים נוספים, שרצו לרכוש מערכות ריהוט שונות במחירי מציאה, כפי שצוין במודעה. גם להם נאמר כי המערכות נמכרו עוד ביום שישי. זאת, כאשר על־פי המודעה היו אמורים אנשי הכלבו להתחיל במכירת הפריטים במוצאי שבת.

הקונים נותרו מופתעים ונרגזים. אחדים סברו שהרהיטים נמכרו לפרוטקציונרים, אחרים היו משוכנעים כי הנהלת הכלבו זימנה אותם לכאן בעילה לא הוגנת, מתוך הנחה שאם יגיעו לכלבו בודאי לא ייצאו בידיים ריקות. יש להניח שהדבר האחרון שהנהלת הכלבו רוצה בו הוא קונים החשים עצמם מרומים.

ביקשתי הסבר מדוד רוכס, איש ההנהלה. רוכס מסביר, כי באותו יום ששי פירסם הכלבו מודעות גדולות בשני עיתונים. הוא אישית נוהג לטפל בפרסום אך האויל חוש ברע, לא עיין בהגהות המודעה שפורסמה ב"העיר". לכן, מודעה זו הופיעה עם כותרת המשנה שהבריזה כי המכירה תחול במוצאי שבת. בעיתון השני כותרת משנה זו נמחקה. לדבריו, לא היה כל היגיון לעצור את המכירה עד מוצאי שבת, שכן בעקבות אחת משתי המודעות הגיעו למקום קונים רבים עוד ביום שישי. רוכס הוסיף כי סגנית המנהל הסבירה למתלוננים שהמערכות במחיר מיוחד נמכרו עוד ביום שישי ומשום כך עליהם למצוא מערכות אחרות – "ואנו נשתדל ללכת לקראתכם".

רוכס חזר וציין: "אם יקנו מערכות אחרות, נשתדל לתת להם מחיר נמוך מהמחיר שאנו מציעים לקונים אחרים". כלומר, ההנהלה תעשה חסד עם הקונים שהוטעו שלא באשמתם ותיתן להם הנחה כלשהי. ובעצם יש לסמוך על ההנהלה שאינה חייבת דבר, שתעניק רוחב לב.

פרופ' סיני דויטש, איש הפקולטה למשפטים והיועץ המשפטי של הרשות להגנת הצרכן, אומר שלמתלוננים עילה טובה לפנות בתביעת פיצויים לבית המשפט לתביעות קטנות. הסעיף הרלוונטי לעניין זה שישמש בסיס לתביעה הוא סעיף 31 לחוק הגנת הצרכן, המדבר על הטעיה בפרסום. הנזק הכספי שנגרם למתלוננים הוא בין המחיר המלא של המערכת לבין מחיר ההנחה. "בסעיף 31 יש כיסוי בדיוק לדברים שאירעו במקרה זה", אומר פרופ' דויטש. יש להניח שהנהלת הכלבו מתמצאת היטב בסעיפי החוק להגנת הצרכן. לא ברור איפוא מדוע עסק פרטי המעוניין לשמור על מוניטין טובים מנסה לעבוד בשיטת ה"סמוך".

קיבוץ 88 / אלי אלעד

להזדקן ולהאריך חיים

תוחלת החיים הגבוהה ביותר בעולם נמצאה בראשית שנות השמונים בקרב חברי קיבוצים: 77 שנה, בהשוואה לממוצע תוחלת חיים של 74 שנה בכלל אוכלוסיית ישראל ו־76 שנה במדינות כמו איסלנד ונורווגיה.

הסוציולוג הד"ר אורי לויתן מאוניברסיטת חיפה, שערך את המחקר עם אחרים, משער כי ניתן ליישם כמה ממרכיבי איכות החיים בקיבוץ התורמים לתוחלת החיים הגבוהה, על החברה כולה. בין מרכיבים אלו צוין, כי במסגרת הקיבוצית אין מעברים חדים בין העובד לפנסיונר, מכיוון שהפרישה מהעבודה היא הדרגתית. אין הינתקות מהמערכת החברתית גם בפעילות הציבורית והחברתית. אין שינויים חדים במגורים, ביחסים החברתיים וברמת החיים. גם גורמי סיכון לקשישים דוגמת אלימות, אינם רווחים בקיבוץ.

במהלך יום עיון שנערך באחרונה באוניברסיטת חיפה על־ידי המכון לחקר הקיבוץ והרעיון השיתופי באוניברסיטה והמרכז האוניברסיטאי הקיבוצי של בית התנועה הקיבוצית, ציינו כמה מהמרצים את גיל העמידה כמעצב את אופי ההזדקנות. תקופת חיים ארוכה זו, הנמשכת בין תום ההתבגרות לזיקנה, קשה מאוד להגדרה ולאפיון. היא נחקרה אך מעט, ולרוב – ביחס לזיקנה.

והואיל והעבודה נתפסת כערך חשוב ביותר בקיבוץ, אין בו מודעות לפיתוח חלופות לעבודה, דוגמת תחביבים, חלופות שחשיבותן רבה לעת זיקנה. עם זאת מאפשר הקיבוץ לאדם להחליף עיסוק בגיל מאוחר מבלי לסכן את פרנסת המשפחה, או לעסוק בצד עבודתו בפעילות ציבורית או חברתית, כדי למצות את יכולתו ואישיותו.

אחת הסיבות העיקריות להדים הרבים ולזעזוע שנגרם ברחבי התנועה הקיבוצית, ובעיקר בשכבת הגיל המבוגרת יותר שלה, בעקבות התפוררות הקיבוץ הוותיק בית־אורן, היה מצב אי־הוודאות שבו מצאה את עצמה אוכלוסיית הוותיקים בבית אורן. קבוצת חברים זו שחלק ממנה עבר לקיבוצים אחרים ולחלק נמצאו פתרונות שונים. בצד אלה הממשיכים בבית אורן, מצאה את עצמה בפני שוקת שבורה בימי זיקנתה. אנשי הקיבוץ וראשי התק"ם הצליחו לגייס רק משפחות מעטות מקרב קיבוצים אחרים לעזרת בית אורן. הזיווג המוצע עתה לקיבוץ הוא בקליטת גרעין של חברי קיבוצים לשעבר בראשות קבוצה של עוזבי קיבוץ גונן, הנקראת "שיאון", שגיבשה תפיסה יהודית לחיי־קיבוץ ומבקשת ליישמה בבית אורן. המגעים בעניין זה מצויים בשלב מתקדם.

רביבים: גורלו של הצריף הישן

בקיבוץ רביבים ששמו נקשר לראשית ההתיישבות היהודית בנגב ואשר אף החל בצעדים מעשיים לשימור הטירה הישנה ששימשה לו חצר ומגן בשנותיו הראשונות, נערכה לא מכבר שיחה על ייעודו של הצריף ששימש חדר אוכל לאנשי רביבים עד 1960. מאז עברו בצריף דיירים שונים, ואף שנעשו בו שינויים מועטים, הוא נותר עזוב ועלוב. במהלך השיחה הובעו דעות אחרות.

אלה מבין החברים שצידדו בדעה להשאיר את הצריף במקומו, עמדו על היותו חלק משורשי הקיבוץ. אפשר להנציח שורשים בתצלומים או בסיפורים ואפשר גם במבנה מרכזי בתוך היישוב. ההיסטוריה של היישוב אינה מסתיימת בנקודה הישנה. כבודה במקומה מונח. אולם מאז 1948 נפתח במקומו הנוכחי של הקיבוץ פרק חדש הראוי גם הוא להנצחה.

יש מקום להפוך את הצריף למוזיאון תולדות הנקודה, שיכיל דגמים מוקטנים של כל המבנים החשובים שנהרסו במשך השנים. אולי יהיה זה פרויקט מרכזי לשנת ה־50 המתקרבת לרביבים.

קבוצה אחרת של חברים צידדה בהעברת הצריף הישן ממקומו, או בהריסתו. בעלי דעה זו אמרו שאין להם סנטימנטים לצריף, בוודאי לא בצורתו כיום. הצריף תופס שטח באזור מרכזי "יקר". שעליו מתוכננים לקום מבנים ציבוריים חשובים, ובינתיים הוא מהווה מפגע אסתטי. כל שימור ושחזור יצריך השקעה כספית גדולה, שספק אם יימצאו לה מקורות מימון בעת הקרובה.

להצעה זו היו שתי וואריאציות: האחת שאפשרה להרוס את הצריף או למכור אותו. השנייה – להעבירו למצפה, שם היה בשעתו מבנה זהה. המצפה הוא המוזיאון של רביבים, ומן הראוי לרכז בו את כל המבנים התכנים של היישוב, גם אם כיום, באופן מקרי, השחזור מסתיים במלחמת השחרור.

מעגן מיכאל: מכתב מנורווגיה

ב"א הוא בן מעגן מיכאל שעזב את קיבוצו וחי כיום בנורווגיה הרחוקה. מעגן מיכאל, הנמנה עם הקיבוצים הוותיקים של התק"ם, הן חברתית הן כלכלית, פועל לקיים קשר עם בניו באשר הם. ופה ושם היו גם פירות טובים לשמירת קשר זה הבנים חוזר הביתה אחרי שנים. את הקשר מקיימים גם במשלוח קבוע של עלון המשק לכל קצווי תבל. ואכן בתשובה לרשימה שכתב חבר המשק ד"ש באחד העלונים האחרונים, שיגר ב"א את מכתבו, שיובא להלן.

כותב ב"א: "מעשי ומעללי לא חשובים כרגע לענייננו, אבל כבן עזוב, מתגעגע, מנותק או תהיה ההגדרה אשר תהיה, רציתי להביא כמה דעות ומחשבות (...) אני לא חושב שצריך להסביר לבן (קיבוץ) את יתרונות הקיבוץ על פני צורת חיים אחרת. את זה הוא צריך לגלות בעצמו. העניין הוא לא יתרונות וחסרונות (...) ההחלטה מהו חיסרון ומהו יתרון היא אישית ומשתנה מפרט לפרט.

"השיטה הטובה ביותר לגלות אם חיי הקיבוץ הם לרוחך או לא, היא לעזוב או להתנתק לתקופה ארוכה מספיק, כדי שתוכל לגבש דעה על־ידי היכרות עם צורת חיים אחרת ולהחליט אם אותם יתרונות שכולם מדברים עליהם הם באמת יתרונות. האם אתה לא מעדיף יתרונות אחרים במקום אחר. בדרך כלל בן קיבוץ שמחליט לא לחזור הביתה עושה זאת לא משום שלא טוב לו בקיבוץ, אלא מפני שטוב לו יותר במקום אחר.

"הנטישה ההמונית שקיימת היום היא יותר עניין של אופנה, ואופנה חשובה. בן שאינו עוזב את הקיבוץ לתקופה מסוימת יכול להיות הקיבוצניק המשובח ביותר, אבל הוא לעולם לא יידע *אישה הוא זה*. אף פעם לא יהיה לו בסיס להשוואות, ומאוחר יותר הוא יהיה הראשון שיקום ויבקש שנה־שנתיים חופש ויטיל את האשמה על משבר גיל הארבעים ושלוש וחצי. וכל זאת כדי לגלות שלמעשה הקיבוץ הוא המקום שבו הוא רוצה לחיות. לאחר כל זאת צריך לראות בעזיבה של *בני משק תופעה ששכרה בצדה.*

"העובדות מצביעות שיש בני קיבוצים שעוזבים ולא חוזרים, וזאת תופעה שלא תיפסק גם עם המקשרים המוכשרים ביותר. תפקיד הקיבוץ הוא להבהיר לבן שהוא רצוי, ולעזור לו להבין שבקיבוץ אפשרויות שלא קיימות בשום מקום אחר. בהחלט אסור לנסות למנוע עזיבה, אלא להיפך, צריך לעודד צעירים שמעוניינים לבחון את דרכם בצורה רצינית, על־ידי התנסות ממשית ולא חטופה בחיים אחרים. בעיית אי מילוי החובות המוסריות כלפי הקיבוץ היא תופעה שונה, וצריך להפריד אותה מתופעת העזיבה ולטפל בה בצורה יסודית, שתשליך על חזרת או אי חזרת הבנים הביתה אחרי תקופת ההינתקות".

היתרון הייחודי לנוסעים לחו"ל.

נוסע לחו"ל
שמור
על מכוניתך
וחסוך
כסף
ודאגות

CAR-INN

לראשונה בישראל, יכולים בעלי רכב הנוסעים לחו"ל להנות משרות חדשני המאפשר להם לנסוע במכוניתם ולטוס בראש שקט, בידיעה שהמכונית שמורה ומוגנת מפני נזקים.

★ איחסון מכוניתך במגרש מקורה ובטוח מפני פריצות וגניבות.
★ הסעה ממשרדינו למטוס בלימוזין אמריקאי וחזרה.
★ ביטוח מקיף המאפשר לך "להקפיא" את הביטוח שלך ולחסוך כסף.
★ אחזקה שוטפת של מכוניתך.
★ שרות 24 שעות ביממה — הלימוזין תמתין לך בכל שעה משעות הלילה.

CAR-INN שרות בלעדי
מקבוצת שווקים חדשים, החברה לפיתוח שווקים בע"מ
נוסע לחו"ל-צלצל 03-9330833
או פנה לסוכן הנסיעות שלך.

החדשנית של פורד: בנאטון בי־188

מכונית בנאטון־פורד בי־188 היא מכונית חדשה לגמרי. עקרונות העיצוב נקבעו על־פי שני גורמים: המעבר ממנוע טורבו למנוע אטמוספירי ושינוי התקנות הדורש עתה כי רגלי הנהג יהיו מונחות מאחורי גוף הסרן הקדמי של המכונית. "פירוש הדבר הוא מכונית שונה לחלוטין בצורתה", אומרת רורי בירן, העומדת בראש צוות התכנון.

לפני 25 שנה השתמש לוצ'אנו בנאטון באופניים כדי להביא את האפודות הסרוגות בידי אחותו ללקוחות בעיירת מולדתם ובסביבותיה בצפון איטליה. כיום משתמש בנאטון בעסקי תחרויות הגראנד פרי המהירים כדי לקדם חברת סריגים בעלת מחזור שנתי של למעלה מ־1000 מיליון דולר. מעורבותו במירוץ מכוניות תחרות כרוכה מהאופי בין־הלאומי של מתן חסות לאירועים מסוימים. לוצ'אנו בנאטון יחד עם אחותו ג'וליאנה ואחיו ג'ילברטו וקארלו מחזיקים בצוות משלהם: בנאטון פורמולה בע"מ, שבסיסו בוויטני, במחוז אוקספורדשייר אשר באנגליה.

כיום, הבנאטון בי־188 היא סיפור רכב בפני עצמו. "הרכבת המנוע דומה לזו של הטורבו, ומערך המתלה האחורי דומה במידה רבה לבנאטון הקודם, אך יש שינויים משמעותיים בחלוקת המשקל", מסבירה בירן. לדבריה, השינוי הבולט ביותר הוא מיקום תיבת ההילוכים, המוקמת בין המנוע והסרן האחורי. "שינוי זה מתבטא בעובדה, שההילוכים עצמם יכולים להיות קטנים יותר בשל הצמצום במומנט הסיבוב. זה התבטא בעיצוב ופיתוח של מערכת הילוכי־טראנסמישן חדשה לגמרי".

היא מסבירה, כי גם המתלה הקדמי עבר שינוי מהותי — בהתאם לשינויים בתקנות, תוך שמירה על אופי המנוע הספציפי וכלי לפגוע בחלוקת המשקל. "יחידות הקפיץ/המבנות ממוקמות כעת מתחת לעקבי הנהג. הקפיצים והמנחתים מופעלים באמצעות פעמון בית־ארכובה המופעל על־ידי מוטות משיכה. אנחנו חושבים שזה מועיל מאוד מבחינת ציוד המכשירים הכולל. בדקנו מקרוב דרכים לשיפור היציבות האירודינמית של המכונית כולה", אומרת בירן.

P-ZERO של פירלי

צמיג הפירלי פי־זירו על פראארי F40. מבט מאחור. שים לב למבנה סוליית הצמיג: חלק פנימי עם חריצים עמוקים ביותר, לניקוז מים מרבי. חלק חיצוני חלק יותר ומיועד להגברה של אחיזת הכביש בתנאים יבשים.

פירלי פיתחה את צמיג הדרך בעל הביצועים הטובים בעולם. זהו הפירלי P-ZERO החדש שהוצג בראשונה יחד עם הפראארי F40, הפראארי המהירה והמתוחכמת ביותר שנבנתה ב־40 שנותיו של היצרן.

צמיגי הפי־זירו החדשים מורכבים לאף־40, שלה מהירות סופית של 324 קמ"ש והיא מאיצה 0־200 קמ"ש ב־12 שניות. האף־40 היא המכונית המהירה בעולם והראשונה מייצור סידרתי שמהירותה עולה על 200 מייל לשעה (201 מייל לשעה).

יעילות הפי־זירו הוכחה במירוצי הראלי, כאשר לנצ'יה ניצחה עם צמיגים אלה בראלי סן רמו ובראלי האנגלי ב־1987 וזכתה עם פירלי באליפות העולם. היתה זו הפעם הראשונה בשנים האחרונות שצמיגי כביש רגילים גוברים על צמיגי מירוץ ייעודיים.

הצמיגים החדשים מסומנים באותיות ZR, סיווג המהירות החדש למכוניות המסוגלות למהירות של יותר מ־240 קמ"ש. קוטר הצמיג הוא 17 אינץ', כדי לאפשר קירור יעיל של הבלמים.

הסוליה של פי־זירו מחולקת לשלושה חלקים: הקטע הפנימי, בעל חריצים עמוקים, מעניק לפי־זירו אחיזת כביש מצוינת בכביש מרטב, בעוד החלקים האמצעי והחיצוני חרוצים פחות ומאפשרים אחיזת כביש מרבית בתנאי יובש. השימוש המתמיד של פירלי בטכנולוגיית פורמולה 1 בפיתוח הפי־זירו יצר דור של צמיגים רדיאלים חדשים, שבראשונה מעניקים למכוניות הכביש ביצועים של צמיגי מירוץ.

גניבת מכוניות לפי הזמנה

גניבת מכוניות ועקירת חלקים מהן או פירוקן המלא הפכו לאחרונה תופעה בעלת היקף אדיר. בדיון שנערך לאחרונה בכנסת וממצאים שהובאו לפני ועדת הפנים של הכנסת מצטיירת תמונה עגומה: מדי שנה נגנבים כ־14,000 כלי רכב, מהם רק כשני שלישים מוחזרים לבעלים. כ־4,000 עד 5,000 כלי רכב אינם נמצאים. לפי הנתונים שהמציא לוועדת הכנסת נצ"מ מאיר גלבוע, ראש מדור הנוהיה במחלקת החקירות, במשטרת ישראל, משמשים כלי רכב אלה בעיקר לשלוש מטרות: פירוק חלקים למטרת מכירה או שימוש עצמי של הגנב; זיוף של כלי רכב; הונאה של חברות הביטוח על ידי בעלי הרכב עצמם, המשליכים את המכונית ומבקשים מהביטוח את ההחזר. רק לגבי 12% מהמקרים, הגנבים נתפסים. "זה נתון די קבוע במשך השנים", קבע נצ"מ גלבוע.

את הנושא העלה לפני למעלה משנה ח"כ פסח גרופר. הוא סיפר לא רק על בחורים צעירים מאיזור כפר־סבא ורעננה, הנוהגים ומבצעים חראקות במגרש הכדורגל ומסביב למאגרי המים באיזור, אלא גם על בעלי מוסכים, המזמינים את הגניבה משום שהם זקוקים לחלקי חילוף. במקרים אלה הגניבה מתבצעת על אותו כלי רכב שבעל המוסך זקוק לחלפיו. "אם צריך דלת של פורד — גונבים את הדלת. אם צריך יותר חלקים — גונבים את כל המכונית", סיפר ח"כ גרופר.

בינתיים העבירה הוועדה לוועדת הפנים של הכנסת, לדיון שהתקיים בוועדה לפני למעלה מחודש הזמן נצ"מ גלבוע. הוא סיפר כי אמצעי המיגון נגד גניבות טובים נגד חובבים, או בני־נוער. "המקצוענים יודעים להתגבר על רוב אמצעי המיגון", טען גלבוע. הוא הביא כדוגמה את הביטחונית, האמורה לנטול את מיכל הדלק לאחר כמה קילומטרים של נסיעה, אם הנהג לא הזיז קודם לכן את המפסק למקום הנכון. "ידוע לנו על כנופייה המסתובבת עכשיו באיזור לכיש. הם קנו מיתקן כזה והעבירו אותו למומחים שעובדים איתם בעזה. המומחים פירקו והרכיבו, ואמרו להם איך להתגבר על המיתקן. היום הם מתגברים עליו בלי בעיות. יש שיתוף פעולה מלא בין הגנבים מישראל ובין מי שאמור לקבל את כלי הרכב הגנובים האלה, לזייף אותם ולפרק אותם לחלקים בעזה", אמר גלבוע.

מוצאים מסונפים

לדברי איש המשטרה, גם המחסומים אינם יעילים, משום שהגנבים ממהרים ללמוד את השיטות ולמצוא דרכים להתחמק מהם. כך, לדוגמה, יעבירו הגנבים את כלי הרכב הגנובים מישראל לעזה דווקא בין ארבע לשש לפנות בוקר. "אם אני רוצה לעשות בדיקה יעילה, תוך חמש דקות אני סותם את צומת אשקלון ותוך חצי שעה הפקק מגיע כמעט עד צומת אשדוד", אמר גלבוע. כאשר התברר לגנבים כי המשטרה בודקת בכביסה לעזה

איש משטרה: "המקצוענים יודעים להתגבר על רוב אמצעי המיגון"

דווקא את המכוניות הישראליות, החלו להחליף את לוחיות הזיהוי הישראליות, ברכב הגנוב, בלוחיות מקומיות. תרגיל אחר להטעיית בודקי המשטרה, סיפר גלבוע, הוא להיגרר בעקבות אנשי השב"כ. הגנבים למדו מתי הללו נכנסים לרצועה, נדבקים מאחוריהם, ולשוטר הם אומרים במחסום "אנחנו איתם". השוטר מתפתה או להימנע מבדיקה.

תרגיל אחר שהתגלה על ידי המשטרה הוא זה של גנבי משאיות. התגלתה כנופייה של כ־15 איש שפעלה באיזור פרוזדור ירושלים. באמצעות רכב שכור. הם נהגו לשכור רכב ולנסוע בו באופן חוקי. ברכב זה הם מסיירים ומסמנים את מקומות החניה ללילה. למחרת בלילה הם חוזרים לאותו איזור וגונבים את המשאית שעליה שמו עין. הרכב השכור נוסע לפני המשאית הגנובה ונהגו מתריע על מחסומים או תופעות אחרות העלולות להפריע בדרך לרצועת עזה. אם נתפסים, נהג הרכב הגנוב קופץ למכונית השכורה ובורח איתה. את המכונית השכורה לא ניתן לעצור או אפילו לעכב, טען גלבוע.

הצבא, שהיה יכול לעזור למשטרה במחסומים, אינו מסוגל לתת יד משום שלמשטרה חסרים מכשירי קשר, שבאמצעותם יודיעו לאנשי הצבא על המכוניות הגנובות ואמצעי זיהויין, סיפר איש המשטרה. הוא טען גם כי שמאי הרכב, האמורים על פי החוק להפקיד רשיון רכב שעבר תאונה קשה (כאשר התיקון עולה על 55% מערכו), במשרד הרישוי, כדי ששם ישנו את המספר, אינם עושים כן במקרים רבים, ובכך מקשים על הרשויות את המעקב אחר רכב כזה. הוא קבל גם על הפיקוח הלקוי של אנשי הרישוי במשרד התחבורה על מכוני הרישוי, שאינם מזהים תמיד את כלי הרכב העוברים דרכם, לצורך המבחן השנתי, על פי מספר המנוע ומספר השילדה.

מבצעי ראווה

"מה קורה במשטרת ישראל?" נזעק ח"כ גרופר. "לכל דבר יש עדיפויות. אבל העדיפויות שלכם הן ראוותניות" הוא סיפר לחברי ועדת הפנים כי במסגרת מבצע בטבריה יעקב מסתובבים עשרות שוטרים בשני רחובות; בעתלית מוצבים ארבעה שוטרים בשתי ניידות בכביסה לעיירה. "איזה הצגות אתם עושים בכל הארץ? אתם יודעים איך גונבים; אתם יודעים למה גונבים; אתם יודעים את השיטות; אתם יודעים הכל. אז בכביסה לעתלית צריכות להיות שתי ניידות בשבת בבוקר? יש עדיפויות בחיים. לא כיפת החוק", אמר גרופר.

גם ח"כ וירשובסקי קבל על אוזלת ידה של המשטרה. מכונית אינה סיכה ביטחון. אותה לא כל כך קל להסתיר. הכל זאת — הגניבות הן בסדר גודל של אלפים לשנה "ושום דבר לא קורה", אמר וירשובסקי.

בצד הדיווח על ההתמודדות היום־יומית הזאת, בין שוטרים לגנבים, קבל גלבוע גם על רמת הענישה. לתדהמת חברי הכנסת סיפר כי תושב רמאללה, שנשפט בבית משפט צבאי לאחר שנמצאו אצלו שלוש מכוניות גנובות, נידון לקנס ולמאסר על תנאי בלבד. אחר, שנידון על 20 עבירות של "שימוש ברכב ללא רשות" וגניבה, ולו עבר פלילי, קיבל מאסר בפועל של 7 חודשים בלבד, עוד מספר חודשים "על תנאי" וערבות כספית. אחר, שנידון על גניבה והצתת רכב, עם 58 עבירות באותו משפט, קיבל שנת מאסר אחת ועוד 28 חודשים "על תנאי".

איש המשטרה סיפר כי להפקרות השוררת בתחום גניבת הרכב תורמת גם העובדה שרבים מאלה שבכל זאת נידונים למאסר בפועל, יושבים בבית, פשוט מפני שאין מקום בבתי הסוהר בשטחים. תגובתו של ח"כ וירשובסקי לדברים אלה: "יש פה כשלון של מערכת המשפט, של מערכת אכיפת החוק, והאזרח יוצא נפגע. אנה אנו באים? אנחנו הופכים לא למדינת חוק, אלא למדינה המטייחת, באמצעות חקיקה שאיננה מופעלת, את הבעיות האמיתיות".

תזכיר איגוד המוסכים לוועדת הפנים:
הבעיות — וההצעות לפתרון

הנהלת איגוד המוסכים בישראל דוחה בתוקף את הטענה שבעלי מוסכים־מורשים החברים באיגוד משתמשים בחלקים גנובים ו/או "מזמינים" חלפים אצל גנבי המכוניות בארץ.

מוסך מורשה כחוק חייב לנהל מערכת חשבונות לרישום כל רכב הנכנס לטיפול, להנפיק חשבונית ולנהל ספר "כניסת טובין", דהיינו חלפים. גם משטרת ישראל מחייבת את המוסך לנהל רישום מדוייק של החלפים שהוא רוכש שלא באמצעות יבואן, ו/או ספק חלפים מורשה. בתנאים אלה לא יעלה על הדעת שמוסך מורשה יסתבך ברכישת חלפים גנובים ובוודאי שלא בהזמנת חלפים כאלה.

מאידך, פועלים בארץ כ־800 מוסכים בלתי מורשים שאינם עומדים תחת פיקוח כל שהוא. מוסכים אלה, שאינם רוצים להיחשף לשלטונות מס הכנסה, יעדיפו לרכוש חלפים ללא רישום וללא חשבוניות. אין ספק כי חיסול התופעה של מוסכים בלתי מורשים תצמצם את תופעת השימוש בחלפים גנובים באחוזים ניכרים.

משעלה הנושא לדיון בכנסת, אנו רואים מחובתנו להצביע לפני חברי הכנסת על מספר גורמים נוספים, המשפיעים ישירות על הגידול הניכר בגניבות רכב:

מכירת רכב כתוצאה מנזקי תאונה

בשנת 1982 נכנסו לתוקף תקנות התעבורה המחייבות את שמאי הרכב לדווח למשרד הרישוי על כל תאונה שנזקיה עולים על 50% מערך הרכב ולהפקיד את רשיונות הרכב במשרד הרישוי.

רכב כזה, אם החליט השמאי שהוא ניתן לשיקום, חייב לעבור בדיקה של מכון התקנים ומכון רישוי תקינות במשרד הרישוי, וכן שינוי במספר הרישוי תוך רישום ברשיון כי "הרכב לאחר שיקום". תקנה זו יוצרת לחצים כבדים ביותר על שמאי חברות הביטוח הן מצד בעל הרכב והן מצד סוכן הביטוח שלו, לבל יישא הרכב "אות קין" של "רכב משוקם". שכן, רכב כזה נמכר בכ־20–30 אחוז מערכו בשוק. לכן הם דורשים שיפוי מלא של ערך הרכב מבלי לתקנו. במקרים אלה נאלצים שמאי הרכב להיכנע ללחצים, והם מפחיתים בערך הנזק ל־49% ומוציאים את הרכב הניזוק למכירה.

רכבים אלה נמכרים עם הרשיונות שלהם לכל מיני "מאכערים" שחדרו לענף, במחירים גבוהים מערכם הממשי לאחר התאונה. המאכערים "משקמים" את הרכב ע"י גניבת רכב זהה, בדגם ובשנת הייצור, ושימוש בחלפים של הרכב הגנוב. זאת, ללא בדיקת מכון התקנים, ללא בדיקת רישוי ומבלי שיצויין ברשיון כי הרכב שוקם. רכב כזה נמכר לאזרח תמים במחיר מלא.

תופעה חמורה עוד יותר היא שגורמים אלה רוכשים את הרכב רק לצורך השימוש ברשיון, דהיינו גונבים רכב זהה לאותו דגם, מאותה שנת ייצור, מזייפים את מספר השילדה והמנוע של הרכב הגנוב ומשתמשים ברשיון הרכב הניזוק שנרכש על ידם. "תעשייה" זו התפתחה ואנו עדים ל"תיחכום" המערכת: רכב נגנב, מפרקים ממנו את כל הדלתות, מיכסה מנוע, מיכסה אחורי, מנוע וגלגלים, או אז מודיעים למשטרה על מקום הימצאה של השילדה.

השילדה נגררת למוסך, השמאי קובע שלא כדאי לתקן ולשקם ואז "צד" קונה המוכן לשלם עבור השרידים — מעבר לשווים. השמאי ממליץ לפני חברת הביטוח למכור את השרידים במחיר המוצע על ידי אותו קונה ולשפות את בעל הרכב בסכום הביטוח. לאחר יומיים מרכיבים על אותה שילדה את כל החלפים שפורקו מאותו רכב, ומוכרים אותו. הלקוח קיבל את מלוא סכום הביטוח, חברת הביטוח קיבלה סכום נאה בגין השרידים, הגנבים הרכיבו את החלפים והאחרון קנה רכב "כשר" לחלוטין.

כדי למנוע תופעות אלה, אנו ממליצים לקבוע בחוק כי חברת ביטוח לא תוכל למכור רכבים שניזוקו בתאונה אלא לסוחר חלפים מורשה כחוק ו/או למוסך מורשה כחוק המחויבים ברישום רכישותיהם ומכירותיהם על פי החוק.

רק בדרך זו יהיה ניתן לנטרל את כל אותם גורמים שליליים שהפכו ל"מאפיה" מאורגנת בכל הקשור לגניבות רכב, "שיקום" רכב, חלפים גנובים ושימוש ברשיונות רכב שניזוק בתאונה "להכשרת" רכב גנוב.

תיקון תאונות בחלפים משומשים

חברות הביטוח איפשרו לעצמן בשנים האחרונות מדיניות של תיקוני נזקי תאונה על ידי שימוש בחלפים משומשים וזאת בטענה שחובה עליהן להחזיר את הרכב למצבו ערב התאונה.

שמאי הרכב הפועלים מטעם חברות הביטוח מחייבים את בעלי המוסכים להרכיב חלפים משומשים במקום אלה שניזוקו. עלות חלפים משומשים היא 50% ממחירי חלפים חדשים.

חברות הביטוח בטוחות שהן חוסכות כספים רבים על ידי שימוש בחלפים משומשים, אך האמת הפוכה לחלוטין: לעתים קרובות נוצר מחסור בשוק החלפים המשומשים וסוחרי החלפים מתקשים לעמוד בדרישות, או אז נאלץ בעל המוסך לפנות לסוחרי חלפים שאינם מורשים כחוק ואלה דואגים לספק למוסך את החלפים הדרושים "תוך יום־יומיים", בטענה שאלה נמצאים במחסן.

אין ספק שסוחרים אלה דואגים להמציא את החלפים הדרושים אצל גנבי מכוניות וזאת מבלי שבעל המוסך יידע כלל שהמדובר בחלפים גנובים. מי שנושא בנזק בסופו של דבר הן חברות הביטוח הנאלצות לשלם למבוטחיהן את ערך הרכב הגנוב כדי למלא את דרישותיהם לתקן את הרכב בחלפים משומשים שנלקחו מאותו רכב גנוב.

מוסכים בשטחים

רבים מכלי הרכב הגנובים מפורקים וחלפיהם נמכרים למוסכים הפועלים ביהודה, שומרון וחבל עזה. למעשה, אין שום ביקורת על המוסכים בשטחים והנעשה בהם.

עדיין קיימים לצערנו בעלי רכב במדינה המחפשים "מציאות" ומתקנים את רכבם במוסכים בשטחים ב"מחירי מציאה" ובחלפים גנובים, כמובן. גם לתופעה זו יש למצוא פתרון.

הנהלת איגוד המוסכים בישראל תהיה מוכנה לשתף פעולה עם כל גורם ממלכתי ולהעמיד לרשותו את כל המידע כדי להביא לחיסול תופעות חמורות אלה.

הסובסידיה החונקת את התחבורה הציבורית

לפי כל הנתונים הקיימים, השימוש בתחבורה הציבורית בישראל ירד בשנים האחרונות במידה ניכרת, ואילו הסבסוד עלה. על השאלה למה זה כך, עונה ד"ר יוסי ברכמן, איש סגל התכנית למדיניות ציבורית בפקולטה למדעי החברה של אוניברסיטת תל־אביב. כשאלה מעניינת לאפותח: מדוע אין בישראל — לחלוטין — נתונים על מספרי נוסעים בתחבורה הציבורית? מדוע אין ידיעה גם על מספר הנוסעים בקווים מסוימים, בזמנים אלה או אחרים, לפי ימים, שעות או עונות השנה? מדוע אין נתונים על המספר הממוצע של הנוסעים על פני השנים? מדוע אין יודעים את הרכב העלויות האמיתי של מפעילי התחבורה הציבורית? ומדוע אין יודעים מהו משקל עלות השכר מתוך סך העלויות האמיתיות? ומהם מרכיבי ההון והתחזוקה והדלק במשק התחבורה הציבורית, ומרכיבי עלות הנכסים הקבועים ואחזקתם באותו משק?

"זו שאלה מעניינת מאוד, מדוע אין נתונים כאלה בידי משרד התחבורה, האוצר או הקואופרטיבים לתחבורה. למעשה, נתונים אלה אמורים להימצא בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אבל ללשכה אין נתונים אמיתיים. יש לה רק מדדים. ללשכה אין נתונים משום שלמפעילים אין נתונים. ולהם אין, משום שהם לא מעוניינים שיהיו להם", טוען איש המחקר.

למעשה, אין לו קבלנות כלפי הקואופרטיבים לתחבורה. במצב הקיים, אילו נדרש הוא להיות במקומם, כלומר: להפעיל חברה לתחבורה ציבורית לשם עשיית רווחים, באילוצים הקיימים — היה נוהג כמותם. הביקורת שלו מופנית כלפי משרד התחבורה, אשר מטעמים של שימור הכוח והשליטה כופה על התחבורה הציבורית כללי מישחק אנטי־כלכליים במובהק. כאיש מחקר, אין ברכמן מסתפק באמירה בעלמא, אלא בונה את טיעונו נדבך על גבי נדבך. ראשית דבר, הוא נותן למספרים לספר את הסיפור.

את המספרים ליקט ד"ר ברכמן מהרבעונים לסטטיסטיקה בנושא התחבורה. אמנם, אין למצוא שם נתונים בשקלים ממשיים, כאשר מדובר על מחירי תשומות באוטובוסים, אלא מדדים בלבד. אבל הללו, בערכים מצטברים, ובהשוואה לסדרי הגודל שבהם עלתה הסובסידיה בשנים המקבילות (גם בנושא זה אין מתפרסמים מספרים בשקלים של ממש), מציירים תמונה, שעליה ניתן כבר להתבסס.

ובכן, בשנים 81–87, ניתנה לתחבורה הציבורית בישראל סובסידיה בערכים, שחושבו על פי מחירי 1981, לפי הפירוט הבא:

שנה	מחירים שוטפים	מחירים קבועים (מחירי 1981)
81–2	2,400	10.7
82–3	5,500	11.5
83–4	24,000	20.5
84–5	120,000	21.5
85–6	340,000	15.0
86–7	400,000	12.0

"התפוקה תמדד על פי הפדיון במחירים ראליים וגם על פי הקילומטראז' הממוצע. הפדיון ימדד על פי מכירת הכרטיסים, במחירים קבועים של שנת 1978. נתונים אלה, המופיעים בחוברת של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, יהוו מדד לכמויות הנוסעים שנסעו בפועל" מסביר ברכמן.

שנה קלנדרית	מחירים קבועים 78 (במיליוני שקלים)	קילומטראז' ממוצע חודשי לאוטובוס
81	196	
82	177	
83	194	5,600 ק"מ
84	186	5,600 ק"מ
85	186	5,500 ק"מ
86	168	5,400 ק"מ
87	כ־160	5,400 ק"מ

ד"ר ברכמן טוען, כי אם נתונים אלה הם מדדי תפוקה, כי אז מסתמנת מגמת ירידה בתפוקה על פני השנים (196 בשנת '81 לעומת כ־160 ב־'87). "מכאן לומדים שהסובסידיה קונה תפוקות הולכות וקטנות" טוען המרצה.

והוא אינו היחיד המצביע על מגמה זו. במחקרים של ד"ר משה קים וד"ר מנחם שפיגל מאוניברסיטת חיפה נמצא שהסובסידיה, שניתנה לסקטור התחבורה הציבורית בישראל בשנים 1972–1981, הביאה להצטיידות־יתר באוטובוסים ולהשפעה שלילית של הסובסידיה על יעילות הסקטור. בעבודתם של ד"ר אלי אפלבאום וד"ר יוסי ברכמן על יעילות התחבורה הציבורית בישראל לשנים 71–81, הגיעו השניים למסקנה כי העלייה במחירי העבודה בסקטור היתה הסיבה העיקרית לעלייה בעלות הממוצעת של תיפעול הסקטור.

ד"ר ברכמן מצביע על העובדה שבתחבורה הציבורית אין תחרות בשום מישור: לא בסוגי כלים (מיניבוסים), לא בקווים, לא בימים מסויימים בשבוע ולא בסוגי נסיעות. גם מיבנה הקווים כפוי, מבחינת מסלולים, תדירויות, שעות הפעלה ומיקום תחנות. "משרד התחבורה כופה מערכות קווים שאינן מתחשבות בצרכי הנוסעים. דוגמה: קו כפר סבא תל־אביב, העובר את כל רחוב ז'בוטינסקי ברמת־גן ומאריך את זמן הנסיעה מ־40 דקות לשעה וחצי. מדוע? ועוד דוגמה: היום זמן הנסיעה מרמת־אביב לתחנה המרכזית בעיר הוא כשעה. באותו זמן יכול אוטובוס להגיע מהתחנה המרכזית בתל־אביב לתחנה המרכזית בירושלים.

"אבל מחירי הכרטיסים הם ביחס של 1:4, והעלויות הן אותן עלויות. זה גורם לעיוות המערכת מבחינת התדירויות, סוגי האוטובוסים וכדומה. זו גם הסיבה שהאוטובוסים החדישים הם בקווים לירושלים וגם התדירות לשם גבוהה. בארה"ב, לדוגמה, האוטובוסים בקווים העירוניים הם לא פחות דחוסים, ובכל זאת הם ממוזגים. כאן לא ניתן לראות אוטובוס ממוזג בעיר" אומר החוקר.

לדבריו, הסובסידיה ניתנת כדי לתמוך במגזרי אוכלוסייה קשישים, סטודנטים ואנשים באזורי פיתוח, שיש עניין שלא לבודדם מן הכרך.

כמו כן היא ניתנת כדי לעודד אנשים להשתמש בתחבורה הציבורית. "אבל אם הסובסידיה לא השתנתה, בערכים קבועים במשך השנים, ואילו מספר הנוסעים קטן, אזי המסקנה היא שהמדינה נותנת כסף לתפוקה ההולכת וקטנה. היום הסובסידיה ניתנת בשיטה של קוסט־פלוס: קובעו סל עלויות וסל הכנסות, וההפרש השוטף בין הסלים — אותם מעדכנים מפעם לפעם — הוא הסובסידיה שמקבלים. אלא שהסלים לא נקבעים על פי שורות בדוקות, אלא על פי מו"מ בין המפעילים, משרד התחבורה והאוצר. המשמעות של הליך זה היא שניתן לראות בה סובסידיה גלובאלית ללא קשר לתפוקה בפועל. זה, בתוספת צורת הפיקוח של משרד התחבורה, מביא למשק תחבורה ציבורית שאינו יעיל, שאינו עונה על צרכי הציבור", קובע ד"ר ברכמן.

מדוע מתעקש משרד התחבורה למנוע הכנסת תחרות, או לקבוע תעריפים על בסיס כלכלי? מדוע הוא מתעקש על קביעת הסובסידיה כפי שהיא ניתנת כיום? "אני לא יודע. אבל מבחינת הנוסעים, ברור כי לא חשוב עד כמה יוזילו את התחבורה הציבורית — הציבור יברח ממנה. גם אם המחיר יהיה אפס. כי מה שקובע היום זה לא מחיר הכרטיס, אלא רמת השירות והתדירות, הנוחות, האמינות, זמני הנסיעה, מיקום התחנה, זמני ההמתנה ומסלולי הקווים. ואת אלה משרד התחבורה מכתיב כמו את שיטת הסיבסוד" אומר ד"ר ברכמן.

החומר במלואו הובא לידיעת משרד התחבורה, לקבלת תגובה, אך תגובה לא נתקבלה.

כביש חדש: יפו־תל אביב

חברת נתיבי־איילון ועיריית תל אביב־יפו החלו בסלילת כביש חדש שיחבר את יפו עם מרכז תל־אביב וצפונה.

הכביש החדש נסלל בהמשך לשדרות ירושלים, מצומת לדרך אילת, ויחבר את השדרות עם כביש הטיילת של תל אביב (רחוב קויפמן).

אורכו של הכביש החדש כקילומטר אחד, יהיו בו ארבעה נתיבים ואי תנועה מרכזי שבו ישולבו עמודי תאורה ונטיעות.

הכביש יאפשר תנועה דו־סטרית מתל אביב־יפו (בנוסף לכניסה ליפו דרך השעון) ומיפו לתל אביב.

הכניסה לכביש החדש תתאפשר באמצעות צומת ברמזור שימוקם במרכז הכביש החדש. כדי לסלול את הכביש, מינהל מקרקעי ישראל וחברת נתיבי־איילון יביאו לפינוי של מבנה המשמש ליציקת פלדה.

הכביש החדש ישפר את הכניסה ליפו מתל אביב ואת הגישה מיפו למרכז העיר ולצפונה. מצדו המערבי של הכביש החדש, יוכשרו מגרשי חנייה לבאי חוף הים.

עיריית תל אביב־יפו וחברת נתיבי־איילון מבצעות את הפרויקט במסגרת העבודות לשיפור עורקי התחבורה בתל אביב־יפו בעלות של כשני מיליוני ש"ח. זמן הסיום המשוער של הפרויקט הוא אוקטובר 1988.

מחקר
להיפלט או לא?

במטוסים או בסירות מירוץ טוב שהנהג ייפלט מן הכלי קודם לתאונה. אך לא כך ברכב. לנהגים, הסיכוי להיהרג תוך היפלטות מן הרכב עקב תאונה, גדול פי 4 מזה של נהגים שנותרו בתוך הרכב. כך מלמד מחקר חדש שערך המינהל לבטיחות בדרכים בארה"ב. לגבי נוסעים הנפלטים מן המושב הקדמי בעת תאונה, גדולה סכנת המוות פי 2.5 מזו של הנשארים בתוך הרכב.

המחקר מתבסס על נתונים שנאספו מתאונות דרכים שאירעו בשנים 1982–1985 והוא מצביע בבירור על חשיבות השימוש בחגורות הבטיחות. חגורות הבטיחות יעילות להגנה על היושבים ברכב בכל סוגי תאונות הדרכים ויש להן חשיבות רבה גם בתאונות התהפכות.

לאנשי מינהל הבטיחות האמריקאי אין הסבר מדוע הסיכון גבוה יותר דווקא לנהגים הנפלטים מהרכב (פי 4) לעומת זה של הנוסעים הנפלטים (פי 2.5).

מתוך "דף לנהג" של "נתיבים"

הנהלת המכס ומע"מ
מודיעה
כי מרכזיית הטלפונים
ברח' גרשון אגרון 32 ירושלים,
הוחלפה בחדשה.
החל מ־7.3.88 מספר הטלפון יהיה
02-70333
אנו מתנצלים מראש על שיבושים אפשריים בימים הראשונים של ההחלפה.

דורון
רוזנבלום
★
הכניסה למציאות שלנו
מוגבלת למבוגרים בלבד,
שנמצאים בחוצלארץ.
ב חדשות של שבת

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר — 04-640275
577—מר
הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
גב' חנה שרינה — לאשר תוספת ... להנות — ברחוב כלום עליכם 1 חלקה 7 בגוש 11201, נווה־שאנן. הבקשה כוללת ... שטח בניה ...
אפשר לעיין בבקשה ... במבנה העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה' בין השעות 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יגיש לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
אירמגר יבנביץ
מהנדס העיר

המרכז הישראלי לניהול
החטיבה הבינלאומית
מפגשי מנהלים
✱ הפורום הבכיר לייזום, מימון וסחר בינלאומי
המפגש החודשי לחברים בהנחית ד"ר יוסי ורדי
7.3 שווק מוצרי צריכה בעולם, מנסיון „סופט אנד איזי"-
מר נסע כנעני, מנהל יצוא חב' "מפרו"
אשנב לתורכיה-אפשרויות עסקיות-
מר מנחם נבום, מנכ"ל "ייזום טכנולוגיות"
✱ הפורום הבכיר לקידום השיווק לרשתות המימשל בארה"ב
11.3 קשיים והצלחות בשיווק של מפעלים ישראליים בינוניים למוסדות המימשל האמריקאי
בהנחית יו"ר הפורום אלוף (מיל.) מנחם מרון
משתתפים:
מר יוסי גדלך - מנכ"ל "מ.ג. מוצרי גומי"
מר איתן חבבי - מנכ"ל "ש. חבבי"
מר שלום קורן - מנכ"ל "רמים"
מר יובל, רישה ויגאל ספיר - מנכ"לים חב' "קל מ.א.א. יצור וסחר"
הרצאת אורח: מר גדעון פת, שר המדע והפיתוח
פרטים והרשמה: החטיבה הבינלאומית - המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863; 640678; 057-37914
החטיבה הבינלאומית

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי, קריית ...
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריית ... הוגשה בקשה להוספת שטח ... בגוש 18425 ...
... של 11.40 ... 2.83% ...
כל המעונין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית ... תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריית ...

ועדת המשנה לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה לשנוי הקלות חלקה 36 בגוש 3927 רח' ז'בוטינסקי לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, במטרת החלוקה הנ"ל כאמור ע. הקלאי. בקשת בעלי החלוקה שימוש חריג עבור מכירת ... במקום.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשת הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 30 יום. החל מיום פרסום מודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן
יו"ר ועדה מקומית לתכנון ובניה ראשון לציון

בזכות השיכחה

מאת יהודה אלקנה

הכותב הוא ראש המכון להיס־טוריה של מדעים ורעיונות באוניברסיטת תל אביב ומנהל מכון ואן ליר בירושלים.

בילד בן עשר נלקחתי לאושוויץ ועברתי את השואה. שוחררתי על־ידי הרוסים וביליתי כמעט חודשים ב"מחנה שחרור" רוסי. יותר מאוחר סיכמתי לעצמי, שההתנהגות הזאת איפיינה רבים מהאנשים שנתקלתי בהם: גרמנים, אוסטרים, קרואטים, אוקראינים, הונגרים, רוסים ועוד. היה לי ברור שמה שאירע בגרמניה יכול לקרות בכל מקום, ולכל עם, גם לעמי. מאידך, הכרתי בכך שאפשר למנוע אירועים כאלה באמצעות חינוך הולם, ובהקשר פו־ליטי מתאים.

לא היה, ואין שום תהליך היסטורי הכרחי שחייב להביא לרצח עם בידי עם אחר. במשך עשרות שנים אחרי עלותי ארצה (עליתי עם קום המדינה), לא נתתי את דעתי במודע לשאלה אם יש לשואה מסר חינוכי פוליטי ברור. כנראה בניתי את עתידי ולא עסקתי בהבללה תיאור־טית על השימוש בעבר. לא שהדחקתי או שסירבתי לדבר על מה שעבר עלי. לא פעם דיברתי עם ארבעת ילדי על העבר, ועל מסקנותי האישיות ממנו. שיתפתי אותם ברגשותי ובהרהורי — אבל עשיתי זאת רק במישור האישי. רתיעתי מלעסוק אחר משפט אייכ־מן, התנגדותי החזקה למשפט דמיאניוק וסירובי להתלוות אל ילדי לביקורים ב"יד ושם", נראו אצלי כנטייה פרטית, אולי אידיוסינקר־טית במקצת. היום נראים לי הדברים אחרת.

בשבועות האחרונים, בשיחות עם חברי, אני מרגיש יותר ויותר מגור על ילידי הארץ שלא עברו את השואה. כל אימת שמדווחים על "חריג", הם מסרבים בתחילה להאמין ורק אחרי שהראיות מוטחות על פניהם הם נכנעים לעובדות: רבים מאבדים כל תקווה ומוכנים להאמין ש"כולם כך" או ש"צה"ל כזה", ויש שלבם מלא שנאה הן לעושי מעשים אלה והן לערכים שמביאים אותנו לכך.

חרדה קיומית

רבים היטיבים שרוב העם אכול שנאה תהומית לערבים, ומאידך בטוחים שאצלם יש שנאה תהומית כבר הערבים אלינו. לי כל זה אינו קורה. ראשית, אין אירוע "חריג" שלא ראיתי בעבר בעיני; אין זו אמירה מתמיהה: הייתי עד ראייה למקרה אחר מקרה; ראיתי רוצח קובר אנשים חיים, ראיתי קבוצת אנשים משתוללת עוקרת מבשרי הנשמה מפי זקנים בבתי חולים, ראיתי חיי־לים באובדן עשתונות שוברים ידיים לאוכלוסייה אזרחית, לרבות ילדים, לידיד אין חרש. עם זאת, אינני מכליל, איני חושב שהכל שונאים אותנו, איני חושב שכל עם ישראל שונא ערבים, ואף איני שונא את מבצעי ה"חריגים" — מה שכמובן אינו אומר שאני מוחל על מעשים אלה, או שאיני מצפה שיטפלו בהם בכל חומרת הדין.

לעומת זאת אני תוהה על שורשי הדברים. הרי אינני משתייך לאלה המאמינים שבתכונת העם הזה הם היות ברוטליות. ודאי איני משתייך לאלה הרואים באובדן עשתונות ובברוטליות תופעה עדתית. אין קשר בעיני בין התנהגות חסרת שליטה לבין קיצוניות אידאולוגית. ומאידך, פאנאטיות אידיאולוגית מ־אפיינת יותר את היהדות שבאה מרוסיה, פולין ורומניה מאשר את היהדות שמקורה בארצות אפריקה או אסיה.

יש כאלה הסוברים שהלחץ הביטחוני, הכלכלי והחברתי יצר דור שד־ובר הגדול מתוסכל ואינו רואה עתיד לעצמו במובן האישי־הקיומי הפשוט — הסיכוי לרכוש לימודים ומקצוע, האפשרות להתפרנס בכבוד ולהשיג דיור נאות ותנאי חיים סבירים. קשה לאמוד את נכונותה של סברה זו ובעיקר את גודל שכבת האוכלוסייה שעליה חל כביכול תסכול מעין זה. ידוע היטב שתסכול אישי מסוגל להביא לכל התנהגות חריגה.

בזמן האחרון אני הולך ומשתכנע, שלא תסכול אישי, כגורם פוליטי־חברתי, מניע את החברה הישראלית ביחסה לפלשתינאים, אלא חרדה קיומית עמוקה, הניזונה מפרשנות מסוימת של לקחי השואה, ומהנ־כונות להאמין שהעולם כולו נגדנו ושאנו הקורבן הנצחי. אני רואה באמונה עתיקת־יומין זו, שבה רבים שותפים לה כיום, את ביטויו הטרגי והפרדוקסלי של השואה. מאושוויץ יצאו, בניסוח סמלי, שני עמים: מיעוט הטוען "זה לעולם לא יקרה עוד", ורוב מבוהל וחרד הטוען "זה לעולם לא יקרה לנו עוד".

סכנה לדמוקרטיה

מובן מאליו שאם אלה שני הלקחים האפשריים היחידים, הייתי שותף כל חיי לתפיסה הראשונה ובתפיסה השנייה ראיתי אסון. אבל דברי מכוונים כאן לא לתמיכה באחת משתי תפיסות אלה, אלא לטענה נורמטיבית, שכל לקח חיים או תפיסת חיים שמקורה בשואה הם אסון, מבלי להתעלם מהחשיבות ההיסטורית הנודעת לזיכרון קיבוצי. אומה, שבה עם שלם קובע את יחסו להווה ומעצב את עתידו בה־תייחסות מרכזית ללקחי העבר, היא אסון לעתידה של חברה הרוצה לחיות בשלווה יחסית ובביטחון יחסי ככל העמים.

ההיסטוריה והזיכרון הקיבוצי הם חלק בלתי נפרד מתרבותו של עם, אך אין, ואסור, לתת לעבר שליטה בקביעת עתידה של חברה ובגורלו של עם. עצם קיומה של הדמוקרטיה נתון בסכנה כאשר זיכרון קורבנות העבר משתתף כגורם פעיל בתהליך הדמוקרטי. כל האידיאולוגים של משטרים פאשיסטיים הבינו זאת היטב. אין זה מקרה שעיקר המחקר על גרמניה הנאצית עסק בנושא המיתוסים הפוליטיים של הרייך השלישי. הישענות על לקחי העבר לצורך בניית העתיד, שימוש בסבל העבר כטיעון פוליטי, הם כשיתוף המתים בתהליך הדמוקרטי של החיים.

ג'פרסון, מאבות מייסדיה של האומה האמריקאית, כתב מפורשות באחד ממכתביו הפוליטיים, שד־מוקרטיה וסגידה לעבר אינן הולכות יד ביד. דמוקרטיה היא טיפוח ההווה והעתיד; טיפוח ה"זכור" והתמכרות לעבר חותרים תחת יסודות הד־מוקרטיה.

להערכתי, בלא החדרת השואה כה עמוק לתודעה הלאומית, גם הקונפליקט בין יהודים ופלש־תינאים לא היה מביא כה רבים למעשים "חריגים". ייתכן אף שהתהליך המדיני לא היה נתקע במבוי סתום.

קריאה לשנאה

איני רואה סכנה גדולה יותר לעתידה של מדינת ישראל מאשר העובדה שהשואה חודרה בשי־טתיות ובעוצמה לתודעתו של כל הציבור הישראלי, גם לאותו חלק גדול מאוד שלא עבר את השואה, וכן לדור הבנים שנולד וגדל כאן. בפעם הראשונה אני מבין את חומרת מעשינו, כאשר במשך עשרות שנים שלחנו כל ילד וילד בישראל לבקר שוב ושוב ב"יד ושם". מה רצינו שילדים רכים יעשו בחוויה הזאת? דיקלמנו באטימות מוחין ואף באטי־מות לב, ומבלי לפרש — "זכור!" לשם מה? מה אמור הילד לעשות בזיכרונות אלה? בעבור רבים מאוד תמונות הזוועה עשויות להתפרש כקריאה לשנאה. "זכור" יכול להת־פרש כקריאה לשנאה מתמשכת ועיוורת.

ייתכן שחשוב שהעולם הגדול יז־כור. גם בזה איני בטוח, אבל בכל מקרה אין זו דאגתנו. כל עם ועם, לרבות הגרמנים, יחליט בדרכו הוא ומתוך שיקוליו אם רצונו לזכור. עלינו, לעומת זאת, לשכוח. איני רואה היום תפקיד פוליטי וחינוכי חשוב יותר למנהיגי האומה הזאת מאשר להתייצב לצד החיים, להתמסר לבניית עתידנו, ולא לעסוק, השכם והערב, בסמלים, בטקסים ובלקחי השואה. עליהם לשרש את שליטתו של ה"זכור" ההיסטורי על חיינו.

* * *

הדברים שנכתבו הם חריפים, ושלא כדרכי, כתובים בשחור־לבן. אין זה מקרה או מצב רוח חולף. לא מצאתי דרך טובה יותר להצביע על חומרת המצב. למעשה, ידוע לי היטב שאין אומה שוכחת, או צריכה לשכוח לחלוטין את עברה על כל פרקיו. ובמובן, יש מיתוסים אחרים החיוניים לבניית עתידנו, כמו מיתוס ההצטיינות או מיתוס היצירתיות, ובוודאי שאין כוונתי שיפסיקו ללמד את דברי ימי העם. ניסיתי להילחם בהמשך קביעת השואה כציר מרכזי בהוויתנו הלאומית.

פוליטיזציה דוהרת בצה"ל

אין זה חלום תעתועים לתאר שאם תקום ממשלה בישראל שתבקש לשנות את מדיניות הסיפוח ולנקוט קו מדיני שונה ביחס לתהליך השלום — עלול ראש הממשלה לזכות לביקור של מספר אל"מים שיבהירו לו כי לא יותר לעשות שינוי כזה

מאת מתי פלד

הכותב הוא אלוף (מיל.) וח"כ מטעם הרשימה המתקדמת לשלום.

תוצאה בלתי צפויה אולי, אך בלתי נמנעת, של הכנסת הצבא לשטחים בתפקידי "שיטור" היא הפוליטיזציה של הקצונה. צוות אלופי המשנה שרואיינו בתכנית "מוקד" ב־17 בפברואר, הם העדות המבהילה ביותר לתהליך המסוכן של התגבשותה של תפיסה פוליטית ממוסדת בשורות הפיקוד הצבאי. ההנחה כי אילו נבחר צוות אחר של מרואיינים, היינו שומעים השקפות פוליטיות שונות מאלה שהשמיעו אלה שרואיינו הפעם, היא חסרת יסוד. מה שהתגלה באותה תוכנית טלוויזיה לא היה מקרי או בר חלוף, אלא פרי הטבעת חותמו של הממסד הצבאי על השקפה פוליטית. במלים אחרות, הקולונלים התגלו כנושאי מסר פוליטי אידיאולוגי מגובש. מעתה ייתבעו פקודיהם לציית להוראות האידיאולוגיות, ממש כמו שהם חייבים לציית להוראות המקצועיות.

מסופקני שאמנם סבורים כל החיילים שנשלחו "להשליט סדר" בשטחים כי הם נלחמים, כפי שטוענים האל"מים, על "הקו הראשי" להגנתה של ישראל וכי מדיניות אחזקת השטחים פירושה נסיגה ממנו ול־חימה על הקו השני בואדי ערה וביפו. אך ברור כי זו היא תפישתם של שלושת הקולונלים, ולא הת־גלתה כל מחלוקת ביניהם בשאלה זו. מעתה, על־פי השיטה שתוארה לנו בדייקנות על־ידי אחד מהם, "יתודרכו" החיילים שישלחו למשי־מותיהם בשטחים ברוח זו. בתום התדריך ישאל המפקד את היחידה שתודרכה מי אינו שלם עם האמור ובזה ייגמר התרגיל הדמוקרטי. שניים או שלושה אמיצים יצביעו והמפקד יסיק כי לבם של כל השאר שלם עם ההסברה.

בבחינתנו, התדריך הברור לגיבוש של מוראל גבוה הנחוץ כל־כך להבטחת רמת־ביצוע נאותה. מי שלאחר התדריך יעורר ויכוח בין חבריו, ייראה כמי שחולק על הוראות המפקד וייקרא לסדר על שהוא מערער את מוראל הלוחמים. אין זה תיאור הנובע מדמיון פרוע, אלא כך ממש נעשים הדברים בצבאות בהם הפוליטיזציה היא הנורמה המקובלת. זהו המצב שאין מפלט ממנו בכל מקום בו הצבא נקרא להילחם, לא באויב חיצוני אלא באוכלוסיה אזרחית. זו או מוצגת לחיילים כאילו היתה אויב.

* * *

נוכח תנאים מיוחדים אלה משתבשת תפיסת הציות לפקודה. רק בצבאות של מדינות בהן יש איסור על המחשבה הפוליטית העצמאית, נתבע החייל למשמעת עיוורת. בכל צבא אחר מקובל כי אין לכפות על חייל, ובוודאי שלא על קצין, לבצע הוראה שאין הוא שלם עמה. מובן שהוא יישא בתוצאות סירובו: הוא יישלח לחזית קשה או יודח לתפקיד בלתי מבטיח, אך התנגדותו תתקבל, כי זו זכותו. בצבא הגרמני נשאר עיקרון זה גם בתקופה הנאצית. לדוגמא, בפרוטוקול השימוע של ועדת ההיסטוריונים עם ואלדהיים, אנו מוצאים שפרופ' יהודה ואלך סתר בעובדות את טענתו של ואלד־היים כי סירוב לירות בבני־ערובה גרר תוצאות חמורות גורל. הוא הביא דוגמאות לכך שקצינים שסירבו הועברו אמנם לחזית המזרחית אך הם לא חששו לכל פגיעה מצד הממונים. היו קצינים שמנעו גירוש יהודים ולא אונה להם כל רע.

צה"ל אינו צבא המחמיר באופן מיוחד בענייני משמעת ותמיד נטה להתחשב בהסתייגותו של חייל ממשימה שלא היה שלם עמה. כאשר הופעל צה"ל בשנות השבעים בסילוק מתנחלים שעלו לשטחים ללא אישור, הותר לחיילים שביקשו זאת להשתחרר ממשימה זו. ההנחה כי חובה על כל חייל למלא כל משימה ללא ערעור היא נורמה חדשה שהופיעה בשנים האחרונות. ראשיתה במלחמת לבנון שבה רבו החיילים שלבם לא היה שלם עם המלחמה. כבר אז החלו מפקדים לחוש כי כשרים לעמוד במשימותיהם עלול להיפגע עקב ריבוי החיילים המבקשים שלא למלא את המוטל עליהם.

בתנאים השוררים בשטחים כיום מתרבה עוד יותר מספר החיילים שלבם אינו שלם עם מעשי הצבא. בתנאים אלה, כאמור, הותרת הסירוב עלולה לפגוע קשות ביכולת המ־פקדים לעמוד במשימותיהם. כי אם אמנם יותר הסירוב למלא הוראה, רבים מאוד יסרבו. לכן גוברת ההתנגדות בקרב הפיקוד הבכיר להכיר בזכות החייל לסרב למלא פקודה מטעמים מצפוניים. נורמה חדשה זו, אם לא תיבלם באיבה, תתפשט במהירות, ללא ספק, גם במצבים צבאיים נורמליים והכפיה הרעיונית בצה"ל תתגלה בסופו של התהליך גם ללא קשר לביצוע משי־מות מוגדרות.

* * *

עד היכן יכול להוביל תהליך זה קשה לשער. אך אין ספק כי הוא עלול להוליך רחוק מאוד. אין זה חלום תעתועים לתאר שאם תקום ממשלה בישראל שתבקש לשנות את מדיניות הסיפוח (המלא או החלקי) ולנקוט קו מדיני שונה ביחס לתהליך השלום עלול ראש הממשלה לזכות לביקור של מספר אל"מים שיבהירו לו כי לא יותר לעשות שינוי כזה. ואם ינסה או ראש הממשלה להתקשר עם הר־מטכ"ל כדי להתלונן, הוא עלול למצוא שקווי הטלפונים שלו מנותקים; כי חיל הקשר יוכל, בתנאי חירום, להשתלט על כל מערכת הקשר הקווי במדינה ולעשות בה כרצונו.

הקצונה הבכירה והבינונית כבר מתבטאת בגלוי נגד תופעת הוויכוחים בין המפלגות וטוענת כי הם משבשים את יכולתה לפעול ביעי־לות. אפילו חיילים מן השורה יודעו לומר ליו"ר מפלגת העבודה, בעת שביקר אותם במקומות שירותם, כי צריך לחסל מנהיגים ערבים ולפזר את ההנהגה הפלשתינית, וכי אשמת הממשלה היא שהם חייבים לשחק את המשחק הטפשי הזה של עמידה מול זורקי אבנים תוך הבלגה. דברים אלה נאמרו בנוכחות המ־פקדים משום שמפקדים שמעום ולכן התירו לעצמם לחזור עליהם באוזני יו"ר מפלגת העבודה. לא מקרה הוא שבעלי דעות אחרות לא העזו להשמיע קולם. מכאן ועד הטלת איסור על הממשלה לנהוג בדרך שלא תעלה בקנה אחד עם האינדוקטרי־נציה הצבאית, המרחק קצר מאוד, הרבה יותר קצר משנוטים לשער בדרך כלל.

אולי זו אירוניה של הגורל שהתפתחות מסוכנת זו לדמוקרטיה הישראלית חלה בזמן שיצחק רבין הוא שר הביטחון. אבל הוא הוא זה שהכניס את צה"ל, ללא צורך, לפעו־לות שאסור להטילן על צבא וספק רב אם יש לו עדיין שליטה מספקת במערכת למנוע את התוצאה הכמעט בלתי נמנעת של תהלכה זו: פוליטי־זציה דוהרת של הצבא.

ילדים במוסדות פנימייה

מאת אניטה וינר ופיליפ וירמן

אניטה וינר היא מרצה בבית־הספר לעבודה סוציאלית באו־ניברסיטת חיפה ויו"ר המועצה לילד החוסה; פיליפ וירמן הוא מרכז הסניף הישראלי של האגודה הבינלאומית לזכויות הילד ויועץ למפעל להכשרת ילדי ישראל.

בשבועות האחרונים מוקדשת תשומת לב רבה, בעתונות ובטלווי־זיה, לנושא הפנימיות בארץ ולפ־גיעות המודרות בילדים השוהים שם. לאחר שהבעיה עלתה על סדר היום הציבורי, בעקבות דו"ח קודם, שהוגש לכנסת לפני כחודש, החלה ועדת הרווחה של הכנסת בסדרת פגישות ודיונים בנושא, שהתקיימו בינואר.

המסקנה המתבקשת היא שכל מוסדות הפנימייה לילדים תפקודם לקוי והם גורמים נזק לחוסים. מסקנה זו איננה נכונה. יש בארץ פתיחות לנושא הפנימיות ואין עליהן סטיגמה קשה כמו בארצות אחרות. איכות הטיפול ברוב מוסדות הפנימייה סבירה ולפעמים אף מעולה.

שיעור השוהים בפנימיות בארץ הוא גבוה, אולי הגבוה בעולם. אמנם, המספרים המדויקים אינם ידועים, אך לפי הערכה מונות כיום הפני־מיות כ־50,000 חניכים. בהולנד, לעומת זאת, עם אוכלוסייה של 14 מיליון, רק 24,000 קטינים שוהים בפנימיות, ובארה"ב פחות ממאה אלף, מאוכלוסייה של 220 מיליון.

לפי שעה, אין בארץ מדיניות אחידה בתחום השירותים לילדים ונוער. על פי החוק, משרד העבודה והרווחה אחראי לפיקוח על כל מוס־דות הפנימייה והוא המאשר את רישיונותיהם. אך עם כל הרצון הטוב בעולם, אין ביכולתו למלא את חובותיו באשר עומדים לרשותו רק 11 מפקחים, על יותר מ־300 מוס־דות. המוסדות עצמם הם בחסותם של ארגונים רבים לרבות עליית הנוער, משרד החינוך, משרד הד־תות, גופים וולונטריים ופרטיים. אנו ממליצים על הקמת רשות מאוחדת, במימון ועדת הרווחה של הכנסת, ובה נציגים קבועים מכל הארגונים הממשלתיים והוולונטריים.

בעשור האחרון הושם דגש בה־קמת שירותים לילדים בתוך קהילת מגוריהם. שירותים אלה באים לפעמים על חשבון תקציבים למוס־דות פנימייה. יש צמצום במשאבים המיועדים לפנימיות, וזה נכון לכל חלקי האוכלוסייה להוציא המגזר הדתי החרדי.

הרשת המיוחדת הרצויה

פוטנציאל מיוחד במינו הוא סי־דור בקיבוצים. המפעל להכשרת ילדי ישראל, בחסות משרד החינוך, מצליח מזה שנים רבות לארגן סי־דורים כאלה ובקיבוצים מתחנכים ביום כ־140 ילדים. אילו היו יותר משאבים ובוודאי היה ניתן להר־חיב את הסידור הרצוי הזה. ילדים אלה יכולים להיקלט לימים בקי־בוצים כחברים לכל דבר.

אופציה טובה אחרת היא חיזוק והרחבת בתי הילדים של המפעל להכשרת ילדי ישראל.

בקרב העובדים הסוציאליים יש דרישה להפניית ילדים לבתי היל־דים של המפעל ובכל שאיננו יכול לקלוט את כולם. יש חשיבות להקים בתי ילדים כאלה בתוך הקהילות ולהפנות אליהם ילדים מאותם מקומות כדי להקל על הנ־תוק של הילד ממשפחתו.

השיטה החינוכית שם היא ייחודית: זוג נשוי גר ביחידה ביתית ומטפל בקבוצה של 11 ילדים. הילדים הם מגילאים שונים ומשני המינים. במסגרת כזאת אין צורך להפריד בין אחים, ותהי תמיכה חשובה לילדים. יש ארגונים נוספים המשתמשים במודל המשפחתי (אמית ואור־שלום בירושלים). כיום שוהים 670 ילדים ביחידות משפחתיות כאלה אבל רוב המוסדות הנתמכים ע"י משרד העבודה והרווחה אינם בנויים במת־כונת זו. לפעמים יש בהם כ־30 יל־דים צעירים, מאותו גיל ומין, ולכ־ולם רק מדריך אחד, צעיר ובלתי מנוסה. בתנאים אלה, אין פלא שהמדריך עלול לאבד את השליטה וכך אנו שומעים על מקרי הכאה ופגיעה. חרף מספרם הרב של היל־דים במוסדות פנימייה בארץ, אין מספיק מקומות לילדים עם בעיות התנהגות ועם צרכים מיוחדים. רוב המוסדות אינם מסכימים לקלוט את הילדים האלה וכ־400 מהם נמצאים במוסדות פרטיים השרויים, לאחר רובם, במשבר כלכלי חמור. הקצבה החודשית לכל ילד (500–610 שקל לחודש), איננה מכסה את ההוצאות הבסיסיות המצטמצמות בדלים מדי שנה. המוסדות הפרטיים נאלצים לקצץ בכל העשרה ובכל שירות שמעבר למזון וביגוד מינימלי. אנחנו ממליצים כי המוסדות הפ־רטיים הטובים והראויים לתמיכה ייהפכו מיד לעמותות ציבוריות ויקבלו תמיכה הוגנת. אלה שאינם ראויים, ייסגרו.

דרושה כתובת לתלונות

במוסדות עליית הנוער, יש כיום כ־16,000 ילדים יהודים. כפרי היל־דים של עליית הנוער היו מאוכל־סים פעם בנוער עולה והיום בנוער טעון טיפוח. לאחר שגלי העלייה שקעו שמה לה עליית הנוער למטרה לקדם ולטפח מבחינה לימודית את הנוער הזה. הפרדה בין הילדים האלה ובין משפחותיהם וקהילת מגוריהם, וחשיפתם לסביבה טובה בעלת עוצמה חינוכית (בכפרי היל־דים), התקבלה כדרך לקידום. אנו רואים בגישה החדשה, הקהילתית, של עליית הנוער, התפתחות חיובית ביותר.

מכאן עולה נקודה חשובה. סידור ילדים ונוער במוסדות פנימייה בארץ היא בד"כ על בסיס ארצי ולא מקומי. שיטה זו איננה רצויה כי היא מגבילה מאוד את רציפות המגע ההדדי בין הילדים ומשפחותיהם.

כפי שנאמר, ישנם בארץ ילדים רבים השוהים במוסדות פנימייה, חלקם משגשגים וחלקם לצערנו, סובלים ונפגעים. חייבת להיות כתובת לתלונות הילדים, ההורים ואנשי צוות המוסדות. אנו ממליצים לקבוע נוהל מקובל להגשת תלונות לכל ילד, הורה או אפוטרופוס.

בינתיים מעמידה המועצה לילד החוסה — ארגון אשר הוקם כדי להגן על זכויות הילדים הגדלים מחוץ לביתם — לרשות הציבור, אומבודסמן לתלונות. שופט נוער בדימוס החל בעבודה חשובה זו לפני חודשים אחדים (אברהם בן הרוה, רח' קרן היסוד 8, ירושלים, טל' 02-225566). אומבודסמן כללי לי־לדים ונוער פועל כבר מזה כשנה (ד"ר מנחם הורביץ בית עיני, רח' אגריפס 111, ירושלים, טל' 02-227173).

רצוי היה שהכנסת היא שתמנה אומבודסמן ובכך תתן תימוכין לתפקיד חשוב זה. אגב, במרץ 1981 חוקק הפרלמנט הנורבגי חוק ובו פורטו כל הסמכויות והאחריות הכרוכים בתפקיד זה וממנו נוכל ללמוד גם אנו.

אנו מקווים שחברי ועדת הרווחה של הכנסת ישקלו את המלצותינו. קראנו כי השר קצב הודיע כי תלונות של ילדים בפנימיות יי־חקרו; בהקשר זה נציין כי לדעתנו האומבודסמן חייב להיות בלתי תלוי בתפקידו במשרד העבודה והרווחה.

הטראנספר — נושא החייב ליבון ציבורי

מאת שלמה גזית

הכותב היה ראש אמ"ן

בפתח דברי בערב העיון אותו ארגן אלוף (מיל.) רחבעם זאבי, הסברתי כי אינני נמנה עם מפלגה או תנועה פוליטית כלשהי. הסכמתי ונעניתי לבקשתו של זאבי להשתתף בדיון כמון שהובטח לי [illegible] עיוני. סגור וכי יהיו בו מייצגים תומכים ומתנגדים. גנדי עמד בהבטחתו זו ואין לי סיבה לטעון כנגדו. מתוך 6 דוברים שהופיעו בדיון היו 3 מתנגדים ופוסלים של רעיון הטראנספר מרצון.

רעיון הטראנספר (וקשה לי להבין את הקונוטציות השליליות כל כך הכרוכות עם הביטוי), או רעיון העברת אוכלוסיה ערבית־פלשתינית אל מחוץ לשטחי א"י מרצון, איננו רעיון חדש ואיננו רעיון הנתמך ע"י קבוצות שוליים. משאלי דעת קהל מראים כי יותר ויותר ישראלים תומכים ומאמינים בו. תהליך זה של התחזקות והתגברות התמיכה ברעיון הוא פרולוגיה, לדעתי, של שתי התפתחויות ושל שתי תופעות המשפיעות על דעת הקהל ועל אישים פוליטיים כאחד. התופעה הראשונה זו ההי־דרדרות החמורה של הבעיה הדמוגר־פית היהודית־ערבית בתחומי שטח ארץ ישראל. שנים רבות נהגו לטאטא שאלה זו אל מתחת לשטיח, ואלו היום, חומה, כי הנושא חד וחודר לתודעה ומטריד מנוחת רבים. התופעה השנייה, חדשה לגמרי, היא, כמובן, התעוררות של תושבי השט־חים, התקוממותם וחיסול אשליית הסיכוי לדו־קיום בתנאים של שלום כפוי. במצב זה אין תימה כי מחפשים פתרונות. רעיון הט־ראנספר, הוא הפתרון הכמעט מובן מאליו אשר יענה על שתי הבעיות דלעיל.

בעיני, חובה להילחם ברעיון זה לא בשל הקונוטציות הקשורות בו ולא בשל אי־מוסריותו. חובה להי־לחם בו, כי זו משיחיות־שקר, זה רעיון סרק בלתי מציאותי, בלתי ישים ולדעתי, רעיון אשר עלול להחמיר את מצב הדברים.

* * *

מי שסבור כי ניתן להילחם בר־עיון זה ללא ויכוח — טועה. הפסילה על הסף, ללא דיון, ללא ויכוח, ללא שכנוע רק תחזק את אלה התומכים ברעיון. הטלת דופי, זריקת סיס־מאות ומלות שיקוץ (נאצים, פא־שיסטים וכיו"ב) אינה תשובה לשא־לה העיקרית — כלום יש בכך באמת פתרון לבעיותינו. ועל כך ניתן וחובה להשיב תשובה עניינית, ניתן וחובה להסביר ולשכנע. היום עולה רעיון הטראנספר בשתי צורות שונות, קיצוניות אחת מרעותה. הצורה האחת היא הטראנספר הכפוי.

תומכי רעיון זה מאמינים כי בע־תיד הלא רחוק ייווצרו נסיבות פולי־טיות־בטחוניות אשר יאפשרו לממש העברה כפויה זו. ניתן יהיה להוציא מתחומי השטח של ארץ ישראל את הרוב המכריע של האוכלוסיה הער־בית המצויה ביום עמנו (למעלה מ־2 מיליון ערבים). יתר על כן, חסידיה של גישה זו, בין אם הם אומרים זאת גלויות ובין אם הם רק חושבים כך — סבורים כי ישראל יכולה וצריכה לפעול על מנת לקדם נסיבות כאלה.

הצורה השנייה מדברת על הט־ראנספר מרצון, במסגרת הסכם שלום כולל, ישראלי־ערבי, יסכימו מדינות ערב מחד, המנהיגות הע־רבית־פלשתינית מאידך, לתכנית של העברת האוכלוסיה הערבית הקיימת בתחומי ארץ־ישראל ויישובה מחדש בשטחי מדינות ערב. הביטוי "מרצון" אין פירושו, כמובן, כי כל אחד ואחד מאלה שיעברו, יעשה זאת על פי עקרון חופש הב־חירה האישי (וכך לא קרה גם בין היוונים, בין טורקיה ליוון, או בין הודו לפקיסטאן), אך המנהיגות הפו־ליטית הסכימה לתכנית מתוך הכרה והבנה כי העברה כזו היא האופציה הפוליטית הנבחרת אל מול הא־לטרנטיבות, היא בבחינת ניתוח כירורגי כואב אך ניתוח שיש בו פתרון־אמת לבעיה.

הסכם כזה, אם יהא בר השגה ובר מימוש, בוודאי שאין לדחותו על הסף. ואכן, המספר הגדול והולך של תומכים ברעיון נובע מסיבה אחת בלבד — כל אלה שדוחים ורוחים בתוקף את הטראנספר הכפוי, משת־כנעים ומתפתים לתמוך בטראנספר מרצון — שהרי מה פסול בקב־לת תכנית שתאומץ ע"י יאסר ערפאת, ע"י המלך חוסיין וע"י נשיא ארה"ב ומועצת הביטחון (וכל אחד מ־4 גור־מים אלה, ויש עוד רבים אחרים שלא מניתי אותם כאן, הוא כמעט תנאי לסיכויי ההסכמה לתכנית), מדוע שנסרב אנחנו לקבלה ולי־שמה?

אין מנוס אלא בחינה נוקבת ור־ציונלית (עם בעלי אמונות מיסטיות אי אפשר, לדאבוני, להיכנס לוויכוח), רעיון הטראנספר הוא כולו משיחיות שקר, זהו מקסם שווא שאיננו מציאותי. וזה נכון הן לגבי צורת הטראנספר הכפוי והן לגבי סיכויי הטראנספר המוסכם.

הטראנספר הכפוי ניתן אולי למי־מוש מן הבחינה "הלוגיסטית", ייתכן וייווצרו נסיבות בהן ניתן יהיה לשלח רגלית או להעביר במשאיות 2 מיליון ערבים אל מעבר לגבול. אך מי שסבור כי בכך באה הגאולה לעולם טועה ומטעה. תהא בכך אולי תשובה לסיוט הדמוגרפי, אך נכניס על עצמנו החרפה הכרוכה בסכסוך ישראלי־ערבי בתנאים ונסיבות שאין סיכוי כי נוכל לעמוד בהן לאורך זמן.

* * *

הטראנספר מרצון, המוסכם, הוא פיתוי קסם. אך סיכויי מימושו, הסיכויים שתימצא מנהיגות ערבית ובינלאומית שתיתן לכך את ידה — פשוט שואף לאפס. ולא אכנס כאן לניתוח ולהסבר הסיבות לכך.

מי שאיננו מוכן להתווכח עם רעיון זה, עם סיכויי הטראנספר המוסכם, עושה את שליחותו של כהנא — הוא דוחף יהודים תמימים לתמוך ברעיון אשר בעצם איננו אלא כסות למבע הגזענות והאפליה שהוא שם בפנינו.

לא הייתי שותף בהכנת רשימת המוזמנים לכינוס בבית ציוני אמ־ריקה, מכל מקום לא נתרשמתי כי הבאים היו כולם מקשה אחת. מצאתי שם אנשים שאני מכיר את דעותיהם, והיו ביניהם כאלה שהם שוללי הרעיון, או כאלה שהם מתלבטים ומתחבטים. אינני יודע אם עלה בידי לתרום במשהו לשינוי עמדתו של מאן דהוא, אני מקווה שכן. מכל מקום, ללא דיון פתוח ועינייני — אין סיכוי שניתן יהיה להגיע לכך.

זהו הרקע להשתתפותי בבמה שנתקיימה בבית ציוני אמריקה, ועל בסיס זה פעלתי בעבר בהבעת עמדותי ואפעל גם בעתיד.

קיפוח עצמאים במס הכנסה

מאת דוד מאור

הכותב הוא רואה חשבון

חוקי מס הכנסה וביטוח לאומי מפלים לטובה את השכירים בסעי־פים שונים. אזכיר כאן לדוגמה, את ההכרה בקרן השתלמות הניתנת רק לשכיר ולא לעצמאי. דהיינו, שכיר זכאי שמעבידו ישלם לקרן השתל־מות ובתום שלוש שנים יוצא הקרן והרווחים ללא הטלת מס.

אולם כאן אין בכוונתי לדון באפ־ליה בסעיפים המפורשים בחוק ובתק־נות אלא בזו הנובעת מכך שלרוב השכירים אין תיקים במס הכנסה ומכאן שאינם נדרשים להגיש דו"־חות שנתיים והצהרות הון. מצב זה, כפי שיפורט בהמשך, יוצר חוסר שוויון בין אזרחים, הנוגד את יסודות שלטון החוק.

אביא לדוגמה ששה מקרים של חוסר שוויון בין עצמאים לשכירים ואלה הם: מס נוסף לעצמאי על שבח מקרקעין, "מס לעצמאי על מתנות וירושות", "מס לעצמאי על מישכל יוקר או חוסר כשרון", "מס לעצמאי על הנוהה", חוסר שוויון בהכנסות אשר חבות המס עליהן שנויה במחלוקת וחוסר שוויון בסנקציות ועונשים על העלמת הכנסות.

א) מס נוסף על שבח מקרקעין: כאשר חל מס על שבח מקרקעין (למשל מכירת דירה שנייה תוך פחות מארבע שנים), מחשב פקיד מס שבח את המס כאילו היה השבח הכנסתו היחידה של בעל השבח, במשך השנה. אם היה המוכר שכיר, המס הוא סופי. על עצמאי, לעומת זאת, לדווח על השבח בדו"ח השנתי על ההכנסה, בנוסף ליתר הכנסותיו. פקיד השומה יחשב מחדש את המס בהתחשב בהכנסותיו האחרות וקרוב לוודאי שיתוסף מס לתשלום, כתוצאה ממעבר של חלק מהשבח ממדרגת מס נמוכה למדרגה גבוהה יותר.

ב) "מס על מתנות וירושות": לכאורה יש בישראל פטור על הכנסה ממתנות וירושות. הכלל חל, בכל מקרה, על שכירים. לגבי עצ־מאים עלול לחול מס במקרים מסוי־מים, ובשיעור התחלתי גבוה של 45%. מדובר במקרים שבהם נת־קבלה מתנה ממדינה שממנה אסורה הוצאת מטבע חוץ. נותן המתנה מעביר את הכספים באמצעים בלתי חוקיים (מבחינת אותה מדינה) והמ־קבל. טבעי הדבר שלא ניתן להוכיח באמצעות מסמכים את מקורה של מתנה כזו. כאשר מגיש עצמאי הצהרת הון המצביעה על גידול בהון, כתוצאה מקבלת המתנה, עשוי פקיד השומה שלא להאמין לו, ולהטיל עליו מס בשיעור המוטל על הכנסה שהיה חייב לנהל בגינה ספרים ולא ניהלם, בשיעור מינימלי של 45%.

ג) "מס על מישכל נמוך או חוסר כשרון": שכיר בלתי מוכשר המשת־כר בשל כך משכורת נמוכה אינו נתון לחקירות ודרישות הכיצד הוא יכול להתקיים ממשכורת נמוכה, ואת למרות שידוע כי בענפים מסויימים משלמים משכורות מגוחכות שאינן מאפשרות רמת־חיים מינימלית. קיימים גם עצמאים שאו־פיים הבסיסי ניתב אותם לעסק עצמאי אולם משכל נמוך או חוסר כשרון הביא לכך שלמרות מעמדם כעצמאים, הכנסותיהם נמוכות מ־אוד. יתר על כן, הכנסותיהם אינן מאפשרות להם לשכור מנהל חשבו־נות ועל כן הם עורכים את הנהלת החשבונות על פי מיטב הבנתם.

צירוף זה יביאם, מבחינת פקיד השומה, למצב גרוע במיוחד: פקיד השומה יראה את ההכנסה כ"בלתי־סבירה", מבחינה שאינה עונה על תחשיבי המחלקה הכלכלית של מס הכנסה או אינה מאפשרת רמת־חיים נאותה, על פי טבלאות הוצאות המחייה שערכה אותה מחלקה. פקיד השומה גם יפסול את הספרים משום שבוודאי ימצא בהם פגמים. צירוף זה יאפשר לפקיד השומה להגדיל את ההכנסה ולחייב במס שלמעשה מוטל לא על ההכנסה אלא על ההפרש בין ההכנסה של אדם מוכשר ובין ההכנסה בפועל של אדם בלתי מוכשר, באותו ענף.

ד) "מס על הנוהה": רווחי־הון ממכירת רכוש פרטי, כגון אוסף בו־לים ותמונות, וכן רווחי־הון ממני־רות ערך, אינם חייבים במס. קיימים אנשים שמטבעם אינם מסודרים ואינם רוצים לשמור מסמכים של מכירות מן הסוגים האלה, מכירות שבגינן נשארו בידיהם סכומי כסף הפטורים ממס. אצל שכיר אין זה מעלה או מוריד אם הוא מסודר או מזניח את שמירת המסמכים אולם אצל עצמאי שבו יחזור התגמול על עצמו: חוסר מסמכים המבססים הכ־נסות פטורות ממס יביא לחיוב במס עליהן. יש להדגיש כי אין בחוק כל הוראה המחייבת שמירת מסמכים כאלה.

ה) חוסר שוויון בסנקציות ועונ־שים על העלמת הכנסה. שכיר המעלים הכנסה יאשם רק על פי סעיף 216 לפקודת מס הכנסה — אי מסירת דו"ח על הכנסותיו, ודינו מאסר עד שנה. עצמאי חייב להגיש דו"ח, ולכן העלמת הכנסה בדו"ח שהגיש, תהיה בגדר עבירה על פי סעיף 217 — דיווח לא נכון, ודינה מאסר עד שנתיים.

הפתרון לעיוותים הנזכרים ברשי־מות שהובאו הוא חיוב כל האוכלו־סייה בהגשת דו"חות לשלטונות המס ופתיחת תיק לכל תושב שמעל גיל שמונה עשרה. לא ייתכן מצב שבו חלק מהאוכלוסייה נתון לפי־קוח מתמיד על כל התנהגותו הכלכלית וחייב להסביר על כל הכנ־סותיו, ואילו החלק אחר אינו נתון לכל פיקוח ואינו חייב בכל הסברים.

המרכז הישראלי לניהול
THE FIRST BOSTON CORPORATION
SKADDEN, ARPS, SLATE, MEAGHER & FLOM

כנס בנושא:
מיזוגים, רכישת חברות וגיוס הון מנקודת ראות בינלאומית
MERGER & ACQUISITION ACTIVITY and RAISING CAPITAL - AN INTERNATIONAL PERSPECTIVE
יום ב', 14 במרס 1988, בשעות 18.00-08.15, בתל־אביב

מוזמנים להשתתף:
- מנהלים ראשי התאגידים
- חברי מועצת הדירקטורים
- פורום לניהול השקעות
- חברי אמיכה הבינלאומית
- פורום לייזום ומסחר בינלאומי

הנושאים שידונו:
* רכישת חברות ומיזוגים בינלאומיים GLOBAL MERGER AND ACQUISITION
* גיוס הון בשוקי הכספים בארה"ב RAISING CAPITAL
* התדיינות משפטית בארה"ב LITIGATION IN THE UNITED STATES
* רב שיח: פרספקטיבה ישראלית

מרצים אורחים מארה"ב:
PEDRO-PABLO KUCZYNSKI, JEFFREY A. ROSEN - THE FIRST BOSTON CORPORATION
KENNETH J. BIALKIN, BARRY H. GARFINKEL, MORRIS J. KRAMER, JONATHAN J. LERNER, MATTHEW J. MALLOW - SKADDEN, ARPS, SLATE, MEAGHER & FLOM

צוות דיון ישראלי:
פרופ' חיים בן שחר־נוי"ר, שבח אופיר, עוזיה גליל, אלי הורביץ, ד"ר אריה עובדיה, מיכאל צלרמאייר, חיים ססל

המרכז הישראלי לניהול, טל. 03-257202, 03-253014

בנק ישראל
הפיקוח על הבנקים
דרישה להגשת דינים וחשבונות על החזקת אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי או בתאגיד החזקה בנקאית
לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981

בתוקף סמכותי לפי סעיף 36 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981[1], אני קובע לאמור:
1. יחיד או תאגיד החייב להגיש דין וחשבון למפקח על הבנקים על החזקת אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי (לרבות תאגיד החזקה בנקאית) ביום 1 באפריל בכל שנה, ידווח לי על הפרטים הבאים:
(1) שמו, כתובתו, מספר תעודת הזהות שלו ומשלח ידו שלו, ואם הוא תאגיד — מספר הרישום ותחום עיסוקו;
(2) אם המדובר בתאגיד, שמם ומענם של המנהלים ושל בעלי אמצעי השליטה בתאגיד המדווח;
(3) כמות אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי שבבעלותו הישירה;
(4) כמות אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי הד מוחזקת בשבילו על ידי שלוח או נאמן, שמו וכתובתו של השלוח או הנאמן;
(5) כמות אמצעי השליטה בתאגיד בנקאי שבבעלות תאגיד אחר שהמדווח שולט בו;
(6) אם המדווח פועל בעניין זה כשלוח או נאמן בשביל אדם אחר, שמו וכתובתו של אדם זה, ופרטים בדבר הסכם השליחות או הנאמנות;
(7) אם קרוביו של המדווח מחזיקים אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי — שמותיהם וכתובותיהם;
(8) אם המדווח פועל בתיאום דרך קבע עם אנשים אחרים בהחזקת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי — שמותיהם וכתובותיהם של אנשים אלה ופרטים בדבר ההסדר לפעולה מתואמת ביניהם לבין המדווח.
2. המען להגשת דינים וחשבונות האמורים הוא: המפקח על הבנקים, ת.ד. 780, בנק ישראל, ירושלים, 91007.

ד"ר אמנון גולדשמידט
המפקח על הבנקים

1 — ס"ח התשמ"א, עמ' 232, עמ' 320.

כור הנפקות בע"מ
הודעה בדבר קביעת שיעור רבית (סדרה 1).
בהתאם להוראות שנקבעו בתשקיף החברה שפורסם ביום 7 במרס 1985, בדבר הנפקת סדרה של אגרות חוב רשומות ע"ש 2000 – 1991 (סדרה 1) של כור הנפקות בע"מ צמודות לדולר, הרינו להודיע כי הנאמנים של מחזיקי אגרות החוב קבעו כי שיעור הריבית השנתית שתשאנה אגרות החוב הנ"ל לתקופה המתחילה ביום 29.2.88 ומסתיימת ביום 30.8.88 הוא 8.4375%.
כור הנפקות בע"מ

הראל
[illegible] בע"מ
ניתנת בזאת הודעה על כינוס האסיפה הכללית השנתית הרגילה ביום ה' 31.3.88 במשרדי החברה ברח' הגמל 14 חיפה.
על סדר היום:
* אישור הדוחות הכספיים ודו"ח המנהלה לשנת הכספים 1986.
* מינוי מנהלים
* מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם
* שונות
בפקודת מועצת המנהלים
יוסי ארון
מזכיר החברה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית אתא.
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לוועדה המקו־מית לתכנון ולבניה קרית אתא הו־גשה בקשה ע"י יהודה ניסים למתן הקלה בגוש 11035 חלקה 95 ברח' שטיינברג 28 קרית אתא (תיק בב"ש 2234/74).
מהות ההקלה: הגדלת אחוזי הבניה המותרים ב־4.80%.
אפשר לעיין במשרד מהנדס העיר, מחלקה על הבניה, בימים שני ורביעי בשעות 16.00 עד 18.00;
כל מי שיש לו התנגדות למתן הקלה הנ"ל, רשאי להגיש את התנגדותו המנומקת בצורת תצהיר (בדואר רשום), תוך 15 יום מתאריך פרסום הודעה זו, למשרד מהנדס העיר, עיריית קרית אתא ת.ד. 1 קרית אתא.
אינג' י. ירושאל
מהנדס העיר

כלכלה ועסקים

הורע מצבו של יוסי בן אהרון

במקום וולבו הוא ייאלץ להסתפק בפיג'ו 505 חדשה

מאת צבי זרחיה

מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון החזיר אתמול את הוולבו 740 שבה השתמש בחודשים האחרונים. החזקת הוולבו על־ידו עוררה מחלוקת חריפה בין משרד האוצר למשרד ראש הממשלה, שבמהלכה הודיע החשב הכללי אריה שר על הקפאת כל תקציבי משרד ראש הממשלה עד להחזרת הוולבו. בתמורה לוו־לבו קיבל בן אהרון רכב מסוג פיג'ו 505.

כפי שפורסם בראשונה ב"הארץ", נטל בן אהרון את הוולבו שהיתה מיועדת לשר עזר וייצמן לאחר שוייצמן הודיע כי אינו מעוניין בוולבו אלא בפיג'ו. נטילת הוו־לבו על־ידי בן אהרון גרמה לזעם במשרד האוצר, בשל העובדה כי מנכ"לים בשירות המדינה לא יסעו בוולבו.

בסוף השבוע פנה בן אהרון במכתב אל מנכ"ל האוצר ויקטור מדינה בטענה כי "מישהו באוצר מסית אנשי תקשורת לכתוב בנושא זה. מישהו באוצר העדיף לדבר אלי דרך אמצעי התקשורת ולא במישרין. לא פותח תמורה הפיכת תקציב משרד ראש הממשלה לבן ערובה בידי מישהו באוצר להשגת מטרה כלשהי, תהיה צודקת ונכונה ככל שתהיה".

משרד האוצר סירב אתמול להגיב על פרשת הוולבו של בן אהרון.

הירידות בבורסה קטעו את העליות במניית הפטרוכימיים

מניה על הכוונת / אריה לביא

יואל אוסטרוביץ, יו"ר מועצת המנהלים של המפעלים הפטרוכי־מיים, הציג השבוע את הדוחות הכספיים של החברה ל־1987 שהצביעו על גידול של הרווח במהלך השנה ל־8.04 מיליוני שקל לעומת 3.1 מיליוני שקל בשנה הקודמת. הדוחות הכספיים של החברה לא הפתיעו. בבורסה ציפו לתוצאות טובה יותר, שכן הדוחות הכספיים הרבעוניים הצביעו על רווח של כ־5 מיליוני שקל לאחר מספר שנים של הפסדים.

הציפיות לשיפור התוצאות הביאו את מניית החברה כמות הפופולאר־יות בבורסה התל־אביבית. בין המשקיעים במניות החברה מספר ניכר של משקיעים פרטיים, הי־דועים בהשקעותיהם הרציניות וכמי שמתרחקים ממניות ספקולטיביות. בין אלה אנשי עסקים המקורבים מאוד לעולם האנרגיה.

אחת הסיבות לעניין הרב במניות החברה קשורה להסכם שהושג באחרונה בדבר הקמת תשלובת פטרוכימית חדשה, שתהיה משותפת למפעלים הפטרוכימיים ולבתי הזי־קוק, שבהם יושקעו כ־100 מיליון דולר; המענק הממשלתי יגיע ל־20 מיליון דולר. ההערכה היא, שהקמת התשלובת החדשה תביא לשיכון המטוחים הרבים שהתעוררו בשנים האחרונות בין המפעלים הפטרוכי־מיים לבין בתי הזיקוק, שהם ספקי חומר־הגלם העיקרי של המפעלים הפטרוכימיים — האתילן.

המפעלים הפטרוכימיים מבקרים שנים ארוכות את בתי הזיקוק על כך שאינם מספקים את מלוא כמות האתילן שהמפעלים זקוקים לה לצורך ייצור הפוליאתילן. בשנת 1987 בממוצע שהצליחו המפעלים את יבואם, מ־12.6 מיליון דולר ל־24.5 מיליון דולר. לפי אוסטרוביץ, יכלו המפעלים להגיע לייצוא של 50 מי־ליון דולר אילו קיבלו מבתי הזיקוק את מלוא כמות האתילן הדרושה.

אוסטרוביץ, הידוע בכושר הביטוי שלו, צייר תמונה ורודה על הצפוי בשוק הפוליאתילן: "השוק האירופי פתוח בפנינו והמחירים בהולס קוס־מים. אנו מתעודים בהצלחה בעסקי התעשייה הפטרוכימית". אוסטרוביץ הוסיף שהחברה הולה לייצא את תוצרתה גם למצרים, בשלב ראשון בכמות קטנה, 1.2 מיליון דולר, אך לעתיד הכל פתוח, במיוחד אם תהיה אספקה סדירה של אתילן.

כ־64 אחוז ממניות החברה הן בידי משקיעים זרים מרדום אמרי־קה, בראשותו של אוסטרוביץ. אגב, אוסטרוביץ אינו בעל המניות הגדול ביותר בקבוצה, אלא משקיע אחר, שזהותו נשמרת בסוד. המניות מוחזקות באמצעות מספר חברות זרות.

נטו במיקלס מחזיקה ב־24.46 אחוז, לבראו קמני בנק — ב־17.8 אחוז, פטרל אינוסטמנט ושיפטינג דובאה משוייץ מחזיקה ב־9.25 אחוזים. החברה לישראל מחזיקה ב־12.62 אחוז נוספים ממניות. היתרה בידי קרנות נאמנות, בעיקר של בנק הפועלים ומשקיעים פרטיים.

במהלך השנה האחרונה עלתה המניה בשיעור של 12.6 אחוז והגיעה ל־4.29 דולרים לעומת 3.81 דולרים בפברואר של השנה הקודמת. כפי שניתן לראות מהגרף של חברת מיטב, הגיעה המניה לשיא לפני כחודשיים, בדצמבר 1987, ומחירה היה 5.84 דולרים. אך מאז הירידות בשוק המניות, ירדה הפטרוכימיים יחד עם כל השוק למחיר הנוכחי, 4.29 דולרים. ירידה של 26 אחוז. שווי השוק של החברה — 36.2 מיליון דולר.

העורך: נחמיה שטרסלר

לומדים מהדוגמה של דובק:

ועדי העובדים של נון ויונה מנסים להשפיע על משרד התעשייה

מאת יונתן שרמן

המשא ומתן הישיר שניהל ועד עובדי "דובק" עם ראשי משרד התעשייה על מחירי הסיגריות, עורר גם גופים נוספים לפעול בדרך זו.

בשלב ראשון פנו ראשי ועדי העובדים של מפעלי שימורי הדגים "נון" ו"יונה" של "כור" אל מנהל חטיבת המזון במשרד התעשייה וביקשו להיפגש עמו בדחיפות, כדי לדון במדיניות המשרד בנוגע ליבוא שימורי דגים.

במכתבם ליורם לוי, קובלים העובדים על כך שמדיניות משרד התעשייה מאפשרת יבוא כמויות גדולות של שימורי דגים במחירי היצף, ובכך מסכנים את פרנסתן של מאות המשפחות של עובדי מפעלי "נון" ו"יונה".

יצוין, כי הרקע לפנייה זו הוא החלטת מפעל "מג" לסגור את קו הייצור שלו לשימורי דגים ולפטר כ־70 עובדים מהמפעל בעכו.

"מאקפל" קטעה את תוכנית ההשקעות עקב הקפאת שער הדולר ביחס לשקל

החברה מיזגה שני מפעליה בעפולה

מאת יונתן שרמן

יצרנית הטקסטיל "מאקפל" מ־עפולה מיזגה את שני מפעליה למפעל אחד, בעקבות החלטת ראשי החברה לקטוע את תוכנית ההשק־עות של החברה. החברה מיזגה את המפעל לייצור חולצות לתוך ה־מפעל שייצר הצאיות.

נחום פלג, מנהל החברה, מסר ל"הארץ" כי החלטה זו התקבלה מאחר שהיצוא ליעד היצוא העיקרי של החברה, ארה"ב, אינו רווחי, עקב מדיניות הקפאה של שער השקל ביחס לדולר.

לדבריו, "מאקפל" קטעה את תו־כנית ההשקעות לאחר שהשקיעה 3 מיליוני דולר בבניית שני המפעלים ותיכננה להשקיע בהם עוד 4 מי־ליוני דולר. פלג ציין, כי בעקבות ההחלטה זו יפוטרו 70 עובדים והת־כנית להעסיק 450 עובדים נוספים בתום השלמת ההשקעה במפעלים, לא תתממש.

פלג ציין גם, כי ל"מאקפל" היתה תוכנית להקמת מפעל שלישי בהשקעה של 3 מיליוני דולר, אך גם תוכנית זו הוקפאה.

"מאקפל" הוקמה ביוזמת כוח המשימה ומצויה בבעלות קבוצת "דה ליטמיר" בארה"ב והאחים פלג מישראל. במהלך שנת 87', שנת הפעילות הראשונה שלה, הגיעה החברה ליצוא של 6 מיליוני דולר והתוכנית לשנת 88' היא יצוא של 10 מיליוני דולר, לפני הקפאת התוכנית ההשקעות.

נציגי ישראל ינסו למנוע הצבעה בפרלמנט האירופי בשבוע הבא

חוששים שלא יצליחו להעביר החלטה להשוואת מעמדה של ישראל למעמד ספרד ופורטוגל

מאת אבי גנאור

ביום ג' הבא, 8 במרס, יתכנס בבריסל הפרלמנט האירופי ועל סדר יומו גם נושא אישור הפרוטוקולים החדשים שנחתמו עם ישראל בנושא השוואת מעמדה לזה של ספרד ופורטוגל.

בנימין ארזון, נציג ישראל ל־פרלמנט האירופי, הביע אתמול בשיחה טלפונית מבריסל חשש שישראל לא תוכל לדחות פעם נוספת את ההצבעה בפרלמנט האיר־ופי בעניינה, והעריך שאם המצב בשטחים לא ישתפר, הפרלמנט לא יאשר את הפרוטוקולים. "אנחנו כמובן עומדים בקשר עם כל הגור־מים, אבל המצב אינו ברור: איננו שולטים על סדר היום של ה־פרלמנט".

אווה גובר, בביצת משרד החוק־לאות הישראלי ליד הקהילייה האירופית בבריסל וקונסול לענייני חקלאות בצרפת, הולנד, בלגיה ולוקסמבורג, מסרה אתמול כי עד כה לא ידוע על התרחבות התופעה של הזרמת תוצרת חקלאית ישר־אלית מעבר למה שמתרחש ברבעון ("דברים כאלה לא בודקים, שומעים עליהם מיד").

"אין לנו בעיה ביצוא התוצרת החקלאית לכל שאר היעדים באיר־ופה" אומר גם אמנון עמיעד, מנכ"ל חברת אגרקסקו, שהדגיש כי בייחוד־חים שקיבל מסניפי החברה בחו"ל לא נמסר בשלב זה על מקרים נוס־פים של הזרמת תוצרת ישראלית באירופה.

"מדיניותנו היא לא להגיב" אמר עמיעד, "גם כשהוויקו בכספית לתפוזי ג'אפה בתקופת מלחמת לבנון שמרנו על שתיקה, וזה עבר".

בל"ל יאפשר מימון עסקות בריבית של 2.1 אחוזים לחודש

בנק לאומי יתחיל למכור החל מיום ראשון הקרוב שוברים שיע־ניקו לרוכשיהם זכות לקבלת הל־וואה "בכל רגע" במהלך ארבעת החודשים הקרובים, בריבית נמוכה יחסית של 2.1 אחוזים לחודש.

שיעור ריבית זה הוא, לטענת בל"ל, הזול ביותר במערכת ה־בנקאות חול באופן משמעותי מהריבית החודשית שגובים בתי העסק במכירות בתשלומים — 3–4 אחוזים. בבל"ל אומרים שיהיה בכך כדי להפחית את הוצאות המימון של הספקים הלקוחות.

החוסך קובע כי תמורת 10 שק־לים יקבל הלקוח תעודת זכות לקבלת הלוואה בין 2000 ל־6000 שקל, לניצול עד סוף יוני 1988, בר־יבית של 2.1 אחוזים לחודש. סופר "הארץ" מציין שהריבית בפועל גבוהה במקצת, שכן את דמי השובר בסך 10 שקלים יש להוסיף להוצאות הריבית. ככל שמנצלים את ההלוואה מהר יותר, ובסכום גבוה יותר, כך יורדת הריבית האפקטיבית ומתקרבת ל־2.1 אחו־זים.

השוברים ימכרו ללקוחות פרטיים ומסחריים, גם לאלה שעדיין אינם לקוחות בל"ל. אדם יוכל לנצל את ההלוואה בין אם רכש את השובר ובין אם קיבלו. בתי עסק יוכלו לרכוש את השוברים ולהעבירם ללקוחות, לקבלת הלוואה, לצורך קידום מכירותיהם.

יצוין שלבנק דיסקונט מכשיר דומה, "דיסקונט אקסטרה", הנ־ותן ללקוחות אשראי באמצעות שיקים מיוחדים. הריבית על אשראי זה נעה בין 2.5 ל־3 אחוזים לחודש.

רווח והפסד / אריה לביא

הבנקים חזרו לגייס פיקדונות ג'אמבו ב־16.5%

לאחר הפוגה מה שבמהלכה נהגו הבנקים מעורפי נזילות, חזרו הבנקים בימים האחרונים לגייס פיקדונות, זאת בהעלאת שיעורי הריבית, בעיקר על פיקדונות באמבו. הריבית על פיקדונות ג'אמבו עלתה תוך שבועיים מרמה של כ־13 אחוז לכ־16 אחוז, ולעי־תים אף 16.5 אחוז, בעיקר על פיק־דונות גדולים וללקוחות מיוחסים.

הבנקים טוענים שגרעונות הנזי־לות של המערכת התחרש במחצית השנייה של פברואר, לאחר הספיגה של מע"מ וביטוח לאומי לפני שבועיים, בהיקף של כ־400 מיליון שקל. בנק ישראל אמנם הקטין את חובת הנזילות החל מסוף השבוע שעבר, אך לטענת הבנקאים, גרם הדבר העלאה של הריבית על הפיקדונות.

האשראי השקלי החופשי ירד ב־50 מיליון שקל

בלימה מסוימת בגידול הנמשך בהיקף האשראי נרשמה בשבוע שהסתיים ב־24 בפברואר. מנתונים מעודכנים של בנק ישראל לגבי פעילותם של ששת הבנקים הגדו־לים עולה, כי היקף האשראי החו־פשי בשקלים ירד בכ־50 מיליון שקל והגיע ל־12.31 מיליארד שקל. בשבוע קודם הגיע היקפו ל־12.36 מיליארד שקל.

בהיקף פיקדונות הפמ"ם לא נרשם שינוי ואלה הגיעו ל־3.85 מיליארדי שקל. הפח"ק סבל מיר־ידה בגלל ריבית נמוכה ששולמה בפיקדונות אלה, והיקפם הגיע ל־3.18 מיליארדי שקל לעומת 3.23 מיליארדי שקל, ירידה של 50 מיליון שקל.

גידול חד ברווחי חברת כ.א.ל.

חברת כרטיסי אשראי לישראל, המנפיקה את כרטיסי האשראי ויזה לבנק לאומי ולבנק דיסקונט, שי־פרה באופן משמעותי את רווחיותה במהלך 1987. הרווח הנקי שלה גדל ב־460 אחוז, לכדי 5.4 מיליוני שקל. הרווח לפני מס גדל פי שלושה, לכדי 9.85 מיליוני שקל לעומת 3.3 מיליוני שקל.

הגידול ברווח מוסבר בעלייה של כ־50 אחוז בהשקעות העסקות בארץ ובחו"ל, בתהליך ההתייעלות ובה־פחתה במיסוי. יצוין שהחברה נהנית גם מהכנסות מריבית, שכן היא מאפשרת מכירה בתשלומים.

הריבית השנתית בפיקדונות פח"ק — (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
מ־1,000 עד 10,000	10.00	10.00	11.00	12.00	11.50
מ־10,000 עד 50,000	12.00	11.00	12.00	12.50	12.00
מ־50,000 עד 100,000	12.50	12.00	12.00	13.00	12.25
מעל 100,000	12.50	12.50	13.00	13.25	12.50

ריבית שנתית בפיקדונות פק"מ (באחוזים)

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
1000–40	8.0	10.0	13.00	12.0	12.0	14.0	7.0	10.0	12.0	12.00	12.0	13.0	7.82	10.43	12.96
10,000–1000	13.0	13.0	13.75	12.0	12.0	14.5	12.0	13.0	12.5	12.50	12.50	14.50	11.47	11.99	14.40
50,000–10,000	13.5	13.5	14.25	13.0	13.0	15.0	12.5	14.0	13.25	13.25	13.50	15.00	13.04	12.51	14.76
מעל 50,000	14.0	14.0	14.75	13.5	13.5	15.0	13.5	14.0	13.75	13.75	14.00	15.50	13.56	13.04	15.00
מעל 100,000	14.0	14.0	15.00	14.0	14.0	15.0	14.5	14.0	14.00	14.00	14.25	15.50	14.08	13.56	15.48

"אליאנס" צימצמה בשני שלישים את רכישותיה מחברת רוגוזין

בגלל רמת המחירים הגבוהה של "רוגוזין"

מאת יונתן שרמן

"אליאנס" צימצמה מאוד את רכישותיה מחברת "רוגוזין", בחו־דשים האחרונים ובימים אלה היא רוכשת רק כשליש מהכמות של רבדי צמיגים שנהגה לרכוש בעבר מ"רוגוזין".

כיום "אליאנס" רוכשת רק 50 עד 70 טונות רבדי צמיגים מ"רוגוזין" בהשוואה לכמות של 150 עד 200 טונות רבדים בשנה שעברה.

ינון עזרוני, מנכ"ל "אליאנס", מסר ל"הארץ" כי הסיבה לכך היא רמת המחירים הגבוהה יחסית ש"רו־גוזין" דורשת בעבור מוצריה, ולא ירידה בתפוקת הצמיגים של "א־ליאנס". לדבריו, ל"אליאנס" כלכלי יותר כיום לייבא את מרבית רבדי הצמיגים שהיא זקוקה להם מאשר לרכשם במישרין מ"רוגוזין".

עוזי נתנאל, מנכ"ל "רוגוזין", מסר ל"הארץ" כי הירידה בהזמנות "אליאנס" לא השפיעה על היקפי הפעילות של החברה והיא מפנה את תוצרתה לשוקי חו"ל.

"רוגוזין" היא החברה היחידה בארץ המייצרת רבדי צמיגים. רב־דים אלה הם תשתית ארוגה של חו־טים מיוחדים, המכוסים בגומי ומש־משים בסיס לצמיג.

קשה להאמין · אבל יש הפתעה:
אזר 3
תוכנה פיננסית
לניהול עסק, הנה"ח, מלאי, גביה ושיווק - במחירי פריצה מיוחדים:
500 ש"ח ★ 800 ש"ח ★ 1,200 ש"ח
קלה מאד להפעלה ■ ידידותית במיוחד ■ מתאימה לעסקים קטנים וגדולים ■ הדגמה והסברים לכל מעוניין
30 יום נסיון · ללא התחייבות!
אזר מחשבים:
תל־אביב, בוקי בן יוגלי 8, טלפון: 282059, 03-297855
חיפה והקריות - אמזן, 04-763359
באר־שבע - קשת מערכות, 057-37741/51
כרמיאל - מגהבייט, 04-987542

לא כל אחד יכול להיות חבר בבורסה

ולכן, חברים בה רק עשרה גופים כלכליים, חוץ מהבנקים כמובן.
כל חברה המבקשת להצטרף כחברה בבורסה, צפויה לעבור תהליך קבלה של שנים, במהלכו עליה לעמוד בקריטריונים קפדניים במיוחד. עליה להוכיח לאורך זמן: מקצועיות, אמינות ומבנה הון יציב.

אלה הן העובדות המסבירות מדוע מהווים "החברים בבורסה" מועדון יוקרתי של מוסדות פרטיים מקצועיים, אמינים ומוכחים.

עשרת הברוקרים החברים בבורסה עומדים לרשותך, ומזמינים אותך לבוא ולקבל יעוץ ושרות מקצועי ואמין, בכל הקשור לפעילות ולהשקעות בשוק ההון.

• אופק - ניירות ערך והשקעות בע"מ • אי.בי.אי. - שרותי בורסה והשקעות בע"מ • אייל - השקעות וניירות ערך בע"מ • 'בטוחה - ניירות ערך והשקעות בע"מ • החברה המרכזית לניירות ערך בע"מ • הראון את לביא בע"מ • יוניטרסט - חברה להשקעות ולניירות ערך בע"מ • מוריץ את טוכלר בע"מ • משאה - סחר והשקעות בניירות ערך בע"מ • סהר - ניירות ערך בע"מ.

הברוקרים
החברים בבורסה

א.ק. פרסום ויחסי ציבור

מחשבה קדימה בע"מ
יום עיון לסוכני ביטוח
יום א' 20.3.88

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

1.3.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.54	1.61	1.5697	1.5893	1.54	1.61	1.5702	1.5898	1.54	1.61	1.5722	1.5920	1.5806	-0.0020
1 לישט"ש	2.72	2.84	2.7784	2.8131	2.73	2.86	2.7840	2.8187	2.74	2.87	2.7867	2.8217	2.8001	-0.0062
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.9274	0.9390	0.91	0.96	0.9281	0.9397	0.91	0.96	0.9297	0.9414	0.9354	-0.0024
1 פרנק צרפתי	0.27	0.28	0.2742	0.2776	0.26	0.28	0.2745	0.2779	0.27	0.28	0.2748	0.2783	0.2763	-0.0008
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.8266	0.8369	0.81	0.85	0.8277	0.8381	0.81	0.85	0.8281	0.8385	0.8332	-0.0021
1 פרנק שווייצרי	1.11	1.16	1.1264	1.1405	1.11	1.16	1.1258	1.1399	1.10	1.16	1.1275	1.1417	1.1337	-0.0054
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2621	0.2654	0.25	0.27	0.2624	0.2657	0.25	0.27	0.2627	0.2660	0.2639	-0.0002
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.2475	0.2506	0.24	0.25	0.2476	0.2507	0.24	0.26	0.2477	0.2509	0.2442	-0.0050
1 כתר דני	0.24	0.25	0.2430	0.2460	0.24	0.25	0.2431	0.2462	0.23	0.25	0.2433	0.2464	0.2449	-0.0005
1 מרק פיני	0.38	0.39	0.3844	0.3892	0.38	0.40	0.3845	0.3893	0.37	0.40	0.3849	0.3897	0.3870	-0.0009
1 דולר קנדי	1.22	1.28	1.2468	1.2624	1.23	1.28	1.2484	1.2640	1.22	1.28	1.1477	1.2634	1.2567	0.0044
1 דולר אוסטרלי	1.07	1.18	1.1278	1.1419	1.09	1.17	1.1268	1.1408	1.09	1.17	1.1296	1.1438	1.1354	-0.0019
1 ראנד דרא"פ	0.49	0.59	0.7464	0.7557	0.45	0.76	0.7463	0.7556	0.47	0.66	0.7478	0.7572	0.7514	-0.0075
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4447	0.4502	–	–	0.4452	0.4507	–	–	0.4453	0.4509	0.4475	-0.0014
10 שילינג אוסטריים	1.30	1.36	1.3221	1.3386	1.30	1.36	1.3237	1.3402	1.30	1.36	1.3245	1.3411	1.3320	-0.0036
1000 לירטות איטלקיות	1.23	1.30	1.2613	1.2771	1.24	1.32	1.2624	1.2782	1.24	1.33	1.2633	1.2792	1.2690	-0.0037
100 ינים יפניים	1.20	1.25	1.2225	1.2378	1.20	1.26	1.2209	1.2361	1.20	1.26	1.2233	1.2386	1.2310	-0.0033

190 אנשי "אל על מטענים" בסניפי החברה בעולם — יטפלו אישית במטעני היצוא והיבוא שלך.
ELAL אל על

כ.א.ל. ICC
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
VISA
חסות עולמית למשחקים האולימפיים 1988

כרטיסי אשראי לישראל בערבון מוגבל
מאזן ליום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	31 בדצמבר 1987	31 בדצמבר 1986
רכוש שוטף		
מזומנים ופקדונות בבנקים	1,510	918
חייבים ויתרות חובה	9,197	5,697
	10,707	6,615
השקעות	6	6
רכוש קבוע	1,952	1,703
	12,665	8,324

	31 בדצמבר 1987	31 בדצמבר 1986
התחייבויות שוטפות		
משיכת יתר מבנקים	303	584
זכאים ויתרות זכות	5,222	5,905
	5,525	6,489
עתודות בניכוי יעודה	493	600
הון עצמי	6,647	1,235
	12,665	8,324

כרטיסי אשראי לישראל בערבון מוגבל
דו"ח רווח והפסד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	1987	1986
רווח מפעולות לפני מיסים	9,846	3,359
מיסים על ההכנסה	(4,426)	(2,382)
רווח לאחר הפרשה למיסים	5,420	977
הפסד הון ממימוש נכסים, נטו	(8)	(1)
רווח נקי לתקופה	5,412	976

כרטיסי אשראי לישראל בערבון מוגבל
דו"ח על השינויים בהון העצמי
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד דצמבר 1987
(באלפי ש"ח)

	1987	1986
הון עצמי לתחילת השנה	1,235	259
רווח נקי לשנה	5,412	976
הון עצמי לסוף השנה	6,647	1,235

הבאורים לדו"חות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

קווי מפנים את מסלוליהם לכבוד

העדלאידע

לפי הוראות המשטרה והעירייה יחולו שינויים רבים בקווי "דן" ביום העדלאידע, יום ה' 3.3.88: חלק מהשינויים יהיה בתוקף מ־7.30 בבוקר ועד תום השירות באותו לילה. חלק אחר יהיה בתוקף רק מ־7.30 ועד תום מסע העדלאידע (לפי ההערכה, כנראה בשעה 14.00).

לצערנו, אין אפשרות לסמן בהודעות מתאימות את כל התחנות שלגביהן חלים שינויים. בקווים שמסלולם השתנה, ייקלטו הנוסעים בתחנות של קווים אחרים הקיימות במסלול החדש.

"דן" יעשה כמיטב יכולתו לקיים את השירות בשינויים הרשומים כאן, אבל מהלך האירועים עלול לחייב שינויים נוספים שלא נחזו מראש, ועם קהל הנוסעים הסליחה.

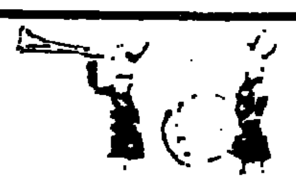

קוים שמסלולם ישתנה או יקוצר מ־7.30 בבוקר ועד הלילה

קו 5

לרגל סגירת רחוב דיזנגוף לתנועה, קו 5 מצפון לדרום יפנה ממסלולו הרגיל באבן־גבירול אל ארלוזורוב, משם שמאלה לשלמה המלך – פרישמן – כיכר מסריק – המלך ג'ורג' – שדרות בן־ציון וימשיך במסלולו הרגיל בשדרות רוטשילד.

מדרום לצפון, יפנה הקו ממסלולו הרגיל בכיכר דיזנגוף אל רחוב ריינס – סוקולוב – וימשיך במסלולו הרגיל בשדרות נורדאו.

קווים 1–2

שימו לב: מסלולם של קווים אלה ישתנה עד תום העדלאידע ושוב יחול בו שינוי אחרי תום העדלאידע.

לרגל סגירת דיזנגוף לתנועה, הקווים מצפון לדרום יפנו בשד' דוקח שמאלה – אבן גבירול – יהודה הלוי – מקוה ישראל – דרך פ"ת – וימשיכו במסלול הרגיל ברחוב העלייה.

מחולון לצפון, הקווים יפנו ממסלולם הרגיל ברחוב העלייה לוולפסון – צ'לנוב – ברזילי – שד"ל – רוטשילד – מרמורק – אבן־גבירול – רוקח – מסוף רידינג (נוסעים ייקלטו בתחנות קו 26).

לאחר תום העדלאידע, הקווים מצפון לדרום יסעו כרגיל מרידינג דרך דיזנגוף עד ארלוזורוב. משם יפנו לבן־יהודה ובאלנבי ימשיכו במסלולם הרגיל.

מכיוון חולון, יחזרו הקווים לאחר תום העדלאידע למסלולם הרגיל.

קווים 20–21–62–64–66–90

שימו לב: עד תום העדלאידע יקוצרו הקווים ויגיעו עד רחוב ריינס פינת פרישמן ומשם גם יחזרו.

אחרי תום העדלאידע יחזרו הקווים למלוא אורכם, אך המסלולים ישתנו. לכיוון מנשיה, יסעו הקווים דרך רחוב בן־יהודה במקום דרך דיזנגוף. בכיוון ההפוך, יחול שינוי רק בקווים 20 ו־21. קווים אלה, במקום לנסוע דרך דיזנגוף, יסעו דרך ריינס.

קו 61

שימו לב: עד תום העדלאידע יקוצר הקו ויגיע מרמת־גן לריינס פינת פרישמן ומשם גם יחזור.

אחרי תום העדלאידע, יגיע הקו מרמת־גן במסלול הרגיל עד ארלוזורוב ומשם יפנה לשלמה המלך – פרישמן – כיכר מסריק – המלך ג'ורג' וימשיך במסלולו הרגיל בכיוון הנגדי, יפנה ממסלולו בכיכר דיזנגוף אל ריינס – ז'בוטינסקי וימשיך במסלול הרגיל.

קו 8

שימו לב: עד לתום העדלאידע, יקוצר הקו ויגיע מבת־ים עד רחוב אלנבי פינת הירקון וכן בחזרה.

לאחר תום העדלאידע, יחזור למסלול הרגיל, אלא שבכיכר דיזנגוף יפנה לריינס במקום לדיזנגוף.

בכיוון ההפוך, יצא הקו כרגיל מכיכר מלכי ישראל, יפנה שמאלה לכיכר מסריק – המלך ג'ורג' – בוגרשוב וימשיך בבן־יהודה במסלול הרגיל.

קו 10

שימו לב: עד לתום העדלאידע, יקוצר הקו ויגיע מבת־ים עד רחוב אלנבי פינת הירקון וכן בחזרה.

לאחר תום העדלאידע, יסע במסלולו הרגיל עד בן־יהודה, אלא שלא יפנה ימינה בשד' בן־גוריון וימשיך ויפנה ימינה בארלוזורוב ומשם ימינה באבן־גבירול לתחנתו הסופית בכיכר מלכי ישראל.

בכיוון ההפוך – אין שינוי.

קו 18

שימו לב: עד לתום העדלאידע יקוצר הקו ויגיע מבת־ים במסלולו הרגיל עד לסלמה ומשם דרך צ'לנוב – ברזילי עד מקווה ישראל (ליד התחנה המרכזית). משם יחזור בדרך פ"ת – העלייה למסלולו הרגיל.

לאחר תום העדלאידע, יסע מבת־ים במסלולו הרגיל, ללא שינוי.

בכיוון ההפוך, מבית־המשפט בת"א, יסע הקו במסלולו הרגיל עד כיכר מלכי ישראל, יפנה ממסלולו שמאלה לפרישמן – כיכר מסריק – המלך ג'ורג' – בוגרשוב וימשיך בבן־יהודה במסלולו הרגיל.

קווים שמסלולם ישונה או יקוצר מ־7.30 בבוקר עד תום העדלאידע

קו 4

מתבטל ויחודש בתום העדלאידע.

קו 3

יקוצר ויגיע מחולון רק עד כיכר המושבות. בחזרה יסע מהתחנה המרכזית דרך רחוב העלייה במסלול הרגיל.

קו 9

יעבור מקטע מסלולו בדיזנגוף לקטע המקביל באבן־גבירול, בשני הכיוונים.

קו 12

יקוצר ויגיע עד יהודה הלוי פינת רמח"ל, בשני הכיוונים.

קווים 16–17

יקוצרו ויגיעו עד לוינסקי פינת העלייה, בשני הכיוונים.

קו 19

יקוצר ויגיע מראשון לציון עד כיכר המושבות (ליד התחנה המרכזית) וחזרה דרך רחוב העלייה במסלולו הרגיל.

קווים 24–47–48

יקוצרו ויגיעו עד לכיכר מלכי ישראל וכן חזרה להרצליה, רעננה (מאבן־גבירול, מול העירייה).

קו 25

הקו מבת־ים יפנה ממסלולו הרגיל במנשיה לרחוב הירקון לכל אורכו עד לשדרות רוקח – וחזרה למסלולו הרגיל בכביש חיפה.

הקו מרמת אביב יפנה ממסלולו הרגיל בכיכר מילנו לאבן־גבירול – רוקח – הירקון ויחזור למסלולו הרגיל בדולפינריום.

קווים 30–31–33

יקוצרו עד לרחוב המסילה פינת סלומון (ליד התחנה המרכזית) ומשם גם יחזרו במסלולם הרגיל.

קו 32

בכיוון מבית ברבור יפנה ממסלולו הרגיל ברחוב המסילה ליהודה הלוי – שד"ל – רוטשילד – תרס"ט וחזרה למסלולו הרגיל בדיזנגוף ימינה.

בכיוון ההפוך – באותו מסלול.

קווים 55–56

יסעו בשני הכיוונים באבן־גבירול במקום בקטע המקביל של דיזנגוף.

קו 63

יקוצר ויגיע מגבעתיים עד דיזנגוף סנטר ומשם גם יחזור.

קו 222

יקוצר ויגיע מנתב"ג רק עד תחנת רכבת ארלוזורוב ומשם גם יחזור.

חג שמח!

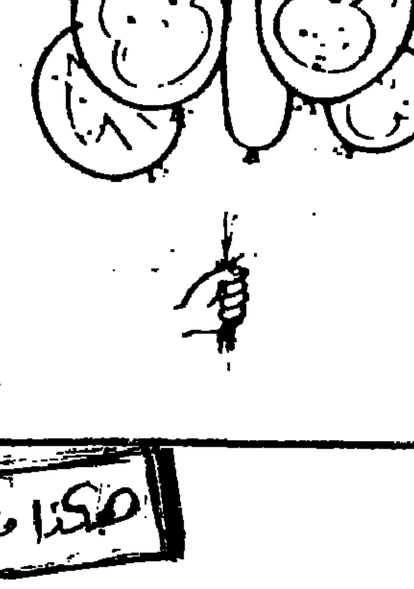

هكذا عن الاصل

מכתבים למערכת הארץ

מדוע אסור לתלמידים להפגין

למאמרו של גדעון סאמט "איפה התגובה לשגרור התלמיד" (26.2): אסורה על תלמידי כיתות י"ב להשתתף בהפגנה על חשבון הלימודים בגלל הסיבות הבאות:

חוק החינוך הממלכתי, תשי"ג 1953, קובע בסעיף 19 כי "מורה, וכן עובד אחר במוסד חינוך, לא יפעל לטובת מפלגה או ארגון פוליטי אחר בקרב תלמידים של מוסד חינוך". כל מי ששולח את התלמידים או מאפשר להם להשתתף בהפגנה עם גוון פוליטי-מפלגתי על חשבון הלימודים, מפר את החוק הנ"ל. איך אוכל לחנך לכיבוד החוק (שכל-כך מדברים עליו בעת האחרונה), אם אני בעצמי אפר אותו?

מעבר לחוק היבש קיימים נימוקים כבדי-משקל נוספים, שכל מנהל חייב לשקול בטרם הוא נותן את הסכמתו להוציא את תלמידיו להפגנות רחוב. הפגנה כזאת עלולה להידרדר לאלימות (נזכור את אמיל גרינצוייג ז"ל) ובמקרה זה כל האחריות נופלת על שכמו של המנהל, שלא זו בלבד שפעל בניגוד לחוק, אלא גם סיכן את תלמידיו ע"י פעולה שלא היתה בשליטתו ולא היתה מבוקרת עליו.

ולבסוף: אל נשכח גם את האספקט החינוכי. לא כל התלמידים מסכימים עם הסיסמאות: "שטחים תמורת שלום" או "להסתלק מהשטחים". מה היה עלי להשיב להם? להניף כרזות מנוגדות ולצאת בהפגנה נגדית ואולי גם לעודד אותם להתנגש אלה באלה? האם לא יותר סביר לתת להם להתווכח ולהביע את עצמם בין כותלי בית הספר (מה שאנחנו כן עושים), על-מנת שבבוא העת יוכלו לגבש עמדה בוגרת ולהצביע בבחירות הדמוקרטיות על-פי מצפונם?

ש. מיכאלי
מנהל הגמנסיה העברית
רחביה, ירושלים

פסקדין השתלת הכלייה

כמי שהיה מעורב בעניין פסק דין השתלת הכלייה ובקי בפרטיו, קראתי בעניין את הכתבה במוסף "הארץ" (15.1) בנושא. התרשמתי מהעבודה שהושקעה ומהניסיון להמחיש בעיה אנושית ומשפטית שהיתה כרוכה בדיון משפטי. אם כי נראה לי שסבל הכוונות. רצוי היה להמתין עד לפרסום הנימוקים של בית המשפט העליון בערעור שהוגש.

נראה לי גם כי יש מקום לתמונה הבהרה.

בעת הדיון בבית המשפט לא קיבל האב טיפול דיאליזה 3 פעמים בשבוע, אלא 3 פעמים ביום, ובפני בית המשפט לא הובאה ראיה אחרת.

בפני בית המשפט המחוזי הוצג אישור רפואי, שעליו לקבל את הטיפול כל 8 שעות ולקיים את סדר הזמנים באופן קפדני. היה בכך, בוודאי, כדי להשפיע על יכולת תפקודו של האב ועל טיפולו בבנו.

בכתבה הושם דגש על סירוב האחיות לתרום כיליה ונוצר הרושם שהשתלה המוצעת היתה דבר חריג, לא מקובל ושלא נשמע עליו, מבלי שצויין כלל כי השתלת כיליה מקרוב משפחה חי מהווה 25% מכלל השתלות הכיליה בארץ, ומבוצעת במרכז הרפואי בילינסון מדי שבוע בשבוע.

מהכתבה נוצר רושם שהוצע לגרום לבן נזק חמור, מבלי שצויין כי מהאישורים הרפואיים שהוצגו לבית המשפט עלה, כי הכיליה הנותרת מקבלת על עצמה את התפקוד המלא של שתי הכליות, הדבר אינו מגביר את הסיכון, וכי בעולם הרפואי מקובל שאין יתרון לשתי הכליות לעומת אחת. בכתבה הובאו דברי חצני דעות, אך לא ניתן ביטוי לדברי הרופאים, שבוודאי לא היו מוכנים לבצע את הניתוח ללא הצדקה וכשמידת הסיכון אינה עולה על כל ניתוח רגיל.

בנסיבות אלה, ההשוואה לעקידת יצחק יצרה דרמטיזציה בלתי מוצדקת, כשמכל האישורים עלה כי הנזק הגופני שהיה נגרם היה פעוט, ומכל מקום איש לא התכוון להקריב את הבן או אפילו להעמידו בסכנת מוות.

המקרה הוצג בכתבה כראשון מסוגו בבתי המשפט בישראל ונכתב כי בארה"ב נידחו כל הבקשות מסוג זה. אך בפסק הדין מצטט השופט לרון מקרה מפורסם, שנדון בבית משפט עליון באחת ממדינות ארה"ב, שבו הותרה, ברוב של 4 נגד 3 שופטים, השתלת כיליה מבן מפגר לאחיו. במהלך הערעור בפני בית המשפט העליון בארץ הוצגו מספר תקדימים נוספים מארה"ב, שבהם הותרו ניתוחים כאלה.

באותו הקשר, חבל כי לא צוין שבארץ הובא לבית המשפט מקרה דומה בשנת 1970 (עניינה הידוע של הגב' נוירה לוי) שבו הותרה השתלת כיליה מאחות מפגרת לאחותה, ואף נקבע שהדבר מסור לשיקול דעת האפוטרופוס ואין צורך באישור בית המשפט. החלטת השופט לרון שהדבר טעון אישור למה שנקבע קודם, בוודאי מוסיפה לבחינה הקפדנית של בקשות מסוג זה.

בכתבה נאמר שהשופט לרון יכול היה לנקוט יוזמה ולברר את העובדות יותר לעומק. גם כאן הטעתה הכתבה. בשלב הראשון הסכימו כל הגורמים המטפלים לתרומת הכיליה ע"י הבן, ודווקא השופט לרון הוא שעורר את כל השאלות העקרוניות, מיוזמתו ומבלי שהיו בפניו מתנגדים אלא רק תומכים, ובכללם נציג היועץ המשפטי לממשלה, שהשאיר את העניין לשיקול דעת בית המשפט. מתסקיר עלתה בבירור תמיכה, לא התנגדות.

בית המשפט, ביוזמתו, בירר וביקש תעודות רפואיות ואף שוחח עם המנתח לקבלת כל הפרטים הדרושים. כשביקשה אקי"ם לקיים דיון חדש, נעתר לכך השופט מיד ואיפשר לאקי"ם להביא את כל הראיות שביקשה ולהציג את עמדתה במלואה.

השופט לרון לא חייב את אקי"ם בהוצאות משפט, כפי שנאמר בכתבה, אלא שיבח את הכבוד וההתאפקות שבהם הביאה טענותיה. ביהמ"ש חייב בהוצאות רק המדינה, לאחר שבתחילה לא התנגדה לבקשה ורק בשלב מאוחר יותר שינתה עמדתה.

אינני יכול להכנס ללבו ולנפשו של השופט לרון, אבל נראה לי, שהדברים שצוטטו מפיו של השופט ברימוס בנימין כהן, כי ייתכן, אם כי אינני בטוח, שלפי השקפתו הפנימית של השופט לרון חיי אדם רגיל שווים יותר מחייו של מפגר, אינם מבוססים. לא רק שהם עומדים בניגוד להנמקה המפורטת של השופט בפסק דינו, אלא גם בניגוד לאופן פעולתו לאורך כל הדרך. אגב, באוניברסיטת בר-אילן נערך משפט מבוים שהתבסס על עובדות המקרה הקודם שהיה בארץ (נוירה לוי) ובו שימש השופט ברימוס בנימין כהן כאב בית דין. בפסק דינו אישר את ההשתלה. האם גם על עצמו היה אומר את הדברים שאמר על השופט לרון?

יש לזכור שהבן המפגר היה בעת הדיון בן 39, לא הקים משפחה משלו, לא זכה לאהבה שבין גבר לאשה, לא פיתח קריירה, אינו מסוגל לקרוא ספרים ואין לו מחשבות אינטלקטואליות ותחביבים. כל מה שיש לו בעולמו הוא אותו רגש אהבה, חיבה וחום שהוא מקבל בחיק המשפחה. רגש זה ביקש השופט לרון להמשיך ולקיים ככל האפשר.

בשולי הדברים אני מבקש לציין, כי השופט לרון לא היה היחיד שתמך בניתוח. תמכו בו כל העובדים הסוציאליים שבדקו את המקרה "בשטח" והתרשמו מנסיבותיו באופן בלתי אמצעי; גם אלה שנתבקשו לחוות דעתם ע"י היועץ המשפטי. המתנגדים לו, לעומת זאת, שאבו את התנגדותם ממקורות כלליים, מקורות שבהשקפת עולם וכיו"ב, כשאינני כולל כמובן בקטגוריה זו את בית המשפט הנכבד על כל ערכאותיו.

נסים מזור
תל אביב

תקליטים / דני בלושטיין

פירות ההצלחה המיידית

עטרי: פריצת דרך אישית

גלי עטרי — צעד אחד לפני הנהר (סי-בי-אס). עיבודים והפקה מוסיקלית: אילן וירצברג. מפיק ויועץ אמנותי: סולו יורמן. פסנתר וקלידים: עדי רנרט. גיטרות וקלידים: אילן וירצברג. תופים: ז'אן פול זימברים. גיטרה-באס: מיקי שביב, מיכה מיכאלי. גיטרות: אלבם פולק. קולות רקע: אילן וירצברג, עדי רנרט, גיא ישה וגלי עטרי. הוקלט באולפני מריטון מאי-יוני 87'. צילום עטיפה: יקי הלפרין. עיצוב עטיפה: יהודה דרי.

עם הצלחה אין מתווכחים, בוודאי לא עם קצב המכירות המסחרר של תקליטה החדש של גלי עטרי. השאלה הנשאלת היא מה סיבה של הצלחה זו, האם מדובר כאן בפריצת דרך אמנותית בתחום הזימרה הנשית בארץ? ללא ספק מדובר בפריצת דרך אישית, מבחינת שיקום מעמדה של עטרי כזמרת סולנית, שבדומה לזוכה-אירוויזיון אחר — יזהר כהן — ראתה במשך תקופה ארוכה את הפיסגה רק במבט לאחור. השיקום נכנס להילוך גבוה ב"אמצע ספטמבר" ומגיע לשיאו ב"צעד אחד לפני הנהר".

אותו נהר שאליו הגיעה עטרי בעזרתם של מפיקה סולו יורמן והאחראי לכיוון המוסיקלי של התקליט, אילן וירצברג, הוא הזרם המרכזי בזמר העברי בארץ. אין פסול ברצונה של עטרי לנגוס נתח מהצלחתן של ירדנה ארזי ועופרה חזה — היא עושה זאת בחן ובמידה מסוימת של איכותיות. אך בכך גם תימורד הצלחתו של "צעד לפני הנהר": ביכולת ההשתחלות הזולקת שלו אל הפתיחות המיוחסת למכנה המוסיקלי המשותף של הציבור. במלים אחרות — ברוכה הבאה לזמרת לכל (ה) משפחה.

רק השיר "מקיץ אל החלום" של יוצר צעיר — ברוך פרידלנד (מלים ולחן) — עונה על הציפיות שעורר תקליטה הקודם של עטרי. זהו ללא ספק השיר היפה ביותר בתקליט, ובו מגיעה עטרי לעוצמת הבעה דרמטית ומרטיטה. מבין השירים בתקליט, דווקא זה, המורכב יותר, הוא שיעמוד במבחן הזמן. יפה עשה וירצברג כשנמנע בעיבודו לשיר מהתפרצות תופים בסגנון פיל קולינס. "שטיק" משופשף המשמש להגברת הדרמטיות בשירים דומים.

בשירים אחרים של "צעד לפני הנהר", שירים שכבר הפכו ללהיטים, כמו "נפאל" ו"קסמים" למשל, הזוי פרש אחר מגינות עם book — אותו מושג באנגלית המתייחס למלודיות קליטות, החודרות דרך האוזניים אל המוח ומתחברות אל מרכז כלשהו בו הופכות אותו לקלטת המתנגנת ללא הפסק, לפעמים ימים שלמים — מורגש בעליל. מעבר לכך, חלק מהצלחתם של שירים אלה נזקף לזכותם של הטקסטים האסקפיסטיים שלהם. יש, כמובן, סוטים פרליטיים שימצאו קשר אפשרי בין "בנפאל הרחוקה, תעוף ציפור האבן" לבין האבנים המתעופפות במחוזות הפליטים.

גישה זו לטקסטים מורגשת בסיפול המוסיקלי לטקסט פרובוקטיווי של יונה וולך: "נ.ב. (רק אתך)". המנגינה של שמעון גלבץ, המצטרף כאן לדואט עם עטרי, יחד עם העיבוד של אילן וירצברג, הקהו את עוקצה של וולך בוואלס חביב, שעוד ישמע רבות במועדוני גיל-הזהב. שיר הנושא של התקליט — "צעד אחד לפני הנהר" (מלים: אסתר שמיר, לחן: שפי ישי) — קרוב יותר ברוחו ל"מקיץ אל החלום", אך עדיין קשור בטבורו לקונבנציות המוסיקלי והטקסטואלי של התקליט.

מעבר לכיוון המוסיקלי של התקליט, הצלחתו של וירצברג בעיבודים ובהפקה המוסיקלית היא פנומנלית. בוודאי לא בתעוזה, כמו ביצירת סביבה מוסיקלית אידיאלית לקולה של גלי עטרי, הנשמעת כאן בשיא כשרה כזמרת. חבל רק שהצלחה זו נוצלה יותר כדי לקטוף פירות מיידיים.

פגישה עם מכר ותיק

רוברט פלנט — "now and zen" (הד ארצי). הפקה: טים פאלמר, רוברט פלנט ופיל ג'ונסטון. קטעי גיטרה סולו: ג'ימי פייג'. גיטרות: דאג בויל. קולות רקע: ברייסי מקיקול, מורני האלידיי ומארי פייר. באס: פיל סקיאג. קלידים — פיל ג'ונסטון. תופים וכלי הקשה: כריס בלקוול.

רוברט פלנט, הזמר הסולן של להקת "לד זפלין" האגדתית, יוצא באלבום סולו רביעי. פלנט, בניגוד לעמיתו ללהקה, הגיטריסט ג'ימי פייג', העדיף להתרחק מהפסיכה של הלהקה האם שלו, הממשיכה להיות עד היום להקת-רוק רבת. הוא חיפש צליל נקי יותר, כיוונים מוסיקליים אחרים, זהות מוסיקלית משל עצמו. בשלושת אלבומי הסולו הקודמים שלו גיבש זהות כזאת ואף העמיד שיר שכבר היה לקלאסיקה — "big log". אם פייג' משתתף בתקליט החדש, הרי שפלנט מודע לרחשי הזמן האומרים לו — כל-כך הרבה להקות עכשוויות מצליחות בגירסה דהויה למוסיקה של "לד זפלין" עשתה פעם, מדוע שלא נלמד את הילדים את המלאכה מחדש? את זאת הוא עושה עם פייג' בשני שירים: "השמים יודעים" ו-"tall cool one" הנמצאים בציטטים מוסיקלים משירים ידועים של "לד זפלין", הבאים כאילו לומר כי ההילה הזפלינית עדיין מאירה מעל ראשם שלו ושל פייג'.

אם "tall cool one" הוא הצדעה ברוחה למוסיקה ולצליל של "לד זפלין", הרי ש"השמים יודעים" — שיר קליט, עם פוטנציאל מסחרי — ממחיש פלנט מה היה קורה אילו הוא ופייג' היו מקימים את "לד זפלין" מחדש. עבודת הגיטרה של פייג' בשיר ממשיכה לחזק את מעמדו המיתי בעולם הרוק.

כהרגלו בתקליטי הסולו שלו, פלנט כולל גם כאן בלדה מלודית ושקטה — "ספינת השוטים", שגם אם אינה מגלת מעוף מקוריות, גדולה בוודאי לא יהיה כשל ספינת המגורשים של אשף — היא עוד תפליג רבות על תדרי ההאזנה של רשתות הרדיו שלנו.

פטור בלא כלום פלנט אינו יוצא. לצד עקיבות וגיבוש סגנוני ניכרת בתקליט נסיגה כרונה לממוצעות. מין ניסיון לסחוט את הכיס מקיבוע סגנוני כושל. מבחינה זו מזכיר התקליט אכזבה מסויימת. לאור שהורגלנו מפלנט שיפתיע אותנו. עם זאת, הפגישה המחודשת עם קולו היחודי — קול שלא ניתן לטעות בו, ההולך ומשתבח עם השנים — היא מעין הפגישה עם מכר ותיק, שמגבלות הביקורתיות מתמוססים את מול קסמו.

דייוויס באווירה קסומה

מיילס דייוויס ומרקוס מילר — פסקול של הסרט "סייסטה" (תקליט יבוא במחיר תקליט תוצרת הארץ — הד-ארצי). מוסיקאים: מיילס דייוויס — חצוצרה, מרקוס מילר: כל הכלים מלבד הכלים הנמנים להלן. ג'ון סקופילד: גיטרה אקוסטית. ארל קלו: גיטרה קלאסית, עומאר האקים: תופים, ג'יימס ווקר: חלילים, ג'ייסון מיילס: תיכנות סינתסייזרים. הלחנה: מרקוס מילר ומיילס דייוויס. הפקה: מרקוס מילר.

לא מדובר כאן באלבום חדש של מיילס דייוויס שיגרום למעריציו של המאסטרו לתהות על כיוון מוסיקלי חדש. מיילס דייוויס נעזר במרקוס מילר כדי לחזור לגוף מוסיקלי שאת קווי המתאר שלו הגדיר כבר לפני יותר משני עשורים בתקליט שהפך לקלאסיקה — "sketches of spain".

דייוויס משרטט בקווים חסכניים של חצוצרתו את הקונטורים שאותם ממלא מילר בגוונים פסטליים, המזככים את הנשמה. כחצוצרן נשמע דייוויס במיטבו דווקא בגוף המוסיקלי הזה ולא בפאנקי-פיוזן של תקליטיו האחרונים. האווירה של "סייסטה" היא אווירה קסומה, המעלה ניחוחות של מקום מוכר, גם למי שאף פעם לא טייל בספרד. זהו כאמור פסקול של סרט בבימויה של מארי למברט ובכיכובם של איזבלה רוסליני, מרטין שין ואחרים. עד שיגיע הסרט לארץ לא בא עם באמת שורה בו אווירה של סייסטה.

על העטיפה המעוצבת להפליא של התקליט יש תמונה של הצייר ג'ורג' טוקר, בשם "מראה 1", שבה מתבוננת נערה בראי ומעבר לכתפה מציצה גולגולת. נשמע מפחיד במקצת, אך אינני מכיר תקליט יותר מתאים לסייסטה מתקליט זה. לא בכדי מכנים דייוויס "פיקאסו" של האומנות הבלתי-נראית".

הארץ ממליץ

מוריס (ת"א, חיפה) - אהבה הומוסקסואלית באנגליה בראשית המאה, מתוארת בחום ובנעימות ע"י הבימאי ג'ימס אייבורי ("אבק להט", "הבוסטונים", "הרפתקאות אהבה מפירנצה"), עפ"י ספרו של א. מ. פורסטר ("המעבר להודו").

עיניים שחורות (ת"א) - סיפור אהבה אירוני ונוגה המבוסס בעיקר על "הגברת עם הכלב" אך גם על סיפורים אחרים של צ'כוב. נעשה במערב ע"י הבימאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב, בכיכובו של מרצ'לו מסטרויאני, עם סילבנה מנגנו, אלנה סופונובה, ומארת קלר.

נערות עובדות (ת"א) - מין בעיסקה מסחרית הוא נושא סרטה של ליזי בורדן, העוקב אחר יממה לא זוהרת ואף לא מרגשת בבית בושת אמריקאי, במרכז מנהטן.

מלאכים בשמי ברלין (ת"א) - שני מלאכים מנוטלים עוקבים אחר מחשבותיהם של תושבי ברלין, ומתגעגעים לחיים כבני אדם. סרטו של וים ונדרס ("פריז טכסס").

תקווה ותהילה (ת"א, ירושלים) - מלחמת העולם השניה מוצגת כהרפתקה דרך עיני ילד לונדוני. סרט אוטוביוגרפי של ג'ון בורמן ("גברים במלכודת", "יער האיזמרגד").

הקיסר האחרון (ת"א, חיפה) - סיפור חייו של הקיסר הסיני האחרון, משמש לבימאי האיטלקי ברנרדו ברטולוצ'י ("הקונפורמיסט", "הטנגו האחרון בפריז") כהזדמנות לעסוק בחוסר האפשרות לשנות ולהשתנות.

ממעמקי (ת"א) - קומדיה יפנית הבנויה על אוכל איכותי ובישול איכותי, ועל אמנות בכלל.

רחוב צ'רינג קרוס 84 (ת"א) — חליפת מכתבים בין מוכרת בניו-יורק ובין חנות ספרים בלונדון יוצרת קירבה נדירה בין המכתבים. אן בנקרופט ואנתוני הופקינס מצויינים.

סרטים מיוחדים

יהושע יהושע (ת"א, חיפה) — קומדיה מטורפת על מין וחזרה בתשובה, בסגנון של "קומיקס" וסרטים מצויירים למבוגרים.

סרטי בידור

חשוד (ת"א, חיפה, ירושלים) מתח, דרמה של בית-משפט ופרשת שחיתות, בסרטו של פיטר ייטס ("בוליט", "המלביש"). סנגורית יפה ובעלת לב (שר) מגינה על נאשם ברצח, ובעזרתו של אחד המושבעים (דניס קווייד) חושפת שחיתות בבית-המשפט.

מעקב צמוד (ת"א, ירושלים) - סרט פעולה, מתח, קומדיה ורומנטיקה של ג'ון בדהם ("רעם כחול", "משחקי מלחמה"), על בלש העוקב אחר נערתו של פושע נמלט, ומתאהב בה.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הוצאת רופאים במקרים דחופים: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל-אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541333
נתניה 823333
רחובות 08-451333
בת-ים 5511111
חולון 803133
לוד-רמלה 08-231022
באר שבע 057-74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' — 20.00—8.00
בימי ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03-433300
שירות רפואי נייד 24 שעות ביממה כולל רופאת שיניים: ירושלים, מוקד יום - 660585, 669531 מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן. תל-אביב, מוקד יום - 216820, 218898 מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
"שקט" — שירות רפואי לקט ת"א. שירות ביקורי בית של רופאים מוסמכים לילדים ומבוגרים בשעות 24—19: טל' 03-7549111 "שקט" מנוי 222
שלו"ח — שירות רפואי לקב (חיפה) בימי חול בשעות 24-19 ימי ששי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 קוד מנוי 1665
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים. 24 שעות בר כוכבא 49 טל' 03-284649. פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
קשב לבית —
שרות מניעים לרפואה, שיקום ותיפוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 1500 7549111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות)
ירושלים 227171
תל-אביב 5461111
ילדים ונוער 03-261115
חיפה 672222/3
נתניה 053-335816
באר-שבע 057-418111
כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410
כפר סבא 052-913999
מרכז רפואי באר-יעקב 08-223858
מרכז מידע לקורבנות אונס (24 שעות):
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע למשבר לחץ מצוקה "מפגלים"
א' ו-ה 11.00-13.00
ב ו-ד 16.00-18.00
טל. 220031
רחוב נאור 13 תל-אביב.
יד ביד - ארגון קשבת לילד ולהורים.
תל אביב - לילד 226827 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ-17.00-20.00. 222732.
ירושלים - 243858
חיפה והגליל — 229488 מ-11.00-20.00
הגליל המערבי - 04-922222
קו אליי - האגודה להגנת הילד עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים א'-ה' 261070 16.00-20.00
ארגון לשירות אדם — חברה סוקרטית לשירות הציבור בנושא רק 24 שעות ביממה 03-5461727/8
שה"ל - שירותי הילות מוגבל [illegible] לזולי לב
(ערבי) 350848
יתד — 24 שעות קו ארצי לנשים מוכות
טל' 03—5461133, 08—550506
אל-סם — הזהר למלחמה בסמים — הסברה ומידע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום ב' 19.30—23.00 ת.ד. 33602 ת"א
תורנות מרקחות בטלפון — דיאלוג ת"א 611011, 246363, 299952
הדסון ירושלים 226335
הדסון חיפה 645334

תורנות בתי-חולים

תל אביב רוקח — (ילדים, פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגיות, נשים, עיניים, א.א.ג., שיניים — עזרה ראשונה 22 וב-16)
הדסה ה"צ — (טראומטולוגיה)
ביקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי-מרקחות

תל-אביב בן יהודה בן יהודה 142 223535
בבלי שאול 1 של בבלי 440 552
ירושלים אלישון ישעיהו 10 383753
חיפה פבנר פבנר 27 664075
חולון קופ"ח מכבי שבטי 35 895571
בת ים גני בת ים הגבורים 3 5515671
רמת גן רמת יצחק שד' ג'ים 96 777506
פתח תקוה כללית חיים עוזר 905271
נתניה גבע שער הגיא 14 22695
הקריות הרמן ססמת מוריץ 715136
חדרה הנשיא הנשיא 324231
רחובות משגרות בנימין 23 457991

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הגרות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 16.00-19.00.
רמב"ם 9 5101511/2
חיפה: ימים א' ד' 16.00-19.00 רח' הספורט 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגר

02—304304 03—432777 04—549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית
09.00 עד כאן
09.05 שעת כושר
09.15 קשת וענן
09.40 לכלכית
10.20 משחקי זמן
11.15 צעד ההפשה הראשון
11.35 החליל מהמלין
14.00 עד כאן
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 טוב טוב הגמד
15.25 גנני פרנס הצעירים
15.40 שעת כושר
15.53 רפי מידע
15.55 גברת מלפלת
16.05 שביל באמצע שביל
16.20 פיצוחים
16.50 40 עד כאן
17.00 ערב חדש

כללית
17.30 מופע קרקס האחים רינגלינג
18.15 יש לי סיפור
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) הקלאות היום
19.00 (ע) בקר הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 קריאת המגילה
20.30 בננה ספליט
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 ארבעים שנה למצלמה הנסתרת
22.30 סרט: "אוכפים לוהטים"

ערוץ 2
18.30 החתול שמיל
19.00 שלושת הליצנים
20.00 דודו טופז
20.30 התשבץ האנושי
21.00 במצלמה נסתרת
21.30 פורימים

ירדן ערוץ 6
17.30 תכנית בירור בצרפתית
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בעברית
19.45 מגאזין ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 צ'ארלס אנג'לס
21.00 בקר הבריאות
21.35 אלפרד היצ'קוק
22.05 חבר מאותו מכבב
00.05 מוסקר של יום

לבנון ערוץ 12
13.30 חיים אחרים
14.00 מועדון 700
14.30 העלמות
15.00 ילדי ההבובות
15.30 סופרבוק
16.00 שוכני הסלעים
16.30 סרט. "לבן פנים"
18.00 תרדו ממני
18.30 משפחת קמבל
19.00 חדשות בערבית
19.30 חדשות באנגלית
20.00 רצח במשיכת קולמוס
21.00 מלך הבירה
21.30 בירדמפרט
22.00 חדשות באנגלית
22.20 המשמה
23.00 מועדון 700
23.30 חיים אחרים

רדיו

קול המוסיקה
06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נעימה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נעימה
15.00 מוסיקה ישנה
16.00 מהקלטות התזמורת הסימפונית ירושלים רשה"ש
18.00 שעה עם...
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו
22.30 כלאו הלאה
23.30 מחורי יצירות

רשת א'
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 גלגולו של מנהג
17.10 צבעי הקשת
18.06 קריאות במגילת אסתר בנוסח יהודי אשכנז
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים

רשת ב'
17.05 שעת לנוח
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לענייני צבא
20.05 ציוקים וסקרים
22.05 מחפשים את הטמטם
00.05 יומן חדשות
00.15 בא'ו וקור

רשת ג'
18.06 צחוק מי שצוחק
20.05 יציאת חרום
23.05 הכל לי על הלב

גלי צה"ל
18.05 יער משורר
18.45 מעבר לגבול
19.05 שירים מכאן
20.05 בעיקר מוסיקה
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרבש ועל הביספק
23.05 עשרים הארבע, היום שהיה
23.55 שירת הצוות
00.05 ציפורי לילה
02.05 לא רצים לישון
03.05 צלילי בוקר

שידורי קבע

רשת א'
07.30 רדירידי, עבריה קלה
08.05 זאנה עם בני הגבול
09.05 סלודיה שירות מידע
10.05 שיריגוט. מתולות השירים
11.05 כיכר בוקר
12.05 מסורב יומיומי
13.05 שירים עבריים
14.06 בראש צעיר, מאמרן לילדים
15.30 האוניברסיטה הפתוחה

רשת ב'
07.00 הבוקר הזה
08.00 עושים עניין
09.05 ביקור בית
10.05 כל צבעי הרשת
12.10 אלף-אלף בכר

רשת ג'
06.04 בוקר לאוור. להיטים
07.07 שירי בבוקר-בבוקר
09.05 בוגלית, עם כרמל שמואלי
10.05 רבנים מבית. עם שמירה אירמבר
11.05 שבעים מי יודעו שירי שנות השבעים
12.05 אהבה יומיומית. עם יוסי סיאס
13.05 רק כימי חול. עם גבוהם פרי
14.00 לי הלך שיר וחבה
15.05 הרוק הורים וחוזרים. עם שוש עטרי
16.05 הנגה יומית. עם יקיר אביב

גלי צה"ל
13.05 בתוך היום. חדשות ומגזינים
14.06 להיות או לא להיות
14.30 בריצתך. פוד-הפסוד
15.05 שירים ושיעורים
15.55 קריאת סמר, קדאום מבליצים
16.05 יומן כלכלה
16.30 על מכסים ואכנים
17.05 הכירעוםש
06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 עשקטים עין-חדשות
07.07 שבע אמא שבע
08.00 בוקר טוב ישראל — אקטואליה
09.05 מוסיקה. עם אורלי יניב
10.05 עשור. עם שירים עבריים
11.05 זמן לעכשיו
13.05 הפסקת בוקרים
15.55 40 לאוור. סיפור היום כושיר
14.05 פרגשה יומית
15.05 שירים לתת, עם ארז טל
16.05 שכוע אחר-הגבורים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2
19.05 הדיה, רדיו
20.05 8 צג
21.57 הדרשה לחיילים
22.05 הפסקת עשר
23.05 טל הלאט הוה

קולנוע

תל-אביב
אורלי — דינג משמים 5.00, 7.15, 9.30
אסתר — לילה במכביש 5.00, 7.30, 9.40
בית לסין — שבעון בולל 11.15
בן יהודה — חיוור גורלי 4.30, 7, 9.30
גורדון — המעבר להודו 6.00, 9.00
גת — הקיסר האחרון 6.00, 9.00
דיזנגוף 1 — דאן והפלוגים 11.00, 13.45, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 2 — מוריס 11.00, 13.45, 4.30, 7.15, 9.45
דיזנגוף 3 — תקוה ותהילה 11.00, 13.45, 4.30, 7.15, 9.45
היכל — אוליבר 11—4 חשוד 7.00, 9.30
הדייב אין — ריקוד בשטות 7.15, 9.30, סרט סקס 12.00
חן — ארוחת הבוקר 5.00, 7.15, 9.30
חוקולנוע: בית ציוני אמריקה — הערב אין הקרנת סרט
חן 1 — המצילים הקטנים 10.30, 12.30, 2.30, מעקב צמוד 2, 5, 7.30, 9.50
חן 2 — שירת הדרום 10.30, 12.30, 2.30, משחק הלבבות 5, 7.25, 9.50
חן 3 — ברווז שוה מליון 10.30, 12.30, 2.30, אי אפשר לקנות אהבה 5.00, 7.25, 9.50
חן 4 — במבי 10.30, 12.30, 2.50, הנר הטמטה 11—2—5, 7.30, 9.55
חן 5 — יום במלכודת 11—2—5, 7.25, 9.50
לימור — ללא מוצא 7.15, 9.30
לב 1 — נערות עובדות 2, 5, 8, 10.00
לב 2 — מלאכים בשמי ברלין 2.00, 4.45, 7.30, 9.50
לב 3 — מגדל הבורים 5.00, 7.30, ריקוד בחשכה 2.00, 9.50
לב 4 — ממעמקי 2, 5, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.30
התנועה הישראלית — בלוז לחופש הגדול 10.00
סינמה — אבקות דוהר 5.00, 7.30, 9.40
סינמטק ישראלי — ביל הבלח 7.00, סרק ברזו 9.30
פאר — יופיו של החטא 4.30, 7.15, 9.30
פריז — יהושע יהושע 4.30, 7.15, 9.30, פריז סקס 11.30 בלילה
צפון המדרש — מאגון 4.30—7, 9.30
שאול — עבבר הבארים 5.00, 7.15, 9.30
תכלת — קן הקוקיה 7.00, 9.30
תבלת — עשבי בר 5.00, 7.25, 9.45
פוקס (רוטשילד/ואבו) — לבמבה 8.00
מכישה עיונית 10.00

ירושלים
אוריון — הפשיטה על המשע 4.30, 7.00, 9.00
אור-גיל — מעקב צמוד 4.30, 7.00, 9.15
אורנע — גלגלי תהילה 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון — רובין הוד 10.00 אי פי הבר מכוכב אחר 11.45 מי הנערה הזו 2.00 אני והחבורה 4.15 חנות קטנה ומטריפה 6.00 מופע הקולנוע של רוקי 8.00 מאטל קאקט 10.00 כספי — 12.00 זר גורלי 4.30, 7, 9.30
סימטל — דיינר 7.00, 9.00
רון — חשוד 4.30, 7—9.15
תיאטרון ירושלים — תקוה ותהילה 7.00, 9.30
עדן — ארוחת הבוקר 4.30—7, 9
מגדל — נערות עובדות 7.00, 9.15
סינמטק 1 — המלכה כריסטינה 7.00, בקפה השעון 9.50 ג'ימי הבדיקס 12.00
סינמטק 2 — מגוונים האופרה 7.00, מקינבי הנזל 21.00

עפולה
כוכתורין — יום במלכודת 9.00
היכל התרבות — הפורצת מסן פרנציסקו 9.15

חולון
מגדל — חיוור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
רינה — האלמנה השחורה 7.15, 9.30
מגדל — שוויתות בגורל 7.15, 9.30
ארמון — יופיו של החטא 7.15, 9.30

ראשל"צ
ג.ג. רון 1 — שחור הזקן 4.30, חיוור גורלי 7.00, 9.30
ג.ג. רון 2 — במבי 5.00, יהושע יהושע 7.15, 9.30

רחובות
בית העם — דאן רה מלודס 7.00
חדר — בולון הדר הפרוטת 7.15, 9.15
רון — ריקוד מרטות 4.30, 7.15, 9.15

בת-ים
ארמון — יום במלכודת 4.30, 7.15, 9.30
עצמאות — ללא מוצא 5, 7.15, 9.30

כפר סבא
רון — ריקוד מרטות 7.00, 9.15
שפל — עשבי הבר 7.00, 9.15

באר שבע
היכל התרבות — הבלתי משוחדים 7.00, 9.15

צפת
בית אלון — אלדין 4.00 יהושע יהושע 7.00, 9.15

נהריה
היכל התרבות — אבא גנוב 5, 7, 9.15

ק. אונו
מרכז קהילתי — אבני 4.30 הפורצת מסן פרנציסקו 8.30—9

פתח-תקוה
היכל 1 — חיוור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
היכל 2 — שבעון בולל 5, 7.15, 9.30
היכל 3 — פשיטה על המשע 5.00, 7.15, 9.30

נתניה
שרון — מגדף להוס 11—5 מעקב צמוד 7, 9.15
רדר — לא יכולה בלי זה 7.15, 9.30

חיפה והסביבה
אורה — יהושע יהושע 4.30—7, 9.15
אורלי — שירת הדרום 11.00, 4.30, 6.45, 9.00
בית הגפן — השוטר מלוס אנג'לס 9.15
דן — מאטן 4.30, 6.30, 9.00
סינמטק — מלחמה ואהבה 9.30
עצמון 1 — יהושע יהושע 4.30, 7, 9.15
עצמון 2 — שבעון בולל 4.30, 7, 9.15
עצמון 3 — ללא מוצא 4.30, 6.45, 9.15
קרן אור המדרש — יופיו של החטא 4.30, 7.00, 9.15
כרמל — עבבר הבארים 7.00, 9.15
רון — חיוור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
רב גת 1 — המצילים הקטנים 10.30, 12.30, 2.30, החשוד 4.30, 6.30, 9.00
רב גת 2 — ברווז שוה מליון 10.30, 12.30, 2.30, הקיסר האחרון 5.00, 8.15
אורות — ריקוד מרטות 7.00, 9.15
מבחן — שירת הדרום 11—5 לילה מגניב 7.00, 9.15
מפיר — גבי 7, 9.15
פחות — לא שם דין 8.00 עוץ לי גוץ לי 10.00
שמר — מעקב צמוד 4.15, 6.45, 9.15
שביט — מוריס 6.45, 9.15
זוהל — ספורט הרבים 7.00

הרצליה
דוד — הפשיטה על המשע 7.15, 9.30
דן אחוריה — לה במבה 7.00, 9.30
מלון דניאל — מוריס 6.45, 9.30
היכל — חיוור גורלי 4.30, 7, 9.30
תפארת — באוין 7.15, 9.15

רמת גן
אואזיס — מעקב צמוד 7.25, 9.45
אורדע — חיוור גורלי 7.00, 9.30
הדר — חיוור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
לילי — יופיו של החטא 7.15, 9.30
שמש — יום במלכודת 7.15, 9.30
רב גן 1 — המצילים הקטנים 10.30, 12.30, 2.30—5 הקיסר האחרון 6.30, 9.30
רב גן 2 — במבי 10.30, 12.30, 2.30—5 ריקוד מרטות 7.30, 9.50
רב גן 3 — קרוקודיל דנדי 10.30, 12.30, 2.30—5 אי אפשר לקנות אהבה 7.25, 9.55
רב גן 4 — ברווז שוה מליון 10.30, 12.30, 2.30, 5.00 ללא מוצא 7.25, 9.55

בית שאן
מתנ"ס — [illegible] 9.15

טבריה
יד שמואל — [illegible] 4.00, 9.00

חדרה
חדרה — ריקוד מרטות 5, 7, 9.15
חוף — ללא מוצא 7.00, 9.15

רמת השרון
כוכב — ילדי הגיים 11.00, 4.15, לה במבה 7.00, האלמנה השחורה 9.30

עכו
אודיטוריום — ללא מוצא 7.00, 9.15

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
חברת בזק
מודיעה לציבור
כי ביום ה' 3.3.88
חג פורים
לא תתקיים קבלת קהל
במשרדי העסקים ותחנות השירות
של חברת בזק בכל הארץ, פרט לירושלים
בירושלים לא תתקיים קבלת קהל, ביום ו' 4.3.88

הצעה להציע הצעות
מוזמנות בזאת הצעות לרכישת דירה שמספרה [illegible] 143 בקומה 10 בבית שברחוב אורי 4, תל-אביב (גבולי חלק דנה) חלקה 837/57 בגוש 6111.
את ההצעות בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% מסכום ההצעה יש להגיש עד ליום 20.3.88 שעה 16.00 במשרדו של עו"ד [illegible] תל-אביב. טל: 03-260663.
ניתן לבקר בדירה לאחר תיאום מטלפוני מוקדם.
אין הדיינים מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר, או כל הצעה שהיא. [illegible]
שלמה וגר, עו"ד. משה קשת, עו"ד
כונסי נכסים למכירת הדירה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב
[illegible]
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
[illegible]

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 2.3
התיאטרון הבימה:
בית ספר לנשים 20.30
בורקנה 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים 20.30
סלמות — בצוותא
גזענות — בתיאטרון ירושלים

"אנחנו לא מתחפשים" אנחנו סינים אמיתיים"
לא כל יום פורים ולא כל סינית היא טייסט אוף סצ'ואן
סעודת פורים
בנוסח סין
מעשה ידיו של צוות סיני אמיתי
חגיגה לחיך ולעין
במשך חג הפורים (5.3.88 - 2.3.88)
שתיה (על חשבון הבית) כדת וכדין
ומשלוח מנות (מיוחד) לילדים
כפר שמריהו
יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן
מרכז מסחרי כפר שמריהו טל' 052-70448,547722
יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחת!